

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น
กรณีศึกษาชุมชนส่วย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

นายบรรจง

ควรง

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

พ.ศ. 2551

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

บรรจง ควรรคง ศศ.บ. (สาธารณสุขศาสตร์), วท.ม. (การบริหารบริการสุขภาพ)

Bunjong Kuankong B.H., (Public Health), M.Sc. (Health Care Management)

สถานีอนามัยบ้านโสมน ตำบลบัวโคก อำเภотаตุม จังหวัดสุรินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น
กรณีศึกษาชุมชนชน่วย ลาว เขมร อำเภотаตุม จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้แบบจำลอง PRECEDE Model
ประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ วัยรุ่น อายุ 13-24 ปี จำนวน 2,878 คน ซึ่งได้จากการ
สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลใน
ระหว่างวันที่ 6-21 พฤศจิกายน 2550 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
SPSS version 11.0 โดยข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย กรณีที่มีตัวแปรอยู่ 2 กลุ่ม ใช้สถิติ t-test
กรณีที่มีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม จะใช้การสถิติ One Way Analysis of Variance หากพบว่ามีความ
แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบค่าความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe

ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะชุมชนวัยรุ่น ส่วนใหญ่เป็นชุมชนชน่วยร้อยละ 43.05 วัยรุ่นเพศชาย
ร้อยละ 50.21 และหญิง ร้อยละ 49.79 ระดับพฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามความถี่การดื่มสุรา พบว่า
ส่วนใหญ่ดื่มในระดับที่น้อย ร้อยละ 84.73 มีวัยรุ่นดื่มสุรา ร้อยละ 57.44 วัยรุ่นชุมชนลาวดื่มสุรามาก
ที่สุด ร้อยละ 63.63 เพศชายดื่มร้อยละ 79.86 มากกว่าเพศหญิงที่มีการดื่ม ร้อยละ 34.82 ชนิดสุราที่วัยรุ่น
ดื่มมากที่สุด คือ เบียร์ ร้อยละ 46.84 รองลงมา คือ เหล้าสี ร้อยละ 16.64 และเหล้าขาวหรือเหล้าคองยา
ร้อยละ 16.64 ตามลำดับ วัยรุ่นมีการดื่มหรือซื้อสุราเป็นขวดกลมหรือขวดใหญ่ (625-750 ml) มากที่สุด
ร้อยละ 59.01 ลักษณะแหล่งที่ซื้อสุรา ส่วนใหญ่ เป็นร้านชำหรือร้านค้าปลีก ร้อยละ 80.85 แหล่งที่วัยรุ่น
ซื้อสุรา ส่วนใหญ่ซื้อสุราในหมู่บ้าน ร้อยละ 91.05 เหตุผลที่วัยรุ่นชอบดื่มสุรา ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าหา
ซื้อง่าย สะดวก ร้อยละ 24.13 ค่าใช้จ่ายในการดื่มต่อครั้งของวัยรุ่นเฉลี่ย 55.14 บาท วัยรุ่นชอบดื่มสุรา
ช่วงเย็น ร้อยละ 44.94 สถานที่ที่วัยรุ่นดื่มสุรา ส่วนใหญ่เป็นบ้านเพื่อน ร้อยละ 31.53 และบุคคลที่วัยรุ่น
ดื่มสุราด้วย ส่วนใหญ่ดื่มกับ เพื่อน ร้อยละ 58.48

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยนำ ต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น
พบว่า ปัจจัยเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถาบันการศึกษา เกรดเฉลี่ยของวัยรุ่นที่กำลังศึกษา สถานภาพ
อาชีพ ลักษณะการคบเพื่อน ความรู้พิษภัยการดื่มสุรา และทัศนคติการดื่มสุราที่แตกต่างกันมีพฤติกรรม
การดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนลักษณะของชุมชน และสถานภาพพ่อแม่ที่แตกต่างกัน
ก็มีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยอื่น พบว่า ปัจจัยรายได้

ครอบครัว ระยะเวลาของแหล่งซื้อสุรา วัฒนธรรม ประเพณี หรือกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุรา การมีหรือไม่มีกิจกรรมส่งเสริมให้งดดื่มสุราในวันสำคัญต่างๆ และการมีหรือไม่มีกิจกรรมการณรงค์ไม่ดื่มสุราในชุมชน ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความเพียงพอรายได้ครอบครัว และช่วงเวลาของแหล่งที่ซื้อสุร่าจำหน่ายสุราที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยเสริม พบว่า ทุกปัจจัย ได้แก่ สื่อและบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา การดื่มสุราของเพื่อน และการดื่มสุราของครอบครัวที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรร่วมมือกันแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะในชุมชนที่มีวัฒนธรรมและประเพณีที่หลากหลาย ควรส่งเสริมวัยรุ่นให้ร่วมเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ การจัดกิจกรรมงดเหล้าในเทศกาลงานประเพณีต่างๆ รวมทั้งมีข้อกำหนดระเบียบในการควบคุมการซื้อหรือการดื่มสุราในชุมชน สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ควรให้ความรู้พิชัยภัยการดื่มสุราแก่วัยรุ่น เพื่อส่งเสริมทัศนคติที่ดีในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น บุคคลในครอบครัวและชุมชนควรลด ละ เลิก สุรา เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ภาครัฐเองก็ควรบังคับใช้มาตรการคุ้มครองเด็กในการจำหน่ายสุราของร้านค้าอย่างจริงจังและทั่วถึง รวมทั้งควบคุมการผลิตสุราพื้นบ้านที่ผิดกฎหมาย เพื่อให้วัยรุ่นชนบทชุมชนช่วยลาว เขมรที่มีภาษา วัฒนธรรมและประเพณีเอกลักษณ์เฉพาะ จะคงไว้แต่วัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามสืบต่อไป

บทนำ

ปัญหาการดื่มสุราของประเทศไทยสะท้อนให้เห็นจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2547 ที่มีอัตราการดื่มสุรามากเป็นอันดับ 5 ของโลก ที่น่าเป็นห่วง คือ การดื่มสุราวัยรุ่นที่ไม่เหมาะสม ในสังคมไทยปัจจุบันมิให้เห็นเกือบทุกพื้นที่ แม้แต่วัยรุ่นในชนบท ที่มีการดื่มสุราตั้งแต่อายุน้อย มีการดื่มมากขึ้น โดยเฉพาะเพศหญิงมีการดื่มอย่างเปิดเผย โอกาสที่ใช้ดื่มมากที่สุดคือในเทศกาลต่างๆ เพราะสังคมชนบทการดื่มสุรามีแนวโน้มว่าจะเป็นที่ยอมรับสำหรับคนทั่วไป และเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชุมชนที่ฝังรากลึกในสังคมอย่างสมบูรณ์ การได้รับอิทธิพลจากสื่อต่างๆ ที่เข้าถึงชุมชนได้ทั่วถึงรวดเร็วกว่าในอดีต และสังคมชนบทยังไม่มีการเตรียมความพร้อมให้เด็กวัยรุ่นแยกแยะในการรับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง การซื้อสุราในชนบทเป็นเรื่องที่สะดวกมากเพราะร้านค้าอยู่ใกล้บ้าน และมาตรการทางกฎหมายไม่สามารถควบคุมการซื้อสุราของวัยรุ่นตามร้านค้าปลีกได้ครอบคลุมและทั่วถึง และยังมีการแพร่กระจายของสุราพื้นบ้านที่ผิดกฎหมายควบคุมได้ยาก ทำให้เกิดพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นชนบทเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ไม่เฉพาะปัญหาด้านสุขภาพวัยรุ่นตามมาอีกมากมาย เช่น ลักทรัพย์ การทะเลาะวิวาท ข่มขืน คร่าอนาจาร และอุบัติเหตุ จากสภาพการณ์ดังกล่าว การดื่มสุราของวัยรุ่นชนบทจังหวัดสุรินทร์ จึงเป็นพื้นที่ที่ควรได้รับการศึกษาเพราะเป็นจังหวัดที่มีสถิติการบริโภคสุราเป็นอันดับ

ต้นๆ ของประเทศ และจากการสำรวจของสำนักงานสถิติจังหวัดสุรินทร์ ปี 2548 พบว่าประชากรที่มีอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไปมีการดื่มสุราถึงร้อยละ 41.20 ซึ่งเป็นอัตราที่มากกว่าสถิติการดื่มของประชากรอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไปของประชากรไทยทั้งประเทศ จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2547 ที่มีอัตราการดื่มสุราร้อยละ 32.70 เพราะวิถีคนสุรินทร์ ที่ว่า “คนสุรินทร์ ต้องกินสุรา” การศึกษาครั้งนี้ ใช้พื้นที่ศึกษาตามภาษาพูดพื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ชุมชนภาษาส่วย ลาว และเขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ที่มีวัยรุ่นทั้งสามชุมชนในพื้นที่ ปัจจุบันแม้ทั้งสามชุมชนมีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่แตกต่างกันบ้าง แต่ความแตกต่างดังกล่าวไม่ได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งด้านวัฒนธรรมแต่อย่างใด การมีชาติพันธุ์ที่หลากหลาย กลับมีการผสมกลมกลืนทางด้านประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งผลให้แต่ละชุมชนมีจำนวนวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลายและจำนวนมากขึ้น การแบ่งแยกชุมชนดังกล่าวจึงแยกได้ยากมีเพียงภาษาพูดที่แตกต่างกันเท่านั้น การวิจัยครั้งนี้ จึงต้องการศึกษาพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น เพื่อเป็นข้อมูลให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกันปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น พร้อมๆ กับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการแสดงออกในทางสร้างสรรค์ เป็นรากฐานให้เยาวชนรุ่นต่อไปได้ดำรงวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนที่ดั้งเดิมและเป็นเอกลักษณ์ ก่อให้เกิดทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพแก่ชุมชนและประเทศชาติในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนส่วย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนส่วย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

สมมุติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยนำ ได้แก่ วัฒนธรรมภาษาที่ใช้ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถาบันการศึกษา ระดับคะแนนเฉลี่ย (กรณีกำลังศึกษา) สถานภาพของวัยรุ่น อาชีพของวัยรุ่น สถานภาพพ่อแม่ ลักษณะการคบเพื่อน ความรู้พิสัยการดื่มสุรา และทัศนคติต่อการดื่มสุราของวัยรุ่นชุมชนส่วย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ที่แตกต่าง มีพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราแตกต่างกัน
2. ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ รายได้ครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ครอบครัว การเข้าถึงแหล่งซื้อขาย กิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุรา และกิจกรรมในการลดพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราในชุมชน ของวัยรุ่นชุมชนส่วย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ที่แตกต่าง มีพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราแตกต่างกัน
3. ปัจจัยเสริม ได้แก่ สื่อและบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา พฤติกรรมการดื่มสุราของเพื่อน พฤติกรรมการดื่มสุราของครอบครัวของวัยรุ่นชุมชนส่วย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ที่แตกต่าง มีพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราแตกต่างกัน

ขอบเขตงานวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น ช่วงอายุ 13-24 ปี ของชุมชนส่วย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล และเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 6-21 พฤศจิกายน 2550 เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่าง คือ วัยรุ่น อายุ 13-24 ปี อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ เนื่องจากมีลักษณะประชากรที่ครอบคลุมชุมชนที่มีวัฒนธรรมและภาษาส่วย ลาว เขมร จำนวน 2,878 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) จากประชากร 3,995 คน ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรไม่น้อยกว่า 6 เดือนที่ผ่านมา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการประยุกต์จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออก 6 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 ความรู้พิษภัยการดื่มสุรา ส่วนที่ 3 ทศนคติต่อการดื่มสุรา ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ปัจจัยเอื้อ ส่วนที่ 5 แบบสัมภาษณ์ปัจจัยเสริม และส่วนที่ 6 แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการดื่มสุรา ตรวจสอบและหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือตามกระบวนการวิจัยตามขั้นตอน

เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ได้แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์จำนวน 2,878 ฉบับ มีอัตราการได้คืนของแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ ร้อยละ 99.24 นำข้อมูลที่ได้อ้อมวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS version 11.0 โดยข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย กรณีที่มีตัวแปรอยู่ 2 กลุ่ม ใช้สถิติ t-test กรณีที่มีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม จะใช้การวิเคราะห์ One Way Analysis of Variance หากพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบค่าความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น

ลักษณะชุมชนวัยรุ่น เป็นชุมชนส่วยร้อยละ 43.05 ชุมชนลาว ร้อยละ 39.26 และชุมชนเขมร ร้อยละ 17.69 เป็นวัยรุ่นชาย ร้อยละ 50.21 และวัยรุ่นหญิง ร้อยละ 49.79 อายุเฉลี่ยของวัยรุ่น คือ 18 ปี ส่วนใหญ่วัยรุ่นมีช่วงอายุระหว่าง 20-24 ปี ร้อยละ 35.09 ระดับการศึกษาวัยรุ่นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ร้อยละ 78.25 สถาบันที่วัยรุ่นกำลังศึกษาส่วนใหญ่เป็น โรงเรียนสามัญศึกษาหรือโรงเรียนขยายโอกาสระดับตำบล ร้อยละ 70.80 เกรดเฉลี่ยภาคการศึกษาที่ผ่านมาของวัยรุ่นที่กำลังศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางระหว่าง 2.00-2.99 ร้อยละ 62.62 สถานภาพวัยรุ่นส่วนใหญ่เป็น โสด ร้อยละ 87.11 อาชีพวัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 57.12

สถานภาพพ่อแม่วัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นคู่ ร้อยละ 86.96 รายได้ต่อเดือนของครอบครัววัยรุ่นเฉลี่ยมี รายได้ 3,851.85 บาท ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 2,401-4,300 บาท ร้อยละ 42.29 รายได้ครอบครัวส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอ ร้อยละ 55.28 ลักษณะการคบเพื่อนของวัยรุ่นส่วนใหญ่คบเพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกัน ร้อยละ 43.96 การปรึกษาปัญหาความเครียดของวัยรุ่นส่วนใหญ่ปรึกษาพ่อแม่หรือแม่ ร้อยละ 60.65

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความรู้พิษภัยการดื่มสุรา ทักษะคิดต่อการดื่มสุรา การเข้าถึงแหล่งซื้อขาย กิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุรา กิจกรรมในการลดพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราในชุมชน สื่อและบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา พฤติกรรมการดื่มของเพื่อนสนิท และพฤติกรรมการดื่มของครอบครัว

ความรู้พิษภัยการดื่มสุราวัยรุ่น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง โดยวัยรุ่นรับรู้ว่าการดื่มสุราทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่ยานยนต์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมารับรู้ว่าการดื่มสุราทำให้เสียเงินทองโดยเปล่าประโยชน์ และวัยรุ่นรับรู้ว่าการดื่มสุราทำให้ออนไลน์ง่ายและดื่มสุราช่วยลดความเครียดมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระดับทัศนคติการดื่มสุราวัยรุ่น โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยวัยรุ่นมีทัศนคติว่าการดื่มสุราทำให้ร่างกายอ่อนแอ ทрудโทรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาดื่มสุราทำให้ค่าใช้จ่ายในครอบครัวไม่พอเพียงและวัยรุ่นดื่มสุราสังคมยอมรับไม่ว่าอะไร และวัยรุ่นมีทัศนคติการดื่มสุราทำให้กล้าแสดงออกที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระยะทางของร้านค้าที่ซื้อสุราวัยรุ่นส่วนใหญ่ระยะทางใกล้ ร้อยละ 55.04 ช่วงเวลาของร้านค้าหรือแหล่งที่ซื้อสุราจำหน่ายสุรา วัยรุ่นส่วนใหญ่ช่วงเช้า ถึงเย็น (06.01-18.00 น.) ร้อยละ 82.17

วัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุราวัยรุ่นมากที่สุดเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ งานปีใหม่ ร้อยละ 9.35 รองลงมาได้แก่ งานแต่งงาน และงานสงกรานต์ ร้อยละ 9.29 และ 9.17 ตามลำดับ ในส่วนระดับกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุราส่วนใหญ่วัยรุ่นมีระดับกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุราอยู่ในระดับน้อย (1-8 กิจกรรม)

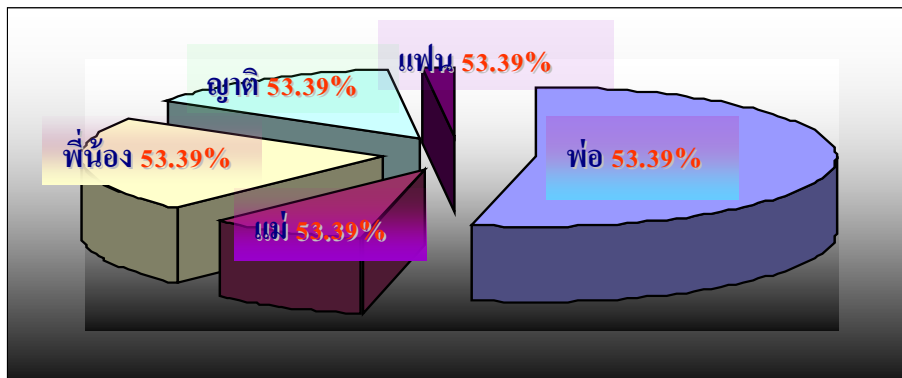
กิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุราในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันสำคัญทางศาสนา หรือประเพณีในชุมชน ส่วนใหญ่มี ร้อยละ 54.83 โดยมีกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษามากที่สุด ร้อยละ 39.51 และกิจกรรมการณรงค์การไม่ดื่มสุรา หรือระเบียบ ข้อกำหนด การห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ซื้อสุราในชุมชน ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มี ร้อยละ 76.97 โดยส่วนใหญ่ของกิจกรรมรณรงค์ ได้แก่ กิจกรรมผู้นำชุมชนกำหนดรณรงค์หรือประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 16.57

สื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยสื่อโทรทัศน์/วีซีดี/ภาพยนตร์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด บุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเพื่อนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

วัยรุ่นส่วนใหญ่มีเพื่อนสนิทดื่มสุรา ร้อยละ 62.44 โดยมีความถี่ในการดื่มส่วนใหญ่น้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 35.13 และวัยรุ่นส่วนใหญ่มีคนในครอบครัวดื่มสุรา ร้อยละ 60.39 โดยมีความถี่ใน

การดื่มส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 40.83 เมื่อศึกษาถึงบุคคลในครอบครัวที่ดื่มสุรา ส่วนใหญ่ เป็นพ่อที่ดื่ม ร้อยละ 53.39 (ภาพที่ 1)

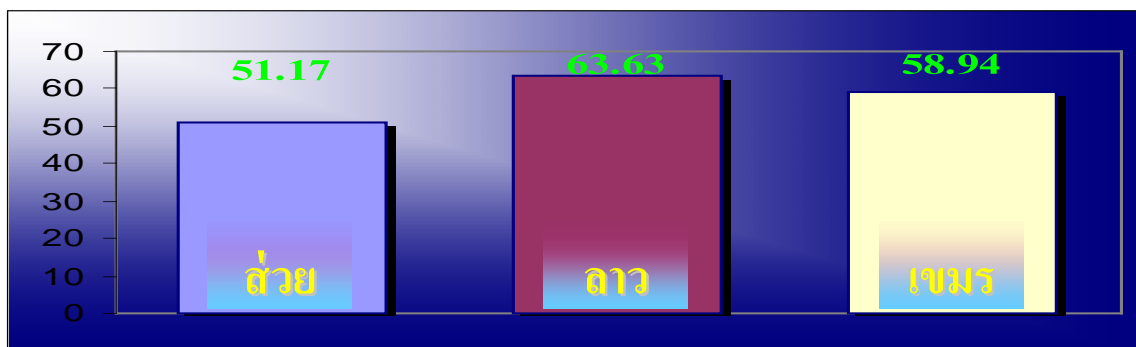
ภาพที่ 1 พฤติกรรมการดื่มสุราของครอบครัววัยรุ่น

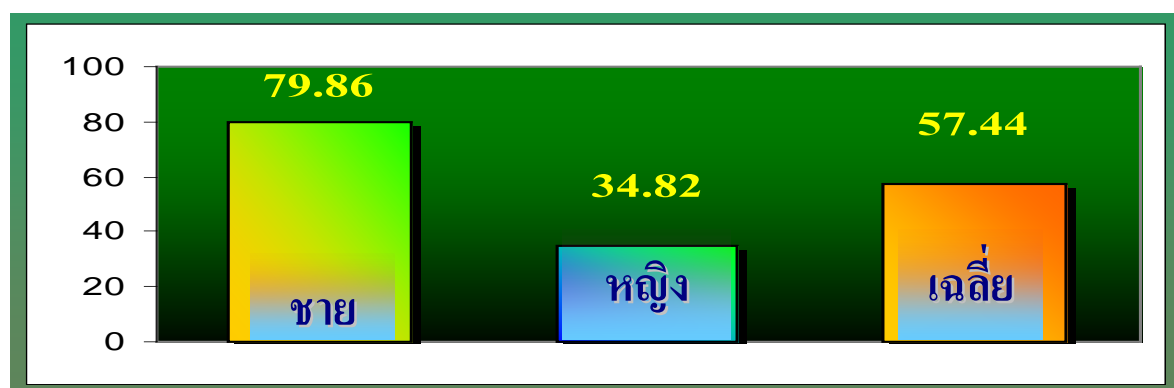
ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการดื่มสุราของของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนส่วย ลาว เขมร อำเภอกำแพง จังหวัดสุรินทร์

วัยรุ่นส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกตามความถี่ความถี่ดื่มในระดับที่น้อย ร้อยละ 84.73 มีวัยรุ่นดื่มสุรา ร้อยละ 57.44 วัยรุ่นชุมชนลาวดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 63.63 (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 ลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่นจำแนกตามปัจจัยลักษณะชุมชน

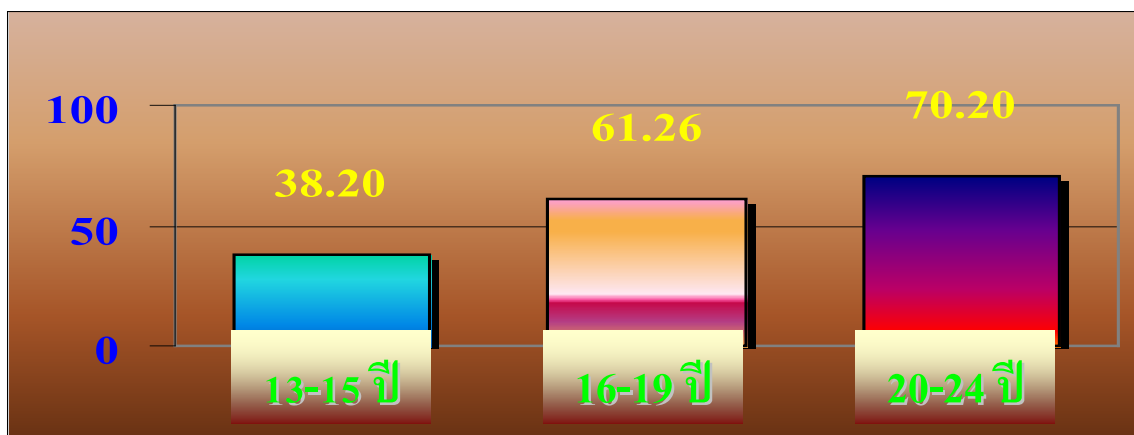

ภาพที่ 3 ลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่นจำแนกตามปัจจัยเพศ

ช่วงอายุส่วนใหญ่วัยรุ่นอายุระหว่าง 20-24 ปี ดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 70.20 รองลงมาช่วงอายุ 16-19 ปี ร้อยละ 61.26 และช่วงอายุ 13-15 ปี ร้อยละ 38.20 ตามลำดับ (ภาพที่ 4)

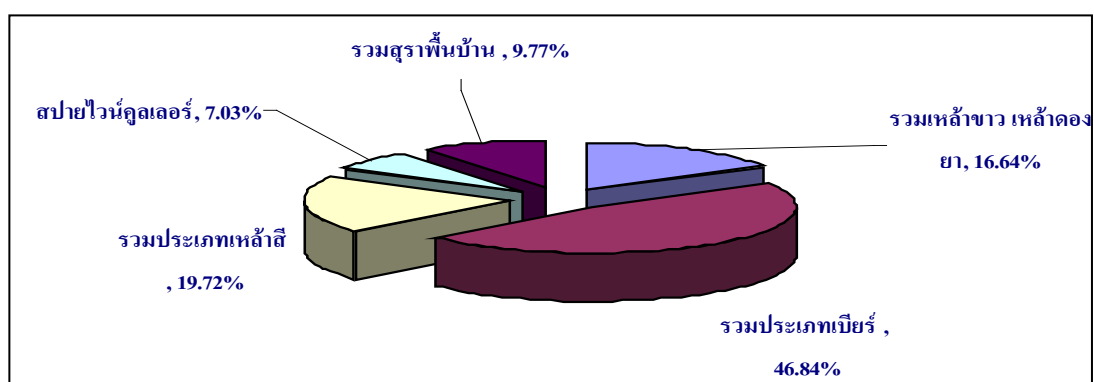
ภาพที่ 4 ลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่นจำแนกตามปัจจัยช่วงอายุ

ระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่วัยรุ่นไม่ได้เรียนดื่มนสุรามากที่สุด ร้อยละ 78.05 สถาบันของวัยรุ่นที่กำลังเรียนสถาบันอาชีวระดับอำเภอหรือจังหวัดมีการดื่มนสุรามากที่สุด ร้อยละ 65.10 วัยรุ่นที่กำลังเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยระดับต่ำระหว่าง 1.00-1.99 มีการดื่มนสุรามากที่สุด ร้อยละ 79.27 สถานภาพ พบว่า วัยรุ่นสถานภาพคู่มมีการดื่มนสุรามากที่สุด ร้อยละ 64.77 อาชีพ พบว่า วัยรุ่นอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจมีการดื่มนสุรามากที่สุด ร้อยละ 100.00 รายได้ต่อเดือนของครอบครัว พบว่าวัยรุ่นที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัว ระหว่าง 6,201-8,100 บาท มีการดื่มนสุรามากที่สุด ร้อยละ 70.19 ความเพียงพอของรายได้ครอบครัว พบว่า วัยรุ่นที่มีความเพียงพอของรายได้ครอบครัวเหลือเก็บ มีการดื่มนสุรามากที่สุด ร้อยละ 60.40 ลักษณะการคบเพื่อน พบว่า วัยรุ่นที่คบเพื่อนแบบเพื่อนเยอะถึงไหนถึงกัน มีการดื่มนสุรามากที่สุด ร้อยละ 65.53 ความรู้พิษภัยการดื่มนสุรา พบว่า วัยรุ่นที่มีระดับความรู้พิษภัยการดื่มนสุราต่ำ มีการดื่มนสุรามากที่สุด ร้อยละ 69.66 และทัศนคติต่อการดื่มนสุรา พบว่า วัยรุ่นที่มีระดับการทัศนคติต่อการดื่มนสุราปานกลาง มีการดื่มนสุรามากที่สุด ร้อยละ 61.22

ลักษณะการดื่มนสุราของวัยรุ่น พบว่า ชนิดสุราที่วัยรุ่นดื่มนมากที่สุด คือ เบียร์ ร้อยละ 46.84 รองลงมา คือ เหล้าสี ร้อยละ 16.64 และเหล้าขาวหรือเหล้าดองยา ร้อยละ 16.64 ตามลำดับ

ภาพที่ 5 จำนวนและร้อยละ พฤติกรรมการดื่มนสุราจำแนกตามชนิดสุรา

ลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่นมีการดื่มหรือซื้อสุราเป็นขวดกลมหรือขวดใหญ่มากที่สุด ร้อยละ 59.01 รองลงมา คือขวดเล็กหรือขวดแบน ร้อยละ 15.58 และเป็นแก้วร้อยละ 11.57 ลักษณะแหล่งที่ซื้อสุรา ส่วนใหญ่ เป็นร้านชำหรือร้านค้าปลีก ร้อยละ 80.85 แหล่งที่วัยรุ่นซื้อสุรา ส่วนใหญ่ซื้อสุราในหมู่บ้าน ร้อยละ 91.05 เหตุผลที่วัยรุ่นชอบดื่มสุรา ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าหาซื้อง่าย สะดวก ร้อยละ 24.13 รองลงมาคือ รสชาติดี ร้อยละ 22.36 และราคาถูก ร้อยละ 17.49 ค่าใช้จ่ายในการดื่มต่อครั้งของวัยรุ่นเฉลี่ย 55.14 บาท วัยรุ่นชอบดื่มสุราตอนเย็นช่วงเวลา 18.01-24.00 น. ร้อยละ 44.94 สถานที่ที่วัยรุ่นดื่มสุรา ส่วนใหญ่เป็นบ้านเพื่อน ร้อยละ 31.53 รองลงมาตามสี่แยกหมู่บ้าน/ที่สาธารณะ/จุดรวมกลุ่มตามหมู่บ้าน ร้อยละ 21.38 และบ้านตนเอง ร้อยละ 20.78 และบุคคลที่วัยรุ่นดื่มสุราด้วย ส่วนใหญ่ดื่มกับเพื่อน ร้อยละ 58.48 รองลงมา คือญาติ ร้อยละ 19.78 และดื่มคนเดียว ร้อยละ 7.58

ส่วนที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม ต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

4.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยนำ ต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น พบว่า ปัจจัย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถาบันการศึกษา เกรดเฉลี่ยของวัยรุ่นที่กำลังศึกษา สถานภาพอาชีพ ลักษณะการคบเพื่อน ความรู้พิษภัยการดื่มสุรา และทัศนคติการดื่มสุราที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนลักษณะของชุมชน และสถานภาพพ่อแม่ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยเอื้อ ต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น พบว่า ปัจจัย รายได้ครอบครัว ระยะทางของแหล่งซื้อสุรา วัฒนธรรม ประเพณี หรือกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุรา การมีหรือไม่มีกิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุราในชุมชน และการมีหรือไม่มีกิจกรรมการณรงค์ไม่ดื่มสุราในชุมชนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความเพียงพอรายได้ครอบครัว และช่วงเวลาของแหล่งที่ซื้อสุราจำหน่ายสุราที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น พบว่า ปัจจัยเสริมทุกปัจจัย ได้แก่ สื่อและบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา การดื่มสุราของเพื่อน และการดื่มสุราของครอบครัวที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 พฤติกรรมการดื่มสุรา

วัยรุ่นชุมชนสวย ลาว เขมร ดื่มสุราช่วงอายุ 13-24 ปี ร้อยละ 57.44 จากการวิเคราะห์เพิ่มเติมพบว่าวัยรุ่นชุมชนสวย ลาว เขมรช่วงอายุ 15-24 ปี มีการดื่มสุรา คิดเป็นร้อยละ 63.04 ซึ่งอยู่ในระดับที่

สูงมากกว่าการสำรวจพฤติกรรมการดื่มสุราของจากการสำรวจของสำนักงานสถิติจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ปี 2548 ที่พบว่าวัยรุ่นจังหวัดสุรินทร์ช่วงอายุ 15-24 ปี มีการดื่มสุราร้อยละ 28.00 ถึง 2.25 เท่า และจากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติล่าสุด ในปี 2547 พบว่ามีวัยรุ่นอายุ 15-24 ปี ทั้งประเทศไทยดื่มสุราร้อยละ 23.50 ซึ่งวัยรุ่นชุมชนสวย ลาว เขมร มีการดื่มสุราอยู่ในระดับที่สูงมากกว่า 2.44 เท่า ผลการศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นความรุนแรงการดื่มสุราในปัจจุบัน ของวัยรุ่นชนบท ชุมชนสวย ลาว เขมรในปัจจุบัน ที่ควรได้รับการแก้ไข ซึ่งสาเหตุดังกล่าวสรุปได้จากผลการศึกษา

1.1 วัยรุ่นจะมีการดื่มสุราในระดับสูงช่วงเทศกาล งานประเพณีที่สำคัญต่างๆ ดังผลการศึกษาที่พบว่า วัฒนธรรม ประเพณี หรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุรามีความแตกต่างต่อพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยวัยรุ่นที่เข้าร่วมวัฒนธรรม ประเพณี หรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุราหลายกิจกรรมจะมีการดื่มสุราที่มากกว่าวัยรุ่นที่เข้าร่วมวัฒนธรรม ประเพณี หรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุราน้อยกิจกรรม

1.2 วัยรุ่นมีการดื่มสุราในระดับสูงเนื่องจากหาซื้อได้ง่ายในชุมชน โดยแหล่งที่วัยรุ่นซื้อสุราพบว่า ส่วนใหญ่ซื้อสุราในหมู่บ้าน โดยวัยรุ่นให้เหตุผลการดื่มสุราว่าซื้อสุราได้ง่าย สะดวก ร้อยละ 24.13 ราคาถูก ร้อยละ 17.49 และ ทางร้านมีขายประจำร้าน ร้อยละ 14.71 และร้านค้าส่วนใหญ่ที่วัยรุ่นซื้อสุรา เป็นร้านชำ ร้านค้าปลีก ร้อยละ 80.85 เพราะร้านค้าปลีกในหมู่บ้านสามารถแบ่งขายปลีกได้ อันเป็นช่องทางในการเพิ่มกำไรของร้านค้าที่การชั่ง ตวง วัดให้ลูกค้า อาจไม่ได้มาตรฐานตามราคา เหมือนกับผลิตภัณฑ์แบบขวด หรือกระป๋อง แต่ลูกค้าไม่สามารถเลือกได้เพราะปัจจัยด้านราคาหรือความสะดวกในการดื่มเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะวัยรุ่นตอนต้นที่มีการดื่มถึงร้อยละ 38.20 ที่ต้องปกปิดพฤติกรรมการดื่มสุรา การซื้อเป็นเป็ก กัก หรือแก้ว จะสะดวกในการดื่ม การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า ขนาดบรรจุสุราเป็นกระติกหรือไห จะใช้กับเหล้าสาโท แสดงว่าบางชุมชนยังมีการทำเหล้าสาโทกันดื่มเอง โดยไม่ได้รับอนุญาตทางกฎหมาย และไม่ใช้ผลิตภัณฑ์สุราพื้นเมืองที่อนุญาตให้ผลิตเนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่อนุญาตส่วนใหญ่บรรจุเป็นขวด ชนิดสุราที่วัยรุ่นดื่มมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ เบียร์ ร้อยละ 46.84 รองลงมา คือ เหล้าสี ร้อยละ 16.64 และเหล้าขาว, เหล้าดองยา ร้อยละ 16.64 และพบว่าเหล้าสาโทซึ่งเป็นเหล้าพื้นบ้านมีการดื่มในลำดับที่ 5 ร้อยละ 8.77 ทำให้ลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่น มีการซื้อสุราเป็นเป็ก กัก หรือแก้ว ที่ส่วนใหญ่ใช้กับเหล้าขาว เหล้าดองยาหรือเหล้าสีบางยี่ห้อ

1.3 การใช้เงินในการซื้อสุราของวัยรุ่นโดยเฉลี่ยจำนวนน้อยจึงทำให้วัยรุ่นมีการดื่มสุราในระดับสูง โดยมีอัตราการซื้อสุราดื่มต่อครั้ง เฉลี่ย 55.14 บาท เนื่องจากปัจจัยเรื่องรายได้ของครอบครัว วัยรุ่นชาวชนบท หรือการดื่มที่มีการดื่มเป็นกลุ่มเพื่อนน่าจะมีการเฉลี่ยเงินซื้อร่วมกัน และจากการศึกษาพบว่า วัยรุ่นชอบดื่มสุราตอนเย็น 18.01-24.00 น. ร้อยละ 44.94 เพราะน่าจะสะดวกที่สุดหลังการทำงานหรือหลังเวลาเลิกเรียน สถานที่ที่วัยรุ่นดื่มสุรา ส่วนใหญ่เป็นบ้านเพื่อน ร้อยละ 31.53 รองลงมาตามสี่แยกหมู่บ้าน/ที่สาธารณะ/จุดรวมกลุ่มตามหมู่บ้าน ร้อยละ 21.38 และบ้านตนเอง ร้อยละ 20.78

ตามลำดับ เป็นข้อมูลที่น่าสนใจมากเนื่องจากการดื่มที่บ้านเพื่อนแสดงให้เห็นการรวมกลุ่มแล้วชักชวนกันดื่มสุรา การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่าวัยรุ่นมีเพื่อนสนิทดื่มสุรา ร้อยละ 62.44 และยังพบว่ามี การดื่มสุราตามสถานที่ที่แยกหมู่บ้าน/ที่สาธารณะ/จุดรวมกลุ่มตามหมู่บ้าน ที่ปัจจุบันจะพบเห็นบ่อยๆ โดยวัยรุ่นมักจะรวมตัวกันตามจุดดังกล่าวในช่วงเย็นๆ และมีการดื่มสุราไปด้วย

4. บุคคลในครอบครัววัยรุ่นเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีทำให้วัยรุ่นดื่มสุราในระดับสูง เนื่องจากมีบุคคลในครอบครัววัยรุ่นดื่มสุรา ถึงร้อยละ 60.39 เมื่อศึกษาถึงบุคคลในครอบครัวที่ดื่มสุรา ส่วนใหญ่ เป็นพ่อที่ดื่ม ร้อยละ 53.39 รองลงมา คือ ญาติ ร้อยละ 14.21 การศึกษาครั้งนี้ยัง พบว่าปัจจัยบุคคลต่างๆ ที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา และการดื่มสุราของครอบครัว ที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกับพฤติกรรม การดื่มสุราวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งวัยรุ่นที่มีบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมและครอบครัวที่ดื่มสุรา มีพฤติกรรม การดื่มสุรามากกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมและครอบครัวไม่ดื่มสุรา แสดงว่าสังคม ชุมชนช่วย ลาว เขมรให้การยอมรับวัยรุ่นที่ดื่มสุรา และยังชักชวนวัยรุ่นให้ร่วมดื่มสุราด้วย ดังผล การศึกษาที่ พบว่า วัยรุ่นจะดื่มสุรากับ ญาติ ร้อยละ 19.78 ซึ่งเป็นสภาพปัญหาที่สถาบันครอบครัวควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อแก่วัยรุ่น

ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรม การดื่มสุรา

2.1 ปัจจัยนำ ที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกับพฤติกรรม การดื่มสุราของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลายปัจจัย ซึ่งวัยรุ่นเพศชายจะมีการดื่มสุรามากกว่าเพศหญิง แต่เพศหญิงก็มีอัตราการดื่มสุราถึงร้อยละ 34.82 แสดงให้เห็นถึงการยอมรับพฤติกรรม การดื่มสุราของวัยรุ่นชุมชนช่วย ลาว เขมร ทั้งเพศชายและเพศหญิง การแก้ไขปัญหาผู้ปกครอง ชุมชน และสถาบันการศึกษาจึงควรให้ความรู้วัยรุ่นได้ตระหนักถึงพิษภัยการดื่มสุรา เพื่อสร้างทัศนคติ เพื่อส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม อายุก็เช่นกันแม้ช่วงวัยรุ่นตอนปลายจะมีการดื่มสุรามากกว่าวัยรุ่นตอนต้นแต่ควรได้รับการส่งเสริมพฤติกรรม การดื่มสุราวัยรุ่นตั้งแต่อายุน้อย เพื่อปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีตั้งแต่เริ่มแรก ลักษณะการคบเพื่อนมีความแตกต่างกับพฤติกรรม การดื่มสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยวัยรุ่นที่มีเพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกันจะมีการดื่มสุรา มากที่สุด ครอบครัวจึงควรใส่ใจและแนะนำในการคบเพื่อนของวัยรุ่นเช่นกัน ชุมชนและสถาบันการศึกษามีการส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และเอาใจใส่ ใฝ่ระวัง การดื่มสุราของวัยรุ่น การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า การศึกษาวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรม การดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้มีการศึกษาสูงจะดื่มสุราน้อยกว่าผู้มีการศึกษาต่ำ ดังนั้นผู้ปกครองควรส่งเสริมให้วัยรุ่นได้ศึกษาในระดับที่สูง เพราะปัจจุบันการศึกษามีความสำคัญมากต่อวัยรุ่น ที่จะกลายเป็นกำลังหลักในการพัฒนาสังคมและประเทศในอนาคต

2.2 ปัจจัยเอื้อที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกับพฤติกรรม การดื่มสุราของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากชุมชนช่วย ลาว เขมร มีวัฒนธรรม ประเพณี หรือกิจกรรมที่หลากหลายกิจกรรม และ

ยังเอื้อต่อการดื่มสุราทำให้วัฒนธรรม ประเพณี หรือกิจกรรมในชุมชน ที่เอื้อต่อการดื่มสุรา การมีหรือไม่มีกิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุราในชุมชน และการมีหรือไม่มีกิจกรรมการณรงค์ไม่ดื่มสุราในชุมชน ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การแก้ไขปัญหา ดังกล่าวว่าจะเกิดจากชุมชนเอง ได้ตระหนักและส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี เช่น งานศพปลอดสุรา หรือมีการณรงค์การไม่ดื่มสุรา หรือควรมีระเบียบ ข้อกำหนด การห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ซื่อสุราในชุมชน พร้อมๆ กับการควบคุมไม่ให้ร้านค้าจำหน่ายสุราให้แก่เด็กที่ทางกฎหมายควบคุมได้ยาก แต่จะประสบผลสำเร็จเมื่อมีข้อกำหนดของชุมชนเอง ดังผลการแก้ไขปัญหาการดื่มสุราในชุมชนของหลายๆ พื้นที่ ที่ประสบความสำเร็จแบบยั่งยืนหากเป็นการแก้ปัญหาโดยสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนตนเอง

2.3 ปัจจัยเสริมที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลายปัจจัย ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการดื่มสุราวัยรุ่นชุมชน ส่วย ลาว เขมร ควรส่งเสริมกลุ่มเพื่อนวัยรุ่นได้มีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เช่น การเข้าร่วมประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญในชุมชน การชักชวนให้วัยรุ่นเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เป็นต้น ครอบครัวควรสร้างความรัก ความอบอุ่นภายในครอบครัว พ่อแม่ควรให้ความใกล้ชิดกับลูกให้มากยิ่งขึ้น ทำความเข้าใจลักษณะธรรมชาติและความต้องการของวัยรุ่น และเป็นທີ່ปรึกษาเกี่ยวกับการประพฤติ รวมทั้งเลิกพฤติกรรมการดื่มสุรา เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่วัยรุ่น

ส่วนที่ 3 การแก้ไขปัญหาเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการแก้ปัญหการดื่มของวัยรุ่นชุมชน ส่วย ลาว เขมร ควรร่วมมือกันโดยใช้มาตรการหรือข้อตกลงต่างๆ ตามระดับ คือ ระดับบุคคล ต้องทำให้ทั้งประชาชนและวัยรุ่นในชุมชนมีทัศนคติที่ดีตระหนักถึงผลเสียพิษภัยการดื่มสุรา และผู้ที่ดื่มสุราต้องตั้งใจลดละเลิก การดื่มสุรา อย่างจริงจังใน ระดับครอบครัว ผู้ปกครองควรเฝ้าระวัง การดื่มสุราของวัยรุ่น โดยการเอาใจใส่และสร้างความรัก ความอบอุ่นภายในครอบครัว สำหรับครอบครัวที่มีผู้ดื่มสุราต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หันมาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่วัยรุ่น ในระดับชุมชนมีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากชุมชนส่วย ลาว เขมรมีจำนวนของวัฒนธรรมและประเพณีที่หลากหลาย จึงควรมีกิจกรรมเพื่อลดละเลิก การดื่มสุราในชุมชน เช่น งดเหล้า เข้าพรรษา กฐินปลอดเหล้า หรือการส่งเสริมให้ไม่จำหน่ายสุราในวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น ควบคู่กับมาตรการหรือข้อตกลงให้ร้านค้าปลีกในหมู่บ้านปฏิบัติตามกฎหมายมีการห้ามขายบุหรีและสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีอย่างเคร่งครัด รวมทั้งการส่งเสริมให้เยาวชนรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เช่น การทำปฏิบัติสาธารณประโยชน์ในงานประเพณี หรือเทศกาลต่างๆ ในชุมชน การเล่นเกม การเข้าร่วมปฐกกรรมในชุมชน เป็นต้น สุดท้ายระดับประเทศ นโยบายและมาตรการต่างๆ ของรัฐบาลไม่ควรเอื้อประโยชน์ แก่เอกชนผู้ผลิต เช่น ในปัจจุบันร้านค้ามีขั้นตอนการขออนุญาตจำหน่ายสุราที่ง่ายและค่าใบอนุญาตที่ราคาถูก ทำให้สุราเป็นสินค้าที่สามารถหาซื้อได้ง่าย ทั้งยังราคาถูก และรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐควรบังคับใช้มาตรการ คุ้มครองเด็กโดยไม่ให้

ร้านค้าสุราจำหน่ายสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีอย่างจริงจัง โดยเฉพาะร้านค้าปลีกในชุมชนที่ควบคุมได้ยาก และควบคุมการแพร่กระจายของสุราพื้นบ้าน คือ สาโทและเหล้าต้ม ที่มีการผลิตไม่ถูกต้องตามกฎหมายจำนวนมากในเขตอีสานใต้ เพื่อให้วัยรุ่นชนบทที่มีภาษา วัฒนธรรมและประเพณีเอกลักษณ์เฉพาะ ให้คงไว้แต่วัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิมสืบต่อไป

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหาการดื่มสุราของวัยรุ่นในพื้นที่ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาการดื่มสุราของชุมชนตนเอง ซึ่งระยะแรกอาจเป็นการทดลองในบางชุมชน เพื่อเป็นชุมชนนำร่องและขยายผลการดำเนินงานไปสู่ชุมชนอื่นต่อไป

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นในชุมชนสวย ลาว เขมร กับชุมชนอื่น เช่น ชุมชนเมือง หรือชุมชนที่มีลักษณะวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยต่างๆ ว่าแตกต่างกันหรือไม่

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากความร่วมมือของบุคคลหลายๆ ท่าน กราบขอบพระคุณนายแพทย์บัณฑิต สอนไพศาล ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปัญหาสุรา และทีมงานศูนย์วิจัยปัญหาสุราทุกท่าน ที่ให้ทุนอุดหนุน และช่วยเหลือด้านวิชาการ เปิดโอกาสให้ผู้ทำงานแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพระดับพื้นที่ชนบท ได้มีโอกาสศึกษาปัญหาการดื่มสุราของวัยรุ่นที่มีลักษณะภาษา วัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ ในชุมชนสวย ลาว เขมร เพื่อแสดงศักยภาพการแก้ปัญหาการดื่มสุราของวัยรุ่นของชุมชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2550). บทความ “รณรงค์บังคับใช้กฎหมายห้ามจำหน่ายสุราและบุหรี่แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เพื่อลดการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน”. สืบค้นจาก http://www.oja.go.th/data/document/news/injp_under18yearsold.doc.

ขนิษฐา นันทบุตร และคณะ. (2550). กรณีศึกษานวัตกรรมการดูแลสุขภาพชุมชน (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ). นนทบุรี: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.

จินตนา แสงจันทร์. (2549). แนวทางการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน

ตำบลเชียงกลาง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดน่าน. น่าน: โรงพยาบาลเชียงกลาง จังหวัดน่าน.

จूरีย์ อุสาหะ และจิราวัฒน์ นนทิกการ. (2547). นิพนธ์ต้นฉบับเรื่อง “การประเมินผลผู้ปฏิบัติงานตนโครงการสังคมไทยงดเหล้าเข้าพรรษาปี 2547” วารสารควบคุมโรค ปีที่ 30 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม.- กันยายน 2547.

- ดวงฤทัย สุคนธปฏิภาค. (2548). การรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และครู พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลครอบครัวและชุมชน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บัณฑิต ศรีไพศาล และคณะ. (2549). บทสรุปสำหรับผู้บริหาร “ความจำเป็น หลักการ และแนวทางการควบคุมการบริโภคและปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์”. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- ประพิมพ์ วรรณสม. (2548). รายงานการวิจัยเรื่อง “การเปลี่ยนแปลงของวิถีชุมชนในการดื่มสุรา : กรณีศึกษาชุมชนระดับตำบล” สืบค้นจาก <http://gotoknow.org> & Learners.in.th.
- ราชบัณฑิตยสถาน.(2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542. กรุงเทพมหานคร : นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- วัลย์รวี มงคลดี . (2548) . พฤติกรรมการใช้สุรา กรณีศึกษางานประเพณีบุญบั้งไฟ. ขอนแก่น: โรงพยาบาลช้ำสูง จังหวัดขอนแก่น.
- ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2549). รายงานสถานการณ์สุราประจำปี พ.ศ.2549. กรุงเทพฯ: โซดา สตูดิโอ ครีเอชั่น แอนด์ พับลิชซิ่ง.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)(2548) . วิจัยพัฒนารูปแบบเพื่อป้องกันการดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. มปท.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2550). บทความ “7 วันอันตรายจากการเมาแล้วขับมาตรการทางแก้ไข” วารสารจุฬาสัมพันธ์ ฉบับที่ 5 ปีที่ 50 ปี 2550.
- สาวิตรี อัญฉงค์กรชัย และคณะวิจัย. (2548). พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและการใช้สารเสพติดในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาภาคใต้ ปี 2548. คณะวิจัย ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.
- สุพัฒน์ กุมพิทักษ์ และกำพล กาหลง. (2545). อุสาโท น้ำตาลเมา เหล้าต้ม เหล้าพื้นบ้านไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2550). บทความ “โฆษณาเหล้าจูงใจเด็กไทยดื่มทำผิด กม.เพิ่ม” สืบค้นจาก <http://www.thaihealth.or.th/promote/valentine/news.php?id=3510>.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2550). บทความ “นักวิชาการเปิดข้อมูลยืนยันโฆษณาเหล้ากระตุ้นนักดื่ม” สืบค้นจาก <http://www.thaihealth.or.th>.
- สำนักงานคลังจังหวัดสุรินทร์. (2550). “ธุรกิจน้ำเมาสุรินทร์ยังไปไกล” จุลสารสำนักงานคลังจังหวัดสุรินทร์, ฉบับที่ 5 ปีที่ 4 เดือนพฤษภาคม 2550.

- สำนักงานสถิติจังหวัดสุรินทร์. (2548). รายงาน “การสำรวจพฤติกรรมการดื่มสุราและสูบบุหรี่ของประชากรจังหวัดสุรินทร์ พ.ศ.2548 สรุปสำหรับผู้บริหาร”. (เอกสารอัดสำเนา)
- หมอชาวบ้าน. (2549). “เหล้าค็อกเทลแห่งความทุกข์” วารสารหมอชาวบ้าน, ฉบับที่ 308 ปีที่ 26.
- อุรยา วงศ์ไชยคง. (2547). การสื่อสารและปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น. วิทยาลัยนวัตน์เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Green, Lawrence W. and Kreuter, Marshall W. (1999). **Health Promotion Planning an Educational and Ecological Approach.** (3 rd ed.). California: May-field Publishing Company.
- Herz F. (1968). **Work and nature of man.** New York: World Publishing Co.
- Orem, D. Nursing : concept of Practice. (1985). (4th ed). St. Louis Mosby Year Book Co.
- Yamanae, T (1970). **Statis and introductory analysis** (2nd ed.). Tokyo : John Weather Hill.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากความร่วมมือของบุคคลหลายๆ ท่าน กราบขอบพระคุณนายแพทย์บัณฑิต สอนไพศาล ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปัญหาสุรา และทีมงานของศูนย์วิจัยปัญหาสุราทุกท่าน ที่ให้ทุนอุดหนุน ช่วยเหลือด้านวิชาการ และประสานงาน เปิดโอกาสให้ผู้ทำงานแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพระดับพื้นที่ชนบท ได้มีโอกาสศึกษาปัญหาการดื่มสุราของวัยรุ่นที่มีลักษณะ ภาษา วัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ ในชุมชนส่วย ลาว เขมร ขอบพระคุณพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ เป็นอย่างดี ตลอดระยะเวลาที่ทำการวิจัย

ขอบพระคุณ นายอำเภอท่าตูม สาธารณสุขอำเภอท่าตูม ที่ให้การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้มีวิจัยในระดับพื้นที่ ขอบพระคุณวัยรุ่นชุมชนส่วย ลาว เขมร ในเขตตำบลบัวโคก และตำบลกระโพทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ และอาสาสมัครสาธารณสุขทุกท่าน ที่ช่วยเหลือในเก็บข้อมูล ขอบพระคุณหัวหน้าและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยตำบลบัวโคก สถานีอนามัยบ้านโสมน สถานีอนามัยตำบลกระโพ สถานีอนามัยบ้านตากกลาง และสถานีอนามัยบ้านตระมุงทุกท่าน ที่สนับสนุนช่วยเหลือด้านวิชาการและการประสานงานระดับพื้นที่ให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

นายบรรจง ควรรค

ผู้วิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น ณ ภูมิภาคศึกษาชุมชนชายลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้แบบจำลอง PRECEDE Model ประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ วัยรุ่น อายุ 13-24 ปี จำนวน 2,878 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 6-21 พฤศจิกายน 2550 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยข้อมูลเชิงพรรณนา วิเคราะห์ด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย กรณีที่มีตัวแปรอยู่ 2 กลุ่ม ใช้สถิติ t-test กรณีที่มีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม จะใช้การสถิติ One Way Analysis of Variance หากพบที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบค่าความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe

ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะชุมชนวัยรุ่น ส่วนใหญ่เป็นชุมชนชายร้อยละ 43.05 วัยรุ่นเพศชาย ร้อยละ 50.21 และหญิง ร้อยละ 49.79 ระดับพฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามความถี่การดื่มสุรา พบว่า ส่วนใหญ่ดื่มในระดับที่น้อย ร้อยละ 84.73 มีวัยรุ่นดื่มสุรา ร้อยละ 57.44 วัยรุ่นชุมชนลาวดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 63.63 เพศชายดื่มร้อยละ 79.86 มากกว่าเพศหญิงที่มีการดื่ม ร้อยละ 34.82 ชนิดสุราที่วัยรุ่นดื่มมากที่สุด คือ เบียร์ ร้อยละ 46.84 รองลงมา คือ เหล้าสี ร้อยละ 16.64 และเหล้าขาวหรือเหล้าคองยา ร้อยละ 16.64 ตามลำดับ วัยรุ่นมีการดื่มหรือซื้อสุราเป็นขวดกลมหรือขวดใหญ่ (625-750 ml) มากที่สุด ร้อยละ 59.01 ลักษณะแหล่งที่ซื้อสุรา ส่วนใหญ่ เป็นร้านชำหรือร้านค้าปลีก ร้อยละ 80.85 แหล่งที่วัยรุ่นซื้อสุรา ส่วนใหญ่ซื้อสุราในหมู่บ้าน ร้อยละ 91.05 เหตุผลที่วัยรุ่นชอบดื่มสุรา ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าหาซื้อง่าย สะดวก ร้อยละ 24.13 ค่าใช้จ่ายในการดื่มครั้งของวัยรุ่นเฉลี่ย 55.14 บาท วัยรุ่นชอบดื่มสุราช่วงเย็น ร้อยละ 44.94 สถานที่ที่วัยรุ่นดื่มสุรา ส่วนใหญ่เป็นบ้านเพื่อน ร้อยละ 31.53 และบุคคลที่วัยรุ่นดื่มสุราด้วย ส่วนใหญ่ดื่มกับ เพื่อน ร้อยละ 58.48

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยนำ ต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น พบว่า ปัจจัยเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถาบันการศึกษา เกรดเฉลี่ยของวัยรุ่นที่กำลังศึกษา สถานภาพอาชีพ ลักษณะการคบเพื่อน ความรู้พิษภัยการดื่มสุรา และทัศนคติการดื่มสุราที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนลักษณะของชุมชน และสถานภาพพ่อแม่ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยอื่น พบว่า ปัจจัยรายได้ ครอบครัว ระยะทางของแหล่งซื้อสุรา วัฒนธรรม ประเพณี หรือกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุรา การมีหรือไม่มีกิจกรรมส่งเสริมให้งดดื่มสุราในวันสำคัญต่างๆ และการมีหรือไม่มีกิจกรรมการณรงค์ไม่ดื่มสุราในชุมชน ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความเพียงพอรายได้ครอบครัว และช่วงเวลาของแหล่งที่ซื้อสุราจำหน่ายสุราที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรม

การดื่มสุราแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยเสริม พบว่า ทุกปัจจัย ได้แก่ สื่อและบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา การดื่มสุราของเพื่อน และการดื่มสุราของครอบครัวที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรร่วมมือกันแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะในชุมชนที่มีวัฒนธรรมและประเพณีที่หลากหลาย ควรส่งเสริมวัยรุ่นให้ร่วมเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ การจัดกิจกรรมงดเหล้าในเทศกาลงานประเพณีต่างๆ รวมทั้งมีข้อกำหนดระเบียบในการควบคุมการซื้อหรือการดื่มสุราในชุมชนสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ควรให้ความรู้พิษภัยการดื่มสุราแก่วัยรุ่น เพื่อส่งเสริมทัศนคติที่ดีในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น บุคคลในครอบครัวและชุมชนควรลด ละ เลิก สุราเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ภาครัฐเองก็ควรบังคับใช้มาตรการคุ้มครองเด็กในการจำหน่ายสุราของร้านค้าอย่างจริงจังและทั่วถึง รวมทั้งควบคุมการผลิตสุราที่บ้านที่ผิดกฎหมาย เพื่อให้วัยรุ่นชนบทชุมชนส่วนกลาง เขมรที่มีภาษา วัฒนธรรมและประเพณีเอกลักษณ์เฉพาะ จะคงไว้แต่วัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามสืบต่อไป

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. ปัญหาการวิจัย	4
3. วัตถุประสงค์การวิจัย	5
4. สมมุติฐานการวิจัย	5
5. ขอบเขตการวิจัย	5
6. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
1. วัฒนธรรม ประเพณีที่สำคัญของชุมชนส่วย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์	8
2. ความรู้ โทษและพิษภัยการดื่มสุรา	13
3. พฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น	19
4. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น	23
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูล	45
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	50
4. การวิเคราะห์ข้อมูล	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
1. ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น	51
2. ข้อมูลปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม	56
3. พฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น	65
4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับ พฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น	77
5 สรุปผลวิจัย อภิปรายผลและเสนอแนะ	
1. สรุปผลวิจัย	95
2. การอภิปรายผล	98
3. ข้อเสนอแนะ	112
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ก แบบสัมภาษณ์	122
ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเชื่อมั่นเครื่องมือ	132
ค จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกรายหมู่บ้าน	133
ง จำนวน ร้อยละขนาดปริมาตรบรรจุหรือภาชนะใช้ดื่มสุร่าจำแนกตามยี่ห้อสุรา	135
ประวัติผู้วิจัย	139

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น	52
2	จำนวน และร้อยละจำแนกตามระดับความรู้พิชภัยการดื่มสุรา	56
3	ระดับความรู้พิชภัยการดื่มสุราจำแนกรายข้อ	56
4	จำนวน และร้อยละจำแนกตามระดับทัศนคติการดื่มสุรา	57
5	ระดับทัศนคติการดื่มสุรา จำแนกรายข้อ	58
6	จำนวน และร้อยละจำแนกตามระยะทางของร้านค้าหรือแหล่งที่ซื้อสุรา	59
7	จำนวน และร้อยละของช่วงเวลาที่ร้านค้าหรือแหล่งที่ซื้อสุราจำหน่ายสุรา	59
8	จำนวน และร้อยละวัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุรา และกิจกรรมในการลดพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราในชุมชน	59
9	จำนวน และร้อยละระดับกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุรา	61
10	จำนวน และร้อยละกิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุราในวันสำคัญต่างๆ	61
11	จำนวน และร้อยละกิจกรรมการรณรงค์การไม่ดื่มสุราในชุมชน	61
12	จำนวนและร้อยละระดับของสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา	62
13	ระดับของสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราจำแนกรายข้อ	62
14	จำนวนและร้อยละระดับของบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา	63
15	ระดับของบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา จำแนกรายข้อ	63
16	จำนวน และร้อยละพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของเพื่อน	64
17	จำนวน และร้อยละพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของครอบครัว	64
18	จำนวน และร้อยละของบุคคลในครอบครัววัยรุ่นที่ดื่มสุรา	65
19	จำนวน และร้อยละพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น	66
20	จำนวน และร้อยละวัยรุ่นที่ดื่มสุราจำแนกตามปัจจัยต่างๆ	66
21	จำนวน ร้อยละและความถี่พฤติกรรมกรรมการดื่มสุราจำแนกตามยี่ห้อสุรา	71
22	จำนวน และร้อยละระดับความถี่พฤติกรรมกรรมการดื่มสุรา	73
23	จำนวน ร้อยละขนาดปริมาณบรรจหรือภาชนะใช้ดื่มสุราจำแนกตามยี่ห้อสุรา	73
24	ลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่น	74
25	พฤติกรรมกรรมการดื่มสุราจำแนกตามลักษณะของชุมชนวัยรุ่น	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	การเปรียบเทียบความแปรปรวนลักษณะของลักษณะชุมชนกับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น	78
27	การเปรียบเทียบความแปรปรวนของเพศกับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น	78
28	พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามอายุวัยรุ่น	79
29	การเปรียบเทียบความแปรปรวนอายุกับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น	79
30	พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามระดับการศึกษาวัยรุ่น	80
31	การเปรียบเทียบความแปรปรวนการศึกษากับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น	80
32	พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามสถานประกอบการศึกษาวัยรุ่น	81
33	การเปรียบเทียบความแปรปรวนสถานประกอบการศึกษากับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น	81
34	พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามเกรดเฉลี่ย	82
35	การเปรียบเทียบความแปรปรวนเกรดเฉลี่ยกับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น	82
36	พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกสถานภาพวัยรุ่น	82
37	การเปรียบเทียบความแปรปรวนสถานภาพกับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น	83
38	พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามอาชีพวัยรุ่น	83
39	การเปรียบเทียบความแปรปรวนอาชีพกับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น	83
40	การเปรียบเทียบความแปรปรวนสถานภาพพ่อแม่กับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น	84
41	พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามลักษณะการคบเพื่อนของวัยรุ่น	84
42	การเปรียบเทียบความแปรปรวนลักษณะการคบเพื่อนกับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น	85
43	พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามความรู้พิษภัยการดื่มสุราของวัยรุ่น	85
44	การเปรียบเทียบความแปรปรวนความรู้พิษภัยการดื่มสุรากับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น	85
45	พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามทัศนคติการดื่มสุราของวัยรุ่น	86
46	การเปรียบเทียบความแปรปรวนทัศนคติการดื่มสุรากับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น	86
47	พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามรายได้ครอบครัววัยรุ่น	87
48	การเปรียบเทียบความแปรปรวนรายได้ครอบครัวกับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น	87
49	พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามความเพียงพอรายได้ครอบครัววัยรุ่น	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
50 การเปรียบเทียบความแปรปรวนความเพียงพอรายได้ครอบครัวกับพฤติกรรมการดื่มสุร้าวัยรุ่น	88
51 พฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกตามระยะทางของแหล่งซื้อสุร่า	88
52 การเปรียบเทียบความแปรปรวนระยะทางของแหล่งซื้อสุร่ากับพฤติกรรมการดื่มสุร่าวัยรุ่น	89
53 พฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกตามช่วงเวลาของแหล่งที่ซื้อสุร่าจำหน่ายสุร่า	89
54 การเปรียบเทียบความแปรปรวนช่วงเวลาของแหล่งที่ซื้อสุร่าจำหน่ายสุร่ากับพฤติกรรมการดื่มสุร่าวัยรุ่น	89
55 พฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกตามกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุร่า	90
56 การเปรียบเทียบความแปรปรวนกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุร่ากับพฤติกรรมการดื่มสุร่าวัยรุ่น	90
57 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของการมีหรือไม่มีกิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุร่าในชุมชนกับพฤติกรรมการดื่มสุร่าวัยรุ่น	91
58 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของการมีหรือไม่มีกิจกรรมรณรงค์ไม่ดื่มสุร่าในชุมชนกับพฤติกรรมการดื่มสุร่าวัยรุ่น	91
59 พฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกตามสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุร่าของวัยรุ่น	92
60 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุร่ากับพฤติกรรมการดื่มสุร่าวัยรุ่น	92
61 พฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกตามบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุร่าของวัยรุ่น	93
62 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุร่ากับพฤติกรรมการดื่มสุร่าวัยรุ่น	93
63 การเปรียบเทียบความแปรปรวนการดื่มสุร่าของเพื่อนกับพฤติกรรมการดื่มสุร่าวัยรุ่น	93
64 การเปรียบเทียบความแปรปรวนการดื่มสุร่าของครอบครัวกับพฤติกรรมการดื่มสุร่าวัยรุ่น	94

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	43
2	แสดงพฤติกรรมการดื่มสุราของครอบครัววัยรุ่น	65
3	แสดงลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่นจำแนกตามปัจจัยลักษณะชุมชน	69
4	แสดงลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่นจำแนกตามปัจจัยเพศ	70
5	แสดงลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่นจำแนกตามปัจจัยช่วงอายุ	70
6	จำนวนและร้อยละ พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามชนิดสุรา	72

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนม 77 พรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2547 พระองค์ทรงเป็นห่วงเด็กและเยาวชนของชาติหลายเรื่อง โดยเฉพาะเด็กในยุคปัจจุบันที่ชอบดื่มสุราและสูบบุหรี่ โดยเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกๆ ปี โดยรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2549) ระบุว่า ในปี 2547 ประเทศไทยมีอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากเป็นอันดับ 5 ของโลกและมีแนวโน้มจะขยับอันดับขึ้นไปอีก หากรวมจำนวนคอแอลกอฮอล์ทั่วประเทศตอนนี้มีประมาณ 16.20 ล้านคน โดยเฉพาะเยาวชนที่มีอัตราการดื่มเพิ่มขึ้นเป็นอันดับ 2 รองจากคนวัยทำงาน วัยรุ่นอายุ 11-19 ปีดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากถึง 20.00% โดยกลุ่มวัยรุ่นหญิงอายุ 15-19 ปีเป็นกลุ่มที่น่าจับตามากที่สุด เนื่องจากมีการเพิ่มจำนวนขึ้นเกือบ 6 เท่า คือจาก 1.00% เป็น 5.60% เมื่อเปรียบเทียบกับจากช่วงปี 2539 กับปี 2546 และที่น่าเป็นห่วงคือนักเรียนระดับมัธยมปลาย และ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทั้งชายและหญิงเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประมาณ 50.00% และเริ่มดื่มเมื่ออายุ 15 ปี สถานการณ์การดื่มสุราของวัยรุ่นไทยนับวันจะรุนแรงมากขึ้น และก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ไม่เฉพาะปัญหาด้านสุขภาพตามมามากมาย ทั้งปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น ภัยยาบ้า เฮโรอีน ซึ่งเป็นต้นเหตุแห่งอาชญากรรม การทะเลาะวิวาท ข่มขืน คร่าอนาจาร และอุบัติเหตุ (ร้อยตำรวจเอกบุญชัยพัชร ปิยะบุญสิทธิ, 2547) ดังนั้นการแก้ไขปัญหการดื่มสุราของกลุ่มเยาวชนในปัจจุบันต้องเริ่มตั้งแต่ช่วงวัยรุ่น ดังผลการศึกษาของสมิต และคณะ (2545) ที่พบว่าช่วงการดื่มสุราจะเริ่มตั้งแต่วัยรุ่น และหากเริ่มดื่มสุราก่อนอายุ 13 ปี มีโอกาสติดสุราไปจนตลอดชีวิต ในทางตรงข้าม หากเริ่มดื่มในวัย 21 ปีขึ้นไป ความเสี่ยงในการเกิดปัญหาจากการดื่มในลักษณะต่างๆ จะลดลงถึงร้อยละ 70.00

ปัญหาเด็กและเยาวชน ในการแสดงพฤติกรรมการณ์ที่ไม่เหมาะสมในสังคมไทยปัจจุบันมีให้เห็นเกือบทุกพื้นที่ และมีแนวโน้มว่าจะเป็นที่ยอมรับสำหรับคนทั่วไป เนื่องจากว่าวัยรุ่น “มีความเชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่แล้ว” หรือ “ผู้ใหญ่สมัยนี้ไม่ได้แล้ว” วัยรุ่นถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงการดื่มสุรา เพราะความสนุกสนาน ความรู้อยากเห็น อยากลอง ขาดวุฒิภาวะเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ปัญหาสุราในวัยรุ่นเป็นเรื่องใหญ่ระดับประเทศ การศึกษาปัญหาวัยรุ่นดื่มสุราที่ผ่านมามีการศึกษาและแก้ปัญหาในระดับมหภาค ภาพรวมของสถาบันการศึกษาและสังคมเมือง แต่ปัญหาวัยรุ่นดื่มสุราในสังคมชนบทก็ควรได้รับการศึกษาและแก้ไขเช่นกัน เพราะสังคมชนบทเป็นสังคมใหญ่ มีความซับซ้อนในด้านวัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งรูปแบบปัญหาวัยรุ่นในชนบทที่เปลี่ยนไป ดังผลการศึกษาในกลุ่มเยาวชนในชนบทภาคเหนือ (จินตนา แสงจันทร์, 2549) พบว่า แม้วัยรุ่นมีความรู้เรื่องของผลของการดื่มสุราต่อ

สุขภาพ แต่ไม่ตระหนักต่อโทษภัย มีการดื่มสุราตั้งแต่อายุน้อย และมีการดื่มมากขึ้น โดยเฉพาะเพศหญิงมีการดื่มอย่างเปิดเผย ซึ่งชนิด ปริมาณ ความถี่ขึ้นอยู่กับโอกาสและทุนทรัพย์ จากการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ภาพรวมการดื่มของเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี พบการดื่มน้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 24.00 และดื่มมากกว่า 4 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 2.00 เริ่มดื่มครั้งแรกเมื่ออายุ 12-15 ปี พบมากที่สุดร้อยละ 46.00 สาเหตุการดื่มในครั้งแรกเกิดจากอยากดื่มเอง อยากลอง และเพื่อคลายเหงา พบมากที่สุดร้อยละ 66.00 และ 68.80 ตามลำดับ คนที่ชวนวัยรุ่นดื่ม มากที่สุดคือเพื่อนร้อยละ 75.30 โอกาสที่ใช้ดื่มมากที่สุด ในช่วงเทศกาลต่างๆ ร้อยละ 60.80 สถานที่ดื่มมากที่สุดคือบ้านเพื่อน ร้อยละ 52.60 ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมดื่มที่สุดคือเบียร์ ร้อยละ 51.5 รองลงมาคือเหล้าแดง ร้อยละ 42.30 สาเหตุและปัจจัยในการดื่มเกิดจากพฤติกรรมเลียนแบบจากผู้ใหญ่ สภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ความเหงา หาซื้อง่าย ราคาถูก และเป็นทัศนคติตามแฟชั่นของวัยรุ่น ในปัจจุบันนี้เยาวชนพบมีการดื่มสุรามากขึ้น (ประพิมพ์วรรณสม, 2548) โดยยอมรับเป็นปกติในวิถีชีวิตทุกกลุ่มอายุทั้งเพศชายและหญิง สุราเป็นตัวเชื่อมกิจกรรมทางสังคมทุกประเภท เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและเป็นวิถีชุมชนที่ฝังรากลึกในสังคมอย่างสมบูรณ์ แม้รายงานทางการศึกษาของวัยรุ่นไทยในชนบทยังมีน้อย แต่จากการสังเกตพฤติกรรมวัยรุ่นของผู้วิจัย ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนชุมชนด้วย ลาว เขมร คาดว่าสามารถเกิดผลกระทบที่รุนแรงในอนาคตได้ หากไม่ได้รับการศึกษาและแก้ไข เพราะคงปฏิเสธไม่ได้ว่าสังคมชนบทในปัจจุบัน ได้รับอิทธิพลจากสื่อเทคโนโลยีที่เข้าถึงได้รวดเร็วกว่าในอดีต และสังคมชนบทไม่มีการเตรียมความพร้อมให้เด็กวัยรุ่นแยกแยะในการรับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง การส่งเสริมการขายของบริษัทสุรา กลยุทธ์ทางการตลาด การโฆษณาที่เข้าถึงกลุ่มเยาวชนได้ง่ายขึ้น เกิดพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นและปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย ที่ผู้ปกครองไม่เท่าทันพฤติกรรมของวัยรุ่น ทำให้ยากที่จะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ได้ในอนาคต

จากการศึกษาสาเหตุของการดื่มของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2549) พบว่ามีถึงร้อยละ 50.20 ยอมรับว่ากระทำผิด เพราะต้องการหาเงินไปใช้หนี้ แสดงให้เห็นว่า การใช้จ่ายของเด็กยุคนี้ เป็นไปตามกระแสบริโภคนิยมใช้จ่ายเกินตัว และมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นตัวกระตุ้นให้พวกเขาขาดสติ ตกเป็นเหยื่อของสังคมและเป็นอันตรายต่อผู้อื่น โดยร้อยละ 84.40 เริ่มดื่มเพราะอยากลอง และสื่อที่ความสัมพันธ์และความสามารถในการทำนายนกับการดื่มสุรามากที่สุด คือ การโฆษณาผ่านโทรทัศน์ เครื่องดื่มที่เด็กและเยาวชนดื่มมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ 1.เบียร์ 2.วิสกี้/บรันดี 3.เหล้าขาว/ชาดอง การดื่มแต่ละครั้งส่วนใหญ่จะกิน 5 แก้วหรือมากกว่า ซึ่งปริมาณขนาดนี้ จะกระทบแบบเฉียบพลันต่อระบบประสาท ผู้ดื่มจะมีปัญหาในการควบคุมตนเอง ขาดสติยังคิด เพิ่มโอกาสในการตัดสินใจไม่ถูกต้อง และมีเยาวชนร้อยละ 33.80 ใช้เวลาในการดื่มแต่ละครั้งมากกว่า 5 ชั่วโมง สถานที่ที่ซื้อสุราพบว่าร้อยละ 61.00 ซื้อจากร้านโชห่วย ร้านค้าในตลาด ตามมาด้วยร้านสะดวกซื้อ ห้าง ซูเปอร์มาร์เก็ต รวมกันร้อยละ 39.00 แต่จากการศึกษาของ

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) (2548) พบว่า ปัจจุบันการซื้อหาสุราในชนบทเป็นเรื่องที่สะดวกมากเพราะร้านค้าอยู่ใกล้บ้าน โดยเฉลี่ยผู้ซื้อจะใช้เวลาเพียง 7.50 นาทีเท่านั้น ผู้ซื้อสุราในภาคอีสานใช้เวลาน้อยสุดคือ 5.80 นาที เพราะในหมู่บ้านมีร้านค้าหลายร้าน รองลงมาคือภาคกลาง ส่วนผู้ซื้อสุราในภาคเหนือใช้เวลานานที่สุดคือ 10 นาที ขณะที่การเดินทางไปดื่มสุราที่ร้านอาหารหรือร้านจำหน่ายสุราใช้เวลาเฉลี่ย 18.40 นาทีเท่านั้นเอง ซึ่งสะท้อนความแตกต่างของปัจจัยในการเข้าถึงสถานที่ซื้อสุราที่แตกต่างกันของสังคมเมืองและชนบท และจากการศึกษาดังกล่าวยังพบว่าการดื่มสุราครั้งแรกได้ศึกษาพฤติกรรมกรบริโภคสุราจากข้อมูลการสำรวจผู้ดื่มสุราจำนวน 1,295 คน พบว่าสาเหตุสำคัญที่สุดของคือเพื่อนชักชวน ความจำเป็นในการเข้าสังคม และทดลองด้วยตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 55.80, 16.90 และ 16.10 ตามลำดับ

จังหวัดสุรินทร์ เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีสถิติการบริโภคสุราเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศ จากการสำรวจพฤติกรรมกรดื่มสุราของจังหวัดสุรินทร์ ปี 2548 (สำนักงานสถิติจังหวัดสุรินทร์, 2548) พบว่าประชากรที่มีอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไปมีการดื่มสุราถึงร้อยละ 41.20 ซึ่งเป็นอัตราที่มากกว่าสถิติการดื่มสุราของประชากรอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไปของประชากรไทยทั้งประเทศ จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2547 ที่มีอัตราการดื่มสุรา ร้อยละ 32.70 (บัณฑิต ศรีไพศาลและคณะ, 2549) ส่วนหนึ่งคงปฏิเสธไม่ได้ว่าเกิดจากธรรมเนียมท้องถิ่น หรือวิถีคนสุรินทร์ ที่ว่า “คนสุรินทร์ ต้องกินสุรา” (สำนักงานคลังจังหวัดสุรินทร์, 2550) จากการศึกษายัจยด้านภาษาและวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ พบว่า จังหวัดสุรินทร์ มีประชากรร้อยละ 93.00 อาศัยอยู่ในเขตชนบท มีภาษาพูดพื้นเมืองที่แตกต่างกันเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่พูดภาษาเขมร กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่พูดภาษาส่วย และกลุ่มที่สามเป็นกลุ่มที่พูดภาษาพื้นเมืองอีสาน (ลาว) (สืบค้นจาก <http://www.gov.surinpoc.com/surinnew/surin/4.htm>) เนื่องจากประชาชนมีภาษาพูดที่แตกต่างกัน จึงทำให้แต่ละกลุ่มมีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่แตกต่างกันบ้าง แต่ความแตกต่างดังกล่าวไม่ได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งด้านวัฒนธรรมแต่อย่างใด การมีชาติพันธุ์ที่หลากหลาย กลับมีการผสมกลมกลืนทางด้านประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งผลให้มีจำนวนวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลายและจำนวนมากขึ้น เช่น วันแซน โคนดา ของวัฒนธรรมเขมร กลุ่มวัฒนธรรมลาวก็นับถือและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติพิธีกรรม ในประเพณีบุญบั้งไฟของวัฒนธรรมอีสาน (ลาว) เขมรก็มีส่วนร่วมในประเพณี เช่นเดียวกัน การมีประเพณีวัฒนธรรมที่หลากหลายและการมีน้ำใจโอบอ้อมอารีของชาวชนบทจังหวัดสุรินทร์ ที่มีนิสัยชอบสนุกสนาน การเลี้ยงดูปู่เสื่อ การใช้สุราในการสมาคม งานเทศกาล และงานประเพณีจึงสามารถพบเห็นได้โดยทั่วไป (วัลย์วี มงคลดี, 2548) ทั้งยังสามารถสืบทอดธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไปสู่ลูกหลานได้ โดยวัยรุ่นส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่ดื่มสุราบางครั้งคราว ในงานรื่นเริง งานเทศกาล หรือโอกาสสังสรรค์ต่างๆ โดยให้เหตุผลว่าเป็นการดื่มเพื่อความสนุกสนานตามเทศกาลและประเพณีต่างๆ (ดวงฤทัย สุคนธปฏิภาค, 2548)

จากการศึกษาพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นที่ผ่านมา พบว่าเกิดจากหลายปัจจัย และการอธิบายถึงปัจจัยต่างๆ ตามแนวคิดของ Green and Kreuter (1999) นั้นเกิดจากปัจจัย 3 ประการ คือ ปัจจัยนำ (Predisposing factors) ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ รวมถึงสภาพทางสังคมเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดทัศนคติ ความเชื่อหรือทัศนคติ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ส่วนปัจจัยเสริม (Reinforcing factors) เป็นการเสริมแรงในลักษณะการช่วยเหลือสนับสนุน จากบุคคลหรือสื่อต่างๆ ที่ทำให้พฤติกรรมมีการเปลี่ยนแปลงได้ และปัจจัยเอื้อ (Enablers) เป็นปัจจัยที่สนับสนุนหรือยับยั้งให้เกิดหรือไม่ให้พฤติกรรม ได้แก่ความสามารถในการหาทรัพยากร และทักษะของบุคคล ซึ่งปัจจัยทั้งสามเหล่านี้ล้วนมีส่วนเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน และส่งผลต่อการปฏิบัติของบุคคลนั้นๆ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ เพื่อพัฒนาการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นในระดับพื้นที่ชนบท หรือพื้นที่อื่นๆ ที่มีภาษาและวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกับชุมชนสวย ลาว เขมร โดยเฉพาะเขตอีสานใต้ ที่อาจมีสภาพปัญหาคล้ายๆ กันทั้งด้านปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม ให้สามารถประยุกต์แบบจำลอง PRECEDE – PROCEED Model ของ Green and Kreuter (1999) ในการศึกษาและแก้ปัญหาได้ และในการแก้ไขปัญหาค่าการดื่มสุราวัยรุ่นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานหรือสถาบันหลักที่ควรรับผิดชอบโดยตรงไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน ได้นำผลการศึกษาไปวางแผนและแก้ไขปัญหาลักษณะยาว เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมวัยรุ่น พร้อมๆ กับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการแสดงออกในทางสร้างสรรค์ เป็นรากฐานที่ดีให้เยาวชนรุ่นต่อไป อันจะก่อให้เกิดทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพแก่ชุมชนและประเทศชาติได้ในอนาคต

2. ปัญหาการวิจัย

2.1 พฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น ได้แก่ ความถี่ในการดื่มสุราของวัยรุ่น ขนาดปริมาณบรรจุหรือภาชนะใช้ดื่มสุรา ยี่ห้อสุราที่วัยรุ่นดื่ม ร้านค้าหรือแหล่งซื้อสุรา เหตุผลที่ท่านชอบดื่มสุราชนิดนั้น ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่มสุราของท่านแต่ละครั้ง เวลาที่ดื่มสุรา สถานที่ดื่มสุรา และบุคคลที่วัยรุ่นดื่มสุราด้วย กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ เป็นอย่างไร

2.2 ปัจจัยนำ ได้แก่ วัฒนธรรมภาษาที่ใช้เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถาบันการศึกษา ระดับคะแนนเฉลี่ย (กรณีเป็นนักศึกษา) สถานภาพของวัยรุ่น อาชีพของวัยรุ่น สถานภาพพ่อแม่ ลักษณะการคบเพื่อน ความรู้พิชัยการดื่มสุรา และทัศนคติต่อการดื่มสุราที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์แตกต่างกันหรือไม่

2.3 ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ รายได้ครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ครอบครัว การเข้าถึงแหล่งซื้อสุรา วัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุรา และกิจกรรมในการลดพฤติกรรมการดื่มสุรา

ในชุมชน ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภотаตูม จังหวัดสุรินทร์แตกต่างกันหรือไม่

2.4 ปัจจัยเสริม ได้แก่ สื่อและบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา พฤติกรรมการดื่มสุราของเพื่อนพฤติกรรมการดื่มสุราของครอบครัว ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภотаตูม จังหวัดสุรินทร์แตกต่างกันหรือไม่

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภотаตูม จังหวัดสุรินทร์

3.2 เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภотаตูม จังหวัดสุรินทร์

4. สมมุติฐานการวิจัย

4.1 ปัจจัยนำ ได้แก่ วัฒนธรรมภาษาที่ใช้ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถาบันการศึกษา ระดับคะแนนเฉลี่ย (กรณีเป็นนักศึกษา) สถานภาพของวัยรุ่น อาชีพของวัยรุ่น สถานภาพพ่อแม่ ลักษณะการคบเพื่อน ความรู้พิษภัยการดื่มสุรา และทัศนคติต่อการดื่มสุราที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภотаตูม จังหวัดสุรินทร์แตกต่างกัน

4.2 ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ รายได้ครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ครอบครัว การเข้าถึงแหล่งซื้อขาย กิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุรา และกิจกรรมในการลดพฤติกรรมการดื่มสุราในชุมชน ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภотаตูม จังหวัดสุรินทร์แตกต่างกัน

4.3 ปัจจัยเสริม ได้แก่ สื่อและบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา พฤติกรรมการดื่มสุราของเพื่อนพฤติกรรมการดื่มสุราของครอบครัวที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภотаตูม จังหวัดสุรินทร์แตกต่างกัน

5. ขอบเขตงานวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นช่วงอายุ 13-24 ปี ในชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภотаตูม จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล และเก็บข้อมูลในช่วงระหว่างวันที่ 6-21 พฤศจิกายน 2550 เท่านั้น

6. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

6.1 สุรา หมายถึง การดื่มสิ่งที่ได้จากการหมักสารประเภทแป้ง น้ำตาล น้ำอ้อย ข้าวสาลี มันฝรั่ง น้ำผลไม้กับยีสต์ ทำให้มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนประกอบสำคัญ และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิดก็ใช้วิธีการหมักเหมือนสุรา แต่กรรมวิธีและระยะเวลาอาจจะแตกต่างกัน เพื่อให้ได้เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่มีความเข้มข้นของดีกรีแตกต่างกัน เช่น ไวน์ เบียร์ เป็นต้น

6.2 พฤติกรรมการดื่มสุรา หมายถึง การดื่มสุราของวัยรุ่นเมื่อมีสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยหรือชักนำให้ดื่ม ซึ่งได้ประเมินจากแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การศึกษาครั้งนี้ใช้ความถี่ในการดื่มสุราของวัยรุ่นแสดงระดับพฤติกรรมการดื่มสุรา และลักษณะการดื่มสุราอื่นๆ ของวัยรุ่นแสดงโดยขนาดปริมาณบรรจุหรือภาชนะใช้ดื่มสุรา ยี่ห้อสุราที่วัยรุ่นดื่ม ร้านค้าหรือแหล่งซื้อสุรา เหตุผลที่ท่านชอบดื่มสุราชนิดนั้น ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่มสุราของท่านแต่ละครั้ง เวลาที่ดื่มสุรา สถานที่ดื่มสุรา และบุคคลที่วัยรุ่นดื่มสุราด้วย

6.3 วัยรุ่นกรณีศึกษาชุมชนช่วย ลาว เขมร หมายถึง การศึกษากลุ่มวัยรุ่นช่วงอายุ 13-24 ปี ในชุมชนที่มีวัฒนธรรมและการใช้ภาษาแบบช่วย ลาว เขมร โดยมุ่งศึกษากลุ่มชุมชนชาวช่วยลาว เขมร ในเขตตำบลกระโพ และตำบลบัวโคกอำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

6.4 ปัจจัยนำ หมายถึงปัจจัยที่เป็นพื้นฐานและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น ได้แก่ วัฒนธรรมภาษาที่ใช้เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถาบันการศึกษา ระดับคะแนนเฉลี่ย (กรณีเป็นนักศึกษา) สถานภาพของวัยรุ่น อาชีพของวัยรุ่น สถานภาพพ่อแม่ ลักษณะการคบเพื่อน ความรู้พิษภัยการดื่มสุรา และทัศนคติต่อการดื่มสุรา ของวัยรุ่นกรณีศึกษาชุมชนช่วย ลาว เขมร

6.5 ปัจจัยเอื้อ หมายถึงสิ่งที่เป็นแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นในการแสดงพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นในชุมชน รวมทั้งทักษะที่จะช่วยให้บุคคลสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ได้ด้วย ได้แก่ รายได้ ครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ครอบครัว การเข้าถึงแหล่งซื้อขาย กิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุรา และกิจกรรมในการลดพฤติกรรมการดื่มสุราในชุมชน ของวัยรุ่นกรณีศึกษาชุมชนช่วย ลาว เขมร

6.6 ปัจจัยเสริม หมายถึง สิ่งที่วัยรุ่นจะได้รับหรือคาดว่าจะได้รับจากบุคคลอื่นอันเป็นผลจากการกระทำของตน ได้แก่ สื่อและบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา พฤติกรรมการดื่มสุราของเพื่อน พฤติกรรมการดื่มสุราของครอบครัว ของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนช่วย ลาว เขมร

6.7 ความรู้พิษภัยการดื่มสุรา หมายถึง ความสามารถในการจำหรือระลึกได้ ซึ่งรวมถึงประสบการณ์ที่เคยรับรู้มาก่อนในเรื่องพิษภัยของการดื่มสุรา

6.8 ทัศนคติต่อการดื่มสุรา หมายถึง ส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพที่ไม่ได้มีมาแต่กำเนิด แต่เกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคล และประสบการณ์ใหม่ๆ ที่บุคคลได้รับเพิ่มขึ้นในเรื่องการดื่มสุรา

6.9 การเข้าถึงแหล่งซื้อสุรา หมายถึง การเข้าถึงแหล่งซื้อสุราของวัยรุ่นในเรื่องระยะทาง และช่วงเวลาที่จำหน่าย

6.10 กิจกรรมในการลดพฤติกรรมการดื่มสุราในชุมชน หมายถึง กิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุราในชุมชนและการรณรงค์ไม่ดื่มสุราในชุมชน ของวัยรุ่น

6.11 สื่อที่เป็นปัจจัยเสริมพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น หมายถึง การนำเสนอของสื่อต่างๆ ที่ส่งเสริมการดื่มสุราของวัยรุ่น เช่น การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

6.12 บุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุน โน้มน้าวของบุคคลต่างๆ ให้วัยรุ่นดื่มสุรา

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

นำข้อมูลที่ได้เสนอแก่ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนได้ตระหนักถึงพฤติกรรมและปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นชุมชนที่มีวัฒนธรรมและภาษาแบบส่วย ลาว เขมร ในเขตอำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ เพื่อร่วมมือกันวางแผนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น พร้อมๆ กับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการแสดงออกในทางสร้างสรรค์ เพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาให้เยาวชนรุ่นต่อไปห่างไกลจากสุราและสิ่งเสพติดอื่นๆ อันจะก่อให้เกิดทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพแก่ชุมชนและประเทศชาติได้ในอนาคต

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยพฤติกรรมกรรมการดื่มสุรารายวัน กรณีศึกษาชุมชนส่วย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสนับสนุนการวิจัย ดังนี้

1. วัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญของชุมชนส่วย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์
2. ความรู้ โทษและพิษภัยการดื่มสุรา
3. พฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น
4. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. วัฒนธรรม ประเพณีที่สำคัญของชุมชนส่วย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ มีวัฒนธรรม และประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ด้วยการมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย เดิมวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดสุรินทร์ ได้แบ่งแยกออกมาอย่างชัดเจนในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ (สืบค้นจาก <http://intranet.m-culture.go.th/surin/link/03culture.html>) แต่ปัจจุบันนั้นมีการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรม และประเพณีที่กลมกลืน รวมทั้งความเคร่งครัดต่อวัฒนธรรม และประเพณีลดน้อยลง ดังนั้น การแบ่งแยกความแตกต่างชาติพันธุ์ตามวัฒนธรรมและประเพณี จึงแบ่งได้ไม่ชัดเจนนัก ปัจจุบันจึงสามารถแบ่งได้ตามลักษณะภาษาที่ใช้ในการสื่อสารหรือภาษาที่พูดในชุมชน คือ ชุมชนที่ใช้ภาษาส่วยหรือกวยซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในตำบลกระโพ ชุมชนที่ใช้ภาษาลาวหรือภาษาอีสานนั้นจะกระจายไปทั่วทั้งอำเภอเช่นเดียวกับชุมชนที่ใช้ภาษาเขมร ความหลากหลายเชิงวัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงาม ที่ยึดถือปฏิบัติมาช้านานซึ่งมีหลายประเพณีที่มีความคล้ายคลึงกับที่อื่นๆ หากวิธีการปฏิบัติบางครั้งอาจไม่เหมือนกัน มีความแตกต่างกันในบางอย่าง แต่ประเพณีต่างๆ เหล่านี้ก็ยังเป็นประเพณีที่ดี มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตอำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ โดยขอเสนอในบางส่วนที่สำคัญและเป็นเอกลักษณ์ของชาวท่าตูม ดังนี้

1.1 ประเพณีบวชนาค

ชาวอำเภอท่าตูม ทั้งเขมร ส่วย ลาว ส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา ดังนั้นเมื่อลูกชายมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ก่อนจะมีเหย้ามีเรือน พ่อแม่จะต้องจัดการบวชเพื่อให้ได้ศึกษาพระธรรมในพุทธศาสนา ก่อนซึ่งส่วนมากจะทำก่อนเข้าพรรษา สิ่งที่จะขาดไม่ได้ในสังคมเขมรคือ การเช่นบอกกล่าวแก่วิญญาณบรรพบุรุษ มีการจัดสำรับข้าวปลาอาหารไปทำพิธี จุดธูปเทียน เช่นบอกผี การสู่ขวัญนาคเป็นอีกพิธีหนึ่งในการบวชนาค เป็นการเรียกขวัญให้มาสู่ตัวเจ้าของ เนื้อหาการสู่ขวัญส่วนใหญ่จะเป็นการบอกกล่าว เทวดารักษ์ บอกถึงประวัติการบวชนาค การเชิญขวัญ บอกถึงความลำบากยากเย็นในการฟุ่มพอกเลี้ยงดู

ของบิดามารดา และอวยชัยให้พรในการบวชเมื่อคู่ขวัญมีการโหมโรงเอาชัย ต้อนรับขวัญและผูกแขน เรียกขวัญ มีการจุดเทียนชัยส่งเทียน ต่อกันวนขวาไปรอบๆ ตัวนาค 3 รอบ การทำขวัญนาคเป็นการอบรมผู้บวชอย่างหนึ่ง การแห่หน้าคไปบวช การบวชนาคนั้นนิยมบวชพร้อมๆ กันหลายๆ คน การแห่หน้าคไปวัดจะใช้ช้างแห่หน้าคไป ซึ่งจะแต่งแถมตัวช้างอย่างสวยงาม การใช้ช้างในการแห่หน้าค บางครั้งเป็นการบ่งบอกถึงฐานะของผู้บวชด้วย โดยเฉพาะประเพณีบวชช้างของชาวส่วย จัดขึ้นในวันขึ้น 13-15 ค่ำ เดือน 6 (ราวกลางเดือนพฤษภาคมของทุกปี) ณ วัดแจ้งสว่าง บ้านตากกลาง อ.ท่าตูม จะมีการแห่แห่นบรрдานาคด้วยขบวนช้างกว่า 50 เชือก ข้ามลำน้ำมูลกันอย่างเอิกเกริก, พิธี โคนผมนาค, พิธี แห่หน้าคช้างไปสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่ ศาลเจ้าพ่อวังทะลุ และพิธีอุปสมบทนาค

1.2 ประเพณีแต่งงาน

การแต่งงานของชาวสุรินทร์ เมื่อฝ่ายชายและฝ่ายหญิงตกลงใจที่จะแต่งงานกัน จะต้องตกลงกันในการพิจารณา เชิญแขก โดยทั่วไปในการแต่งงานแขกจะเป็นผู้จัดหาของขวัญมากำนัลคู่บ่าวสาว คู่บ่าวสาวจะเลี้ยงอาหารขอบคุณแขก แต่ชาวสุรินทร์หากเป็นแขกผู้ใหญ่หรือญาติสนิทที่เคารพนับถือ คู่บ่าวสาวจะจัดผ้าไหมมาไหว้แขก ในปัจจุบันฝ่ายเจ้าสาวจะเป็นผู้ไหว้ญาติฝ่ายเจ้าบ่าว นับว่าแนะนำตัวหรือฝากเนื้อฝากตัวเข้าร่วมวงศ์ตระกูล และผู้รับไหว้จะต้องเตรียมเงินทองผูกแขนให้เหมาะสมกับสิ่งที่รับไหว้ ในธรรมเนียมแต่งงานของชาวส่วย การไหว้แขกผู้ใหญ่ของทั้งสองฝ่าย ฝ่ายหญิงจะไหว้ญาติฝ่ายชายโดยไหว้ผ้าไหม จะเป็นผ้าชิ้น โสร่ง หรือผ้าขาวผ้าหรือผ้าฝ้าย ส่วนฝ่ายชายจะไหว้ญาติเจ้าสาวโดยสิ่งที่ไหว้ มักเป็นไก่ (ไก่เป็น) น้ำตาลอ้อย ชันน้ำ ฯลฯ ตามความเหมาะสม และญาติก็จะต้องเตรียมเงินรับไหว้ ตาม ความเหมาะสมเช่นกัน

1.3 ประเพณีเซ่นผีปะกำ

ส่วย กวย หรือกวย เป็นชื่อเรียกของชนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีฐานะเป็นชนชาติมาแล้วในอดีต มีภูมิตำนานและอาณาเขตการปกครอง ของตนเองเหมือนชาติอื่นๆ มีถิ่นกำเนิดทางตอนใต้ของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แคว้นอัตปือแสนแป ต่อมาได้เดินทางอพยพข้ามแม่น้ำโขงเข้ามาทางตอนใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยและแยกย้ายกันไปตั้งหลักแหล่งในจังหวัดต่างๆ เช่น จังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ และจังหวัดสุรินทร์ โดยจังหวัดสุรินทร์ชาวส่วยส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ชาวบ้านส่วนใหญ่จะเลี้ยงช้างที่ปฏิบัติสืบทอดมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่มีช้าง จำนวนมากกว่าหมู่บ้านอื่น มีช้างประมาณ 50 เชือก ทางราชการจึงกำหนดให้บ้านตากกลางเป็นหมู่บ้านช้างจังหวัดสุรินทร์ เป็นที่รู้จักแก่บุคคลโดยทั่วไป โดยชาวบ้านบ้านตากกลางได้ร่วมกันนำช้างของตนเข้าร่วมแสดงประเพณีแสดงช้างจังหวัดสุรินทร์เป็นประจำทุกปี ชนชาวส่วย หรือกวย มีความยึดมั่น และเคร่งครัดในประเพณีเป็นอย่างมาก มีความเชื่อเรื่องของผีสงทวดคา ไม่ลบหลู่สิ่งที่ตนเองเคารพบูชา ซึ่งในแต่ละครอบครัวจะมีผีซึ่งตนเองเคารพนับถืออยู่ประจำ เรียกว่า "ผีปะกำ" ลักษณะความเป็นอยู่ของชนชาวส่วย โดยส่วนมากแล้วจะชอบอยู่เป็นกลุ่ม โดยเฉพาะ

ลูกหลานที่แต่งงานแล้ว จะแยกครอบครัวออกจากครอบครัวใหญ่ พ่อแม่ก็จะสร้างบ้านในที่ติดกันกับบ้านหลังเดิม หรือไม่กี่ต่อชานเรือน ให้ลูกอยู่ จึงคุณเป็นครอบครัวใหญ่ การประกอบอาชีพ ในอดีตชาวสวนผลไม้สำคัญคือ การคล้องช้างป่ามาฝึก เพื่อขาย หรือนำช้างไปใช้งาน แต่ในปัจจุบัน อาชีพดังกล่าวไม่มีอีกแล้ว แต่มีการฝึกช้างไปใช้ในการแสดง หรือการท่องเที่ยวมากกว่า และอาชีพที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ อาชีพทำนา และในเวลาที่ย่างจากการเก็บเกี่ยว ชาวสวนจะนำช้างออกไปเร่ขายสินค้าที่ทำมาจากงาช้าง หรือขนหางช้าง เช่น แหวนงาช้าง กำไลงาช้าง น้ำมันช้างที่ผ่านการปลุกเสกพระงาช้าง เป็นต้น ซึ่งสามารถทำรายได้ให้กับชาวสวนพอที่จะเลี้ยงครอบครัวได้ การเช่นผีปะกำ จะกระทำก็ต่อเมื่อมีการไปคล้องช้าง พิธีแต่งงาน หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่คนในครอบครัวจัดให้มีขึ้น เพราะมีความเชื่อว่า ถ้าไม่ได้เช่นผีปะกำของตนเองแล้ว จะมักให้มีอุปสรรคต่างๆ มากมาย แต่ถ้าได้เช่นผีปะกำถูกต้องตามประเพณีแล้ว จะทำให้ชีวิตมีแต่ความสุข และการกิจกรรมดังกล่าว จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การประกอบพิธีเช่นผีปะกำ ก่อนที่จะกระทำการสิ่งใดก็ตาม เช่น การออกไปคล้องช้าง หรือการแต่งงาน จะต้องเช่นผีปะกำก่อน

1.4 การเลี้ยงผีปู่ตา

กรณีที่มีความเชื่อว่าเป็นดวงวิญญาณของบรรพบุรุษประจำหมู่บ้าน ที่ทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองให้คนในหมู่บ้านเกิดความร่มเย็น ปราศจากอันตราย จึงได้ประกอบพิธีกรรมต่างๆ ในวันสำคัญของประชาชนในเขตอำเภอท่าตูม ชุมชนอีสาน เช่น ผีปู่ตา หรือ ผีตาปู่ เป็นดวงวิญญาณของบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วที่คอยปกป้องคุ้มครองให้คนในหมู่บ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีสุขสบาย ผีปู่ตาจึงเปรียบเสมือนที่พึ่งทางใจของชาวบ้าน เมื่อได้รับความเดือดร้อน เช่น เจ็บป่วย พืชพันธุ์ธัญญาหารไม่อุดมสมบูรณ์ หรือทำมาค้าขายไม่ได้ดี ก็จะไปบนบานเพื่อวิงวอนให้ให้เจ้าปู่ช่วยคลบนันดาลให้ประสบความสำเร็จตามปรารถนา เมื่อได้ในสิ่งที่ปรารถนาแล้ว ผู้บนบานก็จะนำอาหารคาวหวานมาแก้บน ด้วยเหตุนี้เอง ผีปู่ตาจึงเป็นสถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งที่ผูกพันกับการดำเนินชีวิต ของชาวอีสาน โดยเฉพาะชาวอำเภอท่าตูมมาโดยตลอด ผีปู่ตายังเป็นแหล่งรวมจิตใจของผู้คนในชุมชน ไม่แบ่งแยกฐานะคนในสังคมว่า เป็นคนรวยหรือคนจนก่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชนได้ ในแต่ละหมู่บ้าน จะสร้างศาลปู่ตา หรือชาวบ้านเรียกว่า “ตูปู่ตา” ไว้ประจำหมู่บ้านการสร้างศาลปู่ตามักจะสร้างบริเวณทางเข้าหมู่บ้าน หรือบริเวณที่มีต้นไม้ใหญ่ พิธีกรรมการติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์กับดวงวิญญาณ จะกระทำเป็นประจำทุกปีเรียกว่า “การเลี้ยงผีปู่ตา” โดยทั่วไปมักจะกำหนดข้างขึ้นเดือนหก ก่อนฤดูการทำนา ก่อนถึงวันพิธี ชาวบ้านจะไปช่วยกันถากถางทำความสะอาดบริเวณตูปู่ตา สำหรับผู้ที่จะไปไหว้ จะต้องนำเครื่องเช่นไหว้ เช่น อาหารคาวหวาน ไก่ เหล้า ไปถวายปู่ตา เมื่อได้เวลาอันสมควรหมอบจ้่า (ตัวกลางผู้ทำพิธี) จะจัดเตรียมเครื่องใช้ต่างๆ เช่น ถาด เสื่อ มีดดาบ ของ้าว เสื่อคลุม ไ่ว้นที่เหมาะสม การเริ่มพิธีบูชาเจ้าปู่ ชาวบ้านจะนำดอกไม้ ธูปเทียน ไปบูชา เจ้าปู่พร้อมทั้งกล่าวความสรุปได้ว่า “ประชาชนทุกคนในที่นี้เป็นลูกบ้าน ที่เปรียบเสมือนเป็นลูกหลานของเจ้าปู่ ได้พร้อมใจกันนำเครื่องเช่นไหว้มาถวายเจ้าปู่ ขอได้โปรดให้เจ้าปู่รับ

ของถวาย ของเหล่านี้ด้วย พร้อมทั้งขอให้ลูกหลานในที่นี่ได้มีโอกาสชื่นชมบารมีอภิหารของเจ้าปู่ ขอให้เจ้าปู่เข้าสู่ชน (เจ้าร่าง) “หม้อจ้ำ” เมื่อเจ้าปู่เข้าสู่ชนแล้วหม้อจ้ำจะเดินพูดคุยกับชาวบ้านด้วยเรื่องราวต่างๆ นานา ตามแต่ชาวบ้านจะซักถาม เช่นเรื่องเจ็บป่วยต่างๆ ของหาย ฟ้าฝนจะตกต้องตามฤดูกาลหรือไม่ ตลอดจนการกลับมาของญาติที่จากไปนาน จึงนับได้ว่าเป็นโอกาสที่มนุษย์ได้ติดต่อกับดวงวิญญาณ จากการพิจารณาอาการปฏิกิริยาของหม้อจ้ำ การจรจรโลงไว้ซึ่งจาริตประเพณีของท้องถิ่นอันเนื่องด้วยพิธีกรรมต่างๆ อย่างมั่นคง คนทั่วไปอาจมองเห็นว่า ทางด้านความเชื่อ วิถีชีวิตของชาวอีสานได้เปลี่ยนแปลงไปจนแทบจะไม่เหลือร่องรอยวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมเหมือนในอดีตก็ตาม แต่ในความเป็นจริงแล้วชาวอีสานยังมีจิตใจสำนึกในการประพฤติปฏิบัติตามฮีต (จาริต) สืบต่อกันมา ถึงแม้ว่าในการจัดพิธีกรรมต่างๆ จะต้องปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และเวลาให้สอดคล้องกันเพื่อความเหมาะสมกับยุคสมัยปัจจุบัน แต่สังคมชนบทอย่างอำเภอท่าตูมยังสืบทอดมาจากบรรพบุรุษอย่างต่อเนื่องตลอดมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันอย่างไม่มีวันที่จะเสื่อมคลาย

1.5 ประเพณีแข่งเรือ

อำเภอท่าตูมเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำมูลมากกว่า 100 ปี เป็นบริเวณที่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นเมืองท่าที่มีความสำคัญในการคมนาคมทางน้ำที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของจังหวัดสุรินทร์ จึงทำให้มีขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมา ชาวท่าตูมมีความผูกพันกับแม่น้ำมูล มาโดยตลอดเป็นเวลายาวนาน โดยอาศัยแม่น้ำมูลเป็นแหล่งน้ำในการอุปโภคและบริโภคเพื่อการเกษตร การคมนาคม ดังนั้นในทุกปีชาวท่าตูมจะได้รำลึกถึงพระคุณของแม่น้ำมูล โดยร่วมกันฉลองหลังฤดูเก็บเกี่ยว ทุกหมู่บ้านริมแม่น้ำมูลได้ร่วมกันนำขบวนเรือยาวมาทอดกฐินร่วมกัน และนำเรือยาวมารวมแข่งขันกันเพื่อความสนุกสนาน รื่นเริงและความสามัคคีของชาวท่าตูม และได้ดำเนินกิจกรรมดังกล่าวสืบทอดมาเป็นเวลายาวนาน ปัจจุบันชาวท่าตูม ได้จัดแข่งขันเรือยาวประเพณีเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีให้คงสืบต่อไป โดยจัดแข่งขันประมาณเดือนตุลาคมของทุกปี ณ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำมูล และเปิดโอกาสให้เรือยาว และกองเชียร์ จากอำเภอท่าตูมและต่างจังหวัดมาร่วมแข่งขันชิงชัยเป็นจำนวนมาก

1.6 ประเพณีบุญบั้งไฟ

งานบุญบั้งไฟ จะจัดในต้นฤดูฝน เป็นประเพณีหนึ่งของชาวสุรินทร์มีความเชื่อว่า ถ้ามีการบวงสรวงและขอฝนจากเทวดาแล้วจะทำให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ดังนั้นชุมชนชาวอีสานจะจัดขบวนเซิ้งบั้งไฟ ซึ่งเป็นขบวนแห่ยาวเหยียดและสวยงาม ต่อจากนั้นก็จะมีการปล่อยบั้งไฟให้ทะยานขึ้นสู่ท้องฟ้าจำนวนหลายลำและนำคู่มาก ประเพณีบุญบั้งไฟจะจัดเป็นงานประจำปีของอำเภอท่าตูมทุกปี มีการขบวนแห่บั้งไฟตกแต่งสวยงามจากทุกตำบล และจากหน่วยงานราชการต่างๆ

1.7 ประเพณีตรุษสงกรานต์

คือการทำบุญตามประเพณี ขึ้นปีใหม่ของชาวบ้านของไทย สำหรับชาวสุรินทร์เชื้อสายเขมร จะ

มีพิธีกรรม ดังนี้ ในวันแรม 13-14 ค่ำ เดือน 4 จะมีการหยุดทำกิจการงานทุกอย่าง ซึ่งเรียกว่า "ตอม" 3 วัน เพื่อร่วมฉลอง วันขึ้นปีใหม่ ในวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 5 ให้เป็นสิริมงคล และสาธน์น้ำ รคน้ำอวยพรผู้ใหญ่ ในช่วงวันหยุด 3 วัน จะมีการละเล่นมากมาย อาทิ

1.7.1 เรือมตรุษ เป็นการบอกบุญด้วยการร้องรำทำเพลง ซึ่งจะมีการจัดขบวนรำของหนุ่มสาวไปตามบ้านต่างๆ เพื่อบอกบุญ เมื่อเจ้าของบ้านร่วมทำบุญแล้ว ก็จะมีการอวยชัยให้พร

1.7.2 การทำบุญหมู่บ้าน เมื่อเรือมตรุษเสร็จแล้ว ก็จะมีการทำบุญหมู่บ้าน ก่อนถึงวันพิธีจะมีการก่อเจดีย์ทราย เพื่อเป็นสิริมงคลกับหมู่บ้าน มีการนิมนต์พระมาฉัน และมอบเงินที่ได้รับจากการเรือมตรุษถวายวัด

1.7.3 การเล่นสะบ้า ใช้เม็ดมะค่าโม่ จำนวนข้างละ 20-30 เม็ด ตั้งไว้ให้ฝ่ายตรงข้ามโยนลูกสะบ้าให้โดนส้อม ถ้าฝ่ายใดโยนส้อมหมดก่อนจะเป็นฝ่ายชนะ และจะได้เชกหัวเข้าผู้แพ้

1.8 ประเพณีแซนโดนตา

เป็นการทำบุญเพื่อรำลึกถึงผู้มีพระคุณที่ล่วงลับไปแล้ว และเพื่อแสดงความ กตัญญูต่อผู้หลักผู้ใหญ่ที่ยังมีชีวิตอยู่ ซึ่งมีขึ้นในช่วง วันขึ้น 14-15 ค่ำ เดือน 10 มีความสำคัญที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างช้านานของชนเผ่าเขมรเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ สะท้อนให้เห็นถึงความรักความกตัญญูของสมาชิกในครอบครัว โดนตา หมายถึง การทำบุญให้ยาย และตา หรือบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ตรงกับวันแรม 14 ค่ำเดือน 10 ชาวเขมรถือว่า เป็นวันรวมญาติซึ่งทุกคนจะไปรวมกัน ณ บ้านที่จุดศูนย์กลางของครอบครัวโดยเฉพาะ บ้านของผู้ที่อาวุโส ที่สุดของครอบครัว ผู้ที่จะมาต้องเตรียมของเพื่อ เช่น ไห้ว เช่น ไก่ เนื้อ หมู ปลา ข้าวสาร ข้าวสวย กล้วย ผลไม้ ขนม กระจยาสารท และข้าวต้มหางยาว ใส่กะเขอโดนตาเพื่อมาไหว้บรรพบุรุษของตนซึ่งส่วนใหญ่ จะประกอบพิธี ในช่วงบ่ายหรือตอนเย็น เริ่มจากผู้อาวุโสในครอบครัวทำพิธีเช่น

1.9 งานช้างสุรินทร์

จังหวัดสุรินทร์ เป็นถิ่นฐานของชาวไทยเชื้อชาติสายกวย เป็นชนเผ่าที่เชี่ยวชาญการจับช้าง เลี้ยงช้าง และฝึกช้างมาแต่อดีตกาล แม้วันนี้การคล้องช้างป่าจะยุติไปแล้วแต่พวกเขายังเลี้ยงช้างไว้ดั่งสัตว์เลี้ยงของครอบครัว ชาวสุรินทร์ได้เคยทำชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทยมาแล้ว และเมื่อ “การแสดงของช้าง” ได้ถือกำเนิดขึ้นมาเมื่อ พ.ศ. 2503 นั้น ทำให้นามของจังหวัดสุรินทร์เป็นที่รู้จักกันดีในหมู่นักท่องเที่ยวทั้งไทยและชาวต่างประเทศตลอดมางานช้างสุรินทร์ จัดขึ้นในวันเสาร์-อาทิตย์ สัปดาห์ที่ 3 ของเดือนพฤศจิกายน ในงานจะมีการแสดงต่างๆ ของช้าง เช่น ช้างเล่นฟุตบอล ช้างเดินระบำ ขบวนพาเหรดช้าง ขบวนช้างศึก เป็นต้น

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนด้วย ลาว เขมร อำเภอนาทม จังหวัดสุรินทร์ ครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยต่างๆ ในด้านวัฒนธรรมประเพณีอำเภอนาทม และมีความน่าสนใจเพราะลักษณะนิสัยการดื่มสุราของคนไทย ที่มักมีวัฒนธรรมและประเพณีมา

เกี่ยวข้องกับ ดัชนีผลการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าส่วนใหญ่มีการบริโภคเหล้า หรือสุราในการประกอบพิธีกรรม (ร้อยตำรวจเอก บุญย์พัชร ปิยะบุญลิตธิ, 2547) โดยเฉพาะพิธีกรรมทางศาสนาพราหมณ์ เพื่อการเช่นสังเวและความเป็นสิริมงคล อีกส่วนหนึ่งคือการดื่มสุรานอกพิธีกรรมเพื่อเป็นสื่อสร้างสัมพันธ์ในงานพิธีมงคล งานเทศกาลหรืองานรื่นเริงต่างๆ สอดคล้องกับผลการศึกษาของวัลย์รวี มงคลดี (2548) ที่พบว่าการดื่มสุราอยู่ในวิถีชีวิตของคนอีสานทั้งในแง่ของพิธีกรรมและนอกพิธีกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สุราในงานประเพณีที่จะพบได้ในทุกกลุ่มอายุ ซึ่งแตกต่างจากอดีตที่กลุ่มเด็กวัยรุ่น และกลุ่มผู้หญิงจะไม่ดื่มเหล้า แต่ในปัจจุบันชาวชนบทมีการดื่มสุรามากขึ้น โดยยอมรับเป็นเรื่องปกติในวิถีชีวิตทุกกลุ่มอายุทั้งเพศชายและหญิง (ประพิมพ์ วรรณสม, 2548) เป็นตัวเชื่อมกิจกรรมทางสังคมทุกประเภท ทั้งเด็ก ผู้หญิงและผู้ชายดื่มมากขึ้น สุราจึงเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต และเป็นวิถีชุมชนที่ฝังรากลึกในสังคมอย่างสมบูรณ์

จากประเพณีและวัฒนธรรมของชาวอำเภอท่าตูม พบว่า ประชาชนชาวอำเภอท่าตูมแม้มีภาษาพูดที่แตกต่างกัน จึงทำให้แต่ละกลุ่มมีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่แตกต่างกันบ้าง แต่ความแตกต่างดังกล่าวไม่ได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งด้านวัฒนธรรมแต่อย่างใด การมีชาติพันธุ์ที่หลากหลาย กลับมีการผสมผสานอย่างกลมกลืนทางด้านประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีผลให้มีจำนวนวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลายและจำนวนมากขึ้น เช่นวันแซนโดนตา ของวัฒนธรรมเขมร กลุ่มวัฒนธรรมลาวก็นับถือและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติพิธีกรรม ในประเพณีบุญบั้งไฟของวัฒนธรรมชุมชนอีสาน (ลาว) ชุมชนเขมรก็มีส่วนร่วมในประเพณี เช่นเดียวกัน การมีประเพณีวัฒนธรรมที่หลากหลายและการมีน้ำใจโอบอ้อมอารีของชาวชนบทจังหวัดสุรินทร์ ที่มีนิสัยชอบสนุกสนาน การเลี้ยงดูปู่เฒ่า การใช้สุราในการสมาคม งานเทศกาล และงานประเพณีจึงสามารถพบเห็นได้ทั่วไป (วัลย์รวี มงคลดี, 2548) ทั้งยังสามารถสืบทอดธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไปสู่ลูกหลานได้ เนื่องจากวัยรุ่นส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่ดื่มสุราเมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆ มาเกี่ยวข้อง โดยให้เหตุผลว่าเป็นการดื่มเพื่อความสนุกสนาน ตามงานรื่นเริง งานเทศกาล หรือโอกาสสังสรรค์ต่างๆ (ดวงฤทัย สุคนธปฏิบัติภาค, 2548) จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญและมีผลต่อพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นในชุมชนได้

2. ความรู้ โทษและพิษภัยการดื่มสุรา

2.1 ความรู้เรื่องสุรา

ความหมายของสุราตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี 2542 ได้ให้ความหมายว่า เหล้า (นาม) เป็นน้ำเมาที่กลั่นหรือหมักแล้ว (ราชบัณฑิตยสถาน 2546 : 1306)

คำจำกัดความของกรมสรรพสามิต (http://suratthani.excise.go.th/other_1.html) ที่แก้ไขปรับปรุงในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 นั้นได้ให้ความหมายว่า สุรา หมายถึงวัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา หรือซึ่งดื่มกินไม่ได้แต่เมื่อผสมกับน้ำ

หรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุราจะเห็นว่า สุราตามความหมายดังกล่าวมีคำว่า “รวม” ด้วย แสดงว่าคำว่าสุรานั้นเป็นที่เข้าใจของวิญญูชนโดยทั่วไปมาช้านานแล้วโดยไม่ต้องอธิบาย และนอกจากสุราในความเข้าใจโดยทั่วไปในลักษณะและคุณสมบัติของสุราตามปกติธรรมดาแล้วยังรวมถึง

2.1.1 วัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ดังนั้น แอลกอฮอล์จึงเป็นคุณสมบัติหลักอันสำคัญที่จะแสดงว่าเป็นสุราหรือไม่ เครื่องดื่มใดไม่มีแอลกอฮอล์ก็เป็นเครื่องดื่มปกติธรรมดา ไม่ใช่สุรา และ

2.1.2 สามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา กล่าวคือ วัตถุหรือของผสมนั้นมีแอลกอฮอล์ซึ่งสามารถบริโภคได้ ซึ่งมีชื่อว่า เอทิล แอลกอฮอล์ (ethyl alcohol) และมีสูตรทางเคมีว่า C_2H_5OH เช่น เบียร์ ไวน์ วิสกี้ บรั่นดี โดยเมื่อดื่มกินแล้วอาจเกิดความมึนเมาได้อันเนื่องมาจากการไหลเวียนของแอลกอฮอล์เข้าไปในกระแสเลือดและระบบประสาท หรือ

2.1.3 ดื่มกินไม่ได้โดยสภาพของตัวเอง ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อร่างกาย เช่น แอลกอฮอล์ที่มีดีกรีสูงแต่เมื่อเติมน้ำ โซดา หรือของเหลวอย่างอื่นแล้วดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา หรือ วัตถุบางอย่างโดยสภาพเป็นของแข็งหรือวุ้น ไม่อาจดื่มได้ เช่น บรั่นดี หรือรัม ที่ทำมาในรูปของวุ้น เพื่อใช้ในการปรุงแต่งกลิ่นและรสของอาหาร เป็นต้น ซึ่งเมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา

2.1.4 เป็นเครื่องดื่มที่มีคุณค่าทางอาหารต่ำหรือแทบไม่มีคุณค่าทางอาหารเลย เพราะประกอบด้วยวิตามิน แร่ธาตุ และโปรตีนในปริมาณที่น้อย สุรานั้นมีอันตรายหากดื่มเป็นประจำและปริมาณมากๆ จะมีผลทำให้ความจำเสื่อม เป็นแผลในกระเพาะอาหาร สมองฝ่อ ดับแฉ่ง ความดันเลือดสูง เส้นเลือดในสมองแตก สำหรับสตรีมีครรภ์ที่ดื่มสุรา ก็มีผลทำให้ทารกในครรภ์พิการหรือเสียชีวิตได้ และยังเป็นสาเหตุที่สำคัญก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท เนื่องจากความมึนเมา ไร้สติ ทำลายทรัพย์สินและหากขับขีรถในขณะที่มึนเมาก็เป็นสาเหตุที่สำคัญในการเกิดอุบัติเหตุทำให้พิการและเสียชีวิตเนื่องจากความประมาทและขาดสติ

2.2 ประเภทของสุรา

กรมสรรพสามิต (สืบค้นจาก <http://www.thaihealth.or.th/cms/detail.php?id=437>) ได้แบ่งประเภทของสุราไว้ตามกฎกระทรวง ปี พ.ศ. 2546 ดังนี้

2.2.1 สุราแช่ หมายความว่า สุราที่ยังไม่ได้กลั่นและให้หมายความรวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้ว แต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกิน 15 ดีกรีด้วย เช่น เบียร์, ไวน์ เป็นต้น เบียร์ คือ สุราแช่ที่ทำจากข้าวมอลต์ ดอกฮอปหรือข้าว

2.2.2 สุราแช่ผลไม้ คือ สุราที่ทำจากองุ่น แบ่งออกเป็น 2 พวก คือ 1) ทำจากองุ่นเขียว 2) ทำจากองุ่นแดง

2.2.3 สุราแช่พื้นเมือง คือ สุราที่ไม่ได้กลั่น ซึ่งทำจากวัตถุดิบจำพวก น้ำตาล หรือข้าว เช่น กะแช่ อุ สาโท หากทำจากผลไม้ชนิดอื่น จะต้องระบุชนิดของสุรานั้นๆ ต่อท้าย เช่น ไวน์ สับประรด ไวน์มังคุด

2.2.4 สุรากลั่น หมายความว่า สุราที่ได้กลั่นแล้ว และให้ความหมายรวมถึงสุรากลั่นที่ได้ผสมกับสุราแช่แล้ว แต่มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่า 15 ดีกรีด้วย

2.2.5 สุราขาว คือสุรากลั่นที่ปราศจากเครื่องย้อมหรือสิ่งผสมปรุงแต่งมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี

2.2.6 สุรากลั่นชุมชน คือสุรากลั่นชนิดสุราขาว มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่า 15 ดีกรี แต่ไม่เกิน 40 ดีกรี

2.2.7 สุราผสม คือสุรากลั่นที่ใช้สุราขาวหรือสุราสามทับมาปรุงแต่งมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี เช่น เชียงขุน หงส์ทอง แสงทิพย์

2.2.8 สุราปรุงพิเศษ (แม่โขง) คือ สุรากลั่นที่ทำขึ้นโดยใช้กรรมวิธีพิเศษมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี

2.2.9 สุราพิเศษ – วิสกี้ คือ สุราที่กลั่นจากธัญพืชเช่น ข้าวมอลต์ ข้าว ข้าวโพด มีการเก็บบ่มน้ำสุรา อย่างน้อย 2 ปี ก่อนปรุงแต่งออกจำหน่าย

2.2.10 บรันดี คือ สุราที่กลั่นจากไวน์องุ่น

2.2.11 สุรากลั่นอย่างอื่น เช่น รัม คือ สุราที่กลั่นจากน้ำตาล หรือกากน้ำตาล สุราสามทับ คือ สุรากลั่นที่มีแรงแอลกอฮอล์ตั้งแต่ 80 ดีกรีขึ้นไป

สรุป สุรา คือ สิ่งที่ได้จากการหมักสารประเภทแป้ง น้ำตาล น้ำอ้อย ข้าวสาลี มันฝรั่ง น้ำผลไม้กับยีสต์ ทำให้มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนประกอบสำคัญ และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิดก็ใช้วิธีการหมักเหมือนสุรา แต่กรรมวิธีและระยะเวลาอาจจะแตกต่างกัน เพื่อให้ได้เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่มีความเข้มข้นของดีกรีแตกต่างกัน เช่น ไวน์ เบียร์ เป็นต้น สุรา/เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิด

2.3 โทษและพิษภัยสุรา

2.3.1 สารองค^๑ประกอบที่โ^๒โทษในสุรา

สารองค^๑ประกอบที่โ^๒โทษในสุรานั้นจะสารที่เป^๓นพิษต^๔อ^๕ร่างกายหลายชนิด มีปริมาณมากน^๖อย^๗ขึ้นอยู่^๘กับชนิดของสุราและกระบวนการขั้นตอนการผลิต สารองค^๑ประกอบหลักที่เป^๓นส^๙วนสำคัญในสุราและยังเป^๓นตัวออกฤท^{๑๐}ทำลายระบบอวัยวะต^{๑๑}างภายในร^{๑๒}่างกายโดยตรงมีชื่อว^{๑๓}า แอลกอฮอล์ (alcohol) หรือชื่อทางเคมีว^{๑๓}า เอทิลแอลกอฮอล์ (ethyl alcohol) ซึ่งปริมาณสารชนิดนี้จะไซ^{๑๔}เป^{๑๕}นตัวบ^{๑๖}งชี้ระดับความแรงแอลกอฮอล์^{๑๗}ในสุราซึ่งแสดงค^{๑๘}าเป^{๑๙}นดีกรี โดยเกณฑ์^{๒๐}กำหนดตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์^{๒๑}อุตสาหกรรมในสุราจะมีค่าแรงแอลกอฮอล์^{๒๒}ไม^{๒๓}เกิน 60 ดีกรี นอกจากแอลกอฮอล์^{๒๔}แล^{๒๕}วในสุรายังมีสารองค^๑ประกอบอื่น ๆ ที่เป^{๒๖}

นพิษอยู่อีกหลายชนิดอาทิเช่น เมทิลแอลกอฮอล์ (methyl alcohol), สารหนู (arsenic), ตะกั่ว (lead), ทองแดง (copper), ฟิวเซลอยล (fusel oil), แอลดีไฮด์ (aldehyde), เอสเตอร์ (ester), เฟอรฟูรัล (furfural), แอลคาลอยด์ที่เป็นพิษ (toxic alkaloids), ไกลโคไซด์ที่เป็นพิษ (toxic glycosides), ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (sulfur dioxide), กรดเบนโซอิก (benzoic acid), กรดซอร์บิก (sorbic acid), กรดซาลิซิลิก (salicylic acid) เป็นต้น

2.3.2 กลไกการออกฤทธิ์ของอวัยวะในร่างกาย

การออกฤทธิ์ของสุรา คนสัมนมากมักมีอาการผิดปกติที่สุรานั้นจะออกฤทธิ์ต่อร่างกาย เมื่อถูกดูดซึมเข้ากระแสเลือดที่นั่น แท้ที่จริงแล้วมันออกฤทธิ์ทำลายตั้งแต่อวัยวะแรกที่สัมผัสจนตลอดตามเส้นทางเดินของสุราที่พามาในร่างกายซึ่งสามารถอธิบายตามลำดับขั้นตอนได้ดังต่อไปนี้

1) ปากและลำคอ เมื่อสุราเข้าปากและลำคอจะไปออกฤทธิ์ต่ออวัยวะ

ภายในช่องปากทำให้เกิดการระคายเคืองชั้นเยื่อที่ละเอียดอ่อนในปากและหลอดอาหาร มักมีอาการร้อนซู่เมื่อพอลงไป

2) กระทบอาหารและลำไส้ สุราเมื่อพอลงสู่กระเพาะจะมีผลกับผนังชั้นนอก

สุดที่เป็นขั้นที่จะปกปิดองกระเพาะอาหาร จะทำให้เกิดแผลในกระเพาะอาหารและลำไส้เล็ก อาจมีอาการเกิดขึ้นอย่างเฉียบพลันเกิดอาการอักเสบของเยื่อชั้นในสุดของผนังหรือกระเพาะอาหาร หรืออาจทะลุลำไส้เล็กได้ นอกจากนั้นสุรายังเป็นอุปสรรคกับการดูดซึมสารอาหารบางชนิด ยกตัวอย่างเช่น วิตามิน B1, กรดโฟลิก, ไขมัน, วิตามินบี6, วิตามินบี 12 และกรดอะมิโนต่าง ๆ

3) กระแสเลือด ร้อยละ 95.00 ของสุราที่เข้าสู่ในร่างกาย จะถูกดูดซึมเข้ากระแส

เลือด โดยพอลงในกระเพาะอาหาร และลำไส้สัมนคูลิติน่มอย่างรวดเร็ว และเมื่อถึงกระแสเลือดจะเข้าไปในเซลล์และเนื้อเยื่อต่างๆ ในร่างกายอย่างรวดเร็ว แอลกอฮอล์ทำให้เซลล์ของเลือดเกาะเบียดกันเหนียว การไหลเวียนจึงช้าลง และปริมาณออกซิเจนลดต่ำลงด้วย สุราทำให้โลหิตจาง โดยจะไปลดการสร้างเม็ดเลือดแดง ทำให้ความเม็ดเลือดขาวทำลายแบคทีเรียช้าลง และทำให้การแข็งตัวของเกล็ดเลือดช้าลงด้วย

4) ตับอ่อน แอลกอฮอล์จะทำให้เซลล์ของตับอ่อนระคายเคืองและบวมขึ้น

สุราทำให้การไหลของน้ำย่อยไม่สามารถที่จะเข้าไปในลำไส้เล็กได้ ทำให้น้ำย่อยย่อยตัวตับอ่อนเอง ทำให้เกิดเลือดออกอย่างเฉียบพลันและการอักเสบของตับอ่อน พบว

1 ใน 5 จะเสียชีวิตไปในครั้งแรก เมื่อมี ปัญหาเกี่ยวกับตับ อนุกรมสร รางอินซูลินขาดหายไป และทำให้ เป นเบาหวานในที่สุด

5) ตับ แอลกอฮอล์ มีอิทธิพลต อเซลล์ ของตับ ทำให้ เกิดการบวม ทำ
ให้ น้ำดี

ซึมผ านไปทั่วตับ เป นเหตุให้ ตัวเหลือง รวมทั้งส วนขอบตาและผิวหนังเป นสีเหลือง
วย ทุกครั้งที่ดื่มสุรานั้น เซลล์ ของตับจะถูกทำลายเป นผลให้ ตับแข็ง การเสียด อการเป
นโรคตับมีถึง 8 เท ามือเทียบกับคนที่ไม่ ดื่มสุรา

6) หัวใจ แอลกอฮอล์ ทำให้ กล ามเนื้อของหัวใจบวม ทำให้ เกิดเป
นพิษกับหัวใจ

มีการสะสมของไขมันมากขึ้นและทำให้ การเผาผลาญ าลงไปค วย

7) กระเพาะป สสาวะ และไต แอลกอฮอล์ ทำให้ เยื่อของกระเพาะป
 สสาวะ

บวม ทำให้ ไม่ สามารถยึดไค ตามปกติ การระคายเคืองของไตทำให้ ร างกายสูญเสียน้ำมาก
ขึ้น

8) ต อมเพศ ต อมอันทะจะบวม ทำให้ ความสามารถทางเพศลดลง

9) สมอง เป นอวัยวะที่ไวต อฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ ซึ่งเห็นไค
ชัดเจนก อไห เกิด

พิษแบบเฉียบพลันและเรื้อรัง

9.1) พิษแบบเฉียบพลัน ไค แก Alcoholic intoxication แบบ งอ
อก

เป นพิษในระดับมากน้อยแตกต่างกันไป ตามระดับของแอลกอฮอล์ ในเลือด

9.2) พิษเรื้อรังแอลกอฮอล์ มีพิษโดยตรงต อสมอง ทำให้ เซลล์
 สมอง

เสื่อม ในคู ดิสุราพบว่าการฝ อลิบของสมองส วนคอ เทกซ ซึ่งจะมีผลต อการเสื่อม
ทางจิตค วยหลายประการ เช น ขาดความรับผิดชอบความจำเสื่อม เมื่อเป นมากเกิดประสาท
หลอน หูแว ว หลงผิด หวาระแวง คล มคลั่ง และแอลกอฮอล์ มีฤทธิ์กดประสาท โดยกดศูนย์
ควบคุมระบบต าง ๆ เช น กดศูนย์ หายใจและศูนย์ ควบคุมการไหลเวียนของโลหิตในสมองทำ
ไห ถึงแก ชีวิตไค ดังที่ไค กล าวมาแล ว่าจะเห็นไค ว ากการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแ
ลกอฮอล์ นั้นจะก อไห เกิดโทษต อร างกายอย างมากมาย

2.3.2 พิษภัยสุราตามระดับแอลกอฮอล์ในกระแสเลือด

การดื่มสุรามีผลอย่างมากต่อการทำงานของสมองและประสาท (สถาบันการแพทย์ด้านอุบัติเหตุและสาธารณสุข (2547) ภายหลังจากดื่มเข้าไป 1 ชั่วโมง (จากคนไทยที่มีน้ำหนัก 45-55 กิโลกรัม ดื่มสุรา 35 ดีกรี แก้วละ 30 ซี.ซี.) จะเกิดอาการ ดังนี้

ดื่ม 3 แก้ว ทำให้มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดประมาณ 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ จะทำให้สูญเสียการตัดสินใจทำสิ่งผิดพลาดได้ การมองเห็นลดลงมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุมากกว่าคนไม่ดื่ม 2 เท่า

ดื่ม 6 แก้ว ทำให้ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดมีประมาณ 100 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ จะเริ่มแสดงอาการเมาให้เห็น เดินไม่ค่อยจะตรงทาง อารมณ์เริ่มแปรปรวน การมองเห็นลดลงมาก การเคลื่อนไหวของแขนผิดปกติ ขับรถจะมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุได้ 6 เท่าของผู้ขับรถได้ปกติ

ดื่ม 12 แก้วทำให้ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดมีประมาณ 200 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ สมองส่วนที่ควบคุมกล้ามเนื้อจะถูกกดอย่างมาก มีลักษณะเม้าชัดเจน อารมณ์แปรปรวนมาก ขับรถมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุได้ 100 เท่าของคนปกติ

2.4 ลักษณะการดื่มสุราของชาวชนบท

การดื่มสุราของชาวชนบทมีความแตกต่างจากการดื่มสุราของสังคมเมือง เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจ ที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเกษตรกร และผู้ใช้แรงงาน สุราที่นิยมดื่มจึงเป็น สุราขาว สุราสี และเบียร์ (วัลย์รวี มงคลดี, 2548) แต่การดื่มสุราส่วนหนึ่งที่นิยมของชาวชนบท คือ สุราพื้นบ้าน หรือเรียกว่า “เหล้าต้ม” หรือสุราเถื่อน โดยเหล้าต้ม ได้จากการกลั่นสาโทด้วยอุปกรณ์ง่ายๆ ในท้องถิ่นไทย (สุพัฒน กุมพิทักษ์และกำพล กาหลง, 2545) แต่ปัจจุบันกระทรวงการคลังได้เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถผลิตสุราพื้นบ้านแบบกึ่งเสรีได้ (ไม่เกิน 13 ดีกรี) เรียกว่าสุราแช่ และยังสนับสนุนให้เป็นผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น “หนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล” (อศวิน สินธุประสิทธิ์, 2546) แม้พัฒนาเป็นสินค้าส่งออกสร้างรายได้ให้ชุมชนมากขึ้น แต่การเข้าถึงสุราของชาวชนบทก็เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน การวิเคราะห์ปริมาณการดื่มสุราของชาวชนบทหากวัดตามระดับแอลกอฮอล์นั้นทำได้ยากเนื่องจากปริมาณและระดับแอลกอฮอล์เป็นไปตามกฎหมายกำหนดและยี่ห้อสุราก่อนทำเป็นผลิตภัณฑ์จำหน่าย แต่ปริมาณการดื่มสามารถประมาณการได้ตามปริมาณที่บรรจุหรือลักษณะภาชนะที่ใช้ดื่มสุรา ดังนี้

จำนวนภาชนะ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ดื่ม	จำนวนปริมาณโดยประมาณ (มิลลิลิตร)
เป๊ก	30-50
ก๊ก	100-150
แก้ว	150-200
กระป๋อง	300-330
ขวดเล็ก, ขวดแบน	330-350
ขวดใหญ่, ขวดกลม	625-750
ไห, กระจิก	4,000-10,000

โดยเฉพาะการดื่มเหล้าขาว 40 ดีกรี เหล้าดองยา ที่มีกั้มเป็นกั้มหรือเป็กเนื่องจากมีราคาถูก ดังผลการศึกษาพฤติกรรมผู้ดื่ม ที่ส่วนใหญ่กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ใช้แรงงาน เกษตรกรในชนบท เล็กดื่มเหล้าขาวขนาดใหญ่เป็นเป็กซึ่งเป็นเหล้าที่แบ่งขายจากเหล้าขาวขวดใหญ่ แต่หันมาดื่มเป็นกั้มแทน เพราะราคาถูก คั้มค่าได้ปริมาณมากกว่า มีผลให้เหล้าโรงใหญ่ยอดขายลดลงอย่างมาก จนกระทรวงการคลังมีนโยบายให้ผู้ผลิตสุรากลั่นเล็กผลิตสุรากลั่น 40 ดีกรี ขนาดบรรจุ 150 ซีซี หรือเหล้ากั้มโดยมีผลบังคับเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. 2548 เป็นต้นไปนั้น ด้วยเหตุผลว่าเป็นการมอมเมาเยาวชน (สืบค้นจาก <http://www.thannews.th.com>) แต่การขายสุรากลั่น ยังมีการแบ่งขายเป็นกั้มอยู่โดยใช้ขวดเครื่องดื่มบำรุงกำลังขนาด 100-150 มิลลิลิตร บรรจุแบ่งขายกันอยู่ทั่วไปตามร้านขายของชำในชนบท การวิจัยครั้งนี้จึงได้ศึกษาลักษณะการดื่มสุราต่างๆ ของวัยรุ่นตามจำนวนภษณะ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ดื่มด้วย

สรุป การดื่มสุรา/เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิด มีผลเสียทั้งต่อสุขภาพกาย จิตใจ รวมถึงการสูญเสียรายได้และประสิทธิภาพในการทำงานที่ลดลง และหากขับรถขณะมีเม้าที่ระดับแอลกอฮอล์ในเลือดสูงเกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ จะไม่สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวได้ดีเหมือนคนปกติ ซึ่งแต่ละปีมีผู้เสียชีวิตจากการดื่มสุราแล้วขับซึรถเป็นจำนวนมาก ดังนั้นหากหยุดพฤติกรรมการดื่มสุราและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิดได้ก็จะเป็นผลดีต่อสุขภาพ ดังที่กล่าวมา

3. พฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น

พฤติกรรม (Pender, 1990) หมายถึง ปฏิบัติหรือกิจกรรมของสิ่งมีชีวิตทุกชนิด จะสังเกตได้หรือสังเกตไม่ได้ก็ตาม และพฤติกรรมของคน หมายถึง ปฏิบัติต่างๆ ที่บุคคลแสดงออกมาทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคลโดยพฤติกรรมภายในนั้นเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ซึ่งสมองจะทำหน้าที่รวบรวม สะสมและสั่งการ อันเป็นผลจากการทำงานของระบบประสาทและกระบวนการเปลี่ยนแปลงด้านชีวเคมีของร่างกาย พฤติกรรมภายในมีความสำคัญต่อคน เพราะเป็นคุณสมบัติที่ทำให้คนหนีจากสัตว์ต่างๆ ทำให้มีการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถคาดการณ์ในสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับอนาคตได้ ซึ่งในสัตว์ต่างๆ จะมีน้อย ส่วนพฤติกรรมภายนอกนั้นจะเป็นปฏิบัติหรือกิจกรรมของบุคคลที่ปรากฏออกมาให้บุคคลอื่นเห็นได้ทั้งทางวาจา การกระทำ ท่าทางต่างๆ มีความสำคัญเพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการอยู่ร่วมกันทางสังคม เป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างมีอิทธิพลของคนในกลุ่มและของกลุ่มต่อกลุ่มหรือชุมชนต่อชุมชน

พฤติกรรมของวัยรุ่น จะเปลี่ยนแปลงไปตามการพัฒนาการของกลุ่มวัยรุ่น เริ่มมีการพัฒนาตั้งแต่อายุ 13 ปี และเห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อมีอายุ 15 ปีขึ้นไปจนถึงอายุ 19 ปี และการเจริญเติบโตจะพัฒนาบ้างเล็กน้อยจนถึงอายุ 24 ปี และหยุดการเจริญเติบโตเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อายุ 25 ปีขึ้นไป (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2546) เมื่อร่างกายเปลี่ยนแปลงไป พฤติกรรมก็เปลี่ยนแปลงเช่นกัน การแสดงพฤติกรรม

ก็จะไปแบบรวดเร็ว รุนแรงในเพศชายก็จะไปแบบห่ามๆ หรือพายุแคม ที่เรียกว่าหนุ่มเลือดร้อน พฤติกรรมด้านความคิด เริ่มคิดในสิ่งต่างๆ ทางเหตุผลของความถูกต้อง ต้องการทราบว่าอะไรถูกอะไรผิด อะไรควรไม่ควร เพราะเหตุใด เริ่มมีข้อขัดแย้งกับกฎเกณฑ์ของสังคมในบางประการ ที่มองเห็นว่าไม่เหมาะสมพยายามที่จะสร้างค่านิยมในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเรื่องการแต่งกาย ลักษณะการพูดจา การแสดงออกสนใจเพศตรงข้าม พัฒนาความรัก ต้องการอยากเป็นเจ้าของ ทางด้านอารมณ์มีทั้งแปรปรวน อ่อนไหวง่ายและรุนแรง กลุ่มในวัยเดียวกันจะมีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึก และการกระทำของบุคคลเป็นอย่างมาก บทบาทของบิดามารดาหรือครูอาจารย์ที่มีต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นจะลดน้อยลงไปมาก ปัญหาข้อขัดแย้งระหว่างผู้ใหญ่กับวัยรุ่นจะมีมากขึ้น เพราะทั้ง 2 ฝ่ายเข้าใจพฤติกรรมแตกต่างกัน วัยรุ่นมองผู้ใหญ่ในทางที่ว่ามีความคิดเก่าๆ ไม่ยอมรับสิ่งใหม่ในสังคม และไม่ยอมรับการกระทำใหม่ๆ เช่น การแต่งตัว การคบเพื่อนต่างเพศ ทัศนคติในดนตรีต่างๆ เป็นต้น ฝ่ายผู้ใหญ่ก็มองดูพฤติกรรมของวัยรุ่นว่าล้าสมัย ทำอะไรนอกกรอบ นอกกฎเกณฑ์ของสังคม ทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกันไป ในบางครั้งก่อให้เกิดการต่อต้านจากวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นต้องสร้างแบบฉบับพฤติกรรมเป็นของกลุ่มขึ้นมาซึ่ง ไม่ยอมรับการบีบบังคับจากผู้ใหญ่หรือจากสถาบันการศึกษา วัยรุ่นจึงนับเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพมากวัยหนึ่ง ทั้งนี้เพราะตามหลักของพฤติกรรมศาสตร์แล้ว วัยรุ่นนับว่าเป็นวัยที่กำลังค้นหาเหตุผล ต้องการอยากรู้อยากเห็น ต้องการลองทำในสิ่งต่างๆ เป็นวัยที่พัฒนาค่านิยมในด้านต่างๆ รวมทั้งค่านิยมทางด้านสุขภาพด้วย จะเห็นได้จากทั้งเพศชายเพศหญิง มีความพิถีพิถันในเรื่องรูปร่าง ท่าทาง การแต่งตัวของตนเองมาก รักสวยรักงาม ต้องการให้รูปร่างของตนเองสมบูรณ์ได้ส่วนสัก ต้องการให้ตนเองเป็นที่สนใจของเพศตรงข้ามและแก่คนอื่น ดังนั้นการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพที่ดีควรได้รับการเน้นในช่วงวัยนี้ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพความเชื่อที่ผิดๆ ด้วย เช่น คิดว่าการเป็นลูกผู้ชายและการแสดงความหนุ่ม คือ การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา เทียวผู้หญิง เล่นการพนัน ซึ่งพฤติกรรมทั้ง 4 ประการนี้ ล้วนแต่มีโทษต่อสุขภาพทั้งสิ้น โดยเฉพาะการดื่มสุราที่ไม่ใช่เฉพาะผลต่อสุขภาพทางกายเท่านั้นแต่ทำให้เกิดผลเสียอื่นๆ ตามมามากมาย

สาเหตุการดื่มสุราของวัยรุ่นมักเกี่ยวข้องกับ เพื่อน ครอบครัว สังคม และวัฒนธรรม ที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น (หมอชาวบ้าน, 2549) เพราะนอกจากความอยากรอง แล้วยังมีอิทธิพลมาจากพ่อแม่ที่ยอมให้ดื่มอีกด้วย ความอยากรู้อยากลองและเพื่อน คืออิทธิพลที่สำคัญของการดื่มครั้งแรกของวัยรุ่นชาย ส่วนผู้หญิงมีพ่อแม่ ญาติพี่น้อง หรือแฟนเป็นปัจจัยสำคัญ ครอบครัวที่ขาดพ่อแม่มีความเสี่ยงสูงต่อพฤติกรรมการดื่ม เช่นเดียวกับครอบครัวที่พ่อแม่ดื่ม ทั้งนี้ นักเรียนชาย ร้อยละ 79.80 และนักเรียนหญิงร้อยละ 80.70 ที่เคยดื่มแอลกอฮอล์ ให้ข้อมูลว่าบิดาดื่มแอลกอฮอล์ โฆษณาสร้างความเข้าใจผิดแก่วัยรุ่นจำนวนมาก เช่น นักเรียนชายเห็นว่า การดื่มแอลกอฮอล์ต่างประเทศเป็นเครื่องแสดงความทันสมัย ขณะที่นักเรียนหญิงบอกว่า ดื่มแอลกอฮอล์ของต่างประเทศแล้วไม่เมา

บัณฑิต ศรไพศาล และคณะ (2549) ได้กล่าวว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลทำให้วัยรุ่นกลายเป็นนักดื่มหน้าใหม่เพิ่มขึ้นคือการโฆษณา โดยงานวิจัยในประเทศสหรัฐ ยืนยันว่าเยาวชนอายุ 15–26 ปี ที่เห็นการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นทุกๆ 1 โฆษณาต่อเดือน จะทำให้พวกเขาดื่มเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 1.00 และเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากๆ จะดื่มมากกว่าคนที่ไม่ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมเช่นนั้น โดยยังเห็นโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากเท่าไร จะดื่มแบบเมาหัวราน้ำร้อยละ 33.00 มากเป็น 2 เท่าของกลุ่มที่เห็นโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อย ซึ่งงบโฆษณาที่เพิ่มขึ้นทุก 1 ดอลลาร์สหรัฐ จะเพิ่มปริมาณการดื่มได้ถึงร้อยละ 3.00 การโฆษณาจึงมีผลต่อการดื่มอย่างชัดเจน

พฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นมีความรุนแรงมากขึ้นในปัจจุบัน ดังรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2549) ระบุว่าในปี 2547 เยาวชนมีอัตราการดื่มเพิ่มขึ้นเป็นอันดับ 2 รองจากคนวัยทำงาน วัยรุ่นอายุ 11-19 ปีดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากถึง 20.00% โดยกลุ่มวัยรุ่นหญิงช่วงอายุ 15-19 ปีเป็นกลุ่มที่น่าจับตามากที่สุด เนื่องจากมีการเพิ่มจำนวนขึ้นเกือบ 6 เท่า คือจาก 1.00% เป็น 5.60% เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงปี 2539 กับปี 2546 และที่น่าเป็นห่วงคือนักเรียนระดับมัธยมตอนปลาย และ ปวช. ทั้งชายและหญิงเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประมาณ 50.00% และเริ่มดื่มเมื่ออายุ 15 ปี สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นไทยนับวันจะรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากเด็กและเยาวชนชีวิตเต็มไปด้วยความอยากรู้อยากเห็น การดื่มสุราและสูบบุหรี่ จะได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆ ก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ไม่เฉพาะปัญหาด้านสุขภาพตามมามากมาย ทั้งปัญหาการเสพติด เช่น กัญชา ยาบ้า เฮโรอีน ซึ่งเป็นต้นเหตุแห่งการเกิดอาชญากรรม การทะเลาะวิวาท ข่มขืน ครอบงำ และอุบัติเหตุ (ร้อยตำรวจเอก บุญย์พัชร ปิยะบุญสิทธิ, 2547) จากการศึกษาสาเหตุของการดื่มของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2549) พบว่ามีเยาวชนถึงร้อยละ 50.20 ยอมรับว่า กระทบผิดเพราะต้องการหาเงินไปใช้หนี้ แสดงให้เห็นว่า การใช้จ่ายของเด็กยุคนี้ เป็นไปตามกระแสบริโภคนิยม มีการใช้จ่ายเกินตัวและมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นตัวกระตุ้นให้พวกเขา ขาดสติตกเป็นเหยื่อของสังคมและเป็นอันตรายต่อผู้อื่น โดยร้อยละ 84.40 เริ่มดื่มเพราะอยากรอง และสื่อที่มีอิทธิพลกับการดื่มมากที่สุด คือ การโฆษณาผ่านโทรทัศน์ เครื่องดื่มที่เด็กและเยาวชนดื่มมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ 1.เบียร์ 2.วิสกี้/บรันดี 3.เหล้าขาว/ชาดอง การดื่มแต่ละครั้งส่วนใหญ่จะเกิน 5 แก้ว หรือมากกว่า ซึ่งปริมาณขนาดนี้ จะกระทบแบบเฉียบพลันต่อระบบประสาท ผู้ดื่มจะมีปัญหาในการควบคุมตนเอง ขาดสติยังคิด เพิ่มโอกาสในการตัดสินใจไม่ถูกต้อง

ปัญหาเด็กและเยาวชนในการแสดงพฤติกรรมที่ดื่มที่ไม่เหมาะสมในสังคมไทยปัจจุบันมิให้เห็นเกือบทุกพื้นที่ และมีแนวโน้มว่าจะเป็นที่ยอมรับสำหรับคนทั่วไป เนื่องจากว่าวัยรุ่น “มีความเชื่อมั่นว่าตนเองนั้นเป็นผู้ใหญ่แล้ว” หรือ “ผู้ใหญ่สมัยนี้จะว่าไม่ได้แล้ว” วัยรุ่นถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงเพราะความสนุกสนาน ความรู้้อยากเห็น อยากรอง ขาดวุฒิภาวะเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ปัญหาสุราในวัยรุ่นเป็นเรื่องใหญ่ระดับประเทศ การศึกษาปัญหาวัยรุ่นดื่มสุราที่ผ่านมามีส่วนใหญ่มักมีการศึกษาและแก้ปัญหาใน

ระดับมหภาค ภาพรวมของสถาบันการศึกษาและสังคมเมือง แต่ปัญหาวัยรุ่นดื่มสุราในสังคมชนบทก็ควรได้รับการศึกษาและแก้ไขเช่นกัน เพราะสังคมชนบทเป็นสังคมใหญ่ มีความซับซ้อนในด้านวัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งรูปแบบปัญหาวัยรุ่นในชนบทที่เปลี่ยนไป ดังผลการศึกษาในกลุ่มเยาวชนในชนบทภาคเหนือ (จินตนา แสงจันทร์, 2549) พบว่าเด็กมีความรู้เรื่องของผลของการดื่มสุราต่อสุขภาพ แต่ไม่ตระหนักต่อโทษภัย ดื่มสุราตั้งแต่อายุยังน้อย มีการดื่มมากขึ้น โดยเฉพาะเพศหญิง ดื่มอย่างเปิดเผย ซึ่งชนิด ปริมาณ ความถี่ขึ้นอยู่กับโอกาสและทุนทรัพย์ จากการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า ภาพรวมการดื่มของเยาวชนอายุน้อยกว่า 18 ปี พบการดื่มน้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 24.00 และดื่มมากกว่า 4 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 2.00 เริ่มดื่มครั้งแรกเมื่ออายุ 12-15 ปี พบมากที่สุดร้อยละ 46.00 สาเหตุการดื่มในครั้งแรกและปัจจุบันเกิดจากอยากดื่มเอง อยากลอง หรือคลายเหงา ซึ่งพบมากที่สุดร้อยละ 66.00 และ 68.80 ตามลำดับ คนที่ชวนดื่มพบมากที่สุดคือเพื่อนร้อยละ 75.30 โอกาสที่ใช้ดื่มมากที่สุด คือ ในเทศกาลต่างๆ ร้อยละ 60.80 สถานที่ดื่มมากที่สุดคือบ้านเพื่อนร้อยละ 52.60 ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมดื่มบ่อยคือเบียร์ พบร้อยละ 51.50 รองลงมาคือเหล้าแดงร้อยละ 42.30 และจากการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) (2548) พบว่า ปัจจุบันการซื้อหาสุราในชนบทเป็นเรื่องที่สะดวกมาก เพราะร้านค้าอยู่ใกล้บ้าน โดยเฉพาะผู้ซื้อจะใช้เวลาเพียง 7.50 นาทีเท่านั้น ผู้ซื้อสุราในภาคอีสานใช้เวลาน้อยสุดคือ 5.80 นาที เพราะในหมู่บ้านมีร้านค้าจำนวนมาก รองลงมาคือภาคกลาง ส่วนผู้ซื้อสุราในภาคเหนือใช้เวลานานที่สุดคือ 10 นาที ขณะที่การเดินทางไปดื่มสุราที่ร้านอาหารหรือร้านจำหน่ายสุราใช้เวลาเฉลี่ย 18.40 นาทีเท่านั้นเอง ซึ่งสะท้อนความแตกต่างของปัจจัยในการเข้าถึงสถานที่ซื้อสุราที่แตกต่างกันของสังคมเมืองและชนบท การศึกษาพฤติกรรมการดื่มสุราของประชาชนในภาคอีสาน (วัลย์รวี มงคลดี, 2548) พบว่า ประชาชนแทบทุกหลังคาเรือนใช้สุราในงานประเพณีบุญบั้งไฟทั้งในชุมชนที่มีการแข่งขันและชุมชนที่มีเฉพาะพิธีขอฝน โดยมุ่งเน้นเพื่อความสนุกสนานและบันเทิง ทั้งนี้สุราที่นิยมใช้ ได้แก่ สุราขาว สุราสี และเบียร์ ในจำนวนผู้ดื่มสุรา มีผู้ยอมรับว่า ตนเองเมาสุราอยู่ ร้อยละ 37.60 ยิ่งกว่านั้น ยังมีผู้ยอมรับว่า ตนเอง “เมาหนัก” เกินระดับที่จะครองสติได้ ตามปกติอีกร้อยละ 5.70 โดยมีเยาวชนเมาสุราสูงถึง ร้อยละ 55.50

แม้รายงานทางการศึกษาของวัยรุ่นไทยในชนบทยังมีน้อย แต่จากการสังเกตพฤติกรรมวัยรุ่น ในชุมชนปัจจุบัน คาดว่าสามารถเกิดผลกระทบที่รุนแรงในอนาคตได้ หากไม่ได้รับการศึกษาและแก้ไข เพราะคงปฏิเสธไม่ได้ว่าสังคมชนบทในปัจจุบัน ได้รับอิทธิพลจากสื่อเทคโนโลยีที่เข้าถึงได้รวดเร็วกว่าในอดีต และสังคมชนบทไม่มีการเตรียมความพร้อมให้เด็กวัยรุ่นแยกแยะในการรับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง การส่งเสริมการขายของบริษัทสุรา กลยุทธ์ทางการตลาดที่เข้าถึงกลุ่มเยาวชนได้ง่ายขึ้น เกิดพฤติกรรมการดื่มสุราและปัญหาอื่นๆ อีกมากมายที่ผู้ปกครองตามไม่เท่าทันพฤติกรรมของวัยรุ่น ทำให้ยากที่จะแก้ไขพฤติกรรมเหล่านี้ ได้ในอนาคต

แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นไทย จากสภาพปัญหาดังกล่าว แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นไทย (สืบค้นจาก www.clinicrak.com) จึงสามารถสรุปได้ดังนี้

1. สร้างความรัก ความอบอุ่นภายในครอบครัว พ่อแม่ควรให้ความใกล้ชิดกับลูกให้มากยิ่งขึ้น ทำความเข้าใจลักษณะธรรมชาติและความต้องการของวัยรุ่น และเป็นທີ່ปรึกษาเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนที่ดีเป็นแบบอย่างที่ดี โดยเฉพาะช่วงวัยที่จะเข้าสู่วัยรุ่น
2. สถาบันการศึกษาต่างๆ เข้มงวดออกกฎระเบียบเรื่องการแต่งกาย การคบเพื่อน โทษของการดื่มสุรา
3. ปลุกจิตสำนึกค่านิยมที่ดีงาม ให้คืนสู่สังคมไทย โดยอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อกระตุ้นให้วัยรุ่น ได้รู้จักการวางตัวอย่างเหมาะสมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เสริมสร้างทัศนคติที่ดี
4. เน้นความสำคัญของการสื่อสารให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยเฉพาะสื่อที่นำเสนอข้อมูลที่มีผลกระทบต่อการแสดงพฤติกรรมที่สื่อไปในทางที่ไม่เหมาะสม

นอกจากนี้สถาบันหลักที่ควรรับผิดชอบโดยตรงไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน ที่จะต้องสร้างสรรค์พัฒนาการด้านความคิด การเสริมสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน อนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดีงาม เป็นการประสานและถ่ายทอดความคิดจึงจำเป็นต้องมีการ “ปรับ” และ “เปิด” ใจ ให้เข้าใจลึกซึ้งมากที่สุด และ หาข้อสรุปจากความคิดนั้นนำไปสู่การปรับปรุงและแก้ไขในระยะยาว เพื่อให้มีสังคมที่ดีงามรองรับคนรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการแสดงออกในทางสร้างสรรค์ของเยาวชนนั้นเป็นสิ่งที่ทุกคนควรให้ความสำคัญ ก็เพื่อเป็นรากฐานให้เยาวชนรุ่นต่อไป อันจะก่อให้เกิดทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพแก่ชุมชนและประเทศชาติได้ในอนาคต

สรุป พฤติกรรมของวัยรุ่นที่เป็นวัยอยากรู้อยากลอง และเรียนรู้ เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อในชีวิต การพัฒนาทางร่างกายที่รวดเร็ว ความกังวลใจในการเจริญเติบโต และต้องการการยอมรับจากเพื่อนจึงเป็นสาเหตุที่สำคัญทำให้วัยรุ่นชักชวนกันไปไปในทางที่ผิด เพราะสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน สิ่งยั่วยุ ทำให้วัยรุ่นมีการดื่มสุราเพิ่มขึ้นจนกลายเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคมไทย ที่ควรได้รับการศึกษาและแก้ไข

4. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น

จากการศึกษาพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นที่ผ่านมา พบว่าเกิดจากหลายปัจจัย การอธิบายถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีความครอบคลุมและใช้อธิบายถึงสาเหตุพฤติกรรมได้และได้รับความนิยมนิยมของการวิจัยด้านสุขภาพ คือ แนวคิดของ Green and Kreuter (1999) ที่อธิบายว่าพฤติกรรมสุขภาพเกิดจากปัจจัย 3 ประการ คือ ปัจจัยนำ (Predisposing factors) ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ รวมถึงสภาพทางสังคมเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดค่านิยม ความเชื่อหรือทัศนคติ ที่มีผลต่อการ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ส่วนปัจจัยเสริม (Reinforcing factors) เป็นการเสริมแรงในลักษณะการช่วยเหลือ สนับสนุน จากบุคคลหรือสื่อต่างๆ ที่ทำให้พฤติกรรมมีการเปลี่ยนแปลงได้ และปัจจัยเอื้อ (Enablers) เป็นปัจจัยที่สนับสนุนหรือยับยั้งให้เกิดหรือไม่ให้พฤติกรรม จึงได้ประยุกต์เป็นรูปแบบในการอธิบายถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนช่วย ลาว เขมร อำเภอกำแพง จังหวัดสุรินทร์ครั้งนี้

แนวคิด PRECEDE ของ Lawrence W. Green และ Marshall W. Kreuter (Green and Kreuter, 1999) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย สร้างขึ้นโดยมีข้อสรุปพื้นฐานที่สำคัญใน 2 ประการ คือ สุขภาพและพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพต่อการมีสุขภาพไม่ดี เกิดขึ้นเนื่องจากสาเหตุหลายสาเหตุ และเนื่องจากสุขภาพและพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพต่อการมีสุขภาพไม่ดี เกิดขึ้นจากสาเหตุหลายสาเหตุ ดังนั้นสิ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สิ่งแวดล้อม และสังคมนั้นจำเป็นต้องใช้หลายๆ วิธีการที่เกิดขึ้นจากการผสมผสาน บูรณาการของศาสตร์หลายๆ แขนง ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ชีวแพทย์ พฤติกรรมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ การศึกษาและการบริหาร

แบบจำลอง PRECEDE Model มีรูปแบบที่สมบูรณ์มาจากแบบจำลอง PRECEDE-PROCEED Model ซึ่งประกอบด้วยส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นระยะของการวินิจฉัยปัญหา (Diagnostic Phase) เรียกว่าระยะ PRECEDE (Predisposing Reinforcing and Enable Constructs or environmental Diagnostic Evaluation) และส่วนที่ 2 เป็นระยะของการพัฒนาแผน ซึ่งต้องทำส่วนที่ 1 ให้สำเร็จก่อนจึงจะวางแผนและนำไปสู่การดำเนินงานและประเมินผลส่วนนี้เรียกว่า PROCEED (Policy Regulatory and Organizational Constructs Educational and Environmental Development)

PRECEDE-PROCEED Model เป็นขบวนการวินิจฉัยเพื่อการวางแผนและการประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพ ที่มีแนวคิดว่าการมีสุขภาพดีเกิดมาจากหลายปัจจัย (Multiple Factors) ดังนั้นต้องมีการวินิจฉัยถึงปัจจัยสำคัญๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมนั้นๆ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนและกำหนดกลวิธีในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อไป กระบวนการวิเคราะห์ใน PRECEDE-PROCEED Model แบ่งเป็นขั้นตอนโดยเริ่มจากเป้าหมายสุดท้ายที่อยากให้เกิดขึ้น (Outputs) ซึ่งตาม Model คือ คุณภาพชีวิตหรือการมีสุขภาพที่ดีแล้วพิจารณาถึงสาเหตุหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสาเหตุที่เนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคล ขณะเดียวกันสิ่งที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าพฤติกรรมของบุคคลก็คือ พฤติกรรมของบุคคลที่มีอำนาจในการควบคุมทรัพยากรหรือรางวัล เช่น ผู้นำชุมชน บิดามารดา นายจ้าง กลุ่มเพื่อนรุ่นเดียวกัน ครู ตลอดจนบุคลากรสาธารณสุขที่สำคัญอีกอย่าง คือ สภาพแวดล้อมที่จะช่วยให้บุคคล กลุ่มหรือชุมชนสามารถที่จะปฏิบัติหรือมีพฤติกรรมที่ได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปนั้นต่อเนื่องไปอีก การมีนโยบายใหม่ การมีระเบียบหรือกฎเกณฑ์ใหม่ ตลอดจนการจัดการด้านต่างๆ ขององค์กร ก็ถือว่าเป็นสิ่งสนับสนุน เช่น บุคลากรที่มีความเข้าใจ ผู้มีอำนาจในการออกกฎหมายที่มีความแน่วแน่ที่จะแก้ไขกฎหมาย บิดามารดาที่มีทักษะด้านสุขภาพ การที่ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมบาง

พฤติกรรมได้นั้น จะต้องมีบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งสร้างให้เกิดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนทั้งในลักษณะ ปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริม การวินิจฉัย PRECEDE Model ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การวินิจฉัยทางสังคม (Phase 1: Social diagnosis)

เป็นการวินิจฉัยปัญหาทางสังคมในกลุ่มประชากรเป้าหมาย (ผู้ป่วย นักเรียน ลูกจ้าง/คนงาน ผู้บริโภค) ซึ่งจะสามารถทำได้โดยการศึกษาความต้องการและความคาดหวังส่วนบุคคล การศึกษา ปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การวินิจฉัยทางวิทยาการระบาด (Phase 2: Epidemiological diagnosis)

ขั้นตอนนี้เกี่ยวข้องกับการพิจารณาถึงเป้าหมายทางสุขภาพเฉพาะอย่างซึ่งจะมีผลต่อเป้าหมาย หรือปัญหาทางสังคม (ในขั้นตอนที่ 1) ข้อมูลที่จะใช้ในการวินิจฉัยขั้นนี้ ได้แก่ สถิติชีพ ข้อมูลทางการแพทย์ และวิทยาการระบาด ผู้วางแผนจะใช้ข้อมูลเหล่านี้ เพื่อเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา

เมื่อได้วิเคราะห์ขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 แล้ว ผู้วางแผนส่วนมากมักจะวางแผนโครงการส่งเสริมสุขภาพโดยทันที โดยปราศจากการศึกษามีอิทธิพลระหว่างข้อมูลที่วิเคราะห์ได้จาก ขั้นตอนที่ 1 และ ขั้นตอนที่ 2 โดยเฉพาะในแง่สาเหตุ-ผล (Cause-effect) ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 3 การวินิจฉัยด้านพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม (Phase 3: Behavioral and environmental diagnosis)

ขั้นตอนนี้ประกอบด้วยกำหนดองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมและองค์ประกอบด้าน พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ (Environmental and Health-related behavioral factors) ที่สัมพันธ์กับ ปัญหาสุขภาพที่เลือกในขั้นตอนที่ 2 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่อยู่ภายนอกตัว บุคคล ซึ่งไม่สามารถควบคุมโดยใช้ความสามารถภายในตัวเองได้แต่เป็นสิ่งที่ช่วยปรับเปลี่ยน สนับสนุน พฤติกรรมสุขภาพและคุณภาพชีวิตของบุคคลหรือของบุคคลอื่น อิทธิพลองค์ประกอบเหล่านี้ ต่อพฤติกรรมของบุคคลชี้ให้เห็นว่า งานสุขศึกษาที่เน้นเฉพาะพฤติกรรมส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่ยังไม่ ถูกต้องและยังไม่สมบูรณ์จำเป็นที่จะต้องพิจารณาสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพด้วย ซึ่ง สิ่งหลักคั้นเหล่านี้ อาจจะเป็นระดับประเทศ ระดับภาค ระดับชุมชนหรือระดับองค์กรที่เล็กลงมา

ขั้นตอนที่ 4 การวินิจฉัยด้านการศึกษาและองค์กร (Phase 4: Educational and organizational diagnosis)

ในขั้นตอนนี้เป็นการวินิจฉัย เพื่อหาปัจจัยด้านต่างๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพทั้งที่เป็น ปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอกตัวบุคคล เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนสุขศึกษา โดยขั้น ตอนนี้จะแบ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริม

ปัจจัยนำ (Predisposing Factors) หมายถึงปัจจัยที่เป็นพื้นฐานและก่อให้เกิดแรงจูงใจในการ แสดงพฤติกรรมของบุคคลหรืออีกด้านหนึ่งปัจจัยนี้อาจเป็นความพอใจ (Preference) ของบุคคลซึ่งได้มา จากประสบการณ์ในการเรียนรู้ (Educational Experience) ความพึงพอใจนี้อาจมีผลทั้งในทางสนับสนุน

หรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรมทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ปัจจัยซึ่งเป็นองค์ประกอบของปัจจัยนำได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความเชื่อ ค่านิยม การรับรู้ นอกจากนี้ยังรวมไปถึง สถานภาพทางสังคม ทางเศรษฐกิจ (Social-Economic Status) อายุ เพศ ระดับการศึกษา และขนาดของครอบครัว ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะมีผลต่อการวางแผนโครงการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพด้วย

ปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors) หมายถึงสิ่งที่เป็นแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ชุมชน รวมทั้งทักษะที่จะช่วยให้บุคคลสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ได้ด้วย และความสามารถที่จะใช้แหล่งทรัพยากรต่างๆ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับ ราคา ระยะเวลา นอกจากนั้นสิ่งที่สำคัญก็คือ การหาได้ง่าย (Available) และความสามารถเข้าถึงได้ (Accessibility) ของสิ่งที่เป็นในการแสดงพฤติกรรมหรือช่วยให้การแสดงพฤติกรรมนั้นๆ เป็นไปได้ง่ายยิ่งขึ้น

ปัจจัยเสริม (Reinforcing Factors) หมายถึง สิ่งที่บุคคลจะได้รับหรือคาดว่าจะได้รับจากบุคคลอื่นอันเป็นผลจากการกระทำของตน สิ่งที่บุคคลจะได้รับอาจเป็นรางวัลที่เป็นสิ่งของ คำชมเชย การยอมรับ การลงโทษ การไม่ยอมรับการกระทำนั้นๆ หรืออาจจะเป็นกฎระเบียบที่บังคับควบคุมให้บุคคลนั้นๆ ปฏิบัติตามก็ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้บุคคลจะได้รับจากบุคคลอื่นที่มีอิทธิพลต่อตนเอง เช่น ญาติ เพื่อน แพทย์ ผู้บังคับบัญชา เป็นต้นและอิทธิพลของบุคคลต่างๆ นี้จะแตกต่างกันไปตามพฤติกรรมของบุคคลและสถานการณ์ โดยอาจจะช่วยสนับสนุนหรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ก็ได้

พฤติกรรมหรือการกระทำต่างๆ ของบุคคลเป็นผลอิทธิพลร่วมของปัจจัยทั้ง 3 กลุ่มดังกล่าวมาแล้ว คือ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริม ดังนั้นในการวางแผนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใดๆ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงอิทธิพลของปัจจัยดังกล่าวร่วมกันเสมอ โดยไม่ควรนำปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งมาพิจารณา โดยเฉพาะ

ขั้นตอนที่ 5 การวินิจฉัยด้านการบริหารและนโยบาย (phase 5: Administrative and policy diagnosis)

ขั้นตอนนี้เกี่ยวข้องกับการประเมินความสามารถและทรัพยากรขององค์กรและด้านการบริหาร เพื่อนำไปสู่การสร้างและดำเนินการตามแผนงาน แต่อาจจะพบว่ามีความหลายประการที่ขัดขวางการวางแผน/ดำเนินงาน เช่น ความจำกัดของทรัพยากร การขาดนโยบายหรือนโยบายไม่เหมาะสม ปัญหาด้านเวลา เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจจะแก้ไขได้โดยการร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานระดับสูงขึ้นไป นอกจากนี้ในขั้นนี้ก็เกี่ยวข้องกับการจัดกลยุทธ์และวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสม โดยพิจารณาถึงสถานที่ ตามโครงการส่งเสริมสุขภาพ เช่น ชุมชน สถานประกอบการ/โรงงาน โรงเรียน คลินิกสุขภาพ สถานบริการสุขภาพ เป็นต้น

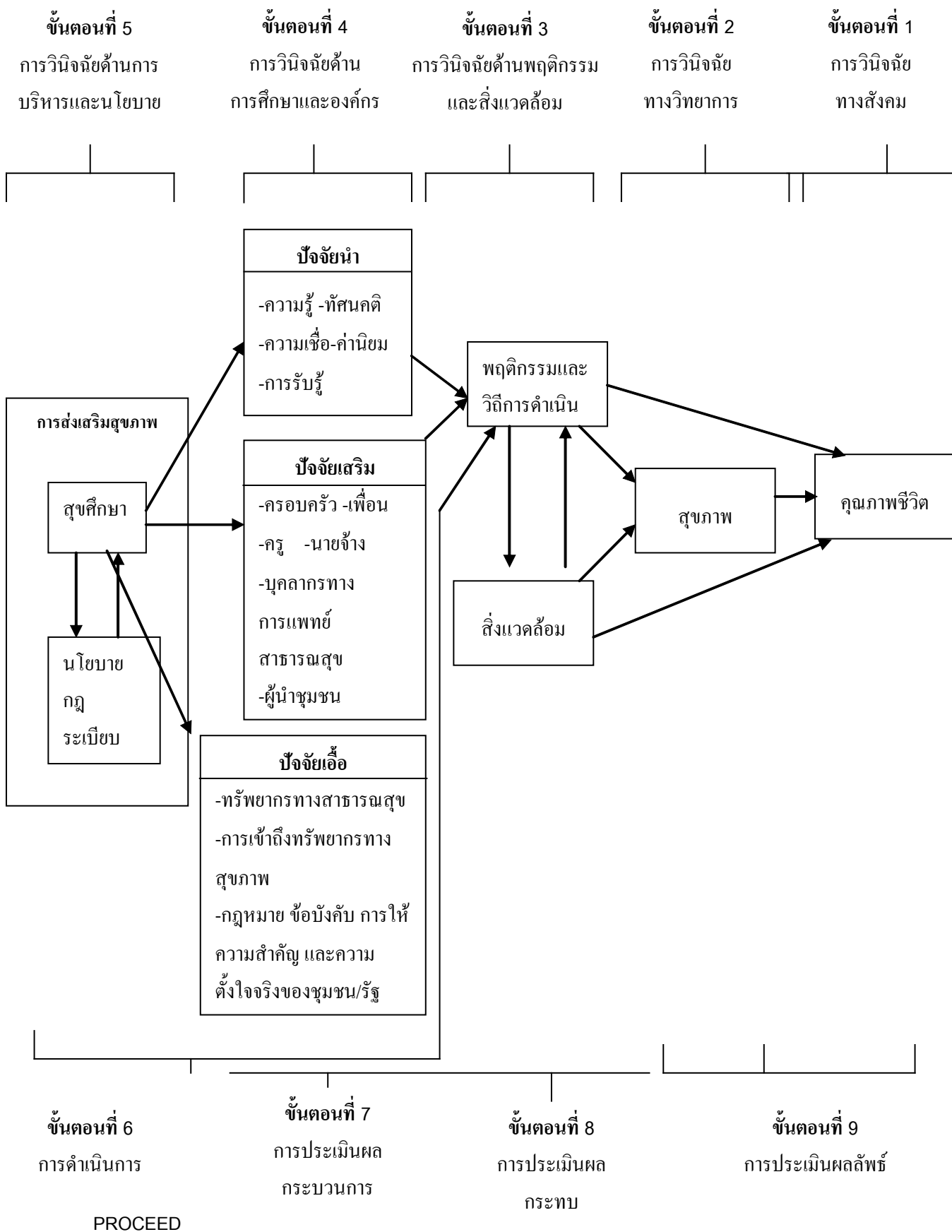
ส่วนขั้นตอนของ PROCEDE Model สามารถอธิบายโดยย่อ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 6,7,8 และ 9 (phase 6,7,8 and 9: Implementation, Process evaluation, Impact evaluation and Outcome evaluation)

ขั้นตอนนี้เป็น การดำเนินงานและการประเมินผล ซึ่งที่จริงแล้วการประเมินผลนั้นเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องและต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มกระบวนการการวางแผนของ Model นี้แล้ว โดยทั้งนี้ต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมิน และดัชนีชี้วัดได้อย่างชัดเจน รูปแบบการประเมินผลใน PRECEDE – PROCEED Model จะประกอบด้วย การประเมินใน 3 ระดับ คือ การประเมินกระบวนการ การประเมินผลกระทบโครงการหรือโปรแกรมที่มีต่อปัจจัยทั้ง 3 ด้าน และสุดท้าย คือ การประเมินผลลัพธ์ของโครงการที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคคล ซึ่งการประเมินในขั้นตอนนี้จะเป็นการดำเนินงานระยะยาว แบบจำลอง PRECEDE – PROCEED Model สามารถแสดงมีอิทธิพลกันได้ ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดง PRECEDE – PROCEED Model (Green and Kreuter, 1991: 150)

PRECEDE

การศึกษาครั้งนี้ ได้นำปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม บางตัวแปร จากการศึกษา และสรุปแนวคิดทฤษฎีข้างต้น ที่น่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภอกำแพง จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่

2.1 ปัจจัยนำ

2.1.1 ลักษณะชุมชน

แม้ปัจจุบันมีการผสมผสานทางด้านวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนสวย ลาว เขมรที่กลมกลืน (สืบค้นจาก <http://intranet.m-culture.go.th/surin/link/03culture.html>) ทำให้แบ่งแยกความแตกต่างชาติพันธุ์นั้นแบ่งได้ไม่ชัดเจนนัก แต่การแบ่งกลุ่มนั้นอาจแบ่งได้เป็นชุมชน ตามลักษณะภาษาพูดที่สำคัญคือ ชุมชนใช้ภาษาสวยหรืออุยซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในตำบลกระโพ ชุมชนใช้ภาษาลาวหรืออีสานนั้นจะกระจายไปทั่วทั้งอำเภอเช่นเดียวกับชุมชนใช้ภาษาเขมร ความหลากหลายเชิงวัฒนธรรม ประเพณีที่ดั้งเดิมยึดถือปฏิบัติมาช้านานซึ่งมีหลายประเพณีที่มีความคล้ายคลึงกับที่อื่นๆ หากวิธีการปฏิบัติบางครั้งอาจไม่เหมือนกัน หรือมีความแตกต่างกันในบางอย่าง แต่ประเพณีต่างๆ เหล่านั้นก็ยังเป็นประเพณีที่ถือได้ว่า มีความสำคัญ เป็นอย่างยิ่งต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตอำเภอกำแพง จังหวัดสุรินทร์ จึงควรได้รับการศึกษาว่ามีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภอกำแพง จังหวัดสุรินทร์ หรือไม่

2.1.2 เพศ

ปัจจัยเพศนอกจากจะมีความแตกต่างทางสรีระภาพในบุคคลแล้วยังเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเผชิญปัญหา การปรับตัวทางด้านจิตใจ และมีอิทธิพลต่อการพฤติกรรมการดื่มสุรา โดยปกตินิยมดื่มกันในเพศชาย เพราะสังคมไทยที่เพศชายดื่มสุราจะแสดงออกถึงการเข้าสังคมโดยไม่ถือว่าผิด แต่เพศหญิงจะถูกมองว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทำให้เพศชายมีการดื่มสุรามากกว่าเพศหญิง ดังผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2547 พบว่า ประชากรไทยอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไป เพศชายมีการดื่มร้อยละ 55.50 และเพศหญิง ร้อยละ 10.30 (บัณฑิต สอนไพศาลและคณะ, 2549) พฤติกรรมการดื่มสุราของเยาวชนเช่นกัน จากการศึกษาของรองศาสตราจารย์บัญญัติ สุขศรีงาม (2546) อาจารย์ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า เยาวชนชายจะมีพฤติกรรมการดื่มสุรามากกว่าเยาวชนหญิงหลายเท่าบุคคลต่างเพศต่างวัยก็ดื่มสุราไม่เหมือนกัน เช่น เยาวชนชายจะดื่มเบียร์ สุรา ขณะที่เยาวชนหญิงดื่มไวน์ หรือสปาย (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550) และจากผลการศึกษาของ จิราพัชร กรเพชรณี (2546) พบว่า ปัจจัยเพศที่แตกต่างกันยังมีผลให้การตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเพศมีอิทธิพลและสามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นได้ ดังผลการศึกษาของ ประกิจ โพธิอาสน์ (2541) ที่พบว่าเพศของวัยรุ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีอิทธิพลสามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของรังสิมา พุทธางกูรานนท์ (2544)

ที่ศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในกรุงเทพมหานคร แล้วพบว่าปัจจัยเพศมีผลต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจ เลือกรับซื้อเบียร์ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 และสอดคล้องกับผลการศึกษานิรุจน์ อุทธา และคณะ (2548) ที่พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการศึกษานางจินตนา วงศ์วาน (2548) ที่พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับการบริโภคแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.3 อายุ

อายุเป็นปัจจัยพื้นฐานที่บ่งชี้ความแตกต่างด้านพัฒนาการทั้งด้านร่างกายและความรู้สึนึกคิด การบ่งชี้วุฒิภาวะหรือความสามารถในการจัดการกับสิ่งแวดล้อมภาวะจิตใจและการรับรู้ (Orem, 1991) อายุจึงมีผลในการกำหนดความสามารถในการดูแลตนเองของบุคคลซึ่งจะเพิ่มขึ้นตามอายุจนสูงสุดในวัยผู้ใหญ่ และอาจลดลงเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ แต่ลักษณะการดื่มสุราในช่วงวัยรุ่น วัยรุ่นตอนต้น (อายุ 13-15 ปี) มีการเรียนรู้และการยอมรับของสังคมน้อยกว่าวัยรุ่นตอนกลางและตอนปลาย (อายุ 20-24 ปี) และวัยรุ่นตอนปลายบางคนไม่ได้เรียน มีสถานภาพคู่และมียานพาหนะแล้วการดื่มสุราจึงสามารถยอมรับในสังคมมากกว่า จึงพบว่า วัยรุ่นตอนปลายมักมีการดื่มสุรามากกว่าวัยรุ่นตอนต้น ดังผลจากการศึกษาของรองศาสตราจารย์บัญญัติ สุขศรีงาม (2546) อาจารย์ภาควิชาจุลชีวะวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า เยาวชนชายอายุ 14-19 ปีจะดื่มสุราร้อยละ 15.00 และอายุ 20 - 24 ปีจะดื่มสุรา ร้อยละ 20.00 และการศึกษาของ กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล (2542) พบว่า ช่วงอายุ 14-18 ปีมีการเริ่มต้นดื่มสุรา และจะดื่มมากขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น อายุยังมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกัน ดังผลการศึกษานางจิราพัชร กรเพชรณิ (2546) ที่พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และประกิจ โพธิอาสน์ (2541) พบว่า อายุวัยรุ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 และรังสิมา พุทธางกูรานนท์ (2544) พบว่าอายุของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครมีผลต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกรับซื้อสุรา ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 และการศึกษาของนิรุจน์ อุทธา และคณะ (2548) ที่พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.4 ระดับการศึกษา สถาบันการศึกษา และระดับเกรดเฉลี่ย

บุคคลที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีผลต่อพฤติกรรมที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่บุคคลที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติตนที่ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ ดังผลการศึกษานางภาควิชาจุลชีวะวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (บัญญัติ สุขศรีงาม, 2546) ที่พบว่าเยาวชนที่มีการศึกษาต่ำจะดื่มสุรามากกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาสูง เนื่องจากผู้มีการศึกษาต่ำจะไม่

ค่อยไต่ตรงทำให้ถูกเพื่อนชักชวนได้ง่าย และการศึกษาของรังสิมา พุทธางกูรานนท์ (2544) ยังพบว่าระดับการศึกษาผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครมีผลต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อเบียร์ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

สถาบันการศึกษามีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราที่แตกต่างกันได้ เนื่องจากลักษณะของวัยรุ่นที่มีกลุ่มเพื่อนและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ดังผลการศึกษาของสถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ ปี 2545-2548 (สาวิตรี อัยฉนงค์กรชัย และคณะวิจัย, 2548) ที่พบว่านักเรียนสายอาชีพมีอัตราการดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนสายสามัญ แต่พฤติกรรมการดื่มสุราของนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนมีอัตราพอๆ กัน สอดคล้องกับข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี พ.ศ. 2546 (หมอชาวบ้าน, 2546) ที่พบว่า นักเรียน ปวส. มีประสบการณ์ในการดื่มมากที่สุดเมื่อเทียบกับนักเรียนมัธยมปลาย และอุดมศึกษา ดังผลการศึกษาของนิรุจน์ อุทธา และคณะ (2548) ที่พบว่าประเภทของสถาบันศึกษามีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

และระดับเกรดเฉลี่ยมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราที่แตกต่างกันได้ เช่นกัน เพราะการดื่มสุรามีผลอย่างมากต่อการทำงานของสมองและประสาททำให้ความจำหรือการรับรู้ลดน้อยลง(สถาบันการแพทย์ด้านอุบัติเหตุและสาธารณสุข, 2547) ดังนั้นเด็กวัยรุ่นนอกจากพื้นฐานทางด้านสติปัญญาแล้วหากมีพฤติกรรมการดื่มสุราจะมีผลต่อการเรียนได้ ทำให้เรียนไม่รู้เรื่อง หรือเรียนไม่ทันเพื่อน ดังผลการศึกษาของจิราภรณ์ เทพหนู (2540) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ ศึกษา ในจังหวัดพัทลุง แล้วพบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำและปานกลางมีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 9.85, 2.30 เท่า (95%CI=6.07-15.98, 1.56-3.38) ของนักเรียนที่มีผลการเรียนสูงตามลำดับ

2.1.5 สถานภาพของวัยรุ่น

สถานภาพ มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราที่แตกต่างกันได้ โดยสถานภาพสมรสจะได้รับสนับสนุนด้านสังคมหรือการได้รับการเกื้อหนุนจากคู่สมรสทำให้นักคนมีความภาคภูมิใจ คู่สมรสให้ความใกล้ชิดจึงมีผลต่ออารมณ์และความรู้สึกนึกคิด ทำให้รู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นได้รับกำลังใจ มีความมั่นคงในอารมณ์ เกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ทำให้มีพฤติกรรมการดื่มสุราน้อยกว่าผู้มีสถานภาพโสด หรือหม้ายได้ ดังผลการศึกษาของ อัสวิน สินธุประสิทธิ์ (2546) ที่พบว่า สถานภาพที่แตกต่างกันทำให้พฤติกรรมการดื่มสุราที่บ้านแตกต่างกันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.6 อาชีพของวัยรุ่น

อาชีพ เป็นปัจจัยพื้นฐานของบุคคลที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคลให้แตกต่างกันไป ทำให้มีพฤติกรรมการดื่มสุราที่แตกต่างกันได้ โดยวัยรุ่นที่กำลังศึกษาต้องมีภาระรับผิดชอบต่อการเรียน ทำให้มีพฤติกรรมการดื่มสุราน้อยกว่าวัยรุ่นที่ไม่ได้ศึกษาต่อ ที่ส่วนใหญ่มักเป็นเกษตรกร และผู้ใช้แรงงาน

ได้ โดยวัยรุ่นที่เป็นแรงงานในชนบทนิยมดื่มสุราเป็นยาแก้ปวดเมื่อย การเข้าถึงสุราทำได้ง่ายเพราะราคาถูก แหล่งผลิตมีมากบางพื้นที่เป็นสินค้าในชุมชน (ประพิมพ์ วรรณสม, 2548) ดังนั้น ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่วัยรุ่นชนบทนิยมดื่มบ่อย คือ เบียร์ พบร้อยละ 51.50 รองลงมา ได้แก่ เหล้าแดง ร้อยละ 42.30 (จินตนา แสงจันทร์, 2550) ดังนั้นอาชีพอิจเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคสุราได้ ดังผลการศึกษาของ รังสิมา พุทธางกูรานนท์ (2544) ที่พบว่า อาชีพของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครมีผลต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อสุรา ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

2.1.7 สถานภาพพ่อแม่

สถานภาพพ่อแม่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่นได้ เพราะวัยรุ่นที่พ่อแม่สถานภาพคู่ ส่วนใหญ่มีความอบอุ่นในครอบครัวและได้รับการอบรมสั่งสอนในด้านสุขภาพมากกว่าวัยรุ่นที่พ่อแม่สถานภาพหย่าร้าง มีผลให้เด็กมีความเครียดและขาดที่พึ่งทางใจจึงถูกเพื่อนชักชวนให้ดื่มสุราได้ง่าย ดังผลการศึกษาของ ดวงฤทัย สุคนธ์ปฏิภาค (2548) ที่พบว่า การรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัวของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการศึกษาของ สำนักงานสถิติแห่งชาติครั้งล่าสุด พ.ศ. 2546 (หมอชาวบ้าน, 2546) ยังพบว่า ครอบครัวที่ขาดพ่อแม่ มีความเสี่ยงสูงต่อพฤติกรรมการดื่มสุรา เช่นเดียวกับครอบครัวที่พ่อแม่ดื่ม ทั้งนี้ นักเรียนชาย ร้อยละ 79.80 และนักเรียนหญิงร้อยละ 80.70 ที่เคยดื่มแอลกอฮอล์ ให้ข้อมูลว่าบิดาดื่มแอลกอฮอล์ ดังผลการศึกษาของนิรุจน์ อุทธา และคณะ (2548) ที่พบว่าสถานภาพของพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.8 ลักษณะการคบเพื่อน

ลักษณะการคบเพื่อนของวัยรุ่นเป็นปัจจัยที่สำคัญและมีผลต่อการดื่มสุราของวัยรุ่น เพราะช่วงวัยรุ่นเพื่อนมีความสำคัญในการแสดงออกของกลุ่มและการปรับตัวในด้านพฤติกรรมของวัยรุ่นที่จะแสดงออกในการเข้าสังคม การแสดงออกในลักษณะการคบเพื่อนมีทั้งด้านดีและไม่ดี แต่เนื่องจากความขบขี้ขังใจของวัยรุ่นมีน้อยอาจชักชวนกันไปในทางที่ไม่เหมาะสมได้ เช่นการดื่มสุรา ดังผลการศึกษาของจินตนา แสงจันทร์ (2550) พบว่า คนที่ชวนเด็กและเยาวชนดื่มสุรามากที่สุดคือเพื่อนร้อยละ 75.30 และจินตนา วงศ์วาน (2548) พบว่าสาเหตุในการบริโภคแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมปลาย จังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่เกิดจากเพื่อนชักชวน ร้อยละ 30.40 และจากการสำรวจสำนักงานสถิติแห่งชาติครั้งล่าสุด พ.ศ. 2546 (หมอชาวบ้าน, 2546) พบว่า เพื่อนมีอิทธิพลที่สำคัญของการดื่มครั้งแรกของวัยรุ่นชายและเพื่อนมีอิทธิพลต่อการดื่มสุราของวัยรุ่นมากที่สุด (ดวงฤทัย สุคนธ์ปฏิภาค, 2548) และผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่นของ จิราพัชร กรเพชรปาณี (2546) พบว่า เพื่อนเป็นปัจจัยในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา และปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นครั้งแรกของวัยรุ่นคือเพื่อน (อุรยา วงศ์ไชยคง, 2547)

2.1.9 ความรู้พิชัยการดื่มสุรา

ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการจำหรือระลึกได้ ซึ่งรวมประสบการณ์ที่เคยรับรู้มาก่อนเช่น ความรู้ในคำจำกัดความ ความหมาย ทฤษฎี โครงสร้างและวิธีแก้ปัญหา เป็นต้น ซึ่งขบวนการระลึกได้นี้ ไม่ได้ใช้กระบวนการที่ซ้ำซ้อน (อัศวิน สินธุประสิทธิ์, 2546)

ความรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับพิชัยการดื่มสุราที่จะมีผลต่อค่านิยมและทัศนคติที่ดีต่อการแสดงพฤติกรรมสุขภาพที่ดีได้ และโดยส่วนใหญ่พบว่าผู้ที่มีความรู้ที่ดีจะสามารถปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพดีกว่าผู้ที่มีความรู้น้อย ดังผลการศึกษาของ ประกิจ โพธิอาศน์ (2541) ที่พบว่า ความรู้ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ปัจจุบันวัยรุ่นแม้มีความรู้มากขึ้นกว่าในอดีต เนื่องจากระบบการศึกษา และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากขึ้น แต่พฤติกรรมสุขภาพกลับไม่เปลี่ยนแปลงไปตามความรู้ที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากมีปัจจัยอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้องอีกมากมาย เช่น วัฒนธรรมประเพณีของชาวชนบท และสุรากลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต หรือประเพณีต่างๆ มากขึ้น ทำให้เด็กวัยรุ่นแม้มีความรู้เรื่องของผลของการดื่มสุราต่อสุขภาพ แต่ไม่ตระหนักต่อโทษภัย แต่กลับมีการดื่มมากขึ้น (จินตนา แสงจันทร์, 2550) ดังผลการศึกษาของเสาวณีย์ ทวีวานิชย์ (2548) ที่พบว่าความรู้เรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของข้าราชการทหารในจังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.10 ทัศนคติต่อการดื่มสุรา

ทัศนคติ (Attitude) เป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพที่ไม่ได้มีมาแต่กำเนิด แต่เกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้ของบุคคล ดังนั้นทัศนคติจึงเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงนี้ขึ้นกับการเรียนรู้ และประสบการณ์ใหม่ๆ ที่บุคคลได้รับเพิ่มขึ้น ทัศนคติจึงเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคล (จิราพัชร กรเพชรณิ , 2546) ดังผลการศึกษาของ อัศวิน สินธุประสิทธิ์ (2546) ที่พบว่า ทัศนคติต่อการดื่มสุราที่บ้าน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มสุราที่บ้านผู้ชายตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการศึกษาของจิราภรณ์ เทพหนู (2540) พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญศึกษา ในจังหวัดพัทลุง ที่มีทัศนคติเชิงบวก ต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 55.32 เท่า (95%CI=28.00-109.30) ของนักเรียนที่มีทัศนคติเชิงลบ และของกมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล (2542) พบว่าทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.2 ปัจจัยเอื้อ

2.2.1 รายได้และความเพียงพอของรายได้

รายได้ มีผลต่อการดำเนินชีวิตในการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคล โดยผู้

มีรายได้สูงจะมีแหล่งประโยชน์ที่จะช่วยให้บรรลุถึงการดูแลตนเองได้ตามต้องการ รายได้ยังเป็นตัวบ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม ลักษณะงานอาชีพและการศึกษาของบุคคลได้ที่แตกต่างกัน ดังผลการศึกษาของ จิราพัชร กรเพชรมณี (2546) ที่พบว่ารายได้ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่แตกต่างกันมีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แตกต่างกัน และของจินตนา แสงจันทร์ (2550) ซึ่งพบว่า เด็กและเยาวชน ตำบลเชียงกลาง อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่านมีลักษณะการดื่มสุราที่แตกต่างในด้านยี่ห้อ ปริมาณ ความถี่การดื่มสุราขึ้นอยู่กับโอกาสและทุนทรัพย์ รายได้จึงมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่นได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของรังสิมา พุทธางกูรานนท์ (2544) พบว่าระดับรายได้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร และการศึกษาของนิรุจน์ อุทธา และคณะ (2548) ที่พบว่ารายได้เฉลี่ยของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การศึกษาครั้งนี้ยังจะได้นำตัวแปรความเพียงพอของรายได้มาศึกษาด้วย เพราะรายได้ที่เป็นตัวเงินนั้นไม่ใช่รายได้สุทธิที่แสดงถึงความเพียงพอของรายได้ เพราะครอบครัววัยรุ่นบางครอบครัวอาจมีรายได้มากแต่มีภาระใช้จ่ายมากทำให้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครอบครัว ซึ่งความเพียงพอของรายได้น่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราได้

2.2.2 การเข้าถึงแหล่งซื้อสุรา

สาเหตุและปัจจัยในการดื่มสุราของวัยรุ่นส่วนหนึ่งเกิดจากการหาซื้อสุราได้ง่ายในชุมชน (จินตนา แสงจันทร์, 2550) ดังผลการศึกษาของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2549) พบว่ามีเด็กและเยาวชน มีสถานที่ที่ซื้อสุราร้อยละ 61.00 ซื้อจากร้านโชห่วย ร้านค้าในตลาด ตามมาด้วยร้านสะดวกซื้อ ห้าง ซูเปอร์มาร์เก็ต รวมกันร้อยละ 39.00 แต่จากการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) (2548) พบว่า ปัจจุบันการซื้อหาสุราในชนบทเป็นเรื่องที่สะดวกมากเพราะร้านค้าอยู่ใกล้บ้าน โดยเฉลี่ยผู้ซื้อจะใช้เวลาเพียง 7.50 นาทีเท่านั้น ผู้ซื้อสุราในภาคอีสานใช้เวลาน้อยสุดคือ 5.80 นาที เพราะในหมู่บ้านมีร้านค้าหลายร้าน การเข้าถึงแหล่งซื้อสุราจึงมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราได้ ดังผลการศึกษาของประกิจ โพธิอาสน์ (2541) ที่พบว่า การเข้าถึงแหล่งซื้อสุราของวัยรุ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการศึกษาของรังสิมา พุทธางกูรานนท์ (2544) ซึ่งพบว่าทำเลที่สามารถหาซื้อสุราได้สะดวก เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคแอลกอฮอล์ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

2.2.3 ช่วงเวลาของแหล่งที่ซื้อสุราจำหน่ายสุรา

แม้ปัจจุบันพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ได้ห้ามจำหน่ายสุรา-บุหรี่ แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี หากฝ่าฝืนมีความผิด จำคุกไม่เกิน 3 เดือน ปรับไม่เกิน 30,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และจากประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 253 พุทธศักราช 2515 ได้

กำหนดเวลาขายเหล้าเป็น 2 ช่วงคือเวลา 11.00 – 14.00 น. และเวลา 17.00 – 24.00 น. หากนอกเหนือเวลาดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ว่าราชการจังหวัด หากไม่ปฏิบัติตามมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 4,000 บาท สำหรับผู้ดื่ม ณ สถานที่จำหน่าย ก็จะถูกจำกัดเวลาเช่นเดียวกับผู้ขาย หากฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน ปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2550) แต่การควบคุมร้านค้าในหมู่บ้านชนบทไม่ให้ขายสุราแก่เด็กและตามช่วงเวลาที่กำหนดควบคุมได้ยาก และมักมีการกระทำผิดกฎหมายพบเห็นได้ทั่วไป ดังนั้นช่วงเวลาของแหล่งที่ซื้อสุราจำหน่ายสุราจึงน่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุรายั่งยืนได้

2.2.4 วัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุรา

วัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มสุราของวัยรุ่นที่สำคัญ ดังผลการศึกษาของ ดวงฤทัย สุคนธปฏิภาค (2548) ที่พบว่า วัยรุ่นมีการดื่มสุรามากในช่วงปีใหม่ สงกรานต์ และการฉลองเพื่อความยินดีหรือฉลองกับเพื่อน รองลงมาจะดื่มในงานแต่งงาน งานบวชและงานศพ สาเหตุดังกล่าว ประพิมพ์ วรรณสม (2548) ศึกษาแล้วพบว่า ในอดีตชุมชนชนบทมีการดื่มสุราเฉพาะงานประเพณี เด็กและผู้หญิงไม่ดื่ม แต่ปัจจุบันดื่มสุรามากขึ้น โดยยอมรับเป็นปกติในวิถีชีวิตทุกกลุ่มอายุทั้งเพศชายและหญิง เป็นตัวเชื่อมกิจกรรมทางสังคมทุกประเภท สุราจึงเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตในชีวิตประจำวันและเป็นวิถีชุมชนที่ฝังรากลึกในสังคมอย่างสมบูรณ์ และการศึกษาของ วัลย์รวี มงคลดี (2548) ศึกษาพฤติกรรมการใช้สุรากรณีศึกษาประเพณีบุญบั้งไฟ ผลการศึกษา พบว่า สุราได้ถูกใช้ในพิธีกรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะการใช้ “เหล้าต้ม” (สุราเถื่อน) และประชาชนแทบทุกหลังคาเรือนใช้สุราในงานประเพณีบุญบั้งไฟทั้งในชุมชนที่มีการแข่งขันและชุมชนที่มีเฉพาะพิธีขอฝนโดยมุ่งเน้นเพื่อความสนุกสนานและบันเทิง และผลการศึกษาของจินตนา แสงจันทร์ (2550) พบว่า สุรากลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ประเพณีต่างๆ มากขึ้น โอกาสที่ใช้ดื่มมากที่สุดเทศกาลต่างๆ ร้อยละ 60.80 และผลการศึกษาของ อรยา วงศ์ไชยคง (2547) ยังพบว่าส่วนปัจจัยกิจกรรมการมีงานเลี้ยงสังสรรค์ต่างๆ มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (จूरีย์ อูสาหะ และจิราวัฒน์ นนทิการ, 2547) ที่พบว่า สาเหตุการดื่มสุราส่วนใหญ่เพื่อการเข้าสังคมและเลี้ยงสังสรรค์ ร้อยละ 42.70

2.2.5 การมีหรือไม่มีกิจกรรมกิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุราในชุมชนและการรณรงค์ไม่ดื่มสุราในชุมชน

การลดพฤติกรรมการดื่มสุราของเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี ต้องได้รับความร่วมมือในทุกภาคส่วน สร้างสิ่งแวดล้อมใหม่โดยปรับเปลี่ยนบริบทคนในสังคมลดพฤติกรรมการดื่มสุรา (จินตนา แสงจันทร์, 2549) การมีหรือไม่มีกิจกรรมกิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุราในชุมชนสามารถมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราในชุมชนได้ โดยกิจกรรมดังกล่าวต้องเกิดจากการห่วงใยใส่ใจในปัญหาการดื่มสุรา ของแต่ละชุมชน โดยประเทศไทยมีกลุ่มบุคคลที่รณรงค์ให้สังคมรับรู้พิษภัยการดื่มสุรามานาน

และในปัจจุบันยังมีการจัดตั้งเครือข่ายองค์กรต่างๆ ขึ้นมา เช่น เครือข่ายองค์กรงดเหล้า ที่ได้รณรงค์สร้าง กระแส ลด ละ เลิก สุรา โดยใช้รูปแบบการประยุกต์ตามวัฒนธรรมและประเพณี เช่น โครงการงดเหล้า เข้าพรรษา โครงการกฐินปลอดเหล้า ปีใหม่ไร้แอลกอฮอล์ (บัณฑิต สอนไพศาล, 2549) ทำให้ชุมชน ชนบทใช้เป็นแบบอย่างของกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนงดดื่มสุราหลายพื้นที่ ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ พบว่า มีผู้ปวารณางดเหล้าในช่วงเข้าพรรษา จำนวน 229,979 คน และเพิ่มเป็น 1,252,354 คนในปี 2548 และในปี 2546-2548 มีผู้ตั้งใจงดเหล้าเข้าพรรษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 30.00 เป็นร้อยละ 46.90 และร้อยละ 52.00 ตามลำดับ ความสำเร็จอีกอย่างเห็นได้จากการช่วงงดเหล้าเข้าพรรษาสามารถลดอุบัติเหตุจากการจราจรทางบก ได้ถึงเดือนละ 74,964 คน หรือลดได้ร้อยละ 7.00

เพราะแม้จะมีกฎหมายการจำหน่ายสุราแก่ร้านค้า แต่ตามข้อเท็จจริงยังคงปรากฏว่าผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายยังขาดความตระหนักและไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เด็กและเยาวชนยังคงเข้าถึงบู้หรีและสุราได้ โดยง่ายจากร้านค้าทั่วไป ซ้ำร้ายผู้ใหญ่บางคนยังคงใช้ลูกหลานของตนเองไปซื้อบู้หรีและสุราให้โดยไม่ ตระหนักและเกรงกลัวต่อกฎหมาย (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2550) การมีหรือไม่มี การรณรงค์ไม่ดื่มสุราในชุมชน เช่น การรณรงค์ของผู้นำชุมชน การกำหนดระเบียบข้อบังคับการจำหน่าย สุราและบู้หรีแก่เด็กและมีการลงโทษด้วยกฎชุมชนเองหากมีการฝ่าฝืน การส่งเสริมกีฬาต้านยาเสพติด เป็นต้น จึงน่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นได้ดีกว่าการควบคุมทางกฎหมาย และน่าจะมี ผลต่อการดื่มสุราของวัยรุ่นได้

2.3 ปัจจัยเสริม

2.3.1 สื่อ ที่เป็นปัจจัยเสริมพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น

การนำเสนอของสื่อต่างๆ ทำให้กระตุ้นการดื่มสุราของกลุ่มวัยรุ่นได้ เช่น การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า สื่อที่เป็นปัจจัยส่งเสริมมีผลต่อการดื่มสุรามากที่สุด คือ การโฆษณาผ่านสื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 88.80 (จุริย์ อูสาหะ และจิราวัฒน์ นนทิการ, 2547) สอดคล้อง กับผลการศึกษาของ รศ.ดร. โยชิน แสงคี สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2550) สรุปว่าการโฆษณามีผลต่อการกระตุ้นการ ดื่ม เพราะหากไม่มีผลบริษัทน้ำเมาทั้งหลายทำไมจึงต้องทุ่มเงินกว่า 2,500 ล้านบาทเพื่อทำการโฆษณา โดยจากการสำรวจโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อ เพื่อสุขภาพของสังคม หรือ มีเดียมอนิเตอร์ ตลอด 24 ชั่วโมงทางสื่อโทรทัศน์ทุกช่องตั้งแต่เดือนธ.ค. 49-ก.พ.50 พบว่า โฆษณาแฝงมีผลมากกว่าโฆษณา โดยตรง เพราะทำให้เกิดการจดจำอย่างต่อเนื่อง โดยพบว่า มีโฆษณาแฝงตามสื่อต่างๆ ถึง 73 ครั้งต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 67.00 ขณะที่โฆษณาตรงเพียง 35 ครั้งต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 33.00 เท่านั้น น่าสังเกตว่าการ โฆษณาแฝงจะมาในทุกรูปแบบของการโฆษณา ลักษณะที่บ่งชี้ถึงโลโก้ของผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะการนำ สีที่เป็นตราสัญลักษณ์เฉพาะมานำเสนอ และจากการโฆษณาทั้งหมดสังเกตได้ว่าช่วงสงกรานต์ หรือ ช่วง 7 วันอันตรายที่รัฐบาลขอความร่วมมือพวกรับน้ำเมาให้ลดการโฆษณาทางตรง หากสังเกตดีๆ

พวกบริษัทเหล่านี้จะหันมาโฆษณาแฝงสูงมาก ขณะที่ช่วงวันปกติโฆษณาทั้งตรงและแฝงก็สูงถึง 108 ครั้งต่อวันแล้ว ที่สำคัญยังพบว่า ปริมาณการโฆษณาในเวลาที่ห้าม คือ 05.00-22.00 น.พบในรูปแบบแฝงหรือการโฆษณาภาพลักษณ์ถึงร้อยละ 54.80 ขณะที่ช่วงเวลาที่อนุญาตคือ 22.00-05.00 น.พบเพียงร้อยละ 45.20 ส่วนช่วงโมงที่มีการโฆษณามากที่สุดคือเวลา 22.00-23.00 น. พบถึง 15.40 ครั้งต่อวัน และผ.ศ.นพ. ชาญวิทย์ พรนภดล จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น ประจำสาขาวิชาจิตเวชเด็กและวัยรุ่น ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล กล่าวว่า งานวิจัยในสหรัฐอเมริกายืนยันว่า สื่อโฆษณา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อโทรทัศน์ มีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น โดยวัยรุ่นจะดื่มสุราเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.00 ต่อ การเห็น โฆษณา 1 ครั้ง และ ทุกๆ 1 ดอลลาร์สหรัฐที่บริษัทเหล่านี้ลงทุนเป็นค่าโฆษณาต่อหัวเพิ่มขึ้น จะทำให้วัยรุ่นดื่มเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 3.00

สื่อ จึงที่เป็นปัจจัยเสริมที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น ดังผลการศึกษาของ ประกิจ โพธิอาศน์ (2541) ที่พบว่าอิทธิพลจากสื่อ โฆษณาต่างๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจิราภรณ์ เทพหนู (2540) ที่พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญศึกษา ในจังหวัดพัทลุง ที่สื่อมวลชนมีอิทธิพลสูงและปานกลางมีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นจำนวน 18.28, 3.62 เท่า (95%CI=10.17-32.86, 2.02-6.50) ของนักเรียนที่สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่ำ และผลการศึกษาของกมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล (2542) ที่พบว่า การดื่มของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกรุงเทพมหานคร เป็นกลุ่ม ดื่มตามคำชักชวนของเพื่อน และนิยมดื่มมากในโอกาสต่างๆ การคล้อยตามกลุ่มเพื่อนๆ มีอิทธิพลสามารถทำนายการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 34.00

2.3.2 บุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าบุคคลใกล้ชิดวัยรุ่นนั่นเองที่โอกาสชักชวนให้วัยรุ่นดื่มสุราโดยเพื่อนมีอิทธิพลต่อการดื่มสุราของวัยรุ่นมากที่สุด รองลงมา คือ บิดามารดา บุคคลในครอบครัว ญาติหรือแฟน (ดวงฤทัย สุนทรปฎิภาค, 2548) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จินตนา แสงจันทร์ (2549) ที่พบว่าบุคคลที่ชวนวัยรุ่นดื่มสุรามากที่สุด คือ เพื่อนร้อยละ 75.30 และจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติครั้งล่าสุด พ.ศ. 2546 (หมอชาวบ้าน, 2549) ยังพบอีกว่า การดื่มครั้งแรกของนักเรียนชายที่อายุต่ำกว่า 10 ขวบ นอกจากความอยากรลอง แล้วยังมีอิทธิพลมาจากพ่อแม่ที่ขอมให้ดื่มด้วย และการศึกษาของนิรุจน์ อุทธา และคณะ (2548) พบว่าบุคคลที่มักให้นักเรียนไปซื้อเครื่องดื่ม คือ ญาติผู้ใหญ่ และบิดา บุคคลจึงเป็นปัจจัยเสริมที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นได้ ดังผลการศึกษาของสายใจ ชื่นคำ (2542) พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ นักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดปทุมธานี คืออิทธิพลของเพื่อนสนิท และการศึกษาของจิราพัชร กรเพชรปาณี (2546) พบว่า บุคคลที่ดื่มด้วยนั้น คือ เพื่อนเป็นปัจจัยที่มีผลในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา และ อรุยา วงศ์ไชยคง (2547) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นครั้งแรกของวัยรุ่น

มาจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ เพื่อน ญาติพี่น้องและพ่อแม่ ชักชวนให้ดื่ม และปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ การเห็นบุคคลรอบข้างหรือดาราดื่ม

2.3.3 การดื่มสุราของเพื่อนและครอบครัว

จากการศึกษาแล้วพบว่าบุคคลใกล้ชิดมีโอกาสดชักชวนให้วัยรุ่นดื่มสุราได้ โดยเพื่อนและครอบครัวมีอิทธิพลต่อการดื่มสุราของวัยรุ่น ดังนั้นการดื่มสุราของการดื่มสุราของเพื่อนและครอบครัว จึงมีอิทธิพลต่อการดื่มสุราของวัยรุ่น ดังผลการศึกษาของประพิมพ์ วรรณสม (2548) ที่พบว่าวัยรุ่นดื่มสุราเกิดจากการซึมซับพฤติกรรมของบิดามารดา และการยอมรับในกลุ่มเพื่อนและสังคม และจินตนา แสงจันทร์ (2550) พบว่า สาเหตุและปัจจัยในการดื่มสุราของวัยรุ่นนั้นเกิดจากพฤติกรรมเลียนแบบจากผู้ใหญ่ และประกิจ โพธิอาสน์ (2541) ยังพบว่าพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิท มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสายใจ ชื่นคำ (2542) ซึ่งพบว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนิรุจน์ อุทธาและคณะ (2548) ยังพบว่าการดื่มสุราของบุคคลใกล้ชิดมีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสว่าง ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ในครั้งนี้ผู้วิจัยประยุกต์แนวคิด PRECEDE Model และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในการศึกษา ตามลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่นชนบทที่มีภาษาและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ และสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหายุวชนดื่มสุราระดับพื้นที่ได้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิราพัชร กรเพชรปानी (2546) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 200 คน ผลการศึกษา พบว่า บุคคลที่ดื่มด้วยนั้น คือ เพื่อนเป็นปัจจัยในการดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่าง ขณะที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติในด้านบวกต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดื่มสไปย์ไวน์คูลเลอร์ โดยสถานที่ส่วนใหญ่ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกดื่ม คือ สถานบันเทิง โอกาสส่วนใหญ่ที่ดื่มแอลกอฮอล์ คือ สอบเสร็จ โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกดื่มแอลกอฮอล์กับเพื่อนและส่วนใหญ่ดื่มในเวลา 18.01- 24.00 น. มากที่สุด

มูลนิธิเพื่อนหญิง (2546) ได้ศึกษาวิจัยถึงผลกระทบของสุราในฐานะปัจจัยร่วมการเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว พบว่า สาเหตุและแนวโน้มของการบริโภคสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในทุกภูมิภาคของประเทศส่วนใหญ่ระบุว่าดื่มสุราเป็นประจำ ผู้ดื่มสุรา ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ พบว่าสาเหตุของการบริโภคสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกเพราะอยากลอง

ยกเว้นผู้ดื่มสุราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือระบุว่ามาจากเพื่อนชักชวน ค่าใช้จ่ายในการบริโภคแต่ละครั้งประมาณ 101 - 300 บาท ผู้ดื่มสุราส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการบริโภคสุรา ทำให้มีเพื่อนเยอะและทำให้กล้าแสดงออก และเห็นว่ามีผลทำให้สมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจลดลง ทำให้ขาดสติควบคุมตนเอง ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทกันในครอบครัว และยังมีผลต่อบุคคลในครอบครัวที่เลียนแบบพฤติกรรมกรรมการบริโภคสุราและแอลกอฮอล์ของพ่อแม่ และกลุ่มผู้ดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผู้ได้รับผลกระทบ ส่วนใหญ่มีความเห็นเช่นเดียวกันว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดจากการบริโภคสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม และการว่างงานและการติดการพนันของบุคคลในครอบครัว

อูรยา วงศ์ไชยคง (2547) ได้ศึกษาแนวทางของการสื่อสารเกี่ยวกับเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์ และผลของการสื่อสารที่มีต่อวัยรุ่น รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย 2 รูปแบบคือ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการจัดสัมภาษณ์กลุ่มกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาอุดมศึกษาที่ดื่มหรือเคยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาภาพยนตร์โฆษณาเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์ 59 ชิ้นงาน มีทั้งสิ้น 6 แนวคิดคือ แนวคิดส่งเสริมค่านิยมการบริโภค แนวคิดสัมพันธภาพ แนวคิดส่งเสริมสรรพคุณสินค้า แนวคิดส่งเสริมการช่วยเหลือสังคม แนวคิดที่เป็นคำคมและแนวคิดส่งเสริมการขาย ส่วนจุดจูงใจในสารพบว่า ปรากฏจุดจูงใจเชิงเหตุผลร่วมกับอารมณ์ 53 ชิ้นงาน โดยจุดจูงใจเชิงเหตุผลและจุดจูงใจเชิงอารมณ์ที่พบมากที่สุดคือ ด้านคุณลักษณะและด้านการนิยมนิยมผู้มีชื่อเสียง ตามลำดับ ผลการสื่อสารที่มีต่อวัยรุ่นพบว่า มีผล 4 ด้าน คือ ผลแรงให้ทราบมีผลมากที่สุดสำหรับกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลต่อการเลียนแบบมีผลมากที่สุดสำหรับกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลต่อการดื่มมีผลมากที่สุดสำหรับกลุ่มนักศึกษาอุดมศึกษา และผลต่อการอยากออกไปเที่ยวสำหรับกลุ่มนักศึกษาอุดมศึกษาเพียงกลุ่มเดียว ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นครั้งแรกของวัยรุ่นมาจาก ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความอยากลอง ความอยากรู้รสชาติ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ เพื่อน ญาติพี่น้องและพ่อแม่ ชักชวนให้ดื่ม และปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ การเห็นบุคคลรอบข้างหรือดาราดื่ม ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในปัจจุบันมาจาก ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ การมีงานเลี้ยงสังสรรค์ การหาซื้อง่ายและราคาไม่แพง และปัจจัยภายใน ได้แก่ การมีความรู้หรือทัศนคติที่ดีต่อการดื่ม

ดวงฤทัย สุคนธปฎิภาค (2548) ได้ศึกษาการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และครู พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 417 ราย ผลการศึกษา พบว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่มีการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และครูอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 72.40, 62.40, 58.50 ตามลำดับ และร้อยละ 60.00 มีพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อยู่ใน

ระดับสูง และความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และครูในกลุ่มตัวอย่างที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์ทางลบระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จินตนา วงศ์วาน (2548) ได้ศึกษาความชุกและพฤติกรรมการบริโภคแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตั้งกัศกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนชายดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 52.10 นักเรียนหญิง ร้อยละ 31.30 อายุเฉลี่ยของการบริโภคครั้งแรกอายุ 14.60 ปี โดยมีสาเหตุในการบริโภคครั้งแรก คือ อยากรอง ร้อยละ 49.60 รองลงมาคือเพื่อนชวนและดื่มเพื่อเข้าสังคม ร้อยละ 16.50 และ 12.00 และสาเหตุในการบริโภคในปัจจุบัน ร้อยละ 30.40 มาจากเพื่อนชักชวน รองลงมาคือเข้าสังคม ร้อยละ 24.20 โอกาสในการบริโภคคือดื่มในงานเทศกาลต่างๆ และดื่มในโอกาสเลี้ยงสังสรรค์กับเพื่อน ร้อยละ 43.00 และ 31.80 และพบว่าปัจจัยด้านเพศ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน พฤติกรรมการเที่ยวกลางคืน มีความสัมพันธ์กับการบริโภคแอลกอฮอล์

นิรุจน์ อุทธา และคณะ (2548) ศึกษาอุบัติการณ์และแบบแผนการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือภายหลังนโยบายคุ้มครองเด็ก เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2546 กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กเยาวชนในสถานศึกษาสายสามัญ 114 โรงเรียนและสายอาชีพ 38 โรงเรียน จำนวน 4,482 คน และครูอาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 246 คน จาก 19 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ อุบัติการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กเยาวชนในสถานศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เท่ากับร้อยละ 24.50 เป็นเพศชายร้อยละ 33.60 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 15.00 สายสามัญร้อยละ 14.30 สายอาชีพร้อยละ 39.60 เขตเมือง ร้อยละ 26.00 เขตชนบทร้อยละ 22.40 แยกรายจังหวัด คือ สกลนคร ร้อยละ 44.30 ขอนแก่น ร้อยละ 32.30 ยโสธร ร้อยละ 27.00 หนองคาย ร้อยละ 27.90 ชัยภูมิ ร้อยละ 26.00 นครราชสีมา ร้อยละ 25.20 นครพนม ร้อยละ 25.00 สุรินทร์ ร้อยละ 22.50 ศรีสะเกษ ร้อยละ 22.00 ร้อยเอ็ด ร้อยละ 21.90 มหาสารคาม ร้อยละ 21.80 เลย ร้อยละ 21.60 บุรีรัมย์ ร้อยละ 21.20 อุรธานี ร้อยละ 21.00 อุบลราชธานีร้อยละ 20.00 หนองบัวลำภู ร้อยละ 20.60 มุกดาหาร ร้อยละ 20.10 กาฬสินธุ์ ร้อยละ 17.80 และอำนาจเจริญ ร้อยละ 17.60 แบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กเยาวชนคือ เคยดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 43.30 อายุเฉลี่ยการดื่มครั้งแรก 15.50 ปี เหตุผลการดื่ม คือ อยากรอง ร้อยละ 44.70 ชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มครั้งแรกคือ เบียร์ ร้อยละ 35.90 ความรู้สึกที่ดื่มครั้งแรกคือ เฉยๆ ร้อยละ 43.10 เหตุการณ์ที่มักจะดื่มแอลกอฮอล์ทุกครั้งคือ ร่วมงานบุญประเพณี ร้อยละ 40.60 สถานที่ดื่มคือ บ้านเพื่อน ร้อยละ 46.60 มีประสบการณ์เคยซื้อแอลกอฮอล์ เมื่ออายุต่ำกว่า 18 ปี ร้อยละ 52.40 บุคคลที่มักจะไปซื้อเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ คือญาติผู้ใหญ่ ร้อยละ 34.90 และบิดา ร้อยละ 11.60 สถานที่ไปซื้อครั้งแรกคือ ร้านขายของชำ ร้อยละ 66.90

และรู้สึกเฉยๆ เมื่อไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกร้อยละ 53.70 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น(สายสามัญ) ประเภทสถานศึกษา ที่พักอาศัย สถานภาพครอบครัว รายเฉลี่ยของครอบครัว การสูบบุหรี่และการดื่มสุราของบุคคลใกล้ชิด การสูบบุหรี่และการใช้ยาเสพติด ลักษณะส่วนบุคคล ประวัติการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขณะอายุต่ำกว่า 18 ปี ความรู้ ความเชื่อ การรับรู้เกี่ยวกับแอลกอฮอล์ มาตรการป้องกันในชุมชนและการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของครู อาจารย์ ผลการดำเนินงานคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังการประกาศนโยบายของรัฐบาล (Mean = 3.61) มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติที่สูงกว่าก่อนการประกาศนโยบายของรัฐบาล (Mean = 3.03) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ข้อเสนอแนะของงานวิจัย คือ สถานศึกษาควรจะดำเนินการคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมกับชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและควรจัดระบบการวิจัยแบบเครือข่ายเฝ้าระวังสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ

ประพิมพ์ วรรณสม (2548) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของวิถีชุมชนในการดื่มสุรา: กรณีศึกษาชุมชนระดับตำบล ผลการศึกษา พบว่า ในอดีต ชุมชนมีการดื่มสุราเฉพาะงานประเพณี เด็กและผู้หญิงไม่ดื่ม แต่ปัจจุบันดื่มสุรามากขึ้น โดยยอมรับเป็นปกติในวิถีชีวิตทุกกลุ่มอายุทั้งเพศชายและหญิง นิยมดื่มสุราเป็นยาแก้ปวดเมื่อย เป็นตัวเชื่อมกิจกรรมทางสังคมทุกประเภท ในเด็กเริ่มดื่มสุราอายุ 11-12 ปี ผู้หญิงและผู้ชายดื่มมากขึ้น การเข้าถึงสุราทำได้ง่ายเพราะราคาถูก แหล่งผลิตมีมาก เป็นสินค้าในชุมชน ปัจจัยและสาเหตุของการดื่มสุราของคนในชุมชน คือ รายได้แหล่งเงินทุนชุมชนสามารถผลิตและจำหน่ายได้เอง การซึมซับพฤติกรรมของบิดามารดา การยอมรับในกลุ่มเพื่อนและสังคม ชุมชนรับรู้นโยบายสุราเสรีมีส่วนทำให้การบริโภคสุราเพิ่มขึ้นเนื่องจาก กลไกการตลาด สุราจึงเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตในชีวิตประจำวัน และเป็นวิถี ชุมชนที่ฝังรากลึกในสังคมอย่างสมบูรณ์ ชุมชนส่วนใหญ่รับรู้ถึงปัญหาและผลกระทบจากการดื่มสุรา แต่ตระหนักถึงปัญหาค่อนข้างน้อย จึงจำเป็นที่จะต้องนำปัญหาโทษและพิษภัยของสุราเสนอต่อชุมชน และรัฐบาล เพื่อให้มองเห็นโทษจากการดื่มสุรา และค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาในการลดและเลิกการดื่มสุราในที่สุด

วัลย์รวดี มงคลดี (2548) ศึกษาพฤติกรรมการใช้สุรากรณีศึกษาประเพณีบุญบั้งไฟ ผลการศึกษาพบว่า สุราได้ถูกใช้ในพิธีกรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะการใช้ “เหล้าต้ม” (สุราเถื่อน) และ สุราขาว ซึ่งใสบริสุทธิ์ได้รับการยอมรับกันในหมู่ประชาชนดั้งเดิมว่าเป็นของสูง และสะท้อนถึงความเหมาะสมจะเป็นเครื่องพิธี ในอดีตชุมชนจะต้องต้มเหล้าเองหรือซื้อหามาจากชุมชนข้างเคียงหากไม่สามารถจะหา “เหล้าต้ม” ได้ จะต้องใช้ของสิ่งอื่นเป็นให้ “อุบาย” แทนเหล้าต้มในพิธีกรรม ในงานประเพณีบุญบั้งไฟปัจจุบัน มีนัยสำคัญ 2 ประการ คือ การขอฝนและการแข่งขัน ซึ่งสุรามีส่วนเกี่ยวข้องด้วยทั้ง 2 ประเภท การใช้สุราในการขอฝนจะใช้สุราขาวเป็นเครื่องพิธี ซึ่งพบว่า มีประชาชนเข้าร่วมพิธีไม่มากนัก แต่จะร่วมฉลองในวันก่อนพิธีทุกหลังคาเรือน ส่วนการแข่งขันบั้งไฟ เริ่มเป็นที่นิยมมาก

ยิ่งขึ้น และประชาชนแทบทุกหลังคาเรือนใช้สุราในงานประเพณีบุญบั้งไฟทั้งในชุมชนที่มีการ แข่งขัน และชุมชนที่มีเฉพาะพิธีขอฝน โดยมุ่งเน้นเพื่อความสนุกสนานและบันเทิง ทั้งนี้ สุราที่นิยมใช้ ได้แก่ สุราขาว สุราสี และเบียร์ ในจำนวนผู้ดื่มสุรา มีผู้ยอมรับว่า ตนเองเมาสุราอยู่ ร้อยละ 37.60 ยิ่งกว่านั้น ยังมีผู้ยอมรับว่า ตนเอง “เมาหนัก” เกินระดับที่จะครองสติได้ ตามปกติอีกร้อยละ 5.70 โดยมีเยาวชนเมาสุราสูงถึง ร้อยละ 55.50 ในขณะที่ชายวัยแรงงานเมาสุรา ร้อยละ 48.10 ส่วนผู้สูงอายุถึง 1 ใน 3 เมาสุราเช่นกัน และที่สำคัญหญิงวัยแรงงานในชุมชนเมาสุรา ร้อยละ 27.20

เสาวณีย์ ทวีวานิชย์ (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของข้าราชการทหารในเขตจังหวัดนครราชสีมา ศึกษาถึงปัจจัยนำ พบว่า กลุ่มข้าราชการทหารมีความรู้เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับปานกลาง แต่มีการรับรู้ถึงผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยเอื้อมีการเข้าถึงแหล่งซื้อขายในระดับปานกลาง ปัจจัยเสริมพบว่า กลุ่มข้าราชการทหารมีความคิดเห็นว่าเป็นสนธิ ผู้บังคับบัญชาและสื่อโฆษณาต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีส่วนทำให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับปานกลางและความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริม พบว่าความรู้เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

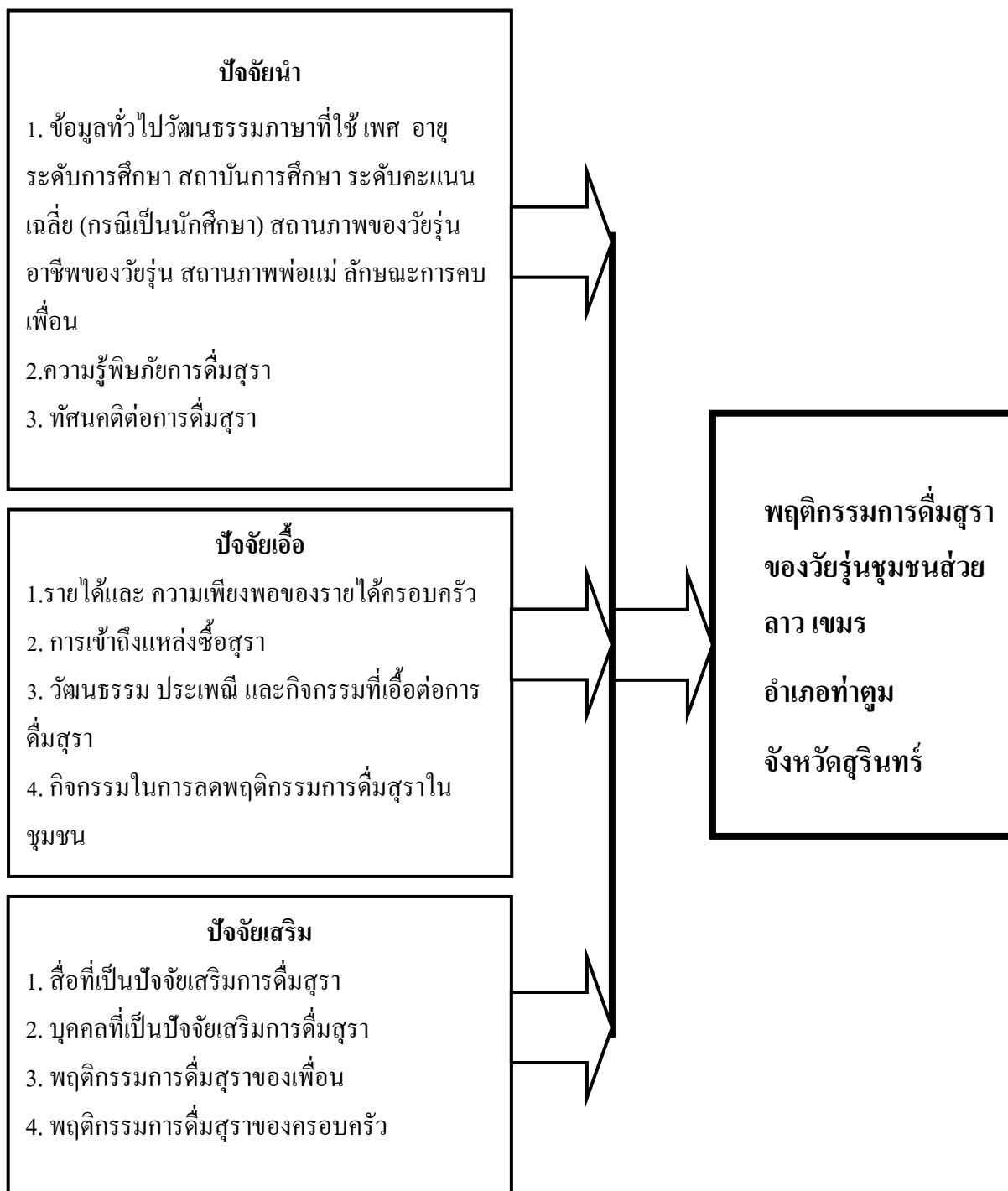
ปนัดดา ดงขันตี (2549) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อนโยบายการจำกัดอายุผู้ซื้อและดื่มสุราไม่ต่ำกว่าอายุ 18 ปี ในตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ส่วนใหญ่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในตำบลหนองแคนเป็นเพศชาย ร้อยละ 57.90 อายุเฉลี่ย 14 ปี อาศัยอยู่บ้านกับบิดา – มารดามากที่สุด ร้อยละ 74.30 รายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 4,980.70 บาทต่อเดือน งานอดิเรกที่ชอบมากที่สุด คือ ฟังเพลง ร้อยละ 37.40 เคยดื่มสุรา ร้อยละ 27.50 อายุที่เริ่มดื่มสุราเฉลี่ย 13 ปี การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการจำกัดอายุผู้ซื้อและดื่มสุราไม่ต่ำกว่าอายุ 18 ปี ร้อยละ 74.90 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในตำบลหนองแคนมีความคิดเห็นต่อนโยบายการจำกัดอายุผู้ซื้อและดื่มสุราไม่ต่ำกว่าอายุ 18 ปี อยู่ในระดับ เห็นด้วย (Mean = 3.72 , S.D. = 0.46) และมีข้อคิดเห็นและเสนอแนะของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อนโยบายการจำกัดอายุผู้ซื้อและดื่มสุราไม่ต่ำกว่าอายุ 18 ปี ร้อยละ 60.20 ส่วนใหญ่เกี่ยวกับการเห็นด้วยกับนโยบายการจำกัดอายุผู้ซื้อและดื่มสุราไม่ต่ำกว่าอายุ 18 ปี และทุกคนควรปฏิบัติให้ได้ตามนั้น เพราะการดื่มสุราเป็นการทำลายสุขภาพ ร่างกายทรุดโทรม สมองเฉื่อยชา ทำให้ผลการเรียนตกต่ำ ร้อยละ 52.40

จินตนา แสงจันทร์ (2550) ได้ศึกษาแนวทางลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนตำบลเชียงกลาง อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน ผลการศึกษา พบว่า ผลการศึกษาพบว่า เด็กมีความรู้เรื่องของผลของการดื่มสุราต่อสุขภาพ แต่ไม่ตระหนักต่อโทษภัย ดื่มสุราตั้งแต่อายุน้อย มีการดื่มมากขึ้น โดยเฉพาะเพศหญิง ดื่มอย่างเปิดเผย ซึ่งชนิด ปริมาณความถี่ขึ้นอยู่กับโอกาสและทุนทรัพย์ สุรากลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ประเพณีต่างๆ มากขึ้น จากการศึกษาเชิงปริมาณพบว่าภาพรวมการดื่ม

ของเยาวชนอายุน้อยกว่า 18 ปี พบการดื่มน้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 24.00 และดื่มมากกว่า 4 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 2.00 เริ่มดื่มครั้งแรกเมื่ออายุ 12-15 ปี พบมากที่สุดร้อยละ 46.00 สาเหตุการดื่มในครั้งแรกและปัจจุบันเกิดจากอยากดื่มเอง อยากลอง คลายเหงา พบมากที่สุดร้อยละ 66.00 และ 68.80 ตามลำดับ คนที่ชวนดื่มพบมากที่สุดคือเพื่อนร้อยละ 75.30 โอกาสที่ใช้ดื่มมากที่สุดในเทศกาลต่าง ๆ ร้อยละ 60.80 สถานที่ดื่มมากที่สุดคือบ้านเพื่อนร้อยละ 52.60 ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมดื่มบ่อยคือเบียร์ร้อยละ 51.50 รองลงมาคือเหล้าแดงร้อยละ 42.30 สาเหตุและปัจจัยในการดื่มนั้นเกิดจากพฤติกรรมเลียนแบบจากผู้ใหญ่ สภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ความเหงา หาซื้อง่าย ราคาถูก และเป็นค่านิยมตามแฟชั่นวัยรุ่น แนวทางลดการดื่มในมุมมองของเด็ก เห็นว่าผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างในการเลิกและมีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมของเยาวชนอย่างต่อเนื่อง ในมุมมองของผู้ใหญ่เห็นว่าควรจะมีการบังคับการใช้กฎหมาย มีมาตรการลงโทษ ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนอายุน้อยกว่า 18 ปี ต้องได้รับความร่วมมือในทุกภาคส่วนสร้างสิ่งแวดล้อมใหม่โดยปรับเปลี่ยนบริบทให้คนในสังคมลดการดื่ม รวมทั้งการเป็นแบบอย่างของสถาบันครอบครัว

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุรารวัยรุ่นกรณีศึกษาชุมชนสว่าง ตาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ จึงสามารถสรุปแนวคิดในการวิจัยได้ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และ ปัจจัยเสริมที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการคัมสุราวัยรุ่น ณ กรณีศึกษาชุมชนสว่าง ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัด สุรินทร์ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 13-24 ปี ในเขตชุมชนสว่าง ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ ได้กำหนดเขตพื้นที่ในการศึกษาคือตำบลกระโพ และตำบลบัวโคก เนื่องจากมีลักษณะประชากรที่ครอบคลุมวัฒนธรรมและภาษาสว่าง ลาว เขมร ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรไม่น้อยกว่า 6 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 3,995 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้สูตรคำนวณตัวอย่างของ Yamanae (1970) เนื่องจากทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ 0.01

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

E = ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า

$$\text{แทนค่า } n = \frac{3,995}{1 + (3,995)(0.01)^2}$$

การวิเคราะห์ได้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 2,855 คน แต่เพื่อกรณีแบบสัมภาษณ์ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 2,900 คน และหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล พบว่า มีแบบสัมภาษณ์สมบูรณ์ จำนวน 2,878 ฉบับ มีอัตราการได้คืนของแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ ร้อยละ 99.24

1.3 การสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1) แบ่งประชากรออกเป็น 3 กลุ่มตามลักษณะประชากรชุมชนสว่าง ลาว เขมร คือ

ชุมชนสวย จำนวน 17 หมู่บ้าน จำนวน 1,712 คน

ชุมชนลาว จำนวน 15 หมู่บ้าน จำนวน 1,571 คน

ชุมชนเขมร จำนวน 7 หมู่บ้าน จำนวน 712 คน

2) หาขนาดตัวอย่างจากประชากรในแต่ละหมู่บ้าน แยกเพศ คือ ชาย หญิง โดยใช้การคำนวณแบบเป็นสัดส่วนกับขนาดของกลุ่ม (Proportionate) ตามสูตร ดังนี้

$$n_h = \frac{n \times N_h}{N}$$

โดยที่ n = จำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้

N_h = จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้านแยกเพศและช่วงอายุ

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

n_h = จำนวนตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านแยกเพศ

3) แต่ละหมู่บ้าน นำรายชื่อประชากรแยกเพศทุกคนมาสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับสลากแบบคืนที่ (Sampling with replacement) ให้ได้ตามจำนวนที่ต้องการในกรณีที่ตัวอย่างที่ถูกเลือกไม่อยู่บ้าน เช่น ไปทำงานต่างจังหวัด หรือมีสาเหตุอื่นใดที่ไม่สามารถให้สัมภาษณ์ได้ ผู้สัมภาษณ์จะจับสลากแบบคืนที่หาตัวอย่างใหม่ จนครบตามจำนวนที่ต้องการ (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก)

1.4 วิธีการเก็บข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการประมวลแนวคิด การทบทวนวรรณกรรม มากำหนดโครงสร้างขอบเขตเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้ อสม. ที่ผ่านการอบรมการสัมภาษณ์ตามระเบียบวิธีวิจัย เนื่องจาก อสม. เป็นบุคคลในพื้นที่ ทำให้รู้จักสภาพพื้นที่และกลุ่มตัวอย่างเป็นอย่างดี

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูล

2.1 การสร้างเครื่องมือวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการประมวลแนวคิด การทบทวนวรรณกรรม มากำหนดโครงสร้างขอบเขตเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์เป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปข้อคำถามมีลักษณะปลายปิดมีตัวเลือกให้ตอบและปลายเปิดให้ระบุข้อความ จำนวน 11 ข้อ ได้แก่ วัฒนธรรมภาษาที่ใช้ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถาบันการศึกษา ระดับคะแนนเฉลี่ย (กรณีเป็นนักศึกษา) สถานภาพของวัยรุ่น อาชีพของวัยรุ่น สถานภาพพ่อแม่ รายได้และความเพียงพอของรายได้ครอบครัวต่อเดือน และลักษณะการคบเพื่อนของวัยรุ่น

ส่วนที่ 2 ความรู้พิชัยการดื่มสุรา ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) ข้อคำถามมีจำนวน 12 ข้อ โดยมีคำถามด้านบวกจำนวน 9 ข้อ คือ ข้อ 1, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11 และ 12 ส่วน

คำถามด้านลบ มีจำนวน 3 ข้อ คือ ข้อ 2, 4 และ 7 โดยให้ผู้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตัวเลือก	คะแนนข้อความด้านบวก	คะแนนข้อความด้านลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

แบ่งเกณฑ์การประเมินระดับความรู้เป็น 3 ระดับ ตามเกณฑ์จุดกลาง (Mid point) ของช่วงระดับคะแนน (Class Interval) ตามสูตร

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

การแปลความหมายระดับความรู้ ดังนี้

สูง	ค่าเฉลี่ย 3.68-5.00
ปานกลาง	ค่าเฉลี่ย 2.34-3.67
ต่ำ	ค่าเฉลี่ย 1.00-2.33

ส่วนที่ 3 ทศนคติต่อการดื่มสุรามีจำนวน 12 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) โดยมีคำถามด้านบวกจำนวน 3 ข้อ คือ ข้อ 8, 9 และ 10 ส่วนคำถามด้านลบ มีจำนวน 3 ข้อ คือ ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11 และ 12 โดยให้ผู้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตัวเลือก	คะแนนข้อความด้านบวก	คะแนนข้อความด้านลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

แบ่งเกณฑ์การประเมินระดับความรู้เป็น 3 ระดับ ตามเกณฑ์จุดกลาง (Mid point) ของช่วงระดับคะแนน (Class Interval) ดังนี้

สูง	ค่าเฉลี่ย 3.68-5.00
ปานกลาง	ค่าเฉลี่ย 2.34-3.67

ต่ำ ค่าเฉลี่ย 1.00-2.33

ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ปัจจัยเอื้อ โดยข้อคำถามมีทั้งหมด 3 ข้อ ข้อคำถามมีลักษณะปลายปิดมีตัวเลือกให้ตอบและปลายเปิดให้ระบุข้อความ ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งซื้อขาย กิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุรา และกิจกรรมในการลดพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราในชุมชน อธิบายได้ดังนี้

4.1 การเข้าถึงแหล่งซื้อขาย ได้แก่ ร้านค้าหรือแหล่งที่ซื้อสุราของชุมชนและ เวลาที่ร้านค้าจำหน่ายสุราในชุมชนข้อคำถามเป็นคำถามปลายปิดโดยให้ผู้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ได้แก่

4.1.1 ระยะทางร้านค้าหรือแหล่งที่ซื้อสุรา ได้แก่ ระยะทางใกล้ พอดี และไกล

4.1.2 ช่วงเวลาที่ร้านค้าหรือแหล่งที่ซื้อสุราจำหน่ายสุรา ได้แก่ ทุกเวลาที่เรียก (24 ชั่วโมง) ช่วงเช้า ถึงเย็น (06.01-18.00 น.) และช่วงกลางคืน (20.00-06.00 น.)

4.2 วัฒนธรรม ประเพณี หรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุรา ให้ผู้เลือกตอบตอบได้มากกว่า 1 ข้อๆ ละ 1 คะแนนและแบ่งเกณฑ์การประเมินกิจกรรมเป็น 5 ระดับ ตามเกณฑ์จุดกลาง (Mid point) และแบ่งตามช่วงระดับคะแนน (Class Interval) ดังนี้

มาก	17-24 กิจกรรม
ปานกลาง	9-16 กิจกรรม
น้อย	1-8 กิจกรรม

4.3 กิจกรรมในการลดพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราในชุมชน ข้อคำถามมีลักษณะปลายปิดมีตัวเลือกให้ตอบและปลายเปิดให้ระบุข้อความ 2 หัวข้อ ได้แก่

4.3.1 กิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุราในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันสำคัญทางศาสนา ประเพณีในชุมชน มีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

ตัวเลือก	คะแนน
มี	1
ไม่มี	0

4.3.2 กิจกรรมการรณรงค์การไม่ดื่มสุรา หรือระเบียบ ข้อกำหนด การห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ซื้อสุราในชุมชน มีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

ตัวเลือก	คะแนน
มี	1
ไม่มี	0

ส่วนที่ 5 แบบสัมภาษณ์ปัจจัยเสริม โดยข้อคำถามมีทั้งหมด 4 ข้อ ข้อคำถามมีลักษณะปลายปิดมีตัวเลือกให้ตอบและปลายเปิดให้ระบุข้อความ ได้แก่ สื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา บุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา พฤติกรรมการดื่มสุราของเพื่อน พฤติกรรมการดื่มสุราของครอบครัว และลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อนและครอบครัว โดยแยกอธิบายได้ดังนี้

5.1 สื่อและบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) ข้อคำถามให้ผู้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตัวเลือก	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

แบ่งเกณฑ์การประเมินเป็น 3 ระดับ ตามเกณฑ์จุดกลาง (Mid point) ของช่วงระดับคะแนน (Class Interval) ดังนี้

มาก	ค่าเฉลี่ย 3.68-5.00
ปานกลาง	ค่าเฉลี่ย 2.34-3.67
น้อย	ค่าเฉลี่ย 1.00-2.33

5.2 พฤติกรรมการดื่มสุราของเพื่อน และพฤติกรรมการดื่มสุราของครอบครัว ข้อคำถามมีลักษณะปลายปิดมีตัวเลือกให้ตอบและปลายเปิดให้ระบุข้อความ โดยพฤติกรรมการดื่มสุราของครอบครัวจะให้ระบุบุคคลในครอบครัวที่ดื่มด้วย

ส่วนที่ 6 แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการดื่มสุรา ข้อคำถามมีลักษณะปลายปิดมีตัวเลือกให้ตอบและปลายเปิดให้ระบุข้อความ มี 2 หัวข้อ ซึ่งอธิบายได้ ดังนี้

6.1 จำนวน และร้อยละพฤติกรรมการดื่มสุรายั่วยุ และจำนวน ร้อยละพฤติกรรมการดื่มสุรายั่วยุจำแนกตามปัจจัยต่างๆ

6.2 พฤติกรรมการดื่มสุรายั่วยุแสดงด้วย ระดับพฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามความถี่ในการดื่มสุรา ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) ข้อคำถามมีลักษณะปลายปิดมีตัวเลือกให้ตอบเพียงคำตอบเดียว มีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ตัวเลือก	คะแนน
ดื่มทุกวัน	4
ดื่ม 4-6 ครั้งต่อสัปดาห์	3
ดื่ม 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์	2
ดื่มน้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน	1
ไม่ดื่มสุรา	0

แบ่งเกณฑ์การประเมินเป็น 3 ระดับ ตามเกณฑ์จุดกลาง (Mid point) ของช่วงระดับคะแนน (Class Interval) และนำมาแบ่งระดับตามค่าเฉลี่ย (ความถี่ในการดื่มสุราทุกชนิด/จำนวนชนิดสุราที่ดื่ม

ของวัยรุ่น) ดังนี้

มาก	ค่าเฉลี่ย 2.67-4.00
ปานกลาง	ค่าเฉลี่ย 1.34-2.66
น้อย	ค่าเฉลี่ย 0.00-1.33

6.3 ลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่น มีการวิเคราะห์ในด้านต่างๆ ได้แก่ จำนวน ร้อยละขนาด ปริมาตรบรรจุหรือภาชนะใช้ดื่มสุราจำแนกตามยี่ห้อสุรา ร้านค้าหรือแหล่งซื้อสุรา เหตุผลที่ท่านชอบดื่มสุราชนิดนั้น ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่มสุราของท่านแต่ละครั้ง เวลาที่ดื่มสุรา สถานที่ดื่มสุรา และบุคคลที่วัยรุ่นดื่มสุราด้วย ข้อคำถามมีลักษณะปลายปิดมีตัวเลือกให้ตอบและปลายเปิดให้ระบุข้อความ โดยจำนวนปริมาตรสุราที่ดื่มวัดด้วยจำนวนภาชนะ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ดื่ม แม้จะแตกต่างกันบ้างตามยี่ห้อหรือ ปริมาตรที่ใช้บรรจุแอลกอฮอล์หรือภาชนะที่ใช้ดื่มแต่ใช้การประมาณ ได้ดังนี้

จำนวนภาชนะ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ดื่ม	จำนวนปริมาตร โดยประมาณ (มิลลิลิตร)
เป๊ก	30-50
ก๊ัก	100-150
แก้ว	150-200
กระป๋อง	300-330
ขวดเล็ก, ขวดแบน	330-350
ขวดใหญ่, ขวดกลม	625-750
ไห, กระจิก	4,000-10,000

2.2 การตรวจสอบหาความเชื่อมั่นเครื่องมือ มีวิธีการดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยหลังจากนำแบบสัมภาษณ์ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน รายชื่อดังภาคผนวก ข แล้วนำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแก้ไขให้มีความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมทางด้านภาษา

2.2.2. ทดสอบเครื่องมือ โดยนำไปทดลอง (Try out) ใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่จะทำการศึกษา คือ พื้นที่ตำบลบะ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยวิธีของ Cronbach's Coefficient Alpha ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

1) ความรู้พิษภัยการดื่มสุรา มีข้อคำถาม 12 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ

0.8092

2)ทัศนคติต่อการดื่มสุรา มีข้อคำถาม 12 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ

0.8225

- 3) สื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา มีข้อความ 5 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7912
- 4) บุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา มีข้อความ 5 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8523
- 5) ความถี่ของพฤติกรรมการดื่มสุรา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7714

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 จัดทำโครงร่างวิจัย

3.2 อบรมผู้ช่วยนักวิจัย จำนวน 1 วัน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หมู่ละ 1 คน ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเป็นผู้ชำนาญในสภาพพื้นที่ เข้าใจภาษาและวัฒนธรรมชุมชนเป็นอย่างดี

3.3 ทำหนังสือแจ้งนายอำเภอท่าตุม ขออนุญาตลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูล

3.4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดย อสม. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล บันทึกข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS version 11.0 โดยการวิเคราะห์ข้อมูลได้แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1 สถิติพรรณนา

ได้แก่ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นวิเคราะห์ ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 สถิติวิเคราะห์

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรมการดื่มสุรา ใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย กรณีที่มีตัวแปรอยู่ 2 กลุ่ม ใช้สถิติ t-test กรณีมีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มนั้น จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ซึ่งหากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบค่าความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุรารายวัน กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ในช่วงระหว่างวันที่ 6-21 พฤศจิกายน 2550 ได้แบบสัมภาษณ์คืน 2,900 ฉบับ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล พบว่ามีแบบสัมภาษณ์สมบูรณ์ทั้งหมด 2,878 ฉบับ มีอัตราการได้คืนของแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ ร้อยละ 99.24 และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ผลข้อมูลแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น ได้แก่ ลักษณะชุมชน เพศ อายุ ระดับการศึกษาของตนเอง ระดับเกรดเฉลี่ย (สำหรับผู้ที่กำลังศึกษา) รายได้ครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ครอบครัว สถานภาพของวัยรุ่น อาชีพของวัยรุ่น ลักษณะนิสัยส่วนตัว ลักษณะการคบเพื่อน การปรึกษาปัญหาเมื่อเกิดความเครียด
2. ข้อมูลความรู้พินัยการดื่มสุรา ทศนคติต่อการดื่มสุรา การเข้าถึงแหล่งซื้อขาย กิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุรา กิจกรรมในการลดพฤติกรรมการดื่มสุราในชุมชน สื่อและบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา พฤติกรรมการดื่มของเพื่อนสนิท และพฤติกรรมการดื่มของครอบครัว
3. พฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์
4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

1. ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น ได้แก่ ลักษณะชุมชน เพศ อายุ ระดับการศึกษาของตนเอง ระดับเกรดเฉลี่ย (สำหรับผู้ที่กำลังศึกษา) รายได้ครอบครัว ความเพียงพอของรายได้ครอบครัว สถานภาพของวัยรุ่น อาชีพของวัยรุ่น ลักษณะนิสัยส่วนตัว ลักษณะการคบเพื่อน การปรึกษาปัญหาเมื่อเกิดความเครียด

ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่นสามารถอธิบายโดยแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะชุมชน		
ตัว	1,239	43.05
ลาว	1,130	39.26
เขมร	509	17.69
รวม	2,878	100.00
เพศ		
ชาย	1,445	50.21
หญิง	1,433	49.79
รวม	2,878	100.00
อายุ (ต่ำสุด 13 ปี สูงสุด 24 ปี อายุเฉลี่ย 18 ปี S.D. = 3.37)		
อายุระหว่าง 13-15 ปี	869	30.20
อายุระหว่าง 16-19 ปี	999	34.71
อายุระหว่าง 20-24 ปี	1,010	35.09
รวม	2,878	100.00
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	41	1.42
ประถมศึกษา	384	13.34
มัธยมศึกษา/ปวช.	2,252	78.25
อนุปริญญา/ปวส.	121	4.20
ปริญญาตรี	80	2.79
รวม	2,878	100.00

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น (ต่อ)

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สถาบันวัยรุ่นที่กำลังศึกษา		
โรงเรียนสามัญศึกษาโรงเรียน/ขยาย		
โอกาสระดับตำบล	1,166	70.80
โรงเรียนสามัญศึกษาระดับอำเภอ จังหวัด	200	12.14
อาชีวะระดับอำเภอ, จังหวัด	192	11.66
อุดมศึกษา	89	5.40
รวม	1,647	100.00
เกรดเฉลี่ยที่ผ่านมาของวัยรุ่นที่กำลังศึกษา		
ระดับต่ำระหว่าง 1.00-1.99	82	5.02
ระดับปานกลางระหว่าง 2.00-2.99	1,022	62.62
ระดับสูงระหว่าง 3.00-4.00	528	32.35
รวม	1,632	100.00
ไม่ตอบ/ไม่ให้ข้อมูลเกรดเฉลี่ย	15	
สถานภาพวัยรุ่น		
โสด	2,507	87.11
คู่	352	12.23
หย่า	19	0.66
รวม	2,878	100.00
อาชีพวัยรุ่น		
เกษตรกรกรรม	538	18.70
รับจ้าง	598	20.78
ค้าขาย	64	2.22
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12	0.42
นักเรียน/นักศึกษา	1,644	57.12
ว่างงาน	22	0.76
รวม	2,878	100.00

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น (ต่อ)

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพพ่อแม่		
คู่	2,500	86.97
หม้าย, หย่า, แยกกันอยู่	375	13.03
รวม	2,875	100.00
ไม่ตอบ/ไม่ให้ข้อมูลสถานภาพพ่อแม่	3	
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว		
(เฉลี่ย 3,851.85 บาท สูงสุด 40,000 บาท ต่ำสุด 500 บาท S.D. = 3,045.47)		
ระหว่าง 500-2,400 บาท	850	29.53
ระหว่าง 2,401-4,300 บาท	1,217	42.29
ระหว่าง 4,301-6,200 บาท	535	18.59
ระหว่าง 6,201-8,100 บาท	104	3.61
8,101 บาทขึ้นไป	172	5.98
รวม	2,878	100.00
ความเพียงพอของรายได้ครอบครัว		
ไม่เพียงพอ	1,591	55.28
เพียงพอ	1,186	41.21
มีเหลือเก็บ	101	3.51
รวม	2,878	100.00
ลักษณะการคบเพื่อน		
เพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกัน	1,265	43.96
มีเพื่อนน้อยแต่ถึงไหนถึงกัน	382	13.27
มีเพื่อนน้อย และนานๆ จะไปกับเพื่อน	1,163	40.41
ไม่ค่อยมีเพื่อนชอบอยู่คนเดียว	68	2.36
รวม	2,878	100.00

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น (ต่อ)

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
การปรึกษาปัญหาความเครียด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เพื่อน	734	23.27
พ่อหรือแม่	1,913	60.65
ญาติ	171	5.42
ครู/อาจารย์	63	2.00
แฟน/คนรัก	195	6.18
ไม่เคยปรึกษาใคร	78	2.48
รวม	3,154	100.00

ผลการศึกษา พบว่า ลักษณะชุมชนของวัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นชุมชนสวย ร้อยละ 43.05 รองลงมาคือวัยรุ่นชุมชนลาว ร้อยละ 39.26 และวัยรุ่นชุมชนเขมร ร้อยละ 17.69 ตามลำดับ เพศส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 50.21 และเพศหญิง ร้อยละ 49.79 อายุเฉลี่ยของวัยรุ่น 18 ปี ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 20-24 ปี ร้อยละ 35.09 รองลงมาอยู่ระหว่าง 16-19 ปี ร้อยละ 34.71 และอยู่ระหว่าง 13-15 ปี ร้อยละ 30.20 ระดับการศึกษาวัยรุ่นส่วนใหญ่ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ร้อยละ 78.25 รองลงมา คือ ประถมศึกษา ร้อยละ 13.34 สถาบันที่วัยรุ่นกำลังศึกษาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนสามัญศึกษาหรือโรงเรียนขยายโอกาส ระดับตำบล ร้อยละ 70.80 รองลงมา คือ โรงเรียนสามัญศึกษาระดับอำเภอหรือจังหวัด ร้อยละ 12.14 และสถาบันอาชีววะระดับอำเภอ ร้อยละ 11.66 ตามลำดับ เกรดเฉลี่ยภาคการศึกษาที่ผ่านมาของวัยรุ่นที่กำลังศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางระหว่าง 2.00-2.99 ร้อยละ 62.62 รองลงมา คือ ระดับสูงระหว่าง 3.00-4.00 ร้อยละ 32.35 และระดับต่ำระหว่าง 1.00-1.99 ร้อยละ 5.02 สถานภาพวัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นโสด ร้อยละ 87.11 รองลงมาสถานภาพคู่ ร้อยละ 12.23 และหย่า, แยกกันอยู่ ร้อยละ 0.66 อาชีพวัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 57.12 รองลงมา คือ รับจ้าง ร้อยละ 20.78 และเกษตรกร ร้อยละ 18.70 ตามลำดับ สถานภาพพ่อแม่วัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นคู่ ร้อยละ 86.96 และสถานภาพหม้าย, หย่า, แยกกันอยู่ ร้อยละ 13.03 ในส่วนรายได้ต่อเดือนของครอบครัววัยรุ่นเฉลี่ยมีรายได้ 3,851.85 บาท ส่วนใหญ่มีรายได้ คือระหว่าง 2,401-4,300 บาท ร้อยละ 42.29 รองลงมาระหว่าง 500-2,400 บาท ร้อยละ 29.53 เมื่อวิเคราะห์ในส่วนความเพียงพอของรายได้ครอบครัวส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอ ร้อยละ 55.28 รองลงมาได้เพียงพอ ร้อยละ 41.21 และลักษณะการคบเพื่อนของวัยรุ่นส่วนใหญ่คบเพื่อนเยอะถึงไหนถึงกัน ร้อยละ 43.96 รองลงมามีเพื่อนน้อยและนานๆ ไปกับเพื่อน ร้อยละ 40.41 และมีเพื่อนน้อยแต่ถึงไหนถึงกัน ร้อยละ 13.27 การปรึกษาปัญหาความเครียดของวัยรุ่นส่วนใหญ่

ปรึกษาพ่อหรือแม่ ร้อยละ 60.65 รองลงมาปรึกษาเพื่อน ร้อยละ 23.27 และปรึกษาแฟน/คนรัก ร้อยละ 6.18 คนตามลำดับ

2. ข้อมูลความรู้พิชภัยการดื่มสุรา ทักษะคติต่อการดื่มสุรา การเข้าถึงแหล่งซื้อขาย กิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุรา กิจกรรมในการลดพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราในชุมชน สื่อและบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา พฤติกรรมการดื่มของเพื่อนสนิท และพฤติกรรมการดื่มของครอบครัว

2.1 ความรู้พิชภัยการดื่มสุรา การวิเคราะห์ที่แสดงในรูปแบบจำนวนและร้อยละจำแนกตามความรู้พิชภัยการดื่มสุรา และแสดงระดับความรู้พิชภัยการดื่มสุราจำแนกรายข้อ ดังแสดงในตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 จำนวน และร้อยละจำแนกตามระดับความรู้พิชภัยการดื่มสุรา

ระดับความรู้พิชภัยการดื่มสุรา	จำนวน	ร้อยละ
สูง	2,063	71.68
ปานกลาง	726	25.23
ต่ำ	89	3.09
รวม	2,878	100.00

ตารางที่ 3 ระดับความรู้พิชภัยการดื่มสุราจำแนกรายข้อ

ข้อ	ความรู้พิชภัยการดื่มสุรา	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1	ดื่มสุราทำให้สมองเสื่อม	4.01	1.17	สูง
2	ดื่มสุราช่วยลดความเครียด	3.09	1.22	ปานกลาง
3	ดื่มสุราทำให้แก่เร็ว	3.97	1.10	สูง
4	ดื่มสุราทำให้อ่อนหลับง่าย	3.02	1.23	ปานกลาง
5	ดื่มสุรานานๆ ทำให้ตับแข็ง	4.32	1.06	สูง
6	ดื่มสุราทำให้ติดสุราเรื้อรังได้	4.10	1.13	สูง
7	ดื่มสุราทำให้เจริญอาหาร	3.55	1.17	ปานกลาง
8	ดื่มสุรานำพาไปสู่สารเสพติดชนิดอื่น	4.11	1.07	สูง
9	ดื่มสุราทำให้เสียเงินทองโดยเปล่าประโยชน์	4.35	1.03	สูง
10	ดื่มสุราทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่ยานยนต์	4.39	1.04	สูง

ตารางที่ 3 ระดับความรู้พิชภัยการดื่มสุร่าจำแนกรายข้อ (ต่อ)

ข้อ	ความรู้พิชภัยการดื่มสุร่า	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
11	ดื่มสุร่าทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว	4.01	1.19	สูง
12	การขายสุร่าให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ผิดกฎหมาย	4.32	1.15	สูง
	รวมทุกข้อ	4.17	0.78	สูง

ผลการศึกษา พบว่า วิทยาลัยส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.68 มีความรู้พิชภัยการดื่มสุร่าอยู่ในระดับสูง รองลงมา อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 5.23 และระดับต่ำที่สุด ร้อยละ 3.09 ตามลำดับ เมื่อพิจารณา ระดับความรู้พิชภัยการดื่มสุร่าวิทยาลัย โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 4.17 และรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงจำนวน 9 ข้อ และระดับปานกลางเพียง 3 ข้อ โดยวิทยาลัยรู้ว่าดื่มสุร่าทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่ยานยนต์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาพบว่าดื่มสุร่าทำให้เสียเงินทองโดยเปล่าประโยชน์ และวิทยาลัยรู้ว่าดื่มสุร่าทำให้อนอนหลับง่ายและดื่มสุร่าช่วยลดความเครียดมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 2 และ 3

2.2 ทักษะการดื่มสุร่า การวิเคราะห์แสดงในรูปแบบจำนวนและร้อยละจำแนกตามทัศนคติ การดื่มสุร่า และแสดงระดับทัศนคติการดื่มสุร่า จำแนกรายข้อดังแสดงในตารางที่ 4 และตารางที่ 5

ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละจำแนกตามระดับทัศนคติการดื่มสุร่า

ระดับทัศนคติการดื่มสุร่าของวิทยาลัย	จำนวน	ร้อยละ
สูง	819	28.46
ปานกลาง	1,872	65.04
ต่ำ	187	6.50
รวม	2,878	100.00

ตารางที่ 5 ระดับทัศนคติการดื่มสุรา จำแนกรายข้อ

ข้อ	ทัศนคติการดื่มสุราของวัยรุ่น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1	ดื่มสุราทำให้กล้าแสดงออก	2.42	1.21	ปานกลาง
2	ดื่มสุราทำให้ลืมปัญหาความเครียดต่างๆ	2.93	1.09	ปานกลาง
3	ดื่มสุราทำให้เพื่อนในกลุ่มยอมรับ	3.29	1.19	ปานกลาง
4	วัยรุ่นดื่มสุราสังคมยอมรับไม่ว่าอะไร	3.71	1.18	สูง
5	ดื่มสุราเป็นยาทำให้เจริญอาหาร	3.65	1.11	ปานกลาง
6	ดื่มสุราทำให้เท่ มีเสน่ห์	3.65	1.27	ปานกลาง
7	ดื่มสุราเป็นการสร้างสัมพันธได้ง่าย	3.13	1.18	ปานกลาง
8	ดื่มสุราไม่ทำให้เสียการเรียน การงาน	3.03	1.61	ปานกลาง
9	ดื่มสุราทำให้ทำให้ร่างกายทรุดโทรมอ่อนแอ	4.06	1.20	สูง
10	ดื่มสุราทำให้ค่าใช้จ่ายในครอบครัวไม่พอเพียง	3.79	1.42	สูง
11	ดื่มสุราดีกว่าเจ้าชู้	3.24	1.22	ปานกลาง
12	ดื่มสุราไม่มีข้อห้ามโทษณาทำให้ผู้ดื่มมีระดับมากขึ้น	3.31	1.34	ปานกลาง
	รวมทุกข้อ	3.35	0.61	ปานกลาง

ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.04 มีทัศนคติการดื่มสุราอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 28.466 และระดับต่ำ ร้อยละ 6.50 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแสดงระดับทัศนคติการดื่มสุราวัยรุ่นโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.35 ส่วนระดับทัศนคติการดื่มสุราวัยรุ่นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 9 ข้อ รองลงมาอยู่ในระดับสูง จำนวน 3 ข้อ โดยวัยรุ่นมีทัศนคติว่าดื่มสุราทำให้ร่างกายอ่อนแอ ทรุดโทรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาดื่มสุราทำให้ค่าใช้จ่ายในครอบครัวไม่พอเพียงและวัยรุ่นดื่มสุราสังคมยอมรับไม่ว่าอะไร และวัยรุ่นมีทัศนคติดื่มสุราทำให้กล้าแสดงออกมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2.3 การเข้าถึงแหล่งซื้อขายสุรา การวิเคราะห์แสดงจำนวน และร้อยละจำแนกตามระยะทางของร้านค้าหรือแหล่งที่ซื้อสุรา และช่วงเวลาที่ร้านค้าจำหน่ายสุราในชุมชน ดังแสดงในตารางที่ 6 และ 7

ตารางที่ 6 จำนวน และร้อยละจำแนกตามระยะทางของร้านค้าหรือแหล่งที่ซื้อสุรา

ระยะทางของร้านค้าที่ซื้อสุรา	จำนวน	ร้อยละ
ใกล้	1,584	55.04
พอดี	1,018	35.37
ไกล	276	9.59
รวม	2,878	100.00

ตารางที่ 7 จำนวน และร้อยละของช่วงเวลาที่ยานค้าหรือแหล่งที่ซื้อสุราจำหน่ายสุรา

ช่วงเวลาของร้านค้าหรือแหล่งที่ซื้อสุราจำหน่ายสุรา	จำนวน	ร้อยละ
ทุกเวลาที่เรียก (24 ชั่วโมง)	427	14.84
ช่วงเช้า ถึงเย็น (06.01-18.00 น.)	2,365	82.17
ช่วงกลางคืน (20.00-06.00 น.)	86	2.99
รวม	2,878	100.00

ผลการศึกษา พบว่า ระยะทางของร้านค้าที่ซื้อสุรายุ้นส่วนใหญ่มีระยะทางใกล้ ร้อยละ 55.04 รองลงมา มีระยะทางพอดี ร้อยละ 35.37 และมีระยะทางไกล ร้อยละ 9.59 ช่วงเวลาของร้านค้าหรือแหล่งที่ซื้อสุราจำหน่ายสุรา ยุ้นส่วนใหญ่ตอบว่าช่วงเช้า ถึงเย็น (06.01-18.00 น.) ร้อยละ 82.17 รองลงมา ตอบว่าทุกเวลาที่เรียก (24 ชั่วโมง) ร้อยละ 14.84 และตอบว่าช่วงกลางคืน ร้อยละ 2.99

2.4 วัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุรา และกิจกรรมในการลดพฤติกรรมการดื่มสุราในชุมชน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 8,9,10 และ 11

ตารางที่ 8 จำนวน และร้อยละวัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุรา และกิจกรรมในการลดพฤติกรรมการดื่มสุราในชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ฉลองปีดเทอม	713	3.77
แข่งขันกีฬา	1,067	5.64
ฉลองความสำเร็จของงาน	845	4.47
วันหยุดยาวหลายวัน	405	2.14
มีญาติมาเยี่ยม	1,094	5.79

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละวัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุรา และกิจกรรมในการลดพฤติกรรมการดื่มสุราในชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) (ต่อ)

กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
วันลอยกระทง	819	4.33
วันวาเลนไทน์	470	2.49
งานช้าง	1,119	5.92
งานแต่งงาน	1,756	9.29
งานบวช	1,569	8.30
งานกฐิน	560	2.96
งานฉาบปัดกิจศพ	925	4.89
งานแห่เทียนเข้าพรรษา	299	1.57
งานบุญบั้งไฟ	595	3.15
งานไหว้ศาลปะกำ	177	0.94
งานวันแซน โคนตา	1,477	7.81
งานวันสารท	616	3.26
เช่นไหว้เจ้าปู่ ปู่ตา	401	2.12
ทำบุญต่างๆ	238	1.26
สะเดาะเคราะห์	85	0.45
รำผีฟ้า รำเถน รำแม่มด	83	0.44
ช่วงเลือกตั้งต่างๆ	92	0.49
งานปีใหม่	1,767	9.35
งานสงกรานต์	1,734	9.17
รวม	18,906	100.00

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละระดับกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุรา

ระดับกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุรา	จำนวน	ร้อยละ
มาก (17-24 กิจกรรม)	65	2.32
ปานกลาง (9-16 กิจกรรม)	745	26.56
น้อย (1-8 กิจกรรม)	1,995	71.12
รวม	2,805	100.00
ไม่ตอบ/ไม่ให้ข้อมูล	73	

ตารางที่ 10 จำนวน และร้อยละกิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุราในวันสำคัญต่างๆ

กิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุราในวันสำคัญต่างๆ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	1,303	45.27
มี ได้แก่		
ฌาปนกิจ	247	8.58
งดเหล้าเข้าพรรษา	1,137	39.51
งานกฐิน	139	4.83
ลอยกระทง	52	1.81
รวม	2,878	100.00

ตารางที่ 11 จำนวน และร้อยละกิจกรรมการรณรงค์การไม่ดื่มสุราในชุมชน

กิจกรรมการรณรงค์การไม่ดื่มสุราในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	2,215	76.96
มี ได้แก่		
ผู้นำชุมชนกำหนด รณรงค์ ประชาสัมพันธ์	477	16.57
เล่นกีฬา	114	3.96
ร้านค้าไม่ให้เด็กซื้อสุรา	72	2.50
รวม	2,878	100.00

ผลการศึกษาพบว่าวัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุรายังมีจำนวนมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ งานปีใหม่ ร้อยละ 9.35 รองลงมาได้แก่ งานแต่งงาน งานสงกรานต์ งานบวช

งานวันแซนโคนตา งานช้าง และมีญาติมาเยี่ยม ร้อยละ 9.29, 9.17, 8.30, 7.81, 5.92 และ 5.79 ตามลำดับ ในส่วนระดับกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุราร่วมใหญ่วัยรุ่นมีระดับกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุรารอยู่ในระดับน้อย (1-8 กิจกรรม) ร้อยละ 71.12 รองลงมา ระดับปานกลาง (9-16 กิจกรรม) มีร้อยละ 21.56 ในส่วนกิจกรรมในการลดพฤติกรรมการดื่มสุราร่วมใหญ่ในชุมชน โดยกิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุราร่วมใหญ่ในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันสำคัญทางศาสนา หรือประเพณีในชุมชน พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ตอบว่ามี ร้อยละ 54.83 ไม่มีร้อยละ 45.27 โดยมีกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษามากที่สุด ร้อยละ 39.51 รองลงมา งานฌาปนกิจศพ ร้อยละ 8.59 และงานกฐิน ร้อยละ 4.83 ตามลำดับ และกิจกรรมการรณรงค์ไม่ดื่มสุราร่วมใหญ่หรือระเบียบ ข้อกำหนด การห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ซื้อสุราร่วมใหญ่ พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มีกิจกรรม ร้อยละ 76.97 ตอบว่ามีกิจกรรม ร้อยละ 23.04 ได้แก่ กิจกรรมผู้นำชุมชนกำหนดหรือรณรงค์หรือประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 16.57 รองลงมา เล่นกีฬา ร้อยละ 3.96 และร้านไม่ให้เด็กซื้อ ร้อยละ 22.50 ตามลำดับ

2.5 สื่อและบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราร่วมใหญ่ การวิเคราะห์แสดงในรูปแบบจำนวนและร้อยละ สื่อและบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราร่วมใหญ่ และแสดงระดับสื่อและบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราร่วมใหญ่ จำแนกรายชื่อดังแสดงในตารางที่ 12, 13, 14 และตารางที่ 15

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละระดับของสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราร่วมใหญ่

ระดับสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราร่วมใหญ่	จำนวน	ร้อยละ
มาก	559	19.42
ปานกลาง	1,353	47.01
น้อย	966	33.57
รวม	2,878	100.00

ตารางที่ 13 ระดับของสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราร่วมใหญ่ จำแนกรายชื่อ

สื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราร่วมใหญ่	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
วิทยุกระจายเสียง/เทป/เครื่องเสียง	2.43	1.19	ปานกลาง
โทรทัศน์/วีซีดี/ภาพยนตร์	3.23	1.29	ปานกลาง
หนังสือพิมพ์/นิตยสาร/วารสาร	2.61	1.10	ปานกลาง
โปสเตอร์/ป้าย/แผ่นพับ โฆษณา	2.84	1.25	ปานกลาง
รวม	2.78	0.97	ปานกลาง

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละระดับของบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา

ระดับบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราของวัยรุ่น	จำนวน	ร้อยละ
มาก	156	5.42
ปานกลาง	1,145	39.79
น้อย	1,577	54.79
รวม	2,878	100.00

ตารางที่ 15 ระดับของบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา จำแนกรายชื่อ

บุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราของวัยรุ่น	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
พ่อแม่	1.57	0.95	น้อย
ญาติพี่น้อง	1.94	1.00	น้อย
เพื่อน	3.28	1.31	ปานกลาง
เจ้าของร้าน/เด็กเสิร์ฟ	2.37	1.26	ปานกลาง
รวม	2.29	0.83	น้อย

ผลการศึกษา พบว่าระดับของสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราของวัยรุ่นส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 47.01 รองลงมาอยู่ระดับน้อย ร้อยละ 33.57 ตามลำดับ และสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาระดับของสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราของวัยรุ่นพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยสื่อโทรทัศน์/วีซีดี/ภาพยนตร์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3.23 รองลงมาได้แก่ โปสเตอร์/ป้าย/แผ่นพับโฆษณา ค่าเฉลี่ย 2.84 และหนังสือพิมพ์/นิตยสาร/วารสาร ตามลำดับ

ในส่วนระดับของบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราของวัยรุ่นส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 54.79 รองลงมาในระดับปานกลาง ร้อยละ 39.79ตามลำดับ โดยบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาระดับของบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราของวัยรุ่น พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ ระดับน้อยจำนวน 2 ข้อ โดยเพื่อนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่เจ้าของร้าน/เด็กเสิร์ฟ ญาติพี่น้อง และพ่อแม่ ตามลำดับ

2.6 พฤติกรรมการดื่มของเพื่อนสนิท และพฤติกรรมการดื่มของครอบครัว การวิเคราะห์แสดงในรูปแบบจำนวนและร้อยละพฤติกรรมการดื่มของเพื่อนสนิท และพฤติกรรมการดื่มของครอบครัว ดังแสดงในตารางที่ 16,17 และตารางที่ 18

ตารางที่ 16 จำนวน และร้อยละพฤติกรรมการดื่มสุราของเพื่อน

การดื่มสุราของเพื่อน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ดื่ม	1,081	37.56
ดื่ม		
ดื่มทุกวัน	48	1.67
ดื่ม4-6 ครั้งต่อสัปดาห์	181	6.29
ดื่ม 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์	557	19.35
ดื่มน้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน	1,011	35.13
รวม	2,878	100.00

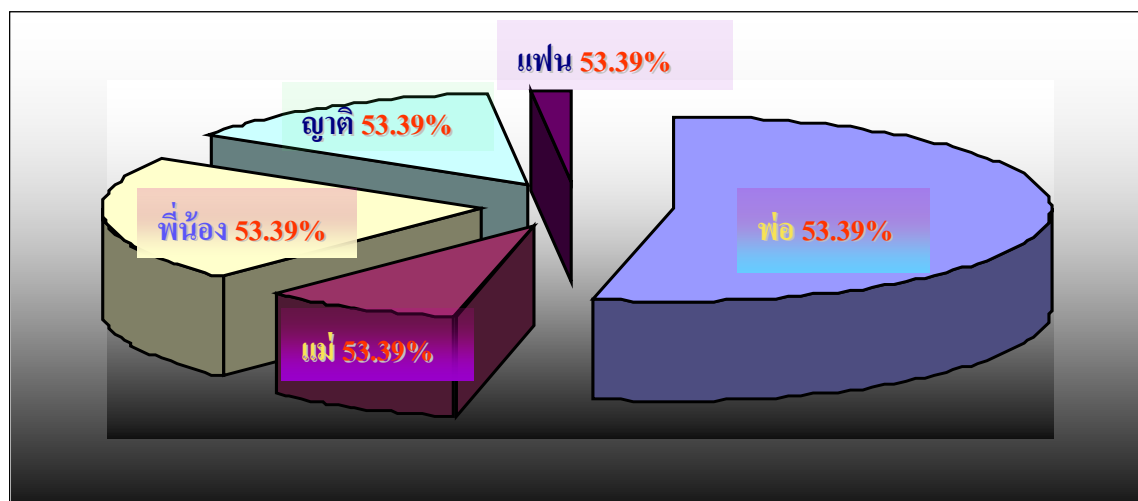
ตารางที่ 17 จำนวน และร้อยละพฤติกรรมการดื่มสุราของครอบครัว

การดื่มสุราของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ดื่ม	1,140	39.61
ดื่ม		
ดื่มทุกวัน	77	2.67
ดื่ม4-6 ครั้งต่อสัปดาห์	103	3.58
ดื่ม 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์	383	13.31
ดื่มน้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน	1,175	40.83
รวม	2,878	100.00

ตารางที่ 18 จำนวน และร้อยละของบุคคลในครอบครัววัยรุ่นที่ดื่มสุรา

บุคคลในครอบครัววัยรุ่นที่ดื่มสุรา	จำนวน	ร้อยละ
พ่อ	1,007	53.39
แม่	160	8.48
พี่น้อง	420	22.27
ญาติ	268	14.21
สามี/ภรรยา/แฟน	31	1.64
รวม	1,886	100.00

แผนภูมิที่ 2 แสดงพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของครอบครัววัยรุ่น

ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่มีเพื่อนสนิทที่ดื่มสุรา ร้อยละ 62.44 โดยส่วนใหญ่มีความถี่ในการดื่มส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 35.13 รองลงมา ดื่ม 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 19.35 และวัยรุ่นส่วนใหญ่มีคนในครอบครัวที่ดื่มสุรา ร้อยละ 60.39 โดยมีความถี่ในการดื่มส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 40.83 รองลงมา ดื่ม 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 13.31 เมื่อศึกษาถึงบุคคลในครอบครัวที่ดื่มสุรา พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นพ่อที่ดื่ม ร้อยละ 53.39 รองลงมา คือ พี่น้อง ร้อยละ 2.27 และญาติ ร้อยละ 14.21 ตามลำดับ

3. พฤติกรรมการดื่มสุราของของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภอกำแพง จังหวัดสุรินทร์

การวิเคราะห์แสดงในรูปแบบจำนวน ร้อยละพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น ระดับพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราจำแนกตามความถี่การดื่มสุรา และลักษณะพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราอื่นๆ โดยแยกอธิบายดังนี้

3.1 พฤติกรรมการดื่มสุรารายวัน โดยจำนวนและร้อยละพฤติกรรมการดื่มสุรารายวัน แสดงในตารางที่ 19 และจำนวน ร้อยละพฤติกรรมการดื่มสุรารายวันจำแนกตามปัจจัยต่างๆ แสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 19 จำนวน และร้อยละพฤติกรรมการดื่มสุรารายวัน

จำนวนและร้อยละพฤติกรรมการดื่มสุรา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ดื่ม	1,225	42.56
ดื่ม	1,653	57.44
รวม	2,878	100.00

ตารางที่ 20 จำนวน และร้อยละรายวันที่ดื่มสุราจำแนกตามปัจจัยต่างๆ

ปัจจัยต่างๆ	ไม่ดื่มสุรา	ดื่มสุรา	รวม	ร้อยละรายวันที่ดื่มสุรา
ลักษณะชุมชน				
ส่วย	605	634	1,239	51.17
ลาว	411	719	1,130	63.63
เขมร	209	300	509	58.94
รวม	1,225	1,653	2,878	57.44
เพศ				
ชาย	291	1,154	1,445	79.86
หญิง	934	499	1,433	34.82
รวม	1,225	1,653	2,878	57.44
อายุ				
อายุระหว่าง 13-15 ปี	537	332	869	38.20
อายุระหว่าง 16-19 ปี	387	612	999	61.26
อายุระหว่าง 20-24 ปี	301	709	1,010	70.20
รวม	1,225	1,653	2,878	57.44

ตารางที่ 20 จำนวน และร้อยละวัยรุ่นที่ดื่มสุร่าจำแนกตามปัจจัยต่างๆ (ต่อ)

ปัจจัยต่างๆ	ไม่ดื่มสุร่า	ดื่มสุร่า	รวม	ร้อยละวัยรุ่นที่ดื่มสุร่า
ระดับการศึกษา				
ไม่ได้เรียน	9	32	41	78.05
ประถมศึกษา	116	268	384	69.79
มัธยมศึกษา/ปวช.	1,014	1,238	2,252	54.97
อนุปริญญา/ปวส.	56	65	121	53.72
ปริญญาตรี	30	50	80	62.50
รวม	1,225	1,653	2,878	57.44
สถาบันวัยรุ่นที่กำลังศึกษา				
สามัญศึกษาระดับตำบล	653	513	1,166	44.00
สามัญศึกษาระดับอำเภอ, จังหวัด	105	95	200	47.50
อาชีวะระดับอำเภอ จังหวัด	67	125	192	65.10
อุดมศึกษา	39	50	89	56.18
รวม	864	783	1,647	47.54
ระดับเกรดเฉลี่ย				
ระดับต่ำระหว่าง 1.00-1.99	17	65	82	79.27
ระดับปานกลางระหว่าง 2.00-2.99	454	568	1,022	55.58
ระดับสูงระหว่าง 3.00-4.00	384	144	528	27.27
รวม	855	777	1,632	47.61
สถานภาพวัยรุ่น				
โสด	1,094	1,413	2,507	56.36
คู่	124	228	352	64.77
หย่า, แยกกันอยู่	7	12	19	63.16
รวม	1,225	1,653	2,878	57.44

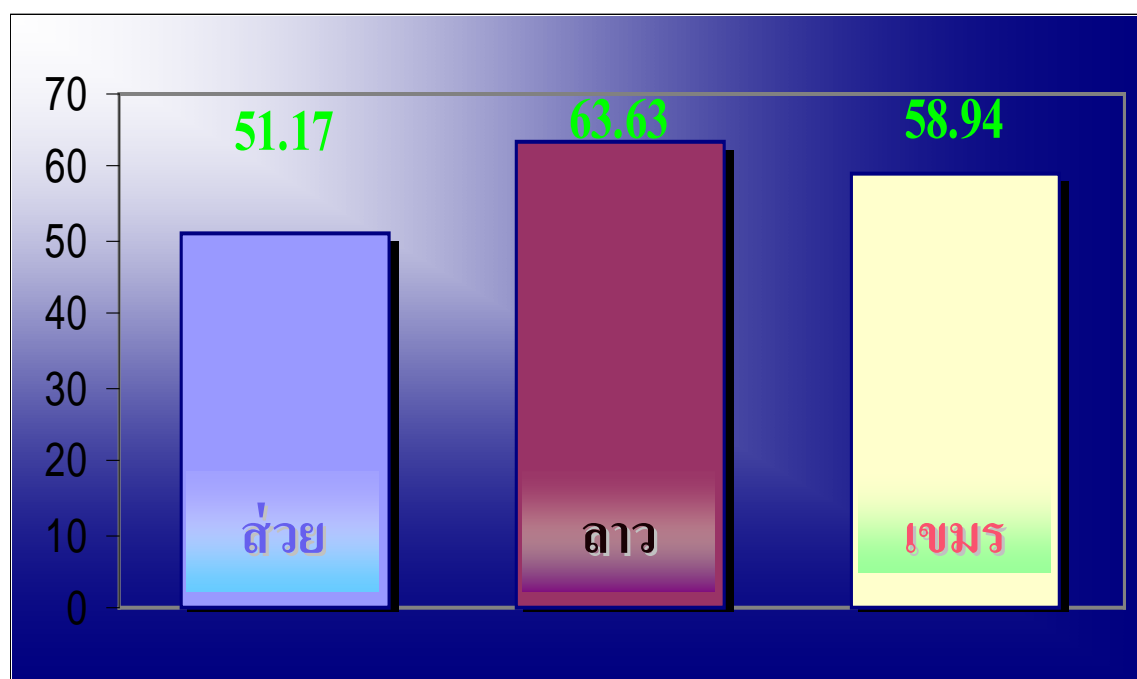
ตารางที่ 20 จำนวน และร้อยละวัยรุ่นที่ดื่มสุร่าจำแนกตามปัจจัยต่างๆ (ต่อ)

ปัจจัยต่างๆ	ไม่ดื่มสุร่า	ดื่มสุร่า	รวม	ร้อยละวัยรุ่นที่ดื่มสุร่า
อาชีพวัยรุ่น				
เกษตรกรรวม	160	378	538	70.26
รับจ้าง	168	430	598	71.91
ค้าขาย	21	43	64	67.19
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	0	12	12	100.00
นักเรียน/นักศึกษา	870	774	1,644	47.08
ว่างงาน	6	16	22	72.73
รวม	1,225	1,653	2,878	57.44
รายได้ต่อเดือนของครอบครัว				
ระหว่าง 500-2,400 บาท	351	499	850	58.71
ระหว่าง 2,401 – 4,300 บาท	508	709	1,217	58.26
ระหว่าง 4,301-6,200 บาท	262	273	535	51.03
ระหว่าง 6,201-8,100 บาท	31	73	104	70.19
8,101 บาทขึ้นไป	73	99	172	57.56
รวม	1,225	1,653	2,878	57.44
ความเพียงพอของรายได้ครอบครัว				
ไม่เพียงพอ	660	931	1,591	58.52
เพียงพอ	525	661	1,186	55.73
มีเหลือเก็บ	40	61	101	60.40
รวม	1,225	1,653	2,878	57.44
ลักษณะการคบเพื่อน				
เพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกัน	436	829	1,265	65.53
มีเพื่อนน้อยแต่ถึงไหนถึงกัน	139	243	382	63.61
มีเพื่อนน้อย นานๆ จะไปกับเพื่อน	616	547	1,163	47.03
ไม่ค่อยมีเพื่อนชอบอยู่คนเดียว	34	34	68	50.00
รวม	1,225	1,653	2,878	57.44

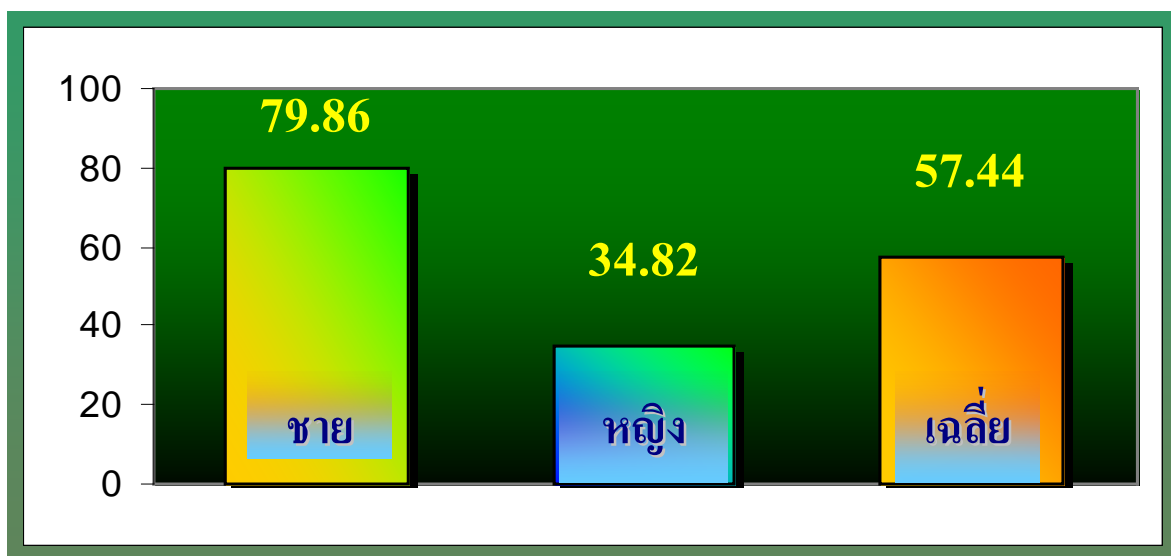
ตารางที่ 20 จำนวน และร้อยละวัยรุ่นที่ดื่มสุร่าจำแนกตามปัจจัยต่างๆ (ต่อ)

ปัจจัยต่างๆ	ไม่ดื่มสุร่า	ดื่มสุร่า	รวม	ร้อยละวัยรุ่นที่ดื่มสุร่า
ระดับความรู้พิษภัยการดื่มสุร่า				
ต่ำ	27	62	89	69.66
ปานกลาง	259	467	726	64.33
สูง	939	1,124	2,063	54.48
รวม	1,225	1,653	2,878	57.44
ทัศนคติการดื่มสุร่าของวัยรุ่น				
ต่ำ	77	110	187	58.82
ปานกลาง	726	1,146	1,872	61.22
สูง	422	397	819	48.47
รวม	1,225	1,653	2,878	57.44

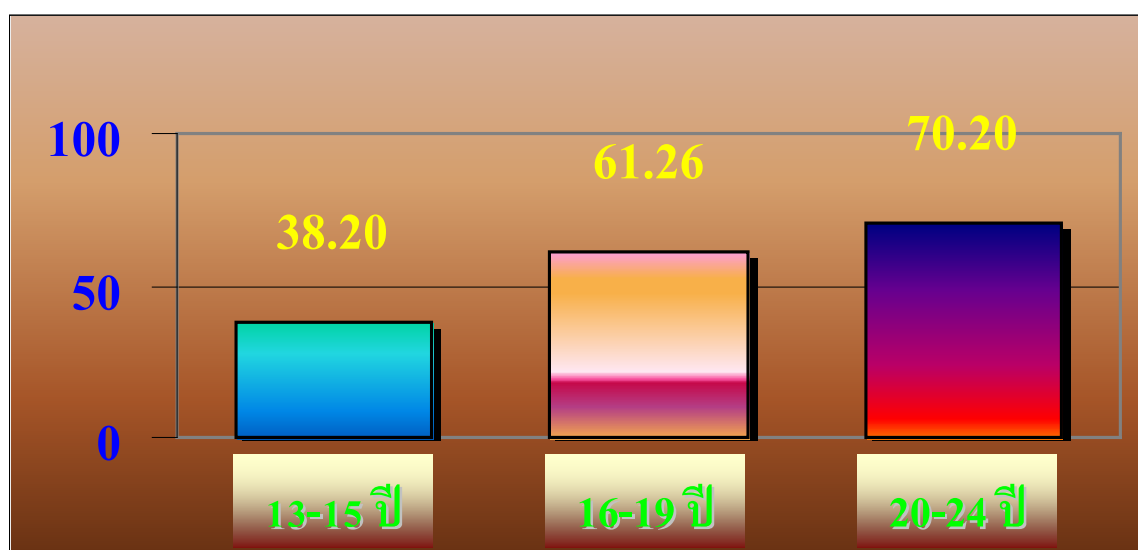
แผนภูมิที่ 3 แสดงลักษณะการดื่มสุร่าของวัยรุ่นจำแนกตามปัจจัยลักษณะชุมชน

แผนภูมิที่ 4 แสดงลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่นจำแนกตามปัจจัยเพศ

แผนภูมิที่ 5 แสดงลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่นจำแนกตามปัจจัยช่วงอายุ

ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นที่ดื่มสุราร้อยละ 57.44 ไม่ดื่ม ร้อยละ 42.56 เมื่อพิจารณาตามจำนวน ร้อยละพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราวัยรุ่นจำแนกตามปัจจัยต่างๆ เปรียบเทียบกันในแต่ละกลุ่มปัจจัย พบว่า ลักษณะชุมชนส่วนใหญ่วัยรุ่นชุมชนลาวดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 63.63 ส่วนใหญ่วัยรุ่นอายุระหว่าง 20-24 ปี ดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 70.20 ระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่วัยรุ่นไม่ได้เรียนดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 78.05 ส่วนใหญ่วัยรุ่นที่กำลังเรียนสถาบันอาชีวะระดับอำเภอหรือจังหวัดมีการดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 65.10 ส่วนใหญ่วัยรุ่นที่กำลังเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยระดับต่ำระหว่าง 1.00-1.99 มีการดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 79.27 ส่วนใหญ่วัยรุ่นสถานภาพคู่มักมีการดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 64.77 ส่วนใหญ่วัยรุ่น

อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจมีการดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่วัยรุ่นที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัว ระหว่าง 6,201-8,100 บาท มีการดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 70.19 ส่วนใหญ่วัยรุ่นที่มีความเพียงพอของรายได้ครอบครัวเหลือเก็บ มีการดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 60.40 ส่วนใหญ่วัยรุ่นที่คบเพื่อนแบบเพื่อนเยอะถึงไหนถึงกัน มีการดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 65.53 ส่วนใหญ่วัยรุ่นที่มีระดับความรู้พินัยการดื่มสุรต่ำ มีการดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 69.66 และส่วนใหญ่วัยรุ่นที่มีระดับการทัศนคติต่อการดื่มสุรปานกลาง มีการดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 61.22

3.2 ระดับพฤติกรรมการดื่มสุรวัยรุ่น โดยจำนวน ร้อยละและความถี่พฤติกรรมการดื่มสุรจำแนกตามยี่ห้อสุร แสดงในตารางที่ 21 และแสดงจำนวน และร้อยละระดับความถี่พฤติกรรมการดื่มสุร แสดงในตารางที่ 22

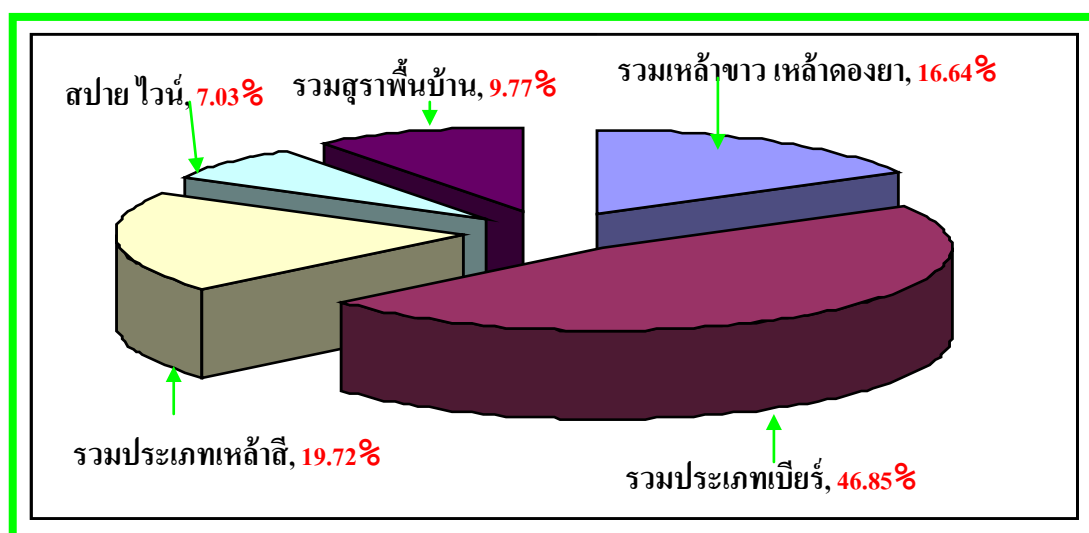
ตารางที่ 21 จำนวน ร้อยละและความถี่พฤติกรรมการดื่มสุรจำแนกตามยี่ห้อสุร

ยี่ห้อสุร	จำนวนวัยรุ่น ดื่มสุร	ร้อยละ	ความถี่การดื่มสุร		
			ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
เหล้าขาว 40 ดีกรี	830	12.24	1.43	0.77	น้อย
เหล้าขาว40 ดีกรีดองยา	224	3.30	1.42	0.73	น้อย
เหล้าดองยาแสงสว่างตรา ค้างคาวชนิดน้ำ	45	0.66	1.31	0.70	น้อย
เหล้าเซียงซุน	30	0.44	1.60	0.93	น้อย
รวมเหล้าขาว เหล้าดองยา	1,129	16.64	1.44	0.78	น้อย
เบียร์ช้าง	1,218	17.96	1.46	0.73	น้อย
เบียร์ลีโ	1,127	16.62	1.45	0.74	น้อย
เบียร์อาชา	801	11.80	1.52	0.80	น้อย
เบียร์สิงห์	25	0.37	1.28	0.61	น้อย
เบียร์ไฮเนเก้น	6	0.09	1.00	0.00	น้อย
รวมประเภทเบียร์	3,177	46.84	1.34	0.48	น้อย
เหล้าแสงโสม	427	6.30	1.23	0.58	น้อย
เหล้าหงษ์ทอง	193	2.85	1.22	0.55	น้อย
เหล้าแม่โขง	208	3.07	1.25	0.58	น้อย
เหล้าแสงทิพย์	106	1.56	1.15	0.43	น้อย

ตารางที่ 21 จำนวน ร้อยละและความถี่พฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกตามยี่ห้อสุร่า (ต่อ)

ยี่ห้อสุร่า	จำนวนวัยรุ่น ดื่มสุร่า	ร้อยละ	ความถี่การดื่มสุร่า		
			ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
เหล้ารีเจนท์	235	3.46	1.13	0.36	น้อย
เหล้ามาสเตอร์เบลน	115	1.70	1.00	0.00	น้อย
เหล้าฮันเดรตไฟเฟิล	53	0.78	1.06	0.23	น้อย
รวมประเภทเหล้าสี	1,337	19.72	1.15	0.46	น้อย
สพายไวน์คูลเลอร์	477	7.03	1.13	0.42	น้อย
เหล้าดื่ม	68	1.00	1.37	0.57	น้อย
เหล้าสาโท	595	8.77	1.14	0.44	น้อย
รวมสุร่าพื้นบ้าน	663	9.77	1.26	0.51	น้อย
รวมทั้งหมด	6,783	100.00	1.27	0.54	น้อย

แผนภูมิที่ 6 จำนวนและร้อยละ พฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกตามชนิดสุร่า

ตารางที่ 22 จำนวน และร้อยละระดับความถี่พฤติกรรมการดื่มสุรา

ระดับความถี่พฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น	จำนวน	ร้อยละ
มาก	43	1.50
ปานกลาง	424	14.73
น้อย	2,411	83.77
รวม	2,878	100.00

ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นที่ดื่มสุราส่วนใหญ่ดื่มในระดับที่น้อย ร้อยละ 50.97 รองลงมาระดับปานกลาง ร้อยละ 5.50 และระดับมาก ร้อยละ 0.97 ตามลำดับ ผลการศึกษาชนิดสุราที่วัยรุ่นดื่มเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ เบียร์ร้อยละ 46.84 รองลงมา คือ เหล้าสี ร้อยละ 16.64 และเหล้าขาว, เหล้าดองยาร้อยละ 16.64 เมื่อพิจารณาตามยี่ห้อสุรา พบว่าส่วนใหญ่วัยรุ่นดื่มเบียร์ช้าง ร้อยละ 17.96 รองลงมาเบียร์ลีโอ ร้อยละ 16.62 และเหล้าขาว 40 ดิกรี ร้อยละ 12.24 ตามลำดับ ส่วนระดับความถี่พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามยี่ห้อสุราพบว่า ทุกยี่ห้อวัยรุ่นมีการดื่มสุราในระดับที่น้อย โดยเหล้าเซียงซุนมีค่าเฉลี่ยการดื่มมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.60 รองลงมา คือ เบียร์อาซา ค่าเฉลี่ย 1.52 และเบียร์ช้าง ค่าเฉลี่ย 1.46 ตามลำดับ

3.2 ลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่น การวิเคราะห์ในส่วนจำนวน ร้อยละขนาดปริมาตรบรรจุหรือภาชนะใช้ดื่มสุราจำแนกตามยี่ห้อสุราโดยรวม ดังแสดงในตารางที่ 23 และจำนวน ร้อยละขนาดปริมาตรบรรจุหรือภาชนะใช้ดื่มสุราจำแนกตามยี่ห้อสุรา รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ง สถานที่ซื้อสุรา เหตุผลที่ท่านชอบดื่มสุราชนิด ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่มสุราของท่านแต่ละครั้ง เวลาที่ดื่มสุรา สถานที่ดื่มสุรา และบุคคลที่วัยรุ่นดื่มสุราด้วย แสดงดังตารางที่ 24

ตารางที่ 23 จำนวน ร้อยละขนาดปริมาตรบรรจุหรือภาชนะใช้ดื่มสุราจำแนกตามยี่ห้อสุรา

ขนาดบรรจุสุรา/ยี่ห้อสุรา	จำนวนวัยรุ่นที่ดื่ม	ร้อยละ
เบ๊ก	406	6.05
ก๊ก	168	2.50
แก้ว	776	11.57
กระป๋อง	331	4.93
ขวดเล็ก,ขวดแบน	1,045	15.58
ขวดกลม,ขวดใหญ่	3,959	59.01
ไห, กระติก	24	0.36
รวม	6,709	100.00

ตารางที่ 24 ลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่น

ลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่น	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะร้านที่ซื้อ		
ร้านชำ ร้านค้าปลีก	1,549	80.85
ร้านขายของส่ง	214	11.17
ซูเปอร์มาร์เกต/มินิมาร์ท	153	7.98
รวม	1,916	100.00
ไม่ตอบ/ไม่ให้ข้อมูล	34	
แหล่งที่ซื้อสุรา		
แหล่งซื้อสุราในหมู่บ้าน	1,496	91.05
แหล่งซื้อสุรานอกหมู่บ้าน	48	2.92
แหล่งซื้อสุราในตัวอำเภอ	90	5.48
แหล่งซื้อใกล้ที่เรียนหรือที่ทำงาน	9	0.55
รวม	1,643	100.00
ไม่ตอบ/ไม่ให้ข้อมูล	307	8.12
เหตุผลที่ท่านชอบดื่มสุรา		
รสชาติดี	845	22.36
ราคาถูก	661	17.49
หาซื้อง่าย สะดวก	912	24.13
คุณภาพดี	194	5.13
เคยดื่มเป็นประจำ	332	8.79
โฆษณา	185	4.90
ยี่ห้อ	71	1.88
ทางร้านมีขายประจำร้าน	556	14.71
สีน้ำตาลลักษณะสีน้ำตาล	23	0.61
รวม	3,779	100.00

ตารางที่ 24 ลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่น (ต่อ)

ลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่น	จำนวน	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายในการดื่มต่อครั้ง		
5-99 บาท	822	50.34
100-199 บาท	602	36.86
200-299 บาท	160	9.80
300-399 บาท	19	1.16
มากกว่า 400 บาทขึ้นไป	30	1.84
รวม	1,633	100.00
เวลาที่ชอบดื่มสุรา		
เช้า 06.01-12.00 น.	357	19.98
บ่าย 12.01-18.00 น.	583	32.62
เย็น 18.01-24.00 น.	803	44.94
ดึก 24.01-06.00 น.	44	2.46
รวม	1,787	100.00
สถานที่ดื่มสุรา		
บ้านตนเอง	825	20.78
บ้านเพื่อน	1,252	31.53
ร้านค้าที่ซื้อสุรา	474	11.94
บ้านเช่า/บ้านพัก	225	5.67
ที่ทำงาน	61	1.54
ร้านอาหาร	217	5.46
ตามสี่แยกหมู่บ้าน/ที่สาธารณะ/จุดรวมกลุ่มตามหมู่บ้าน	849	21.38
โรงเรียน	68	1.71
รวม	3,971	100.00

ตารางที่ 24 ลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่น (ต่อ)

ลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่น	จำนวน	ร้อยละ
บุคคลที่ดื่มสุราด้วย		
เพื่อน	1,520	58.48
คนเดียว	197	7.58
คนรัก	144	5.54
ครอบครัว	134	5.16
ญาติ	514	19.78
นักร้อง/เด็กเสิร์ฟ	90	3.46
รวม	2,599	100.00

ผลการศึกษา พบว่า ขนาดบรรจุสุราหรืออุปกรณ์ในการดื่มสุรา (แสดงในตารางที่ 23) ส่วนใหญ่คือ ขนาดขวดกลมหรือขวดใหญ่ ประมาณ 750-625 มิลลิลิตร (มล.) จำนวน 17 ชนิดสุรา ร้อยละ 59.01 รองลงมาได้แก่ ขวดเล็ก, ขวดแบน ประมาณ 350-330 มล. จำนวน 15 ชนิดสุรา ร้อยละ 15.58 และแก้ว ประมาณ 200-150 มล. จำนวน 15 ชนิดสุรา ร้อยละ 11.57 ตามลำดับ ส่วนขนาดบรรจุสุราหรืออุปกรณ์ในการดื่มสุราที่ใช้น้อย คือ ไหหรือกระติก ประมาณ 10,000-4,000 มล. ที่ใช้บรรจุเพียงเหล้าสาโท เท่านั้น ร้อยละ 0.36 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาถึงขนาดบรรจุสุราหรืออุปกรณ์ในการดื่มสุราเป็นเป๊ก ประมาณ 50-30มล. (แสดงในภาคผนวก ง) พบว่า ส่วนใหญ่ใช้กับยี่ห้อเหล้าขาว 40 ดีกรี ร้อยละ 58.13 รองลงมาคือ เหล้าขาวดองยา ร้อยละ 23.64 ส่วนจำนวนเฉลี่ยต่อครั้งต่อปริมาณที่ดื่ม พบว่า เหล้ารีเจนซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.36 รองลงมาคือ เหล้าแสงโสม มีค่าเฉลี่ยต่อครั้งต่อปริมาณที่ดื่ม 1.89 ขนาดบรรจุสุราหรืออุปกรณ์ในการดื่มสุราเป็นก๊ก ประมาณ 150-100 มล. พบว่าส่วนใหญ่เหล้าขาว ร้อยละ 71.42 รองลงมาเหล้าขาวดองยา ร้อยละ 19.64 และเหล้ารีเจนซี่ ร้อยละ 5.36 ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยต่อครั้งต่อปริมาณที่ดื่ม พบว่า เหล้าดองยาค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2.00 รองลงมา เหล้ารีเจนซี่มีค่าเฉลี่ยต่อครั้งต่อปริมาณที่ดื่ม ร้อยละ 1.67 ขนาดบรรจุสุราหรืออุปกรณ์ในการดื่มสุราเป็นแก้ว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเบียร์ลิโอ ร้อยละ 20.49 รองลงมาเบียร์ช้าง ร้อยละ 19.45 และเหล้าสาโท ร้อยละ 18.43 ตามลำดับส่วนค่าเฉลี่ยต่อครั้งต่อปริมาณที่ดื่ม พบว่า เบียร์อาขามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3.01 รองลงมาเบียร์ช้าง มีค่าเฉลี่ยต่อครั้งต่อปริมาณที่ดื่ม 3.01 ขนาดบรรจุสุราหรืออุปกรณ์ในการดื่มสุราเป็นกระป๋อง เป็นเบียร์ทั้งหมดส่วนใหญ่เบียร์ช้าง ร้อยละ 44.11 รองลงมาเบียร์ลิโอ ร้อยละ 38.97 และเบียร์อาขา ร้อยละ 16.01 ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยต่อครั้งต่อปริมาณที่ดื่ม ก็เหมือนกับขนาดบรรจุสุราหรืออุปกรณ์ในการดื่มสุราของวัยรุ่น คือ เบียร์ช้าง มีค่าเฉลี่ย

มากที่สุด 1.46 รองลงมาเบียร์ลิโอ ค่าเฉลี่ย 1.42 และเบียร์อาชา ค่าเฉลี่ย 1.32 ตามลำดับ ขนาดบรรจุสุรา เป็นขวดเล็กหรือขวดแบน พบว่าส่วนใหญ่เป็นสพายไวน์คูลเลอร์ ร้อยละ 40.00 รองลงมาคือเหล้าขาว ร้อยละ 17.80 และเหล้าแสงโสม ร้อยละ 8.22 ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยต่อครั้งต่อปริมาตรที่ดื่ม พบว่า เหล้าสาโท มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2.94 รองลงมาเบียร์อาชามีค่าเฉลี่ย 2.00 และสพายไวน์คูลเลอร์ 1.80 ตามลำดับ ขนาดบรรจุสุราขวดใหญ่หรือขวดกลม พบว่าส่วนใหญ่เป็นเบียร์ช้าง ร้อยละ 23.19 รองลงมา คือเบียร์ลิโอ ร้อยละ 21.04 และเบียร์อาชา ร้อยละ 16.08 ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยต่อครั้งต่อปริมาตรที่ดื่ม พบว่าเบียร์อาชา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3.37 รองลงมาเบียร์ลิโอมีค่าเฉลี่ย 3.10 และเบียร์ช้าง 3.02 ตามลำดับ และสุดท้ายขนาดบรรจุสุราเป็นกระติกหรือไห พบว่ามีเพียงเหล้าสาโทเท่านั้นที่ใช้บรรจุ

ลักษณะร้านที่ซื้อไวน์หรือสุรา (แสดงในตารางที่ 24) พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นร้านชำ ร้านค้าปลีก ร้อยละ 80.85 รองลงมาเป็นร้านขายของส่ง ร้อยละ 11.17 และซูเปอร์มาร์ท/มินิมาร์ท ร้อยละ 7.98 ตามลำดับ ส่วนแหล่งที่ซื้อสุรา พบว่า ส่วนใหญ่ซื้อสุราในหมู่บ้าน ร้อยละ 91.05 รองลงมาซื้อสุรา ในตัวอำเภอ ร้อยละ 5.48 สำหรับเหตุผลที่ซื้อสุราซื้อสุรายี่ห้อที่ตอบตามแบบสัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าหาซื้อง่าย สะดวก ร้อยละ 24.13 รองลงมาคือ รสชาติดี ร้อยละ 22.36 ราคาถูก ร้อยละ 17.49 และ ทางร้านมีขายประจำร้าน ร้อยละ 14.71 ตามลำดับ ค่าใช้จ่ายในการดื่มต่อครั้งของไวน์เฉลี่ย 55.14 บาท โดยส่วนใหญ่อยู่ระหว่างจำนวน 5-99 บาท ร้อยละ 50.34 และระหว่างจำนวน 100-199 บาท ร้อยละ 36.86 เวลาที่ซื้อสุราซื้อสุรา ส่วนใหญ่ตอนเย็น(18.01-24.00 น.) ร้อยละ 44.94 รองลงมาตอน บ่าย(12.01-18.00 น.) ร้อยละ 32.62 ตามลำดับ สถานที่ที่ซื้อสุรา ส่วนใหญ่เป็นบ้านเพื่อน ร้อยละ 31.53 รองลงมาตามสี่แยกหมู่บ้าน/ที่สาธารณะ/จุดรวมกลุ่มตามหมู่บ้าน ร้อยละ 21.38 และบ้านตนเอง ร้อยละ 20.78 ตามลำดับ และบุคคลที่ซื้อสุราด้วย ส่วนใหญ่ดื่มกับ เพื่อน ร้อยละ 58.48 รองลงมา คือญาติ ร้อยละ 19.78 และดื่มคนเดียว ร้อยละ 7.58 ตามลำดับ

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม ต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของ วัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

4.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยนำ ต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

4.1.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของลักษณะของชุมชนกับพฤติกรรมการ ดื่มสุราของวัยรุ่น ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ดังแสดงในตารางที่ 25 และ 26

ตารางที่ 25 พฤติกรรมการดื่มสุรารายวันตามลักษณะของชุมชนวัยรุ่น

ลักษณะชุมชน	จำนวน	Mean	S.D.	ระดับ
ส่วย	1,239	1.16	0.43	น้อย
ลาว	1,130	1.20	0.42	น้อย
เขมร	509	1.17	0.40	น้อย
รวม	2,878	1.18	0.42	น้อย

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบความแปรปรวนลักษณะของลักษณะชุมชนกับพฤติกรรมการดื่มสุรารายวัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.79	2	0.39	2.24	0.11
ภายในกลุ่ม	504.84	2,875	0.18		
รวม	505.62	2,877			

ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นทั้งชุมชนส่วย ลาว เขมร มีพฤติกรรมการดื่มสุราในระดับน้อย โดยวัยรุ่นที่มีค่าเฉลี่ยการดื่มสุราสูงที่สุด คือ วัยรุ่นลาว ค่าเฉลี่ย 1.20 รองลงมาวัยรุ่นเขมร ค่าเฉลี่ย 1.17 และวัยรุ่นส่วย ค่าเฉลี่ย 1.16 ตามลำดับ และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ลักษณะของชุมชนวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.1.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของเพศกับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น
ใช้สถิติ t-test ดังแสดงในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของเพศกับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น

เพศ	จำนวน	Mean	S.D.	t	Sig
ชาย	1,445	1.29	0.50	15.45	p < 0.05
หญิง	1,433	1.06	0.27		

ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นชายมีพฤติกรรมการดื่มสุราสูงกว่าเพศหญิง ซึ่งเพศชายมีค่าเฉลี่ยการดื่มสุรา 1.29 อยู่ในระดับน้อย และเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 1.06 อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ลักษณะของเพศวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.1.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของอายุกับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น
ใช้สถิติ t-test ดังแสดงในตารางที่ 28 และ 29

ตารางที่ 28 พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามอายุวัยรุ่น

อายุ	จำนวน	Mean	S.D.	ระดับ
อายุระหว่าง 13-15 ปี	869	1.05	0.22	น้อย
อายุระหว่าง 16-19 ปี	999	1.16	0.38	น้อย
อายุระหว่าง 20-24 ปี	1,010	1.30	0.53	น้อย
รวม	2,878	1.18	0.42	น้อย

ตารางที่ 29 การเปรียบเทียบความแปรปรวนอายุกับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	30.13	2	15.06	91.08	$p < 0.05$
ภายในกลุ่ม	475.50	2,875	0.17		
รวม	505.62	2,877			

ผลการศึกษาพบว่า อายุวัยรุ่นที่มีค่าเฉลี่ยการดื่มสุราสูงที่สุด คือ อายุระหว่าง 20-24 ปี ค่าเฉลี่ย 1.30 อยู่ในระดับน้อย รองลงมาอายุระหว่าง 16-19 ปี ค่าเฉลี่ย 1.16 และอายุระหว่าง 13-15 ปี ค่าเฉลี่ย 1.05 ตามลำดับ และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า อายุวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลการทดสอบรายคู่ พบว่า อายุวัยรุ่นทุกกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.1.4 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระดับการศึกษากับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ดังแสดงในตารางที่ 30 และ 31

ตารางที่ 30 พฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกตามระดับการศึกษาวัยรุ่น

ระดับการศึกษา	จำนวน	Mean	S.D.	ระดับ
ไม่ได้เรียน	41	1.37	0.62	ปานกลาง
ประถมศึกษา	384	1.41	0.59	ปานกลาง
มัธยมศึกษา/ปวช.	2,252	1.14	0.37	น้อย
อนุปริญญา/ปวส.	121	1.12	0.33	น้อย
ปริญญาตรี	80	1.04	0.19	น้อย
รวม	2,878	1.18	0.42	น้อย

ตารางที่ 31 การเปรียบเทียบความแปรปรวนการศึกษากับพฤติกรรมการดื่มสุร่าของวัยรุ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	27.82	4	6.96	41.83	p < 0.05
ภายในกลุ่ม	477.80	2,873	0.17		
รวม	505.62	2,877			

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาวัยรุ่นที่มีค่าเฉลี่ยการดื่มสุร่าสูงที่สุด คือ ประถมศึกษา ค่าเฉลี่ย 1.41 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาไม่ได้เรียน ค่าเฉลี่ย 1.37 อยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน และมัธยมศึกษา/ปวช. ค่าเฉลี่ย 1.14 อยู่ในระดับน้อยตามลำดับ และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่า ระดับการศึกษาวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุร่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่า พฤติกรรมการดื่มสุร่าที่ต่างกัน ได้แก่ (ไม่ได้เรียน, มัธยมศึกษา/ปวช.), (ไม่ได้เรียน, อนุปริญญา/ปวส.), (ไม่ได้เรียน, ปริญญาตรี), (ประถมศึกษา, มัธยมศึกษา/ปวช.), (ประถมศึกษา, อนุปริญญา/ปวส.) และ (ประถมศึกษา, ปริญญาตรี)

4.1.5 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของสถาบันการศึกษากับพฤติกรรมการดื่มสุร่าของวัยรุ่น ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ดังแสดงในตารางที่ 32 และ 33

ตารางที่ 32 พฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกตามสถาบันการศึกษาวัยรุ่น

สถาบันการศึกษา	จำนวน	Mean	S.D.	ระดับ
โรงเรียนสามัญศึกษาระดับตำบล	1,166	1.06	0.25	น้อย
โรงเรียนสามัญศึกษาระดับอำเภอ จังหวัด	200	1.06	0.23	น้อย
อาชีวะระดับอำเภอ จังหวัด	192	1.16	0.37	น้อย
สถาบันอุดมศึกษา	89	1.03	0.18	น้อย
รวม	1,647	1.07	0.26	น้อย

ตารางที่ 33 การเปรียบเทียบความแปรปรวนสถาบันการศึกษากับพฤติกรรมการดื่มสุร่าวัยรุ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.79	3	0.60	8.97	p < 0.05
ภายในกลุ่ม	109.46	1,643	0.07		
รวม	111.26	1,646			

ผลการศึกษาพบว่า สถาบันการศึกษาวัยรุ่นมีพฤติกรรมการดื่มสุร่าอยู่ในระดับน้อยทุกสถาบัน โดยที่มีค่าเฉลี่ยการดื่มสุร่าสูงที่สุด คือ อาชีวะระดับอำเภอ จังหวัด ค่าเฉลี่ย 1.16 รองลงมาคือโรงเรียนสามัญศึกษาระดับอำเภอ จังหวัดและโรงเรียนสามัญศึกษาระดับตำบล ค่าเฉลี่ย 1.06 ส่วนสถาบันอุดมศึกษามีค่าเฉลี่ยการดื่มสุร่าต่ำสุด คือ 1.03 และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่าสถาบันการศึกษาวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุร่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมการดื่มสุร่าแตกต่าง คือ (โรงเรียนสามัญศึกษาระดับตำบล, อาชีวะระดับอำเภอ จังหวัด), (โรงเรียนสามัญศึกษาระดับอำเภอ จังหวัด, อาชีวะระดับอำเภอ จังหวัด) และ (อาชีวะระดับอำเภอ จังหวัด, สถาบันอุดมศึกษา)

4.1.6 การเปรียบเทียบความแตกต่างระดับเกรดเฉลี่ยกับพฤติกรรมการดื่มสุร่าของวัยรุ่น ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ดังแสดงในตารางที่ 34 และ 35

ตารางที่ 34 พฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกตามเกรดเฉลี่ย

ระดับเกรดเฉลี่ย	จำนวน	Mean	S.D.	ระดับ
ระดับต่ำระหว่าง 1.00-1.99	82	1.17	0.38	น้อย
ระดับปานกลางระหว่าง 2.00-2.99	1,022	1.09	0.29	น้อย
ระดับสูงระหว่าง 3.00-4.00	528	1.02	0.15	น้อย
รวม	1,632	1.07	0.26	น้อย

ตารางที่ 35 การเปรียบเทียบความแปรปรวนเกรดเฉลี่ยกับพฤติกรรมการดื่มสุร่าวัยรุ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.49	2	1.24	18.62	p < 0.05
ภายในกลุ่ม	108.69	1,629	0.07		
รวม	111.18	1,631			

ผลการศึกษาพบว่า ระดับเกรดเฉลี่ยวัยรุ่นมีพฤติกรรมการดื่มสุร่าอยู่ในระดับน้อยทุกระดับ โดยมึค่าเฉลี่ยการดื่มสุร่าสูงที่สุด คือ ระดับต่ำระหว่าง 1.00-1.99 ค่าเฉลี่ย 1.17 รองลงมาคือระดับปานกลางระหว่าง 2.00-2.99 ค่าเฉลี่ย 1.09 และระดับสูงระหว่าง 3.00-4.00 ค่าเฉลี่ย 1.02 ตามลำดับ และจากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ระดับเกรดเฉลี่ยวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุร่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า ทุกระดับเกรดเฉลี่ยมีพฤติกรรมการดื่มสุร่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.1.7 การเปรียบเทียบความแตกต่างสถานภาพกับพฤติกรรมการดื่มสุร่าของวัยรุ่น ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ดังแสดงในตารางที่ 36 และ 37

ตารางที่ 36 พฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกสถานภาพวัยรุ่น

สถานภาพ	จำนวน	Mean	S.D.	ระดับ
โสด	2,507	1.16	0.40	น้อย
คู่	352	1.30	0.54	น้อย
หย่า, แยกกันอยู่	19	1.32	0.48	น้อย
รวม	2,878	1.18	0.42	น้อย

ตารางที่ 37 การเปรียบเทียบความแปรปรวนสถานภาพกับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	6.34	2	3.17	18.26	p < 0.05
ภายในกลุ่ม	499.28	2,875	0.17		
รวม	505.62	2,877			

ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพวัยรุ่นมีพฤติกรรมการดื่มสุราอยู่ในระดับน้อยทุกระดับ โดยที่มีค่าเฉลี่ยการดื่มสุราสูงที่สุด คือ หย่า, แยกกันอยู่ ค่าเฉลี่ย 1.32 รองลงมาคือ คู่ ค่าเฉลี่ย 1.30 และระดับโสด ค่าเฉลี่ย 1.16 ตามลำดับ และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า สถานภาพวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า เฉพาะสถานภาพโสดกับคู่มีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.1.8 การเปรียบเทียบความแตกต่างอาชีพกับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ดังแสดงในตารางที่ 38 และ 39

ตารางที่ 38 พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามอาชีพวัยรุ่น

อาชีพวัยรุ่น	จำนวน	Mean	S.D.	ระดับ
เกษตรกร	538	1.36	0.52	ปานกลาง
รับจ้าง	598	1.30	0.55	น้อย
ค้าขาย	64	1.22	0.42	น้อย
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12	1.25	0.45	น้อย
นักเรียน/นักศึกษา	1,644	1.07	0.26	น้อย
ว่างงาน	22	1.32	0.65	น้อย
รวม	2,878	1.18	0.42	น้อย

ตารางที่ 39 การเปรียบเทียบความแปรปรวนอาชีพกับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	44.78	5	8.96	55.82	p < 0.05
ภายในกลุ่ม	460.84	2,872	0.16		
รวม	505.62	2,877			

ผลการศึกษพบว่า อาชีพวัยรุ่นมีพฤติกรรมการดื่มสุร่าอยู่ในระดับน้อยทุกระดับ ยกเว้นอาชีพเกษตรกรที่อยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยการดื่มสุร่าสูงที่สุด 1.36 รองลงมาคือ ว่างาน ค่าเฉลี่ย 1.32 และรับจ้าง ค่าเฉลี่ย 1.30 ตามลำดับ และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า อาชีพวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุร่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า กลุ่มที่มีพฤติกรรมการดื่มสุร่าแตกต่าง ได้แก่ (เกษตรกร, นักเรียน/นักศึกษา) และ (รับจ้าง, นักเรียน/นักศึกษา) เท่านั้นที่มีความแตกต่าง

4.1.9 การเปรียบเทียบความแตกต่างสถานภาพพ่อแม่กับพฤติกรรมการดื่มสุร่าของวัยรุ่น ใช้สถิติ t-test ดังแสดงในตารางที่ 40

ตารางที่ 40 การเปรียบเทียบความแปรปรวนสถานภาพพ่อแม่กับพฤติกรรมการดื่มสุร่าวัยรุ่น

สถานภาพพ่อแม่	จำนวน	Mean	S.D.	t	Sig
คู่	2,500	1.17	0.41	-0.46	0.65
หม้าย, หย่า, แยกกันอยู่	375	1.18	0.42		

ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นที่สถานภาพพ่อแม่หม้าย, หย่า, แยกกันอยู่มีพฤติกรรมการดื่มสุร่าค่าเฉลี่ย 1.18 สูงกว่าวัยรุ่นสถานภาพพ่อแม่คู่ มีค่าเฉลี่ย 1.17 มีระดับพฤติกรรมการดื่มสุร่าอยู่ในระดับน้อยทั้งสองสถานภาพ และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ลักษณะของสถานภาพพ่อแม่วัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุร่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.1.10 การเปรียบเทียบความแตกต่างลักษณะการคบเพื่อนกับพฤติกรรมการดื่มสุร่าของวัยรุ่น ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ดังแสดงในตารางที่ 41 และ 42

ตารางที่ 41 พฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกตามลักษณะการคบเพื่อนของวัยรุ่น

ลักษณะการคบเพื่อน	จำนวน	Mean	S.D.	ระดับ
เพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกัน	1,265	1.25	0.47	น้อย
มีเพื่อนน้อยแต่ถึงไหนถึงกัน	382	1.17	0.40	น้อย
มีเพื่อนน้อย และนานๆ จะไปกับเพื่อน	1,163	1.11	0.35	น้อย
ไม่ค่อยมีเพื่อนชอบอยู่คนเดียว	68	1.03	0.17	น้อย
รวม	2,878	1.18	0.42	น้อย

ตารางที่ 42 การเปรียบเทียบความแปรปรวนลักษณะการคบเพื่อนกับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	13.27	3	4.42	25.82	p < 0.05
ภายในกลุ่ม	492.35	2,874	0.17		
รวม	505.62	2,877			

ผลการศึกษา พบว่า ลักษณะการคบเพื่อนของวัยรุ่นมีพฤติกรรมการดื่มสุราอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยวัยรุ่นที่เพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 1.25 รองลงมาวัยรุ่นมีเพื่อนน้อยแต่ถึงไหนถึงกัน ค่าเฉลี่ย 1.17 และมีเพื่อนน้อย และนานๆ จะไปกับเพื่อน ค่าเฉลี่ย 1.11 และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ลักษณะการคบเพื่อนของวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า กลุ่มที่มีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่าง ได้แก่ (เพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกัน, มีเพื่อนน้อยแต่ถึงไหนถึงกัน), (เพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกัน, มีเพื่อนน้อย และนานๆ จะไปกับเพื่อน) และ (เพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกัน, ไม่ค่อยมีเพื่อนชอบอยู่คนเดียว)

4.1.11 การเปรียบเทียบความแตกต่างระดับความรู้พิษภัยการดื่มสุรากับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ดังแสดงในตารางที่ 43 และ 44

ตารางที่ 43 พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามความรู้พิษภัยการดื่มสุราของวัยรุ่น

ความรู้พิษภัยการดื่มสุรา	จำนวน	Mean	S.D.	ระดับ
ต่ำ	89	1.15	0.41	น้อย
ปานกลาง	726	1.24	0.47	น้อย
สูง	2,063	1.16	0.40	น้อย
รวม	2,878	1.18	0.42	น้อย

ตารางที่ 44 การเปรียบเทียบความแปรปรวนความรู้พิษภัยการดื่มสุรากับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	3.97	2	1.98	11.36	p < 0.05
ภายในกลุ่ม	501.66	2,875	0.17		
รวม	505.62	2,877			

ผลการศึกษา พบว่า ความรู้พิษภัยการดื่มสุราของวัยรุ่นมีพฤติกรรมการดื่มสุราอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยวัยรุ่นที่ความรู้พิษภัยการดื่มสุราระดับปานกลางมีพฤติกรรมการดื่มสุราค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 1.24 รองลงมาที่ความรู้พิษภัยการดื่มสุราระดับสูงค่าเฉลี่ย 1.16 และความรู้พิษภัยการดื่มสุราระดับต่ำค่าเฉลี่ย 1.15 และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ความรู้พิษภัยการดื่มสุราของวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า กลุ่มที่มีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่าง คือกลุ่มความรู้พิษภัยการดื่มสุราระดับปานกลางกับระดับสูงเท่านั้น

4.1.12 การเปรียบเทียบความแตกต่างระดับทัศนคติการดื่มสุรากับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ดังแสดงในตารางที่ 45 และ 46

ตารางที่ 45 พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามทัศนคติการดื่มสุราของวัยรุ่น

ทัศนคติการดื่มสุรา	จำนวน	Mean	S.D.	ระดับ
ต่ำ	187	1.19	0.51	น้อย
ปานกลาง	1,872	1.20	0.44	น้อย
สูง	819	1.12	0.35	น้อย
รวม	2,878	1.18	0.42	น้อย

ตารางที่ 46 การเปรียบเทียบความแปรปรวนทัศนคติการดื่มสุรากับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	3.33	2	1.67	9.53	p < 0.05
ภายในกลุ่ม	502.29	2,875	0.17		
รวม	505.62	2,877			

ผลการศึกษา พบว่า ทัศนคติการดื่มสุราของวัยรุ่นมีพฤติกรรมการดื่มสุราอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยวัยรุ่นที่ทัศนคติการดื่มสุราระดับปานกลางมีพฤติกรรมการดื่มสุราค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 1.20 รองลงมาที่ความรู้พิษภัยการดื่มสุราระดับต่ำค่าเฉลี่ย 1.19 และความรู้พิษภัยการดื่มสุราระดับสูงค่าเฉลี่ย 1.12 และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ทัศนคติการดื่มสุราของวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า กลุ่มที่มีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่าง คือทัศนคติการดื่มสุราระดับปานกลางกับระดับสูงเท่านั้น

4.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยเอื้อ ต่อพฤติกรรมกรรมการค้ำสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

4.2.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของรายได้ครอบครัวกับพฤติกรรมกรรมการค้ำสุราของวัยรุ่น ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ดังแสดงในตารางที่ 47 และ 48

ตารางที่ 47 พฤติกรรมการค้ำสุราจำแนกตามรายได้ครอบครัววัยรุ่น

รายได้ต่อเดือนของครอบครัว	จำนวน	Mean	S.D.	ระดับ
ระหว่าง 500-2400 บาท	850	1.19	0.44	น้อย
ระหว่าง 2,401 – 4,300 บาท	1,217	1.19	0.42	น้อย
ระหว่าง 4,301-6,200 บาท	535	1.14	0.39	น้อย
ระหว่าง 6,201-8,100 บาท	104	1.28	0.49	น้อย
8,101 บาทขึ้นไป	172	1.12	0.32	น้อย
รวม	2,878	1.18	0.42	น้อย

ตารางที่ 48 การเปรียบเทียบความแปรปรวนรายได้ครอบครัวกับพฤติกรรมกรรมการค้ำสุราวัยรุ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.64	4	0.66	3.76	p < 0.05
ภายในกลุ่ม	502.99	2,873	0.18		
รวม	505.62	2,877			

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยรายได้ครอบครัวมีพฤติกรรมกรรมการค้ำสุราของวัยรุ่นอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยวัยรุ่นที่มีรายได้ครอบครัวระหว่าง 6,201-8,100 บาท มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 1.21 รองลงมารายได้ครอบครัวระหว่าง ระหว่าง 2,401 – 4,300 บาท และรายได้ครอบครัว ระหว่าง 500 – 2,400 บาทมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 1.19 และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า รายได้ครอบครัววัยรุ่นที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการค้ำสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า กลุ่มที่มีพฤติกรรมกรรมการค้ำสุราแตกต่าง คือ รายได้ครอบครัว (ระหว่าง 4,301-6,200 บาท, ระหว่าง 6,201-8,100 บาท) และ (ระหว่าง 6,201-8,100 บาท, 8,101 บาทขึ้นไป)

4.2.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความเพียงพอรายได้ครอบครัวกับพฤติกรรมกรรมการค้ำสุราของวัยรุ่น ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ดังแสดงในตารางที่ 49 และ 50

ตารางที่ 49 พฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกตามความเพียงพอรายได้ครอบครัววัยรุ่น

ความเพียงพอของรายได้	จำนวน	Mean	S.D.	ระดับ
ไม่เพียงพอ	1,591	1.18	0.44	น้อย
เพียงพอ	1,186	1.16	0.38	น้อย
มีเหลือเก็บ	101	1.26	0.44	น้อย
รวม	2,878	1.17	0.41	น้อย

ตารางที่ 50 การเปรียบเทียบความแปรปรวนความเพียงพอรายได้ครอบครัวกับพฤติกรรมการดื่มสุร่าวัยรุ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	1.11	2	0.55	3.16	0.08
ภายในกลุ่ม	504.52	2,875	0.18		
รวม	505.62	2,877			

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยความเพียงพอรายได้ครอบครัวมีพฤติกรรมการดื่มสุร่าของวัยรุ่นอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยวัยรุ่นที่มีรายได้ครอบครัวมีเหลือเก็บ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 1.26 รองลงมา รายได้ครอบครัวไม่เพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 1.18 และรายได้ครอบครัวเพียงพอ ค่าเฉลี่ย 1.16 และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ความเพียงพอรายได้ครอบครัววัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุร่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระยะทางของแหล่งซื้อสุร่ากับพฤติกรรมการดื่มสุร่าของวัยรุ่น ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ดังแสดงในตารางที่ 51 และ 52

ตารางที่ 51 พฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกตามระยะทางของแหล่งซื้อสุร่า

ระยะทางแหล่งซื้อสุร่า	จำนวน	Mean	S.D.	ระดับ
ใกล้	1,584	1.17	0.42	น้อย
พอดี	1,018	1.21	0.45	น้อย
ไกล	276	1.07	0.26	น้อย
รวม	2,878	1.18	0.42	น้อย

ตารางที่ 52 การเปรียบเทียบความแปรปรวนระยะทางของแหล่งซื้อสุรากับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	3.33	2	1.67	9.53	p < 0.05
ภายในกลุ่ม	502.29	2,875	0.17		
รวม	505.62	2,877			

ผลการศึกษา พบว่า ระยะทางของแหล่งซื้อสุรามีพฤติกรรมการดื่มสุราอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยวัยรุ่นที่มีระยะทางของแหล่งซื้อสุราระดับพอดีมีพฤติกรรมการดื่มสุราค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 1.21 รองลงมา ระยะทางของแหล่งซื้อสุราใกล้ ค่าเฉลี่ย 1.17 และระยะทางของแหล่งซื้อสุราไกล ค่าเฉลี่ย 1.07 และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ระยะทางของแหล่งซื้อสุราที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า กลุ่มที่มีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกัน คือ (ใกล้, ไกล) และ (พอดี, ไกล)

4.2.4 การเปรียบเทียบความแตกต่างช่วงเวลาของแหล่งที่ซื้อสุรากับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ดังแสดงในตารางที่ 53 และ 54

ตารางที่ 53 พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามช่วงเวลาของแหล่งที่ซื้อสุรากับพฤติกรรมการดื่มสุรา

ช่วงเวลาของแหล่งที่ซื้อสุรากับพฤติกรรมการดื่มสุรา	จำนวน	Mean	S.D.	ระดับ
ทุกเวลาที่เรียก (24 ชั่วโมง)	427	1.16	0.39	น้อย
ช่วงเช้า ถึงเย็น (06.01-18.00 น.)	2,365	1.18	0.42	น้อย
ช่วงกลางคืน (18.01-06.00 น.)	86	1.23	0.57	น้อย
รวม	2,878	1.18	0.42	น้อย

ตารางที่ 54 การเปรียบเทียบความแปรปรวนช่วงเวลาของแหล่งที่ซื้อสุรากับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.45	2	0.22	1.27	0.28
ภายในกลุ่ม	505.18	2,875	0.18		
รวม	505.62	2,877			

ผลการศึกษา พบว่า ช่วงเวลาของแหล่งที่ซื้อสุร่าจำหน่ายสุร่ามีพฤติกรรมการดื่มสุร่าอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยแหล่งที่ซื้อสุร่าจำหน่ายสุร่าช่วงกลางคืน มีพฤติกรรมการดื่มสุร่าค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.23 รองลงมาแหล่งที่ซื้อสุร่าจำหน่ายสุร่าช่วงเช้า ถึงเย็น ค่าเฉลี่ย 1.18 และแหล่งที่ซื้อสุร่าจำหน่ายสุร่าทุกเวลาที่เรียก ค่าเฉลี่ย 1.16 และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ช่วงเวลาของแหล่งที่ซื้อสุร่าจำหน่ายสุร่าที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุร่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2.5 การเปรียบเทียบความแตกต่างวัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุร่า กับพฤติกรรมการดื่มสุร่าของวัยรุ่น ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ดังแสดงในตารางที่ 55 และ 56

ตารางที่ 55 พฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกตามกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุร่า

ระดับกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุร่า	จำนวน	Mean	S.D.	ระดับ
น้อย (1-8 กิจกรรม)	1,995	1.14	0.39	น้อย
ปานกลาง (9-16 กิจกรรม)	745	1.28	0.50	น้อย
มาก (17-24 กิจกรรม)	65	1.17	0.38	น้อย
รวม	2,805	1.18	0.42	น้อย

ตารางที่ 56 การเปรียบเทียบความแปรปรวนกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุร่ากับพฤติกรรมการดื่มสุร่าวัยรุ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	10.42	2	5.21	29.73	p < 0.05
ภายในกลุ่ม	490.94	2,802	0.18		
รวม	501.36	2,804			

ผลการศึกษา พบว่า วัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุร่าอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยวัยรุ่นที่มีกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุร่าปานกลาง มีพฤติกรรมการดื่มสุร่าค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.28 รองลงมากิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุร่ามาก ค่าเฉลี่ย 1.17 และกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุร่าน้อย ค่าเฉลี่ย 1.14 และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน กิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุร่าที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุร่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า กลุ่มที่มีพฤติกรรมการดื่มสุร่าแตกต่างกัน คือ กิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุร่าน้อย กับ กิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุร่าปานกลาง เท่านั้น

4.2.6 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีหรือไม่มีกิจกรรมการส่งเสริมให้

งค้่มสุร่าในชุมชนกับพฤติกรรมการค้่มสุร่าของวัยรุ่น ใช้สถิติ t-test ดังแสดงในตารางที่ 57

ตารางที่ 57 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของการมีหรือไม่มีกิจกรรมการส่งเสริมให้ค้่มสุร่าในชุมชนกับพฤติกรรมการค้่มสุร่าวัยรุ่น

กิจกรรมการส่งเสริมให้ค้่มสุร่าในชุมชน	จำนวน	Mean	S.D.	t-value	Sig
มี	1,575	1.16	0.41	2.41	p < 0.05
ไม่มี	1,303	1.19	0.42		

ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นที่ไม่มีกิจกรรมการส่งเสริมให้ค้่มสุร่าในชุมชน ค่าเฉลี่ย 1.19 มีพฤติกรรมการค้่มสุร่าสูงกว่า วัยรุ่นที่มีกิจกรรมการส่งเสริมให้ค้่มสุร่าในชุมชน ค่าเฉลี่ย 1.16 ซึ่งมีพฤติกรรมการค้่มอยู่ระดับน้อยเหมือนกัน และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า การมีหรือไม่มีกิจกรรมการส่งเสริมให้ค้่มสุร่าในชุมชนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการค้่มสุร่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2.7 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของการมีหรือไม่มีกิจกรรมการการรณรงค์ไม่ค้่มสุร่าในชุมชนกับพฤติกรรมการค้่มสุร่าของวัยรุ่น ใช้สถิติ t-test ดังแสดงในตารางที่ 58

ตารางที่ 58 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของการมีหรือไม่มีกิจกรรมการรณรงค์ไม่ค้่มสุร่าในชุมชนกับพฤติกรรมการค้่มสุร่าวัยรุ่น

กิจกรรมการรณรงค์ในชุมชน	จำนวน	Mean	S.D.	t-value	Sig
มี	663	1.16	0.45	3.76	p < 0.05
ไม่มี	2,215	1.23	0.40		

ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นที่ไม่มีกิจกรรมการการรณรงค์ไม่ค้่มสุร่าในชุมชน ค่าเฉลี่ย 1.23 มีพฤติกรรมการค้่มสุร่าสูงกว่าวัยรุ่นที่มีกิจกรรมการการรณรงค์ไม่ค้่มสุร่าในชุมชน ค่าเฉลี่ย 1.16 ซึ่งมีพฤติกรรมการค้่มอยู่ระดับน้อยเหมือนกัน และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า การมีหรือไม่มีกิจกรรมการการรณรงค์ไม่ค้่มสุร่าในชุมชนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการค้่มสุร่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

4.3.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของสื่อ ที่เป็นปัจจัยเสริมกับพฤติกรรม
การดื่มสุราของวัยรุ่น ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ดังแสดงในตารางที่ 59 และ 60

ตารางที่ 59 พฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราของวัยรุ่น

ระดับสื่อต่างๆ	จำนวน	Mean	S.D.	ระดับ
น้อย	966	1.15	0.41	น้อย
ปานกลาง	1,353	1.17	0.41	น้อย
มาก	559	1.18	0.42	น้อย
รวม	2,878	1.18	0.42	น้อย

ตารางที่ 60 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรากับพฤติกรรมการดื่ม
สุราวัยรุ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.70	2	0.35	1.98	0.14
ภายในกลุ่ม	504.93	2,875	0.18		
รวม	505.62	2,877			

ผลการศึกษา พบว่า สื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราของวัยรุ่นอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยวัยรุ่น
ที่มีสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราระดับมาก มีพฤติกรรมการดื่มสุราค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.18 รองลงมา
วัยรุ่นที่มีสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.17 และวัยรุ่นที่มีสื่อที่เป็นปัจจัย
เสริมการดื่มสุราระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.16 แต่ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน วัยรุ่นที่มีสื่อที่เป็นปัจจัย
เสริมการดื่มสุราแตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.3.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของบุคคล ที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรากับ
พฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ดังแสดงในตารางที่ 61 และ 62

ตารางที่ 61 พฤติกรรมการดื่มสุร่าจำแนกตามบุคคล ที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุร่าของวัยรุ่น

ระดับบุคคลต่างๆ	จำนวน	Mean	S.D.	ระดับ
น้อย	1,577	1.15	0.38	น้อย
ปานกลาง	1,145	1.22	0.46	น้อย
มาก	156	1.21	0.48	น้อย
รวม	2,878	1.18	0.42	น้อย

ตารางที่ 62 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุร่ากับพฤติกรรมการดื่มสุร่าวัยรุ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	3.59	2	1.80	10.28	p < 0.05
ภายในกลุ่ม	502.03	2,875	0.17		
รวม	505.62	2,877			

ผลการศึกษา พบว่า บุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุร่าของวัยรุ่นอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยวัยรุ่นที่มีบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุร่าระดับมาก มีพฤติกรรมการดื่มสุร่าค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.21 รองลงมาวัยรุ่นที่มีบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุร่าระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.22 และวัยรุ่นที่มีบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุร่า ระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.15 และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน วัยรุ่นที่มีบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุร่าแตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุร่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า กลุ่มบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุร่าแตกต่างกัน คือ กลุ่มบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุร่าของวัยรุ่นอยู่ในระดับน้อยกับระดับปานกลางเท่านั้น

4.3.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการดื่มสุร่าของเพื่อนกับพฤติกรรมการดื่มสุร่าของวัยรุ่น ใช้สถิติ t-test ดังแสดงในตารางที่ 63

ตารางที่ 63 การเปรียบเทียบความแปรปรวนการดื่มสุร่าของเพื่อนกับพฤติกรรมการดื่มสุร่าวัยรุ่น

การดื่มสุร่าของเพื่อน	จำนวน	Mean	S.D.	t-value	Sig
ไม่ดื่ม	1,081	1.25	0.25	12.99	p < 0.05
ดื่ม	1,797	1.05	0.48		

ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นที่มีเพื่อนดื่มสุรามีค่าเฉลี่ย 1.25 มีพฤติกรรมการดื่มสุราสูงกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีเพื่อนดื่มสุรามีค่าเฉลี่ย 1.21 ซึ่งมีพฤติกรรมการดื่มอยู่ระดับน้อยเหมือนกัน และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า การดื่มสุราของเพื่อนแตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.3.4 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยการดื่มสุราของครอบครัวกับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น ใช้สถิติ t-test ดังแสดงในตารางที่ 64

ตารางที่ 64 การเปรียบเทียบความแปรปรวนการดื่มสุราของครอบครัวกับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น

การดื่มสุราของครอบครัว	จำนวน	Mean	S.D.	t-value	Sig
ไม่ดื่ม	1,738	1.21	0.45	5.95	p < 0.05
ดื่ม	1,140	1.12	0.37		

ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นที่มีครอบครัวดื่มสุรามีค่าเฉลี่ย 1.21 มีพฤติกรรมการดื่มสุราสูงกว่าวัยรุ่นที่วัยรุ่นที่ไม่มีครอบครัวดื่มสุรามีค่าเฉลี่ย 1.12 ซึ่งมีพฤติกรรมการดื่มอยู่ระดับน้อยเหมือนกัน และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า การดื่มสุราของครอบครัวแตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุปผลวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการค้ำสุราวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

กลุ่มตัวอย่าง คือ วัยรุ่น อายุ 13-24 ปี ในเขตตำบลกระโพ และตำบลบัวโคก อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ เนื่องจากมีลักษณะประชากรที่ครอบคลุมชุมชนที่มีวัฒนธรรมและภาษาสวย ลาว เขมร จำนวน 2,878 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) จากประชากร 3,995 คน ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรไม่น้อยกว่า 6 เดือนที่ผ่านมา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการประยุกต์จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออก 6 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 ความรู้พิชภัยการค้ำสุรา ส่วนที่ 3 ทักษะคิดต่อการค้ำสุรา ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ปัจจัยเอื้อ ส่วนที่ 5 แบบสัมภาษณ์ปัจจัยเสริม และส่วนที่ 6 แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมกรรมการค้ำสุรา ตรวจสอบและหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือตามกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอน

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ในช่วงระหว่างวันที่ 6-21 พฤศจิกายน 2550 ได้แบบสัมภาษณ์คืน 29,00 ฉบับ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล พบว่ามีแบบสัมภาษณ์สมบูรณ์จำนวน 2,878 ฉบับ มีอัตราการได้คืนของแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ ร้อยละ 99.24 และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS version 11.0 โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย กรณีที่มีตัวแปรอยู่ 2 กลุ่ม ใช้สถิติ t-test กรณีที่มีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม จะใช้การวิเคราะห์ One Way Analysis of Variance หากพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบค่าความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe

1. สรุปผลวิจัย

1.1 ข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น

ลักษณะชุมชนของวัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นชุมชนสวย ร้อยละ 43.05 เพศส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 50.21 อายุเฉลี่ยของวัยรุ่น 18 ปี ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 20-24 ปี ร้อยละ 35.09 ระดับการศึกษาวัยรุ่นส่วนใหญ่ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ร้อยละ 78.25 สถาบันที่วัยรุ่นกำลังศึกษาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนสามัญศึกษาหรือโรงเรียนขยายโอกาสระดับตำบล ร้อยละ 70.80 เกรดเฉลี่ยภาคการศึกษาที่ผ่านมาของวัยรุ่นที่กำลังศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางระหว่าง 2.00-2.99 ร้อยละ 62.62 สถานภาพวัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นโสด ร้อยละ 87.11 อาชีพวัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 57.12 สถานภาพพ่อแม่วัยรุ่นส่วนใหญ่เป็นคู่ ร้อยละ 86.96 รายได้ต่อเดือนของครอบครัววัยรุ่นเฉลี่ยมีรายได้

3,851.85 บาท ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 2,401-4,300 บาท ร้อยละ 42.29 รายได้ครอบครัวส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอ ร้อยละ 55.28 ลักษณะการคบเพื่อนของวัยรุ่นส่วนใหญ่คบเพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกัน ร้อยละ 43.96 การปรึกษาปัญหาความเครียดของวัยรุ่นส่วนใหญ่ปรึกษาพ่อแม่ ร้อยละ 60.65

1.2. ข้อมูลความรู้พิชภัยการดื่มสุรา ทักษะคติต่อการดื่มสุรา การเข้าถึงแหล่งซื้อขาย กิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุรา กิจกรรมในการลดพฤติกรรมการดื่มสุราในชุมชน สื่อและบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา พฤติกรรมการดื่มของเพื่อนสนิท และพฤติกรรมการดื่มของครอบครัว

ความรู้พิชภัยการดื่มสุราวัยรุ่น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง โดยวัยรุ่นรับรู้ว่าดื่มสุราทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่ยานยนต์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมารับรู้ว่าดื่มสุราทำให้เสียเงินทองโดยเปล่าประโยชน์ และวัยรุ่นรับรู้ว่าดื่มสุราทำให้ออนหลับง่ายและดื่มสุราช่วยลดความเครียดมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระดับทัศนคติการดื่มสุราวัยรุ่นโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยวัยรุ่นมีทัศนคติว่าดื่มสุราทำให้ร่างกายอ่อนแอ ทрудโทรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาดื่มสุราทำให้ค่าใช้จ่ายในครอบครัวไม่พอเพียงและวัยรุ่นดื่มสุราสังคมยอมรับไม่ว่าอะไร และวัยรุ่นมีทัศนคติดื่มสุราทำให้กล้าแสดงออกที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระยะทางของร้านค้าที่ซื้อสุราวัยรุ่นส่วนใหญ่ใกล้ ร้อยละ 55.04 ช่วงเวลาของร้านค้าหรือแหล่งที่ซื้อสุราจำหน่ายสุรา วัยรุ่นส่วนใหญ่ช่วงเช้า ถึงเย็น (06.01-18.00 น.) ร้อยละ 82.17

วัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุราวัยรุ่นมากที่สุดเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ งานปีใหม่ ร้อยละ 9.35 รองลงมาได้แก่ งานแต่งงาน งานสงกรานต์ งานบวช งานแซนโดนตา งานช้าง และมีญาติมาเยี่ยม ร้อยละ 9.29, 9.17, 8.30, 7.81, 5.92 และ 5.79 ตามลำดับ ในส่วนระดับกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุราส่วนใหญ่วัยรุ่นมีระดับกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุราอยู่ในระดับน้อย (1-8 กิจกรรม)

กิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุราในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันสำคัญทางศาสนา หรือประเพณีในชุมชน ส่วนใหญ่มี ร้อยละ 54.83 โดยมีกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษามากที่สุด ร้อยละ 39.51 และกิจกรรมการณรงค์การไม่ดื่มสุรา หรือระเบียบ ข้อกำหนด การห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ซื้อสุราในชุมชน ส่วนใหญ่ตอบว่าไม่มี ร้อยละ 76.97 โดยส่วนใหญ่ของกิจกรรมรณรงค์ ได้แก่ กิจกรรมผู้นำชุมชนกำหนดรณรงค์หรือประชาสัมพันธ์ไม่ให้ดื่มสุรา ร้อยละ 16.57

สื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยสื่อโทรทัศน์/วีซีดี/ภาพยนตร์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด บุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเพื่อนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

วัยรุ่นส่วนใหญ่มีเพื่อนสนิทที่ดื่มสุรา ร้อยละ 62.44 โดยมีความถี่ในการดื่มส่วนใหญ่น้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 35.13 และวัยรุ่นส่วนใหญ่มีคนในครอบครัวดื่มสุรา ร้อยละ 60.39 โดยมีความถี่ใน

การดื่มส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 40.83 เมื่อศึกษาถึงบุคคลในครอบครัวที่ดื่มสุรา ส่วนใหญ่ เป็นพ่อที่ดื่ม ร้อยละ 53.39

1.3 พฤติกรรมการดื่มสุราของของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนส่วย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัด สุรินทร์

ส่วนใหญ่วัยรุ่นดื่มสุรา ร้อยละ 57.44 โดยระดับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่นวัดตามความถี่การดื่มสุราส่วนใหญ่ดื่มในระดับที่น้อย ร้อยละ 50.97 ชนิดสุราที่วัยรุ่นดื่มส่วนใหญ่เป็นเบียร์ ร้อยละ 46.84 ยี่ห้อสุราที่วัยรุ่นดื่ม พบว่า ส่วนใหญ่ดื่มเบียร์ช้าง ร้อยละ 17.96 ส่วนระดับพฤติกรรมการดื่มสุรา จำแนกตามยี่ห้อสุราพบว่า ทุกยี่ห้อวัยรุ่นมีการดื่มสุราในระดับที่น้อย โดยเหล้าเซียงซุนมีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมการดื่มมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.60

ขนาดบรรจุสุราหรืออุปกรณ์ในการดื่มสุรา ส่วนใหญ่ วัยรุ่นชอบดื่มขนาดขวดกลมหรือขวดใหญ่ ประมาณ 625-750 มิลลิลิตร (มล.) จำนวน 17 ชนิดสุรา ร้อยละ 59.01 เมื่อพิจารณาถึงขนาดบรรจุสุราหรืออุปกรณ์ในการดื่มสุราเป็นเบ็ก ประมาณ 30-50 มล. พบว่า ส่วนใหญ่ใช้กับยี่ห้อเหล้าขาว ร้อยละ 58.13 ขนาดบรรจุสุราหรืออุปกรณ์ในการดื่มสุราเป็นก๊ก ประมาณ 100-150 มล. พบว่าส่วนใหญ่ใช้กับเหล้าขาว ร้อยละ 71.42 ขนาดบรรจุสุราหรืออุปกรณ์การดื่มสุราเป็นแก้ว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเบียร์ลิโอร้อยละ 20.49 ขนาดบรรจุสุราหรืออุปกรณ์ในการดื่มสุราเป็นกระป๋อง ส่วนใหญ่เป็นเบียร์ช้าง ร้อยละ 44.11 ขนาดบรรจุสุราเป็นขวดเล็กหรือขวดแบน พบว่าส่วนใหญ่เป็นสพายไวน์คูลเลอร์ ร้อยละ 40.00 ขนาดบรรจุสุราขวดใหญ่หรือขวดกลม พบว่าส่วนใหญ่เป็นเบียร์ช้าง ร้อยละ 23.19 และสุดท้ายขนาดบรรจุสุราเป็นกระติกหรือไห พบว่ามีเพียงเหล้าสาโทเท่านั้นที่ใช้บรรจุ

ลักษณะร้านที่ซื้อวัยรุ่นซื้อสุรา พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นร้านชำ ร้านค้าปลีก ร้อยละ 80.85 แหล่งที่วัยรุ่นซื้อสุรา พบว่า ส่วนใหญ่ซื้อสุราในหมู่บ้าน ร้อยละ 91.05 สำหรับเหตุผลที่วัยรุ่นชอบดื่มสุรา ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าหาซื้อง่าย สะดวก ร้อยละ 24.13 ค่าใช้จ่ายในการดื่มต่อครั้งของวัยรุ่นเฉลี่ย 55.14 บาท โดยส่วนใหญ่อยู่ระหว่างจำนวน 5-99 บาท ร้อยละ 50.34 เวลาที่วัยรุ่นชอบดื่มสุรา ส่วนใหญ่ตอนเย็น 18.01-24.00 น. ร้อยละ 44.94 สถานที่ที่วัยรุ่นดื่มสุรา ส่วนใหญ่เป็นบ้านเพื่อน ร้อยละ 31.53 และบุคคลที่วัยรุ่นดื่มสุราด้วย ส่วนใหญ่ดื่มกับ เพื่อน ร้อยละ 58.48

1.4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม ต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนส่วย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

1.4.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยนำ ต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนส่วย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

ปัจจัย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถาบันการศึกษา เกรดเฉลี่ยของวัยรุ่นที่กำลังศึกษา สถานภาพอาชีพ ลักษณะการคบเพื่อน ความรู้พิษภัยการดื่มสุรา และทัศนคติการดื่มสุราที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนลักษณะของชุมชน และสถานภาพพ่อแม่ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.4.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยเอื้อ ต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

ปัจจัย รายได้ครอบครัว ระยะทางของแหล่งซื้อสุราวัฒนธรรม ประเพณี หรือกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุรา การมีกรรมสิทธิ์หรือไม่มีกิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุราในชุมชน และการมีหรือไม่มีกิจกรรมการรณรงค์ไม่ดื่มสุราในชุมชนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนความเพียงพอรายได้ครอบครัว และช่วงเวลาของแหล่งที่ซื้อสุราจำหน่ายสุราที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.4.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

ปัจจัยเสริมทุกปัจจัย ได้แก่ สื่อและบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา การดื่มสุราของเพื่อน และการดื่มสุราของครอบครัวที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การอภิปรายผล

2.1 พฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่นชุมชนสวย ลาว เขมร

มีวัยรุ่นชุมชนสวย ลาว เขมรดื่มสุราช่วงอายุ 13-24 ปี ถึงร้อยละ 57.44 จากการวิเคราะห์เพิ่มเติมพบว่าวัยรุ่นชุมชนสวย ลาว เขมรช่วงอายุ 15-24 ปี มีการดื่มสุรา คิดเป็นร้อยละ 63.04 ซึ่งอยู่ในระดับที่สูงมากกว่าการสำรวจพฤติกรรมการดื่มสุราของจังหวัดสุรินทร์ ปี 2548 (สำนักงานสถิติจังหวัดสุรินทร์, 2548) ที่พบว่าวัยรุ่นจังหวัดสุรินทร์ช่วงอายุ 15-24 ปี มีการดื่มสุราร้อยละ 28.00 ถึง 2.25 เท่า และจากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติล่าสุด ในปี 2547 (บัณฑิต สอนไพศาล, 2549) พบว่ามีวัยรุ่นอายุ 15-24 ปี ทั้งประเทศไทยดื่มสุราร้อยละ 23.50 ซึ่งวัยรุ่นชุมชนสวย ลาว เขมร มีการดื่มสุราอยู่ในระดับที่สูงมากกว่า 2.44 เท่า ผลการศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นข้อมูลการดื่มสุราของวัยรุ่นชนบทชุมชนสวย ลาว เขมรในปัจจุบัน และน่าจะมีความคล้ายคลึงกับชุมชนในเขตอีสานใต้ ได้แก่ สุรินทร์ บุรีรัมย์ และจังหวัดศรีสะเกษที่มีวัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตคล้ายๆ กัน

ระดับพฤติกรรมการดื่มสุราจำแนกตามความถี่ พบว่า วัยรุ่นที่ดื่มส่วนใหญ่ดื่มในระดับที่น้อย ร้อยละ 50.97 รองลงมาในระดับปานกลาง ร้อยละ 5.50 และระดับมาก ร้อยละ 0.97 ตามลำดับ ซึ่งจากผลการศึกษา พบว่าวัยรุ่นชุมชนสวย ลาว เขมร มีระดับความถี่ในการดื่มสุราระดับที่น้อยหรือนานๆ ครั้ง ใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ จินตนา แสงจันทร์ (2549) ที่พบว่า ภาพรวมการดื่มของวัยรุ่นส่วนใหญ่มีการดื่มน้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับที่วัยรุ่นดื่มเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ เบียร์ร้อยละ

46.84 รองลงมา คือ เหล้าสี ร้อยละ 16.64 และเหล้าขาว, เหล้าดองยา ร้อยละ 16.64 ยี่ห้อยี่ห้อที่วัยรุ่นชอบดื่ม พบว่า ส่วนใหญ่ดื่มเบียร์ช้าง ร้อยละ 17.96 รองลงมาเบียร์ลิโอ ร้อยละ 16.62 และเหล้าขาว 40 ดิกรี ร้อยละ 12.24 ตามลำดับ ใกล้เคียงกับผลการศึกษาศึกษาของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2549) ที่พบว่า เครื่องดื่มที่เด็กและเยาวชนดื่มมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ 1.เบียร์ 2.วิสกี้/บรันดี 3.เหล้าขาว/ชาดอง และการศึกษาของ จินตนา แสงจันทร์ (2550)พบว่าประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมดื่มบ่อยคือของเด็กและเยาวชน ตำบลเชียงกลาง อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน คือ เบียร์พร้อยละ 51.50 รองลงมาคือเหล้าแดงร้อยละ 42.30 การวิจัยครั้งนี้ยังพบว่าเหล้าสาโทซึ่งเป็นเหล้าพื้นบ้านมีการดื่มอยู่ในลำดับที่ 5 ร้อยละ 8.77 ซึ่งส่วนหนึ่งน่าจะเกิดจากวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ดังผลการศึกษาของ วัลย์รวดี มงคลดี (2548) ศึกษาพฤติกรรมกรใช้สุรากรณีศึกษาประเพณีบุญบั้งไฟ ผลการศึกษา พบว่า สุราได้ถูกใช้ในพิธีกรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะการใช้ “เหล้าต้ม” (สุราเถื่อน) และสุราขาว ซึ่งใสบริสุทธิ์และได้รับการยอมรับกันในหมู่ประชาชนดั้งเดิมว่าเป็นของสูง ในงานประเพณีบุญบั้งไฟ ซึ่งการดื่มสุราพื้นบ้านและเหล้าขาว 40 ดิกรีที่เพิ่มขึ้น อาจเนื่องมาจากราคา และหาได้ง่ายในชุมชนทำให้การดื่มสุราวัยรุ่นชุมชนสวย ลาว เขมรสูงกว่าการศึกษาอื่นๆ

ผลการศึกษา พบว่า ขนาดบรรจุสุราหรืออุปกรณ์ในการดื่มสุรา ส่วนใหญ่ คือ ขนาดขวดกลมหรือขวดใหญ่ ประมาณ 750-625 มล. จำนวน 17 ชนิดสุรา ร้อยละ 59.01 รองลงมาได้แก่ ขวดเล็กหรือขวดแบน ประมาณ 350-330 มล. จำนวน 15 ชนิดสุรา ร้อยละ 15.58 และขนาดเป็นแก้ว จำนวน 15 ชนิดสุรา ร้อยละ 11.57 ตามลำดับ ส่วนขนาดบรรจุสุราหรืออุปกรณ์ในการดื่มสุราที่ใช้น้อย คือ ไหหรือกระติก ประมาณ 10,000-4,000 มล. ที่ใช้บรรจุเพียงเหล้าสาโทเท่านั้น ร้อยละ 0.36 เท่านั้น

การศึกษาลักษณะการดื่มสุราวัยรุ่นชุมชนสวย ลาว เขมร พบว่าดื่มสุราด้วยขนาดปริมาตรบรรจุหรือภาชนะใช้ดื่มสุรา เป็นขวดกลม,ขวดใหญ่ มากที่สุด ร้อยละ 59.01 รองลงมา คือขวดเล็ก,ขวดแบน ร้อยละ 15.58 เป็นแก้วร้อยละ 11.57 และเป็นเป๊ก ร้อยละ 6.05 ตามลำดับ ขนาดของปริมาตรบรรจุหรือภาชนะใช้ดื่มสุรา ยังแสดงให้เห็นถึงยี่ห้อสุราที่วัยรุ่นชอบดื่มด้วย โดยขนาดบรรจุสุราขวดใหญ่หรือขวดกลม พบว่าส่วนใหญ่เป็นเบียร์ช้าง ร้อยละ 23.19 รองลงมาคือเบียร์ลิโอ ร้อยละ 21.04 และเบียร์อาซา ร้อยละ 16.08 ตามลำดับ ขนาดบรรจุสุราเป็นขวดเล็กหรือขวดแบน พบว่าส่วนใหญ่เป็นสไปไวน์คูลเลอร์ ร้อยละ 40.00 รองลงมาคือเหล้าขาว ร้อยละ 17.80 และเหล้าแสงโสม ร้อยละ 8.22 ตามลำดับที่น่าสนใจ คือ ขนาดบรรจุสุราหรืออุปกรณ์ในการดื่มสุราเป็นเป๊ก ประมาณ 50-30มล. พบว่า ส่วนใหญ่ใช้กับยี่ห้อเหล้าขาว ร้อยละ 58.13 รองลงมา คือ เหล้าขาวดองยา 23.64 และขนาดบรรจุสุราหรืออุปกรณ์ในการดื่มสุราเป็นกัก ประมาณ 150-100 มล. พบว่าส่วนใหญ่เหล้าขาว ร้อยละ 71.42 รองลงมาเหล้าขาวดองยา ร้อยละ 19.64 และเหล้ารีเจนซี่ ร้อยละ 5.36 ตามลำดับ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่นชุมชนสวย ลาว เขมร ที่นิยมซื้อสุราขวดกลม,ขวดใหญ่ และขวดเล็กหรือขวดแบน แต่

การซื้อเป็นเป็ก กัก หรือแก้ว ส่วนใหญ่ใช้กับเหล้าขาว เหล้าดองยาหรือเหล้าสีบางยี่ห้อ ที่ร้านค้าสามารถแบ่งขายปลีกได้ ที่เป็นช่องทางในการเพิ่มกำไรของร้านค้าที่การชั่ง ตวง วัดให้ลูกค้า อาจไม่ได้มาตรฐานตามราคาเหมือนกับผลิตภัณฑ์แบบขวด หรือกระป๋อง แต่ลูกค้าไม่สามารถเลือกได้เพราะปัจจัยด้านราคาหรือความสะดวกในการดื่ม เข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะวัยรุ่นบางคนที่ต้องการปกปิดพฤติกรรมการดื่มสุรา เพราะหากมีการซื้อเป็นเป็ก กัก หรือแก้ว จะสะดวกและปิดบังการดื่มมากกว่าภาชนะหรือขนาดบรรจุแบบอื่น การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า ขนาดบรรจุสุราเป็นกระติกหรือไห จะใช้กับเหล้าสาโท แสดงว่าบางชุมชนยังมีการทำเหล้าสาโทกันดื่มเอง โดยไม่ได้รับอนุญาตทางกฎหมาย และไม่ใช้ผลิตภัณฑ์สุราพื้นเมืองที่อนุญาตให้ผลิตเนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่อนุญาตส่วนใหญ่บรรจุเป็นขวด จึงควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติม และน่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การดื่มสุราของวัยรุ่นชุมชนสวย ลาว เขมร สูงกว่าผลการศึกษาอื่นๆ

จากการศึกษาลักษณะร้านที่ซื้อสุราของวัยรุ่นสวย ลาว เขมร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นร้านชำหรือร้านค้าปลีก ร้อยละ 80.85 รองลงมาเป็นร้านขายของส่ง ร้อยละ 11.17 และซูเปอร์มาร์เก็ตหรือมินิมาร์ท ร้อยละ 7.98 ตามลำดับ ส่วนแหล่งที่วัยรุ่นซื้อสุรา พบว่า ส่วนใหญ่ซื้อสุราในหมู่บ้าน ร้อยละ 91.05 รองลงมาซื้อสุราในตัวอำเภอ ร้อยละ 5.48 สำหรับเหตุผลที่วัยรุ่นชอบดื่มสุรายี่ห้อที่ตอบตามแบบสัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าหาซื้อง่าย สะดวก ร้อยละ 24.13 รองลงมาคือ รสชาติดี ร้อยละ 22.36 ราคาถูก ร้อยละ 17.49 และ ทางร้านมีขายประจำร้าน ร้อยละ 14.71 ตามลำดับ ข้อมูลดังกล่าวแสดงว่าวัยรุ่นมีการหาซื้อสุราที่ง่าย สะดวกในชุมชนของ คือ ร้านชำ ร้านค้าปลีกในหมู่บ้านที่มีสุราที่วัยรุ่นนิยมดื่มขายประจำจึงเป็นแหล่งเข้าถึงสุราของวัยรุ่นเป็นอย่างดี

ค่าใช้จ่ายในการดื่มต่อครั้งของวัยรุ่นเฉลี่ย 55.14 บาท โดยส่วนใหญ่อยู่ระหว่างจำนวน 5-99 บาท ร้อยละ 50.34 ซึ่งการใช้จ่ายเงินซื้อสุราของวัยรุ่นที่ดื่มสุรา ไม่ได้อยู่ในระดับที่สูงมากนักเนื่องจากปัจจัยเรื่องรายได้ของครอบครัววัยรุ่นชาวชนบท หรือการดื่มมักมีการดื่มเป็นกลุ่มน่าจะมีการเฉลี่ยเงินซื้อร่วมกัน และจากการศึกษาพบว่าวัยรุ่นชอบดื่มสุราตอนเย็น 18.01-24.00 น. ร้อยละ 44.94 เพราะน่าจะสะดวกที่สุดหลังการทำงานหรือหลังเวลาเลิกเรียน สถานที่ที่วัยรุ่นมีการดื่มสุรา ส่วนใหญ่เป็นบ้านเพื่อน ร้อยละ 31.53 รองลงมาตามสี่แยกหมู่บ้าน/ที่สาธารณะ/จุดรวมกลุ่มตามหมู่บ้าน ร้อยละ 21.38 และบ้านตนเอง ร้อยละ 20.78 ตามลำดับ เป็นข้อมูลที่น่าสนใจมากเนื่องจากการดื่มที่บ้านเพื่อนแสดงให้เห็นการรวมกลุ่มแล้วชักชวนกันดื่มสุรา และยังพบว่ามีการดื่มสุราตามสถานที่สี่แยกหมู่บ้าน/ที่สาธารณะ/จุดรวมกลุ่มตามหมู่บ้าน ที่ปัจจุบันจะพบเห็นบ่อยๆ โดยวัยรุ่นมักจะรวมตัวกันตามจุดดังกล่าวในช่วงเย็นๆ และมีการดื่มสุราด้วย ที่น่าศึกษามากกว่านั้นก็คือการที่วัยรุ่นสามารถดื่มสุราที่บ้านตนเองได้ แสดงให้เห็นการยอมรับของบุคคลในครอบครัวมากขึ้น และบุคคลที่วัยรุ่นดื่มสุราด้วย ส่วนใหญ่ดื่มกับเพื่อน ร้อยละ 58.48 รองลงมา คือ ญาติ ร้อยละ 19.78 และดื่มคนเดียว ร้อยละ 7.58 ตามลำดับ จากข้อมูลแสดง

ให้เห็นอย่างชัดเจนว่านอกจากเพื่อนแล้วบุคคลในครอบครัวจะร่วมดื่มสุรากับวัยรุ่นด้วยแสดงให้เห็นการยอมรับในสังคมต่อการดื่มสุราของวัยรุ่นชุมชนลาว เขมร

2.2 ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม ที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนลาว เขมร อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

2.2.1 ปัจจัยนำ

1) ลักษณะชุมชน

ลักษณะชุมชนวัยรุ่น ส่วนใหญ่เป็นชุมชนตัวร้อยละ 43.05 ชุมชนลาว ร้อยละ 39.26 และชุมชนเขมร ร้อยละ 17.69 เนื่องจากการสุมตัวอย่างตามหลักทางสถิติใกล้เคียงกับสัดส่วนประชากรจริงของชุมชนวัยรุ่น คือ ชุมชนตัว ร้อยละ 43.08 ชุมชนลาว ร้อยละ 39.32 และชุมชน เขมร ร้อยละ 17.60 ตามลำดับ พฤติกรรมการดื่มสุราเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ไม่ดื่มสุรา พบว่า วัยรุ่นชุมชนลาวดื่มมากที่สุด รองลงมาได้แก่ชุมชนเขมร ร้อยละ 58.94 และวัยรุ่นชุมชนตัวร้อยละ 51.17 แต่ทั้ง 3 ชุมชนมีระดับความถี่ของพฤติกรรมการดื่มสุราในระดับน้อย โดยชุมชนที่มีค่าเฉลี่ยการดื่มสุราสูงสุด คือ วัยรุ่นชุมชนลาว ค่าเฉลี่ย 1.20

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างลักษณะชุมชน กับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น พบว่า มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากในอดีตชุมชนอำเภอท่าตูมจะมีชาติพันธุ์ที่หลากหลาย แต่แบ่งแยกได้ยากในปัจจุบัน(สืบค้นจาก<http://www.gov.surinpoc.com/surinnew/surin/.4htm>) โดยแต่ละกลุ่มแม้มีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมที่แตกต่างกันบ้าง แต่ความแตกต่างดังกล่าวกลับมีการผสมกลมกลืนทางด้านประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างลงตัวไม่ได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งด้านวัฒนธรรมแต่อย่างใด มีเพียงภาษาพูดที่แตกต่างกันที่สามารถแบ่งลักษณะชุมชนได้บ้าง จึงเป็นสาเหตุทำให้มีพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นที่ไม่แตกต่างกัน

2) เพศ

วัยรุ่นชายมีพฤติกรรมการดื่มสุราเปรียบเทียบกับผู้ไม่ดื่มสุรา คิดเป็นร้อยละ 79.86 เพศหญิง ร้อยละ 34.82 แต่ทั้งเพศชายและหญิงมีระดับความถี่พฤติกรรมการดื่มสุราอยู่ในระดับน้อย ซึ่งเพศชายมีค่าเฉลี่ย 1.29 และเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 1.06 เพราะเนื่องจากสังคมไทยการดื่มสุราเพศชายจะแสดงออกถึงการเข้าสังคมโดยไม่ถือว่าผิด แต่เพศหญิงจะถูกมองว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทำให้เพศชายมีการดื่มสุรามากกว่าเพศหญิง ดังผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2547 ที่พบว่า ประชากรไทยอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไป เพศชายมีการดื่มร้อยละ 55.50 และเพศหญิง ร้อยละ 10.30 (บัณฑิต สอนไพศาล และคณะ, 2549) สอดคล้องกับผลการศึกษาของรองศาสตราจารย์บัญญัติ สุขศรีงาม (2546) อาจารย์ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า เยาวชนชายจะมีพฤติกรรมการดื่มสุรามากกว่าเยาวชนหญิง

การเปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่า ลักษณะของเพศวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงถึงแนวโน้มของการดื่มสุราเพศชายจะมีมากกว่าเพศหญิง สอดคล้องกับผลการศึกษา ของ จิราพัชร กรเพชรรมณี (2546) ที่พบว่าปัจจัยเพศที่ต่างกันส่งผลให้การตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ของรังสิมา พุทธางกูรานนท์ (2544) ที่ศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในกรุงเทพมหานคร ที่พบว่าปัจจัยเพศมีผลต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจ เลือกซื้อเบียร์ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

3) อายุ

อายุวัยรุ่นเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ไม่ดื่มสุรา ช่วงระหว่าง 20-24 ปี มีการดื่มมากที่สุด ร้อยละ 70.20 รองลงมา คือ ช่วง 16-19 ปี ร้อยละ 61.26 และช่วง 13-15 ปี ร้อยละ 38.20 แต่มีระดับความถี่ของการดื่มสุราอยู่ในระดับน้อยทุกช่วงอายุ โดยช่วงอายุวัยรุ่นที่มีค่าเฉลี่ยการดื่มสุราสูงที่สุด คือ อายุระหว่าง 20-24 ปี ค่าเฉลี่ย 1.30 รองลงมาอายุระหว่าง 16-19 ปี ค่าเฉลี่ย 1.16 และอายุระหว่าง 13-15 ปี ค่าเฉลี่ย 1.05 ตามลำดับ เพราะวัยรุ่นตอนต้น (อายุ 13-15 ปี) มีการเรียนรู้และการยอมรับของสังคมน้อยกว่าวัยรุ่นตอนกลางและตอนปลาย (อายุ 20-24 ปี) และวัยรุ่นตอนปลายส่วนหนึ่งจบการศึกษาแล้วหรือ มีสถานภาพคู่หรือทำงานแล้ว การดื่มสุราจึงได้รับการยอมรับในสังคมมากกว่า จึงพบว่า วัยรุ่นตอนปลายมักมีการดื่มสุรามากกว่าวัยรุ่นตอนต้น สอดคล้องกับการศึกษาของ รองศาสตราจารย์บัญญัติ สุขศรีงาม (2546) อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า เยาวชนชายอายุ 14-19 ปีจะดื่มสุราร้อยละ 15.00 และอายุ 20 - 24 ปีจะดื่มสุรา ร้อยละ 20.00 และการศึกษาของ กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล (2542) ที่พบว่า ช่วงอายุ 14-18 ปีมีการเริ่มต้นดื่มสุรา และจะดื่มมากขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้นและผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่า ช่วงอายุวัยรุ่นที่ต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการทดสอบรายคู่ พบว่า อายุวัยรุ่นทุกกลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิราพัชร กรเพชรรมณี (2546) ที่พบว่า อายุที่ต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4) ระดับการศึกษาวัยรุ่น

ระดับการศึกษาวัยรุ่นไม่ได้เรียนเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ไม่ดื่มสุราพบว่าการดื่มมากที่สุด ร้อยละ 78.05 รองลงมา คือ ประถมศึกษา ร้อยละ 69.79 และปริญญาตรี ร้อยละ 62.50 แต่ทุกระดับการศึกษามีระดับความถี่ของพฤติกรรมการดื่มสุราในระดับน้อย โดยระดับประถมศึกษามีค่าเฉลี่ยการดื่มมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.41 รองลงมา คือ วัยรุ่นไม่ได้เรียน ค่าเฉลี่ย 1.37 และระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ค่าเฉลี่ย 1.14 ตามลำดับ เพราะโดยส่วนใหญ่บุคคลที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติตนที่ดีกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ ดังผลการศึกษาของ รศ.บัญญัติ สุขศรีงาม (2546) ซึ่งเป็นอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่พบว่าเยาวชนที่มีการศึกษาค่ำจะดื่มสุรามากกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาสูง เนื่องจากผู้มีการศึกษาค่ำจะไม่ค่อยได้รณรงค์ถึงผลเสียการดื่มสุราทำให้ถูกเพื่อนชักชวนได้ง่าย

แต่ผลการศึกษาค้างนี้พบว่าวัยรุ่นที่มีการศึกษาสูง คือ ระดับปริญญาตรีกลับมีการดื่มมากเป็นอันดับสอง เนื่องจากวัยรุ่นระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่จะมีงานทำแล้ว และมีรายได้เป็นของตนเอง หรือกรณีเป็นนักศึกษาฐานะทางครอบครัวก็ต้องสูงพอมีค่าใช้จ่ายให้วัยรุ่นเรียนได้อย่างเพียงพอ และใกล้จะเข้าสู่วัยเป็นผู้ใหญ่แล้ว สังคมจึงให้การยอมรับมากกว่าผู้มีการศึกษาน้อยกว่า แต่ระดับความถี่ในการดื่มสุรามิ ค่าเฉลี่ยน้อยเป็นอันดับสุดท้ายเนื่องจากการดื่มสุราที่ต้องดื่มหลังว่างเว้นจากหน้าที่การงาน หรือดื่มเมื่อมีงานเลี้ยงสังสรรค์

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า ระดับการศึกษาวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่า พฤติกรรมการดื่มสุราที่ต่างกัน ได้แก่ (ไม่ได้เรียน, มัธยมศึกษา/ปวช.), (ไม่ได้เรียน, อนุปริญญา/ปวส.), (ไม่ได้เรียน, ปริญญาตรี), (ประถมศึกษา, มัธยมศึกษา/ปวช.), (ประถมศึกษา, อนุปริญญา/ปวส.) และ (ประถมศึกษา, ปริญญาตรี) ซึ่งวัยรุ่นไม่ได้เรียน และประถมศึกษาเท่านั้นที่ไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากมีพฤติกรรมการดื่มสุรากล้ายคลึงกัน

5) สถาบันการศึกษากับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น

เมื่อวิเคราะห์ในกลุ่มเฉพาะผู้ที่กำลังศึกษา พบว่า วัยรุ่นที่เรียนสถาบันอาชีวระดับอำเภอ หรือจังหวัด เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ไม่ดื่มสุรา พบว่ามีผู้ดื่มสุรา ร้อยละ 65.10 รองลงมา คือ สถาบันอุดมศึกษา ร้อยละ 56.18 และสถาบันสามัญศึกษาระดับอำเภอหรือจังหวัด ร้อยละ 47.50 ตามลำดับ แต่ทุกสถาบันมีระดับความถี่ของการดื่มสุราน้อย โดยอาชีวระดับอำเภอ จังหวัด มีค่าเฉลี่ยการดื่ม 1.16 รองลงมาคือ โรงเรียนสามัญศึกษาระดับอำเภอ จังหวัดและ โรงเรียนสามัญศึกษาระดับตำบลค่าเฉลี่ย 1.06 ส่วนสถาบัน อุดมศึกษามีค่าเฉลี่ยการดื่มสุรต่ำสุด เพราะวัยรุ่นแต่ละสถาบันมีลักษณะของกลุ่มเพื่อนและสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน ดังผลการศึกษาของสถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ ปี 2545-2548 (สาวิตรี อัยฉางค์กรชัย และคณะวิจัย, 2548) ที่พบว่านักเรียนสายอาชีพมีอัตราการดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนสายสามัญ สอดคล้องกับข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี พ.ศ. 2546 (หมอชาวบ้าน, 2546) ที่พบว่า นักเรียน ปวส. มีประสบการณ์การดื่มมากที่สุดเมื่อเทียบกับนักเรียนนักเรียนมัธยมปลายและอุดมศึกษา การศึกษาค้างนี้เมื่อแยกนักเรียนสายสามัญออกเป็นระดับตำบล และอำเภอหรือจังหวัดพบว่ามี การดื่มสุราถึงร้อยละ 44.00 เนื่องจากมีโรงเรียนขยายโอกาสจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้นหลายแห่ง ทำให้ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่า สถาบันการศึกษาวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่าง คือ (โรงเรียนสามัญศึกษาระดับตำบล, อาชีวระดับอำเภอหรือจังหวัด), (โรงเรียนสามัญศึกษาระดับอำเภอหรือจังหวัด, อาชีวระดับอำเภอหรือจังหวัด) และ (อาชีวระดับอำเภอหรือจังหวัด, สถาบันอุดมศึกษา) โดยสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันมัธยมสายสามัญระดับตำบล

และอำเภอหรือจังหวัด ที่ไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษามีการดื่มสุราเป็นครั้งคราว เพราะต้องให้เวลากับการเรียนมาก ตามความยากของหลักสูตรวิชา แต่มีพฤติกรรมการดื่มสุราเป็นอันดับสองเพราะการใกล้เข้าสู่วัยผู้ใหญ่และมีสังคมมากขึ้น และวัยรุ่นมัธยมสายสามัญระดับตำบล และอำเภอหรือจังหวัด การดื่มสุรายังไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมหรือผู้ปกครองมากนักลักษณะการดื่มจึงไม่แตกต่างกันกับสถาบันอุดมศึกษา

6) ระดับเกรดเฉลี่ย

ระดับเกรดเฉลี่ยของวัยรุ่นที่กำลังศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ไม่ดื่มสุรา พบว่า วัยรุ่นที่มีระดับเกรดเฉลี่ยต่ำระหว่าง 1.00-1.99 มีพฤติกรรมการดื่มสุรา ร้อยละ 79.27 รองลงมาได้แก่ มีระดับเกรดเฉลี่ยปานกลางระหว่าง 2.00-2.99 ร้อยละ 55.58 และมีระดับเกรดเฉลี่ยสูงระหว่าง 3.00-4.00 ร้อยละ 27.27 ตามลำดับ แต่ทุกระดับเกรดเฉลี่ยมีระดับความถี่การดื่มสุราน้อยโดยที่มีค่าเฉลี่ยการดื่มสุราสูงที่สุด คือระดับต่ำ ค่าเฉลี่ย 1.17 รองลงมาคือระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.09 และระดับสูง ค่าเฉลี่ย 1.02 เพราะการดื่มสุรามีผลเสียอย่างมากต่อการทำงานของระบบสมองและประสาท (สถาบันการแพทย์ด้านอุบัติเหตุและสาธารณสุข, 2547) ดังนั้นเด็กวัยรุ่นเรียนนอกจากพื้นฐานด้านสติปัญญาแล้ว หากมีพฤติกรรมการดื่มสุราจะส่งผลต่อการเรียนได้ ทำให้เรียนไม่รู้เรื่อง หรือเรียนไม่ทันเพื่อน

การเปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่า ระดับเกรดเฉลี่ยวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า ทุกระดับเกรดเฉลี่ยมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการศึกษานของ จิราภรณ์ เทพหนู (2540) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ ศึกษา ในจังหวัดพัทลุง แล้วพบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำและปานกลางมีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 9.85, 2.30 เท่า (95%CI=6.07-15.98, 1.56-3.38) ของนักเรียนที่มีผล การเรียนสูงตามลำดับ

7) สถานภาพวัยรุ่น

วัยรุ่นสถานภาพคู่เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ดื่มสุราแล้วมีพฤติกรรมการดื่มมากที่สุด ร้อยละ 64.77 รองลงมา คือ สถานภาพหย่า, แยกกันอยู่ ร้อยละ 63.16 และสถานภาพโสด ร้อยละ 56.36 ตามลำดับ สถานภาพวัยรุ่นมีระดับความถี่การดื่มสุราอยู่ในระดับน้อยทุกสถานภาพ โดยที่มีค่าเฉลี่ยการดื่มสุราสูงที่สุด คือ สถานภาพหย่า, แยกกันอยู่ ค่าเฉลี่ย 1.32 รองลงมาคือ สถานภาพคู่ ค่าเฉลี่ย 1.32 และสถานภาพโสด ค่าเฉลี่ย 1.16 ตามลำดับ เพราะสถานภาพ คู่ และหย่าหรือแยกกันอยู่นั้นส่วนใหญ่เป็นช่วงวัยรุ่นตอนปลาย มีความรับผิดชอบและการดื่มสุราได้รับการยอมรับมากกว่าวัยรุ่นที่เป็นโสดที่ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษา

และผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า สถานภาพวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า เฉพาะสถานภาพ

โตศกับผู้มีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัครวิน ลินฐประสิทธิ์ (2546) ที่พบว่า สถานภาพที่แตกต่างกันทำให้พฤติกรรมการดื่มสุราที่บ้านแตกต่างกันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

8) อาชีพ

วัยรุ่นอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ไม่ดื่มสุรา พบว่า มีพฤติกรรมการดื่มสุรามากที่สุดทุกคน ร้อยละ 100.00 รองลงมา คือวัยรุ่นที่ว่างงาน ร้อยละ 72.73 และเกษตรกร ร้อยละ 70.26 ตามลำดับ แต่ทุกอาชีพมีระดับความถี่ของพฤติกรรมการดื่มสุราในระดับน้อย โดยอาชีพเกษตรกร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.36 รองลงมาคือ ว่างงาน ค่าเฉลี่ย 1.32 และรับจ้าง ค่าเฉลี่ย 1.30 ตามลำดับ เพราะวัยรุ่นที่กำลังศึกษาต้องมีการรับผิดชอบต่อการเรียนทำให้มีพฤติกรรมการดื่มสุราน้อยกว่าวัยรุ่นที่ไม่ได้ศึกษาต่อเนื่อง ที่ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร หรือรับจ้าง และอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ แม้จะมีผู้ดื่มสุราทุกคนแต่มีค่าเฉลี่ยการดื่มน้อยเพราะการดื่มส่วนใหญ่จะดื่มตาม โอกาสเพื่อการเข้าสังคม

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า อาชีพวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า กลุ่มที่มีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกัน ได้แก่ (เกษตรกร, นักเรียน/นักศึกษา) และ (รับจ้าง, นักเรียน/นักศึกษา) เท่านั้นที่มีความแตกต่าง แสดงให้เห็นว่านักเรียนนักศึกษายังมีการรับผิดชอบต่อการเรียนและการยอมรับของผู้ปกครองหรือสังคมให้การยอมรับในการดื่มน้อยกว่าผู้มีอาชีพอื่น จึงทำให้นักเรียนนักศึกษาดื่มน้อยกว่าผู้มีอาชีพเกษตรกรและรับจ้าง สอดคล้องกับผลการศึกษาของรังสิมา พุทธางกูรานนท์ (2544) ที่พบว่า อาชีพผู้บริหารในกรุงเทพมหานครมีผลต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อสุรา ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

9) สถานภาพพ่อแม่

วัยรุ่นที่มีของสถานภาพพ่อแม่หม้าย, หย่า, แยกกันอยู่ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ไม่ดื่มสุรา พบว่า มีพฤติกรรมการดื่มสุรา ร้อยละ 57.60 มากกว่าวัยรุ่นที่พ่อแม่มีสถานภาพคู่ ร้อยละ 56.80 แต่มีระดับความถี่พฤติกรรมการดื่มสุราอยู่ในระดับน้อยทั้งสองสถานภาพ โดยวัยรุ่นที่สถานภาพพ่อแม่หม้าย, หย่า, แยกกันอยู่มีพฤติกรรมการดื่มสุรา ค่าเฉลี่ย 1.18 สูงกว่าวัยรุ่นสถานภาพพ่อแม่คู่ มีค่าเฉลี่ย 1.17

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า ลักษณะของสถานภาพพ่อแม่วัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะครอบครัววัยรุ่นบางครอบครัวพ่อแม่ไม่ใช่แบบอย่างที่ดี เพราะนอกจากมีพฤติกรรมการดื่มสุราเองแล้วยังชักชวนให้วัยรุ่นสุราดื่มด้วย (อุรยา วงศ์ไชยคง, 2547) จึงทำให้ลักษณะสถานภาพของพ่อแม่ของวัยรุ่นไม่มีความแตกต่างกัน

10) ลักษณะการคบเพื่อน

ลักษณะการคบเพื่อนของวัยรุ่นแบบเพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกัน เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ไม่ดื่มสุรา

พบว่า มีการดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 65.53 รองลงมา คือ มีเพื่อนน้อยแต่ถึงไหนถึงกัน ร้อยละ 63.61 ตามลำดับ แต่ลักษณะการคบเพื่อนของวัยรุ่นมีพฤติกรรมการดื่มสุราอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยวัยรุ่นที่เพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 1.25 รองลงมาวัยรุ่นมีเพื่อนน้อยแต่ถึงไหนถึงกัน ค่าเฉลี่ย 1.17 และมีเพื่อนน้อย และนานๆ จะไปกับเพื่อน ค่าเฉลี่ย 1.11 เพราะช่วงวัยรุ่นเพื่อนมีความสำคัญในการแสดงออกของกลุ่ม และการปรับตัวในด้านพฤติกรรมของวัยรุ่นที่จะแสดงออกในการเข้าสังคม การแสดงออกในลักษณะการคบเพื่อนมีทั้งด้านดีและไม่ดี แต่เนื่องจากความยับยั้งชั่งใจของวัยรุ่นมีน้อยอาจชักชวนกันไปในทางที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะพฤติกรรมการดื่มสุรา ดังผลการศึกษาของจินตนา แสงจันทร์ (2550) พบว่า บุคคลที่ชวนเด็กและเยาวชนดื่มสุรามากที่สุดคือเพื่อน ร้อยละ 75.3 และจากการสำรวจสำนักงานสถิติแห่งชาติครั้งล่าสุดใน พ.ศ. 2546 (หมอชาวบ้าน, 2546) พบว่า เพื่อนมีอิทธิพลสำคัญของการดื่มครั้งแรกของวัยรุ่นชาย และเพื่อนมีอิทธิพลต่อการดื่มสุราของวัยรุ่นมากที่สุด (ดวงฤทัย สุคนธปฎิภาค , 2548)

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า ลักษณะการคบเพื่อนของวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า กลุ่มที่มีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่าง ได้แก่ (เพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกัน, มีเพื่อนน้อยแต่ถึงไหนถึงกัน), (เพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกัน, มีเพื่อนน้อย และนานๆ จะไปกับเพื่อน) และ (เพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกัน, ไม่ค่อยมีเพื่อนชอบอยู่คนเดียว) มีเพียงวัยรุ่นมีเพื่อนน้อยแต่ถึงไหนถึงกัน มีเพื่อนน้อย และนานๆ จะไปกับเพื่อน กับไม่ค่อยมีเพื่อนชอบอยู่คนเดียว ที่มีลักษณะการดื่มสุราไม่แตกต่างกันเนื่องจากมีลักษณะการคบเพื่อนน้อย แสดงให้เห็นว่าการคบเพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกันมีแนวโน้มการดื่มสุรามากกว่าวัยรุ่นที่มีเพื่อนน้อย และนานๆ จะไปกับเพื่อน สอดคล้องกับผลการศึกษาของผลการศึกษาของ จิราพัชร กรเพชรปานิ (2546) ที่พบว่า เพื่อนเป็นปัจจัยในการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา และ ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ครั้งแรกของวัยรุ่นคือเพื่อน (อุรยา วงศ์ไชยคง, 2547)

11) ความรู้พิษภัยการดื่มสุรา

วัยรุ่นที่มีความรู้พิษภัยการดื่มสุราระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ไม่ดื่มสุรา มีพฤติกรรมการดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 69.66 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 64.33 และระดับสูง ร้อยละ 54.48 ตามลำดับ แต่ความรู้พิษภัยการดื่มสุราของวัยรุ่นมีพฤติกรรมการดื่มสุราอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยวัยรุ่นที่ความรู้พิษภัยการดื่มสุราระดับปานกลางมีพฤติกรรมการดื่มสุราค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 1.24 รองลงมาความรู้พิษภัยการดื่มสุราระดับสูงค่าเฉลี่ย 1.16 และความรู้พิษภัยการดื่มสุราระดับต่ำค่าเฉลี่ย 1.15 เพราะความรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับพิษภัยการดื่มสุราที่จะส่งผลต่อค่านิยมและทัศนคติที่ดีต่อการแสดงพฤติกรรมสุขภาพที่ดีได้ ทำให้ผู้ที่มีความรู้ที่ดีจะสามารถปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพดีกว่าผู้ที่มีความรู้ที่น้อย

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า ความรู้พิชัยการค้ำสุราของวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการค้ำสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พบว่า กลุ่มที่มีพฤติกรรมการค้ำสุราแตกต่าง คือกลุ่มที่มีความรู้พิชัยการค้ำสุราระดับปานกลางกับระดับสูงเท่านั้น แสดงว่าผู้มีความรู้พิชัยการค้ำสุรปานกลางมีการค้ำสุรามากกว่าวัยรุ่นที่มีความรู้พิชัยการค้ำสุราสูงกว่า

12) ทักษะการค้ำสุรา

วัยรุ่นที่มีทักษะการค้ำสุราระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ไม่ค้ำสุรา มีการค้ำสุรามากที่สุด ร้อยละ 61.22 รองลงมา คือ วัยรุ่นที่มีทักษะการค้ำสุราระดับต่ำ ร้อยละ 58.82 และวัยรุ่นที่มีทักษะการค้ำสุราระดับสูง ร้อยละ 48.47 ตามลำดับ แต่ทักษะการค้ำสุราของวัยรุ่นมีพฤติกรรมการค้ำสุราอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยวัยรุ่นที่มีทักษะการค้ำสุราระดับปานกลางมีพฤติกรรมการค้ำสุร่าค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 1.20 รองลงมาที่ความรู้พิชัยการค้ำสุราระดับต่ำค่าเฉลี่ย 1.19 และทักษะการค้ำสุราระดับสูงค่าเฉลี่ย 1.12 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า ทักษะการค้ำสุราของวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการค้ำสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า กลุ่มที่มีพฤติกรรมการค้ำสุราแตกต่าง คือทักษะการค้ำสุราระดับปานกลางกับระดับสูงเท่านั้น แสดงแม้มีความแตกต่างของทักษะการค้ำสุราวัยรุ่น ผู้มีทักษะการค้ำสุรปานกลางมีการค้ำสุรามากกว่าวัยรุ่นที่มีทักษะการค้ำสุราสูงกว่า

2.2.2 ปัจจัยอื่น

1) รายได้ครอบครัว

วัยรุ่นที่มีรายได้ครอบครัว ระหว่าง 6,201-8,100 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ไม่ค้ำสุรา มีการค้ำสุรามากที่สุด ร้อยละ 70.19 รองลงมาวัยรุ่นที่มีรายได้ครอบครัว ระหว่าง 500-2,400 บาท ร้อยละ 58.71 และวัยรุ่นที่มีรายได้ครอบครัวระหว่าง 2,401 – 4,300 บาท ร้อยละ 58.26 แต่โดยรวมปัจจัยในด้านรายได้ครอบครัวมีพฤติกรรมการค้ำสุราของวัยรุ่นอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยวัยรุ่นที่มีรายได้ครอบครัวระหว่าง 6,201-8,100 บาท มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 1.21 รองลงมารายได้ครอบครัวระหว่าง ระหว่าง 2,401 – 4,300 บาท และรายได้ครอบครัว ระหว่าง 500 – 2,400 บาทมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 1.19 เพราะโดยผู้ที่มีรายได้สูงจะมีแหล่งประโยชน์ที่จะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการได้ตามต้องการ รายได้ยังเป็นตัวบ่งชี้สถานภาพทางเศรษฐกิจ จึงทำให้วัยรุ่นที่มีรายได้ครอบครัว ระหว่าง 6,201-8,100 บาท ที่มีรายได้สูงจึงมีการค้ำสุรามากที่สุด และรายได้ยังแสดงถึงลักษณะงานอาชีพและการศึกษาของบุคคลที่ต่างกัน จึงทำให้ผู้ที่มีรายได้น้อย ระหว่าง 500-2,400 บาท ร้อยละ 58.71 และวัยรุ่นที่มีรายได้ครอบครัว ระหว่าง 2,401 – 4,300 บาท ที่ส่วนใหญ่ครอบครัวเป็นเกษตรกรและผู้ใช้แรงงานจึงมีการค้ำสุรามากตามมา

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า รายได้ครอบครัววัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า กลุ่มที่มีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่าง คือ รายได้ครอบครัว (ระหว่าง 4,301-6,200 บาท, ระหว่าง 6,201-8,100 บาท) และ (ระหว่าง 6,201-8,100 บาท, 8,101 บาทขึ้นไป)

2) ความเพียงพอของรายได้ครอบครัว

วัยรุ่นที่มีรายได้ครอบครัวเหลือเกิน เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ไม่ดื่มสุรา พบว่า มีการดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 60.40 รองลงมา วัยรุ่นที่มีรายได้ครอบครัวไม่เพียงพอ ร้อยละ 58.52 และวัยรุ่นที่มีรายได้ครอบครัวเพียงพอ ร้อยละ 55.73 ตามลำดับ แต่ปัจจัยความเพียงพอรายได้ครอบครัวมีพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยวัยรุ่นที่มีรายได้ครอบครัวมีเหลือเกิน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.26 รองลงมา รายได้ครอบครัวไม่เพียงพอ มีค่าเฉลี่ย 1.18 และรายได้ครอบครัวเพียงพอ ค่าเฉลี่ย 1.16

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า ความเพียงพอรายได้ครอบครัววัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากลักษณะความเพียงพอของรายได้ของครอบครัววัยรุ่นมีการดื่มสุราค่อนข้างคล้ายกัน

3) ระยะเวลาของแหล่งซื้อสุรา

วัยรุ่นที่มีระยะเวลาของแหล่งซื้อสุราพอดีเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ไม่ดื่มสุรา พบว่า มีการดื่มสุรามากที่สุด ร้อยละ 62.08 รองลงมา คือ วัยรุ่นที่มีระยะเวลาของแหล่งซื้อสุราใกล้ ร้อยละ 58.59 และวัยรุ่นที่มีระยะเวลาของแหล่งซื้อสุราไกล ร้อยละ 33.70 ตามลำดับ ระยะเวลาของแหล่งซื้อสุรา มีพฤติกรรมการดื่มสุราอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ แต่วัยรุ่นที่ทัศนคติการดื่มสุราระดับพอดีมีพฤติกรรมการดื่มสุราค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.21 รองลงมา ระยะเวลาของแหล่งซื้อสุราใกล้ ค่าเฉลี่ย 1.17 และระยะเวลาของแหล่งซื้อสุราไกล ค่าเฉลี่ย 1.07

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า ระยะเวลาของแหล่งซื้อสุราที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่พบว่า กลุ่มที่มีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่าง คือ (ใกล้, ไกล) และ (พอดี, ไกล) แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นที่มีระยะเวลาใกล้แหล่งซื้อสุราไม่สามารถแสดงพฤติกรรมการดื่มสุราได้ชัดเจนนัก อาจเนื่องมาจากแหล่งซื้อสุราอยู่ใกล้ผู้ปกครองหรือสังคมที่รู้จักเกินไป และผู้ที่มีระยะเวลาไกลแหล่งซื้อสุราก็ไม่เอื้อประโยชน์ในการเข้าถึงแหล่งซื้อสุราที่อยู่ในระยะทางพอดี

4) ช่วงเวลาที่ร้านค้าหรือแหล่งที่ซื้อสุราจำหน่ายสุรา

วัยรุ่นที่มีระยะเวลาของแหล่งซื้อสุราพอดีเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ไม่ดื่มสุรา เฉพาะช่วงกลางวัน (18.01-06.00 น.) มีการดื่มสุราสูงสุด ร้อยละ 67.44 รองลงมาทุกเวลาที่เรียก (24 ชั่วโมง) ร้อยละ 56.15 และ เฉพาะช่วงเช้า ถึงเย็น (06.01-18.00 น.) ร้อยละ 56.15 ตามลำดับ แต่ช่วงเวลาของแหล่งที่ซื้อสุราจำหน่ายสุรา มีพฤติกรรมการดื่มสุราอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยแหล่งที่ซื้อสุราจำหน่ายสุราช่วงกลางวัน

มีพฤติกรรมการดื่มสุราค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.23 รองลงมาแหล่งที่ซื้อสุร่าจำหน่ายสุร่าช่วงเช้า ถึงเย็น ค่าเฉลี่ย 1.18 และแหล่งที่ซื้อสุร่าจำหน่ายสุร่าทุกเวลาที่เรียก 24 ชั่วโมง ค่าเฉลี่ย 1.16

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า ช่วงเวลาของแหล่งที่ซื้อสุร่าจำหน่ายสุร่าที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุร่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากทุกช่วงเวลาไม่ส่งผลต่อความแตกต่างในการดื่มสุร่า

5) วัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุร่า

วัยรุ่นที่มีวัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุร่าอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยวัยรุ่นที่มีกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุร่าปานกลาง มีพฤติกรรมการดื่มสุร่าค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.28 รองลงมากิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุร่ามาก ค่าเฉลี่ย 1.17 และกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุร่าน้อย ค่าเฉลี่ย 1.14 เพราะวัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดื่มสุร่าของวัยรุ่นที่สำคัญ ดังผลการศึกษา ของ ดวงฤทัย สุนทรพิพิธภาค (2548) ที่พบว่า วัยรุ่นจะมีการดื่มสุร่ามากในช่วงปีใหม่ สงกรานต์ และการฉลองเพื่อความยินดีหรือฉลองกับเพื่อน รองลงมาจะดื่มในงานแต่งงาน งานบวชและงานศพ สาเหตุดังกล่าว ประพิมพ์ วรรณสม (2548) ศึกษาพบว่า ในอดีตชุมชนชนบทมีการดื่มสุร่าเฉพาะงานประเพณี เด็กและผู้หญิงไม่ดื่ม แต่ปัจจุบันดื่มสุร่ามากขึ้น โดยยอมรับเป็นปกติในวิถีชีวิตทุกกลุ่มอายุทั้งเพศชายและหญิง เป็นตัวเชื่อมกิจกรรมทางสังคมทุกประเภท สุร่าจึงเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตในชีวิตประจำวันและเป็นวิถีชุมชนที่ฝังรากลึกในสังคม

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า กิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุร่าที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุร่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พบว่า กลุ่มที่มีพฤติกรรมการดื่มสุร่าแตกต่างกัน คือ กิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุร่าน้อย กับกิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุร่าปานกลาง เท่านั้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรุษา วงศ์ไชยคง (2547) ยังพบว่าส่วนปัจจัยกิจกรรมการมีงานเลี้ยงสังสรรค์ต่างๆ มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยวัฒนธรรม ประเพณีหรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุร่าวัยรุ่นมากที่สุดเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ งานปีใหม่ ร้อยละ 9.35 รองลงมาคือ งานแต่งงาน งานสงกรานต์ งานบวช งานวันแซนโดนตา งานช้าง และมีญาติมาเยี่ยม ร้อยละ 9.29 ,9.17 ,8.30 ,7.81 5.92 ,และ 5.79 ตามลำดับ

6) การมีหรือไม่มีกิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุร่าในชุมชน

วัยรุ่นที่มีการมีหรือไม่มีกิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุร่าในชุมชนมีความถี่การดื่มสุร่าอยู่ระดับน้อยเหมือนกัน โดยวัยรุ่นที่มีกิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุร่าในชุมชน ค่าเฉลี่ย 1.19 มีพฤติกรรมการดื่มสุร่าสูงกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีกิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุร่าในชุมชน ค่าเฉลี่ย 1.16 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า การมีหรือไม่มีกิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุร่าในชุมชนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุร่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าชุมชนที่มีกิจกรรมการ

ส่งเสริมให้คนดื่มสุราในชุมชนจะส่งผลต่อการดื่มสุราของวัยรุ่นน้อยกว่าชุมชนที่ไม่มีกิจกรรมการส่งเสริมให้คนดื่มสุราในชุมชน

7) การมีหรือไม่มีกิจกรรมรณรงค์ไม่ดื่มสุราในชุมชน

วัยรุ่นที่ไม่มีกิจกรรมการรณรงค์ไม่ดื่มสุราในชุมชน ค่าเฉลี่ย 1.23 มีพฤติกรรมการดื่มสุราสูงกว่าวัยรุ่นที่มีกิจกรรมการรณรงค์ไม่ดื่มสุราในชุมชน ค่าเฉลี่ย 1.16 ซึ่งมีพฤติกรรมการดื่มอยู่ระดับน้อยเหมือนกัน

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า การมีหรือไม่มีกิจกรรมการรณรงค์ไม่ดื่มสุราในชุมชนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมกิจกรรมการรณรงค์ไม่ดื่มสุราในชุมชน ได้แก่ กิจกรรมผู้นำชุมชนกำหนดหรือรณรงค์หรือประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 16.57 รองลงมาเล่นกีฬา ร้อยละ 3.96 และร้านไม่ให้เด็กซื้อ ร้อยละ 22.50 ตามลำดับ

2.2.3 ปัจจัยเสริม

1) สื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา

วัยรุ่นที่มีสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราระดับมาก มีพฤติกรรมการดื่มสุราค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 1.18 รองลงมาวัยรุ่นที่มีสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.17 และวัยรุ่นที่มีสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.16 ตามลำดับ โดยสื่อโทรทัศน์/วีซีดี/ภาพยนตร์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.23 รองลงมาได้แก่ โปสเตอร์/ป้าย/แผ่นพับโฆษณา ค่าเฉลี่ย 2.84 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จุริย์ อุตสาหะ และจิราวัฒน์ นนทิกการ (2547) ที่พบว่าสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราของวัยรุ่นมากที่สุด คือ การโฆษณาผ่านสื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 88.8 และผลการศึกษาของ รศ.ดร. โยธิน แสงดี สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2550) สรุปว่าการโฆษณามีผลต่อการกระตุ้นการดื่มสุราเช่นกัน

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า วัยรุ่นที่มีสื่อที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราแตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ามีปัจจัยอื่นที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นมากกว่าปัจจัยของสื่อ

2) บุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา

วัยรุ่นที่มีบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราของวัยรุ่นอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยวัยรุ่นที่มีบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราระดับมาก มีพฤติกรรมการดื่มสุราค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 1.21 รองลงมาวัยรุ่นที่มีบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.22 และวัยรุ่นที่มีบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.15 โดยบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราโดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเพื่อนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่เจ้าของร้าน/เด็กเสิร์ฟ ญาติพี่น้อง และพ่อแม่ ตามลำดับ เพราะบุคคลใกล้ชิดมีโอกาสชักชวนให้วัยรุ่นดื่มสุราได้ โดยเพื่อนมีอิทธิพลต่อการดื่มสุราของวัยรุ่นมากที่สุด รองลงมา คือ บิดามารดา และบุคคลในครอบครัว (ดวงฤทัย สุคนธ์ปฎิภาค, 2548)

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จินตนา แสงจันทร์ (2549) ที่พบว่าคนที่ชวนวัยรุ่นดื่มสุรามากที่สุดคือเพื่อนร้อยละ 75.3 และจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2546 (หมอชาวบ้าน, 2549) ยังพบอีกว่า การดื่มครั้งแรกของนักเรียนชายที่อายุต่ำกว่า 10 ขวบ นอกจากความอยากลอง แล้วยังมีอิทธิพลมาจากพ่อแม่ที่ยอมให้ดื่มด้วย

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า วัยรุ่นที่มีบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราแตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ พบว่า กลุ่มบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราแตกต่างกัน คือ กลุ่มบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุราของวัยรุ่นอยู่ในระดับน้อยกับระดับปานกลางเท่านั้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของจิราพัชร กรเพชรปานิ (2546) พบว่า บุคคลที่ดื่มด้วยนั้น คือ เพื่อนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา และอุรยา วงศ์ไชยคง (2547) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นครั้งแรกของวัยรุ่นมาจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ เพื่อน ญาติพี่น้องและพ่อแม่ ชักชวนให้ดื่ม และปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ การเห็นบุคคลรอบข้างหรือดาราดื่ม

3) การดื่มสุราของเพื่อน

วัยรุ่นที่มีเพื่อนดื่มสุรา ค่าเฉลี่ย 1.25 มีพฤติกรรมการดื่มสุราสูงกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีเพื่อนดื่มสุรา ค่าเฉลี่ย 1.05 แต่มีพฤติกรรมการดื่มอยู่ระดับน้อยเหมือนกัน เพราะบุคคลใกล้ชิดมีโอกาสชักชวนให้วัยรุ่นดื่มสุราได้ โดยเพื่อนและครอบครัวมีอิทธิพลต่อการดื่มสุราของวัยรุ่น ดังนั้นการดื่มสุราของการดื่มสุราของเพื่อนและครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อการดื่มสุราของวัยรุ่น ดังผลการศึกษาของประพิมพ์ วรรณสม (2548) ที่พบว่าวัยรุ่นดื่มสุราเกิดจากการซึมซับพฤติกรรมของบิดามารดา และการยอมรับในกลุ่มเพื่อนและสังคม และจินตนา แสงจันทร์ (2550) พบว่า สาเหตุและปัจจัยในการดื่มสุราของวัยรุ่นเกิดจากพฤติกรรมเลียนแบบจากผู้ใหญ่ จึงมีผลให้การดื่มสุราของเพื่อนจากการวิจัยครั้งนี้ มีความแตกต่างกับพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการศึกษาครั้งนี้ยังพบว่าวัยรุ่นมีการดื่มสุราของเพื่อนถึงร้อยละ 62.41 และยังพบว่าบุคคลที่วัยรุ่นดื่มสุราด้วยคือเพื่อนมีถึงร้อยละ 58.48

4) การดื่มสุราของครอบครัว

วัยรุ่นที่มีครอบครัวดื่มสุรา ค่าเฉลี่ย 1.21 มีพฤติกรรมการดื่มสุราสูงกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีครอบครัวดื่มสุรา ค่าเฉลี่ย 1.12 ซึ่งมีพฤติกรรมการดื่มอยู่ระดับน้อยเหมือนกัน และผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง พบว่า การดื่มสุราของครอบครัวแตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการดื่มสุราของครอบครัว มีความสามารถทำนายในทางบวกกับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่น สอดคล้องกับผลการศึกษาของสายใจ ชื่นคำ (2542) ที่พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการศึกษาครั้งนี้ยังพบว่าวัยรุ่นมีครอบครัวที่ดื่มร้อยละ 60.39 และยังพบว่าบุคคลที่วัยรุ่นดื่มสุราด้วยคือบุคคลในครอบครัว ร้อยละ 5.16 และญาติ ร้อยละ 19.78

3. ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 พฤติกรรมการดื่มสุรา

วัยรุ่นชุมชนสวย ลาว เขมร ดื่มสุราช่วงอายุ 13-24 ปี ร้อยละ 57.44 จากการวิเคราะห์เพิ่มเติมพบว่าวัยรุ่นชุมชนสวย ลาว เขมรช่วงอายุ 15-24 ปี มีการดื่มสุรา คิดเป็นร้อยละ 63.04 ซึ่งอยู่ในระดับที่สูงมากกว่าการสำรวจพฤติกรรมการดื่มสุราของการสำรวจของสำนักงานสถิติจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ปี 2548 ที่พบว่าวัยรุ่นจังหวัดสุรินทร์ช่วงอายุ 15-24 ปี มีการดื่มสุราร้อยละ 28.00 ถึง 2.25 เท่า และจากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติล่าสุด ในปี 2547 พบว่ามีวัยรุ่นอายุ 15-24 ปี ทั้งประเทศไทยดื่มสุราร้อยละ 23.50 ซึ่งวัยรุ่นชุมชนสวย ลาว เขมร มีการดื่มสุราอยู่ในระดับที่สูงมากกว่า 2.44 เท่า ผลการศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นความรุนแรงการดื่มสุราในปัจจุบัน ของวัยรุ่นชนบทชุมชนสวย ลาว เขมรในปัจจุบัน ที่ควรได้รับการแก้ไข ซึ่งสาเหตุดังกล่าวสรุปได้จากผลการศึกษา

1. วัยรุ่นจะมีการดื่มสุราในระดับสูงช่วงเทศกาล งานประเพณีที่สำคัญต่างๆ ดังผลการศึกษาที่พบว่า วัฒนธรรม ประเพณี หรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุรามีความแตกต่างต่อพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยวัยรุ่นที่เข้าร่วมวัฒนธรรม ประเพณี หรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุราหลายกิจกรรมจะมีการดื่มสุราที่มากกว่าวัยรุ่นที่เข้าร่วมวัฒนธรรม ประเพณี หรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการดื่มสุราน้อยกิจกรรม

2. วัยรุ่นมีการดื่มสุราในระดับสูงเนื่องจากหาซื้อได้ง่ายในชุมชน โดยแหล่งที่วัยรุ่นซื้อสุราพบว่า ส่วนใหญ่ซื้อสุราในหมู่บ้าน โดยวัยรุ่นให้เหตุผลการดื่มสุราว่าซื้อสุราได้ง่าย สะดวก ร้อยละ 24.13 ราคาถูก ร้อยละ 17.49 และ ทางร้านมีขายประจำร้าน ร้อยละ 14.71 และร้านค้าส่วนใหญ่ที่วัยรุ่นซื้อสุรา เป็นร้านชำ ร้านค้าปลีก ร้อยละ 80.85 เพราะร้านค้าปลีกในหมู่บ้านสามารถแบ่งขายปลีกได้ อันเป็นช่องทางในการเพิ่มกำไรของร้านค้าที่การชั่ง ตวง วัดให้ลูกค้า อาจไม่ได้มาตรฐานตามราคาเหมือนกับผลิตภัณฑ์แบบขวด หรือกระป๋อง แต่ลูกค้าไม่สามารถเลือกได้เพราะปัจจัยด้านราคาหรือความสะดวกในการดื่มเข้ามาเกี่ยวข้องโดยเฉพาะวัยรุ่นตอนต้นที่มีการดื่มถึงร้อยละ 38.20 ที่ต้องปกปิดพฤติกรรมการดื่มสุรา การซื้อเป็นเป็ก ก๊ก หรือแก้ว จะสะดวกในการดื่ม การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า ขนาดบรรจุสุราเป็นกระติกหรือไห จะใช้กับเหล้าสาโท แสดงว่าบางชุมชนยังมีการทำเหล้าสาโทกันดื่มเอง โดยไม่ได้รับอนุญาตทางกฎหมาย และไม่ใช้ผลิตภัณฑ์สุราพื้นเมืองที่อนุญาตให้ผลิตเนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่อนุญาตส่วนใหญ่บรรจุเป็นขวด ชนิดสุราที่วัยรุ่นดื่มมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ เบียร์ ร้อยละ 46.84 รองลงมา คือ เหล้าสี ร้อยละ 16.64 และเหล้าขาว, เหล้าดองยา ร้อยละ 16.64 และพบว่าเหล้าสาโทซึ่งเป็นเหล้าพื้นบ้านมีการดื่มในลำดับที่ 5 ร้อยละ 8.77 ทำให้ลักษณะการดื่มสุราของวัยรุ่น มีการซื้อสุราเป็นเป็ก ก๊ก หรือแก้ว ที่ส่วนใหญ่ใช้กับเหล้าขาว เหล้าดองยาหรือเหล้าสีบางยี่ห้อ

3. การใช้เงินในการซื้อสุราของวัยรุ่น โดยเฉลี่ยจำนวนน้อยจึงทำให้วัยรุ่นมีการดื่มสุราในระดับสูง โดยมีอัตราการซื้อสุราดื่มต่อครั้ง เฉลี่ย 55.14 บาท เนื่องจากปัจจัยเรื่องรายได้ของครอบครัว

วัยรุ่นชาวชนบท หรือการดื่มที่มีการดื่มเป็นกลุ่มเพื่อนน่าจะจะมีการเฉลี่ยเงินซื้อพร้อมกัน และจากการศึกษาพบว่า วัยรุ่นชอบดื่มสุราตอนเย็น 18.01-24.00 น. ร้อยละ 44.94 เพราะน่าจะสะดวกที่สุดหลังการทำงานหรือหลังเวลาเลิกเรียน สถานที่ที่วัยรุ่นดื่มสุรา ส่วนใหญ่เป็นบ้านเพื่อน ร้อยละ 31.53 รองลงมาตามสี่แยกหมู่บ้าน/ที่สาธารณะ/จุดรวมกลุ่มตามหมู่บ้าน ร้อยละ 21.38 และบ้านตนเอง ร้อยละ 20.78 ตามลำดับ เป็นข้อมูลที่น่าศึกษามากเนื่องจากการดื่มที่บ้านเพื่อนแสดงให้เห็นการรวมกลุ่มแล้วชักชวนกันดื่มสุรา การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่าวัยรุ่นมีเพื่อนสนิทดื่มสุรา ร้อยละ 62.44 และยังพบว่ามี การดื่มสุราตามสถานที่สี่แยกหมู่บ้าน/ที่สาธารณะ/จุดรวมกลุ่มตามหมู่บ้าน ที่ปัจจุบันจะพบเห็นบ่อยๆ โดยวัยรุ่นมักจะรวมตัวกันตามจุดดังกล่าวในช่วงเย็นๆ และมีการดื่มสุราด้วยกัน

4. บุคคลในครอบครัววัยรุ่นเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีทำให้วัยรุ่นดื่มสุราในระดับสูง เนื่องจากมีบุคคลในครอบครัววัยรุ่นดื่มสุรา ถึงร้อยละ 60.39 เมื่อศึกษาถึงบุคคลในครอบครัวที่ดื่มสุรา ส่วนใหญ่ เป็นพ่อที่ดื่ม ร้อยละ 53.39 รองลงมา คือ ญาติ ร้อยละ 14.21 การศึกษาครั้งนี้ยัง พบว่าปัจจัยบุคคลต่างๆ ที่เป็นปัจจัยเสริมการดื่มสุรา และการดื่มสุราของครอบครัว ที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกับพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งวัยรุ่นที่มีบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมและครอบครัวที่ดื่มสุรา มีพฤติกรรมการดื่มสุรามากกว่าวัยรุ่นที่มีบุคคลที่เป็นปัจจัยเสริมและครอบครัวไม่ดื่มสุรา แสดงว่าสังคมชุมชนช่วย ลาว เขมรให้การยอมรับวัยรุ่นที่ดื่มสุรา และยังชักชวนวัยรุ่นให้ร่วมดื่มสุราด้วย ดังผลการศึกษาที่ พบว่า วัยรุ่นจะดื่มสุรากับ ญาติ ร้อยละ 19.78 ซึ่งเป็นสภาพปัญหาที่สถาบันครอบครัวควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อแก่วัยรุ่น

ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมต่อพฤติกรรมการดื่มสุรา

1. ปัจจัยนำ ที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลายปัจจัย ซึ่งวัยรุ่นเพศชายจะมีการดื่มสุรามากกว่าเพศหญิง แต่เพศหญิงก็มีอัตราการดื่มสุราถึงร้อยละ 34.82 แสดงให้เห็นถึงการยอมรับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นชุมชนช่วย ลาว เขมร ทั้งเพศชายและเพศหญิง การแก้ไขปัญหาผู้ปกครอง ชุมชน และสถาบันการศึกษาจึงควรให้ความรู้วัยรุ่นได้ตระหนักถึงพิษภัยการดื่มสุรา เพื่อสร้างทัศนคติ เพื่อส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม อายุก็เช่นกันแม้ช่วงวัยรุ่นตอนปลายจะมีการดื่มสุรามากกว่าวัยรุ่นตอนต้นแต่ควรได้รับการส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่นตั้งแต่อายุน้อย เพื่อปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีตั้งแต่เริ่มแรก ลักษณะการคบเพื่อนมีความแตกต่างกับพฤติกรรมการดื่มสุราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยวัยรุ่นที่มีเพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกันจะมีการดื่มสุรามากที่สุด ครอบครัวจึงควรใส่ใจและแนะนำในการคบเพื่อนของวัยรุ่นเช่นกัน ชุมชนและสถาบันการศึกษามีการส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และเอาใจใส่ ใฝ่ระวัง การดื่มสุราของวัยรุ่น การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า การศึกษาวัยรุ่นที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้มีการศึกษาสูงจะดื่มสุราน้อยกว่าผู้มีการศึกษาต่ำ ดังนั้นผู้ปกครองควรส่งเสริม

ให้วัยรุ่นได้ศึกษาในระดับที่สูง เพราะปัจจุบันการศึกษามีความสำคัญมากต่อวัยรุ่น ที่จะกลายเป็นกำลังหลักในการพัฒนาสังคมและประเทศในอนาคต

2. ปัจจัยเอื้อที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากชุมชนช่วย ลาว เขมร มีวัฒนธรรม ประเพณี หรือกิจกรรมที่หลากหลายกิจกรรม และยังเอื้อต่อการดื่มสุราทำให้วัฒนธรรม ประเพณี หรือกิจกรรมในชุมชน ที่เอื้อต่อการดื่มสุรา การมีหรือไม่มีกิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุราในชุมชน และการมีหรือไม่มีกิจกรรมการรณรงค์ไม่ดื่มสุราในชุมชนที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการดื่มสุราวัยรุ่นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวน่าจะเกิดจากชุมชนเอง ได้ตระหนักและส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี เช่น งานศพปลอดสุรา หรือมีการรณรงค์การไม่ดื่มสุรา หรือควรมีระเบียบ ข้อกำหนด การห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ซื้อสุราในชุมชน พร้อมทั้งการควบคุมไม่ให้ร้านค้าจำหน่ายสุราให้แก่เด็กที่ทางกฎหมายควบคุมได้ยาก แต่จะประสบความสำเร็จเมื่อมีข้อกำหนดของชุมชนเอง ดังผลการแก้ไขปัญหาการดื่มสุราในชุมชนของหลายๆพื้นที่ ที่ประสบความสำเร็จแบบยั่งยืนหากเป็นการแก้ไขปัญหาโดยสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนตนเอง

3. ปัจจัยเสริมที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกับพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลายปัจจัย ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการดื่มสุราวัยรุ่นชุมชน ช่วย ลาว เขมร ควรส่งเสริมกลุ่มเพื่อนวัยรุ่นได้มีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เช่น การเข้าร่วมประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญในชุมชน การชักชวนให้วัยรุ่นเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เป็นต้น ครอบครัวควรสร้างความรัก ความอบอุ่นภายในครอบครัว พ่อแม่ควรให้ความใกล้ชิดกับลูกให้มากยิ่งขึ้น ทำความเข้าใจลักษณะธรรมชาติและความต้องการของวัยรุ่น และเป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการประพฤติ รวมทั้งเลิกพฤติกรรมการดื่มสุรา เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่วัยรุ่น

ส่วนที่ 3 การแก้ไขปัญหาเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหาการดื่มของวัยรุ่นชุมชน ช่วย ลาว เขมร ควรร่วมมือกันโดยใช้มาตรการหรือข้อตกลงต่างๆ ตามระดับ คือ ระดับบุคคล ต้องทำให้ทั้งประชาชนและวัยรุ่นในชุมชนมีทัศนคติที่ดีตระหนักถึงผลเสียพิษภัยการดื่มสุรา และผู้ที่ดื่มสุราต้องตั้งใจลดละเลิก การดื่มสุราอย่างจริงจังใน ระดับครอบครัว ผู้ปกครองควรเฝ้าระวัง การดื่มสุราของวัยรุ่น โดยการเอาใจใส่และสร้างความรัก ความอบอุ่นภายในครอบครัว สำหรับครอบครัวที่มีผู้ดื่มสุราต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หันมาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่วัยรุ่น ในระดับชุมชนมีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากชุมชนช่วย ลาว เขมรมีจำนวนของวัฒนธรรมและประเพณีที่หลากหลาย จึงควรมีกิจกรรมเพื่อลดละเลิก การดื่มสุราในชุมชน เช่น งดเหล้า เข้าพรรษา กฐินปลอดเหล้า หรือการส่งเสริมให้ไม่จำหน่ายสุราในวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น ควบคู่กับมาตรการหรือข้อตกลงให้ร้านค้าปลีกในหมู่บ้านปฏิบัติตามกฎหมายมีการห้ามขายบุหรี่และสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีอย่างเคร่งครัด รวมทั้งการส่งเสริมให้เยาวชนรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เช่น การทำปฏิบัติสาธารณประโยชน์ในงานประเพณี หรือ

เทศกาลต่างๆ ในชุมชน การเล่นเกม การเข้าร่วมปฐมนิเทศในชุมชน เป็นต้น สุดท้ายระดับประเทศ นโยบายและมาตรการต่างๆ ของรัฐบาลไม่ควรเอื้อประโยชน์ แก่เอกชนผู้ผลิต เช่นในปัจจุบันร้านค้ามี ขั้นตอนการขออนุญาตจำหน่ายสุราที่ง่ายและค่าใบอนุญาตที่ราคาถูกลง ทำให้สุราเป็นสินค้าที่สามารถหาซื้อได้ง่าย ทั้งยังราคาถูกลง และรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐควรบังคับใช้มาตรการคุ้มครองเด็กโดยไม่ให้ร้านค้าสุราจำหน่ายสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีอย่างจริงจัง โดยเฉพาะร้านค้าปลีกในชุมชนที่ควบคุมได้ยาก และควบคุมการแพร่กระจายของสุราพื้นบ้าน คือ สาโทและเหล้าต้ม ที่มีการผลิตไม่ถูกต้องตามกฎหมายจำนวนมากในเขตอีสานใต้ เพื่อให้วัยรุ่นชนบทที่มีภาษา วัฒนธรรมและประเพณีเอกลักษณ์เฉพาะ ให้คงไว้แต่วัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามสืบต่อไป

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหาการดื่มสุราของวัยรุ่นในพื้นที่ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการการสร้างความมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาการดื่มสุราของชุมชนตนเอง ซึ่งระยะแรกอาจเป็นการทดลองในบางชุมชน เพื่อเป็นชุมชนนำร่องและขยายผลการดำเนินงานไปสู่ชุมชนอื่นต่อไป
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นในชุมชนลาว เขมร กับชุมชนอื่น เช่น ชุมชนเมือง หรือชุมชนที่มีลักษณะวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยต่างๆ ว่าแตกต่างกันหรือไม่

บรรณานุกรม

- กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล. (2542). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน
อาชีวศึกษาชายในกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์และ
พฤติกรรมศาสตร์).** บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2550). บทความ “รณรงค์บังคับใช้กฎหมายห้ามจำหน่ายสุรา
และบุหรี่แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เพื่อลดการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน”. สืบค้นจาก
http://www.oja.go.th/data/document/news/injp_under18yearsold.doc.
- กระทรวงสาธารณสุข. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2546). **แนวปฏิบัติบริการสุขภาพสำหรับ
สุขภาพชุมชน ด้านการส่งเสริมสุขภาพ.** นนทบุรี: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล. (2542). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน
อาชีวศึกษาชายในกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์และ
พฤติกรรมศาสตร์).** บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ขนิษฐา นันทบุตร และคณะ. (2550). **กรณีศึกษานวัตกรรมการดูแลสุขภาพชุมชน
(ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ).** นนทบุรี: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- จินตนา วงศ์วาน. (2548). **ความรู้และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอน
ปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จินตนา แสงจันทร์. (2549). **แนวทางลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน
ตำบลเชียงกลาง อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน.** น่าน: โรงพยาบาลเชียงกลาง จังหวัดน่าน.
- จิราพัชร กรเพชรมณี. (2546). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา.** รายงานวิจัยเพื่อประชาสัมพันธ์ภาควิชาวิทยาศาสตร์ สาขา
ประชาสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิราภรณ์ เทพหนู. (2540). **ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน มัธยมศึกษาตอน
ปลาย สายสามัญศึกษา ในจังหวัดพัทลุง.** วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
(อนามัยครอบครัว). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จूरีย์ อูสาหะ และจิราวัฒน์ นนทิกการ. (2547). นิพนธ์ต้นฉบับเรื่อง “การประเมินผลผู้ปฏิบัติงาน
โครงการสังคมไทยงดเหล้าเข้าพรรษาปี 2547” วารสารควบคุมโรค ปีที่ 30 ฉบับที่ 3
กรกฎาคม.- กันยายน 2547.

- ดวงฤทัย สุคนธปฎิภาค. (2548). การรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และครู พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลครอบครัวและชุมชน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นิรุจน์ อุทธา และ คณະ. (2548) อุบัติการณ์และแบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กเยาวชน ใน สถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภายหลังกนโยบายคุ้มครองเด็ก. นนทบุรี: กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.
- บัณฑิต ศรีไพศาล และคณະ. (2549). บทสรุปสำหรับผู้บริหาร “ความจำเป็น หลักการ และแนวทางการควบคุมการบริโภคและปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์”. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- ปนัดดา ดงขันตี. (2549). ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อนโยบายการจำกัดอายุผู้ซื้อ และดื่ม สุราไม่ต่ำกว่าอายุ 18 ปี ในตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาอิสระทางสาธารณสุข สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประพิมพ์ วรรณสม. (2548). รายงานการวิจัยเรื่อง “การเปลี่ยนแปลงของวิถีชุมชนในการดื่มสุรา : กรณีศึกษาชุมชนระดับตำบล” สืบค้นจาก <http://gotoknow.org> & Learners.in.th.
- มูลนิธิเพื่อนหญิง. (2546). รายงานการวิจัยผลกระทบของสุราในฐานะปัจจัยร่วมการเกิดปัญหาความรุนแรง ในครอบครัว. กรุงเทพฯ : มูลนิธิเพื่อนหญิง.
- เยาวลักษณ์ อนุรักษ์. (2543). กระบวนการสุขศึกษากับการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ. กรุงเทพฯ: บริษัท ชิกม่า ดีไซน์ กราฟฟิค จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน.(2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542. กรุงเทพมหานคร : นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- วัลย์วี มงคลดี . (2548) . พฤติกรรมการใช้สุรา กรณีศึกษางานประเพณีบุญบั้งไฟ. ขอนแก่น: โรงพยาบาลชาสูง จังหวัดขอนแก่น.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2544). การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2549). รายงานสถานการณ์สุราประจำปี พ.ศ.2549. กรุงเทพฯ: โซดา สตูดิโอ ครีเอชั่น แอนด์ พับลิชซิ่ง.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)(2548) . วิจัยพัฒนารูปแบบเพื่อป้องกันการดื่มสุรา และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. มปท.

- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2550). บทความ “7 วันอันตรายจากการเมาแล้วขับมาตรการทางแก้ไข” วารสารจุฬาสัมพันธ์ ฉบับที่ 5 ปีที่ 50 ปี 2550.
- สมิต วัฒนธรรมยกรรม และคณะ. (2545). รายงานการวิจัยเรื่อง “การแพร่ระบาดของสารเสพติดและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี. ปทุมธานี: โรงพยาบาลธัญญารักษ์.
- สายใจ ชื่นคำ. (2542). พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในสังคมไทย . วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(ไทยศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สาวตรี อัญญาจักรชัย และคณะวิจัย. (2548). พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและการใช้สารเสพติดในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาภาคใต้ ปี 2548. คณะวิจัย ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.
- สุพัฒน์ กุมพิทักษ์ และกำพล กาหลง. (2545). อุสาโท น้ำตาลเมา เหล้าดื่ม เหล้าพื้นบ้านไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สุภาภรณ์ กรุดทอง. (2539). ปัจจัยที่ทําให้การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของผู้ปฏิบัติ หน้าที่ยามรักษาการณ์ . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การส่งเสริมสุขภาพ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวิทย์ รุ่งวิสัย. (2521). สุรากับปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวนีย์ ทวีวานิชย์. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของข้าราชการทหาร. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2550). บทความ “โฆษณาเหล้าจูงใจเด็กไทยดื่มทำผิด กม.เพิ่ม” สืบค้นจาก <http://www.thaihealth.or.th/promote/valentine/news.php?id=3510>.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2550). บทความ “นักวิชาการเปิดข้อมูลยืนยันโฆษณาเหล้ากระตุ้นนักดื่ม” สืบค้นจาก <http://www.thaihealth.or.th>.
- สำนักงานคลังจังหวัดสุรินทร์. (2550). “ธุรกิจน้ำเมาสุรินทร์ยังไปไกล” จุลสารสำนักงานคลังจังหวัดสุรินทร์, ฉบับที่ 5 ปีที่ 4 เดือนพฤษภาคม 2550.
- สำนักงานสถิติจังหวัดสุรินทร์. (2548). รายงาน “การสำรวจพฤติกรรมเครื่องดื่มสุราและสูบบุหรี่ของประชากรจังหวัดสุรินทร์ พ.ศ.2548 สรุปสำหรับผู้บริหาร”. (เอกสารอัดสำเนา)
- หมอชาวบ้าน. (2549). “เหล้าคิกริแห่งความทุกข์” วารสารหมอชาวบ้าน, ฉบับที่ 308 ปีที่ 26.
- อุรยา วงศ์ไชยคง. (2547). การสื่อสารและปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัศวิน สิริประสิทธิ์ (2546). การเปิดรับข่าวสาร ทักษะคิดและพฤติกรรมการดื่มสุราที่บ้านของผู้ชาย ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี. รายงานวิจัยเพื่อประชาสัมพันธ์ภาควิชานิเทศศาสตร์ สาขาประชาสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

Green, Lawrence W. and Kreuter, Marshall W. (1999). **Health Promotion Planning an Educational and Ecological Approach.** (3 rd ed.). California: May-field Publishing Company.

Herz F. (1968). **Work and nature of man.** New York: World Publishing Co.

Orem, D. Nursing: concept of Practice. (1985). (4th ed). St. Louis Mosby Year Book Co.

<http://www.gov.surinpoc.com/surinnew/surin/4.htm>

http://suratthani.excise.go.th/other_1.html

<http://www.thaihealth.or.th/cms/detail.php?id=437>

<http://www.clinicrak.com>

Yamanae, T (1970). **Statis and introductory analysis** (2nd ed.). Tokyo : John Weather Hill.

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสว่าง ถาว เขมร
อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์”

เลขที่แบบสัมภาษณ์.....

แบบสัมภาษณ์วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น กรณีศึกษาชุมชนสวย ลาว เขมร
อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์”

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ของข้อความที่ตรงความเป็นจริงมากที่สุด หรือเติมคำลงใน
ช่องว่างให้สมบูรณ์

หมู่ที่.....ตำบล.....

1. ลักษณะชุมชนตามวัฒนธรรมและภาษาที่ใช้ () ลาว () ลาว () เขมร

2. เพศ () ชาย () หญิง

3. อายุ.....ปีเต็ม (ระบุ)

4. การศึกษาสูงสุด

() ไม่ได้เรียน () ประถมศึกษา () มัธยมศึกษา/ปวช.

() อนุปริญญา/ปวส. () ปริญญาตรี () อื่นๆ ระบุ.....

4.1 กรณีเป็นนักเรียน/นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้น (ระบุ)

สถาบัน (ระบุ)

4.2 เกรดเฉลี่ยของภาคการศึกษาที่ผ่านมา (ระบุ).....

5. สถานภาพของท่าน

() โสด () คู่ () หย่า () หม้าย () แยกกันอยู่

6. อาชีพของท่าน () เกษตรกรรม () รับจ้าง () ค้าขาย

() รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ () นักเรียน/นักศึกษา

() อื่นๆ ระบุ.....

7. สถานภาพของพ่อแม่

() คู่ () หย่า () หม้าย () แยกกันอยู่

8. รายได้ต่อเดือนของครอบครัวท่าน.....บาท

9. รายได้ของครอบครัวท่านเพียงพอหรือไม่

ไม่เพียงพอ เพียงพอ มีเหลือเก็บ

10. ลักษณะการคบเพื่อนของท่าน

เพื่อนเยอะ ถึงไหนถึงกัน มีเพื่อนน้อยแต่ถึงไหนถึงกัน
 มีเพื่อนน้อย และนานๆ จะไปกับเพื่อน ไม่ค่อยมีเพื่อนชอบอยู่คนเดียว

11. หากท่านมีปัญหาหรือความเครียดบุคคลใดที่ท่านไวใจและพูดคุยปรึกษาเป็นอันดับแรก

เพื่อน พ่อหรือแม่ ญาติ ครูอาจารย์ แฟน/คนรัก
 ไม่เคยปรึกษาใคร อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความรู้พิชภัยการดื่มสุรา

คำชี้แจง ให้ผู้สัมภาษณ์สอบถามความรู้พิชภัยการดื่มสุราของวัยรุ่นและกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องของ

ข้อความที่วัยรุ่นตอบตรงความเป็นจริงมากที่สุด โดย

มากที่สุด หมายถึง วัยรุ่นรับรู้พิชภัยการดื่มสุรามากที่สุด

มาก หมายถึง วัยรุ่นรับรู้พิชภัยการดื่มสุรามาก

ปานกลาง หมายถึง วัยรุ่นรับรู้พิชภัยการดื่มสุราปานกลาง

น้อย หมายถึง วัยรุ่นรับรู้พิชภัยการดื่มสุราน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง วัยรุ่นรับรู้พิชภัยการดื่มสุราน้อยที่สุด

ข้อ	ความรู้พิชภัยการดื่มสุรา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ดื่มสุราทำให้สมองเสื่อม					
2	ดื่มสุราช่วยลดความเครียด					
3	ดื่มสุราทำให้แก่เร็ว					
4	ดื่มสุราทำให้นอนหลับง่าย					
5	ดื่มสุรานานๆ ทำให้ตับแข็ง					
6	ดื่มสุราทำให้ติดสุราเรื้อรังได้					
7	ดื่มสุราทำให้เจริญอาหาร					
8	ดื่มสุรานำพาไปสู่สารเสพติดชนิดอื่น					
9	ดื่มสุราทำให้เสียเงินทองโดยเปล่าประโยชน์					
10	ดื่มสุราทำให้เกิดอุบัติเหตุจากการขับขี่ยานยนต์					
11	ดื่มสุราทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว					
12	การขายสุราให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ผิดกฎหมาย					

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ทัศนคติต่อการดื่มสุรา

คำชี้แจง ให้ผู้สัมภาษณ์สอบถามการทัศนคติการดื่มสุราของวัยรุ่นและกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องของ

ข้อความที่วัยรุ่นตอบตรงความเป็นจริงมากที่สุด โดย

มากที่สุด หมายถึง วัยรุ่นทัศนคติการดื่มสุรามากที่สุด

มาก หมายถึง วัยรุ่นทัศนคติการดื่มสุรามาก

ปานกลาง หมายถึง วัยรุ่นทัศนคติการดื่มสุราปานกลาง

น้อย หมายถึง วัยรุ่นทัศนคติการดื่มสุราน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง วัยรุ่นทัศนคติการดื่มสุราน้อยที่สุด

ข้อ	การทัศนคติการดื่มสุรา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ดื่มสุราทำให้กล้าแสดงออก					
2	ดื่มสุราทำให้ลืมปัญหาความเครียดต่างๆ					
3	ดื่มสุราทำให้เพื่อนในกลุ่มยอมรับ					
4	วัยรุ่นดื่มสุราสังคมยอมรับไม่ว่าอะไร					
5	ดื่มสุราเป็นยาทำให้เจริญอาหาร					
6	ดื่มสุราทำให้เท่ มีเสน่ห์					
7	ดื่มสุราเป็นการสร้างสัมพันธได้ง่าย					
8	ดื่มสุราไม่ทำให้เสียการเรียน การงาน					
9	ดื่มสุราทำให้ทำให้ร่างกายทรุดโทรมอ่อนแอ					
10	ดื่มสุราทำให้ค่าใช้จ่ายในครอบครัวไม่พอเพียง					
11	ดื่มสุราดีกว่าเจ้าชู้					
12	ดื่มสุรามียี่ห้อตามโฆษณาทำให้ผู้ดื่มมีระดับมากขึ้น					

ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ปัจจัยเอื้อ

ชี้แจง ให้ผู้สัมภาษณ์สอบถามปัจจัยเอื้อการดื่มสุราของวัยรุ่นและกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ของข้อความที่วัยรุ่นตอบตรงความเป็นจริงมากที่สุด โดย

4.1 การเข้าถึงแหล่งซื้อขาย

4.1.1 ระยะทางของร้านค้าหรือแหล่งที่ซื้อสุรา

() ใกล้ () พอดี () ไกล

4.1.2 ช่วงเวลาที่ร้านค้าหรือแหล่งที่ซื้อสุรา จำหน่ายสุรา

() ทุกเวลาที่เรียก (24 ชั่วโมง) () ช่วงเช้า ถึงค่ำ (06.01-18.00 น.)

() ช่วงกลางคืน (18.01-06.00 น.)

4.2 กิจกรรมในชุมชนที่เอื้อต่อการดื่มสุรา

กิจกรรมใดต่อไปนี้ที่เอื้อต่อการดื่มสุราในชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ฉลองปิดเทอม	() งานแข่งขันกีฬา	() ฉลองวันสำเร็จของงาน
() วันหยุดยาวหลายวัน	() มีญาติมาเยี่ยม	() วันลอยกระทง
() วันวาเลนไทน์	() งานช้าง	() งานแต่งงาน
() งานบวช	() งานกฐิน	() งานฌาปนกิจศพ
() งานแห่เทียนเข้าพรรษา	() งานบุญบั้งไฟ	() งานไหว้ศาลปะกำ
() งานวันแซนโดนตา	() งานวันสารท	() เซ่นไหว้เจ้าปู่ ปู่ตา
() ทำบุญต่างๆ	() สะเดาะเคราะห์	() ราผีฟ้า ราเถน ราแม่มด
() ช่วงเลือกตั้งต่างๆ	() งานปีใหม่	() งานสงกรานต์
() อื่นๆ (ระบุ).....		

4.3 กิจกรรมในการลดพฤติกรรมการดื่มสุราในชุมชน

4.3.1 กิจกรรมการส่งเสริมให้งดดื่มสุราในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันสำคัญทางศาสนา ประเพณีในชุมชนของท่าน

() มี (ระบุ)..... () ไม่มี

4.3.2 กิจกรรมการรณรงค์การไม่ดื่มสุรา หรือระเบียบ ข้อกำหนด การห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ซื้อสุราในชุมชนของท่าน

() มี (ระบุ)..... () ไม่มี

ส่วนที่ 5 แบบสัมภาษณ์ปัจจัยเสริม

5.1 สื่อชนิดใดที่เป็นปัจจัยส่งเสริมการดื่มสุรา

5.1.1 วิทยุกระจายเสียง/เทป/เครื่องเสียง

() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด

5.1.2 โทรทัศน์/วีซีดี/ภาพยนตร์

() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด

5.1.3 หนังสือพิมพ์/นิตยสาร/วารสาร

() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด

5.1.4 โปสเตอร์/ป้าย/แผ่นพับโฆษณา

() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด

5.1.5 อื่นๆ ระบุ.....

() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด

5.2 บุคคลใดที่เป็นปัจจัยส่งเสริมการดื่มสุราของท่าน

5.2.1 พ่อแม่

() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด

5.2.2 ญาติพี่น้อง

() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด

5.2.3 เพื่อน

() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด

5.2.4 เจ้าของร้าน/เด็กเสิร์ฟ

() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด

5.2.5 อื่นๆ ระบุ.....

() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด

5.3 พฤติกรรมการดื่มของเพื่อนสนิท

5.3.1 ท่านมีเพื่อนดื่มสุราหรือไม่

() มี () ไม่มี

5.3.2 เพื่อนของท่านดื่มสุราอย่างไร

() ทุกวัน () 4-6 ครั้งต่อสัปดาห์ () 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ () น้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน

5.4 พฤติกรรมการดื่มของครอบครัว

5.4.1 ครอบครัวท่านที่ดื่มสุราหรือไม่

() ดื่มมี (ระบุ) () ไม่มี

5.4.2 ครอบครัวท่านดื่มสุราอย่างไร

() ทุกวัน () 4-6 ครั้งต่อสัปดาห์ () 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ () น้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน

ส่วนที่ 6 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำชี้แจง ให้ผู้สัมภาษณ์สอบถามพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นที่ถูกสัมภาษณ์และกาเครื่องหมาย ✓

ลงในช่อง หรือเติมข้อความที่วัยรุ่นตอบตรงความเป็นจริง มากที่สุด โดย

ทุกวัน	หมายถึง วัยรุ่นดื่มสุราทุกวัน
4-6 ครั้งต่อสัปดาห์	หมายถึง วัยรุ่นดื่มสุรา 4-6 ครั้งต่อสัปดาห์
1-3 ครั้งต่อสัปดาห์	หมายถึง วัยรุ่นดื่มสุรา 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์
น้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน	หมายถึง วัยรุ่นดื่มสุราน้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน
ไม่เคยดื่ม	หมายถึง วัยรุ่นไม่เคยดื่มสุราเลย

ปริมาณการดื่มต่อครั้ง จำนวน(ระบุ).....ปริมาตรระบุเป็น เป๊ก/ก๊ก/แก้ว/กระป๋อง/ขวดเล็ก

(ประมาณ 330 ml)/ขวดใหญ่ (ประมาณ 625 ml) เช่น ดื่มเหล้าขาวจำนวน....2.....เป๊ก/ครั้ง

ชนิดสุรา	ความถี่ในการดื่ม					ปริมาณการดื่มต่อครั้ง
	ทุก วัน	4-6 ครั้ง ต่อ สัปดาห์	1-3 ครั้ง ต่อ สัปดาห์	น้อยกว่า 4 ครั้ง/ เดือน	ไม่เคย ดื่ม	
เหล้าขาว 40 ดีกรี						จำนวน.....
เหล้า 40 ดีกรีผสมยาดอง						จำนวน.....
เหล้าดองยาแสงสว่างตราค้างคาว ชนิดน้ำ						จำนวน.....
เหล้าเซียงซุน						จำนวน.....
เหล้าดองข่าหื้อ.....						จำนวน.....
เหล้าดองข่าหื้อ.....						จำนวน.....
เบียร์ช้าง						จำนวน.....
เบียร์ลิโ						จำนวน.....
เบียร์อาชา						จำนวน.....
เบียร์ยี่หื้อ (ระบุ).....						จำนวน.....
เบียร์ยี่หื้อ (ระบุ).....						จำนวน.....
เหล้าแสงโสม						จำนวน.....
เหล้าหงษ์ทอง						จำนวน.....
เหล้าแม่โจง						จำนวน.....
เหล้าแสงทิพย์						จำนวน.....

ส่วนที่ 6 พฤติกรรมการดื่มสุรา (ต่อ)

ชนิดสุรา	ความถี่ในการดื่ม					ปริมาณการดื่มต่อครั้ง
	ทุก วัน	4-6 ครั้ง ต่อ สัปดาห์	1-3 ครั้ง ต่อ สัปดาห์	น้อยกว่า 4 ครั้ง/ เดือน	ไม่เคยดื่ม	
เหล้ารีเจนท์						จำนวน.....
เหล้ามาสเตอร์เบลน						จำนวน.....
เหล้าฮันเดรตไฟเฟิล						จำนวน.....
เหล้ายี่ห้อ						จำนวน.....
เหล้ายี่ห้อ						จำนวน.....
สพายไวน์คูลเลอร์						จำนวน.....
ไวน์ยี่ห้อ.....						จำนวน.....
เหล้ากลั่น						จำนวน.....
สาโท						จำนวน.....
เหล้าต้ม						จำนวน.....
ข้าวหมาก						จำนวน.....
อื่นๆ						จำนวน.....
อื่นๆ						จำนวน.....

ท่านซื้อสุรามาจากที่ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ร้านชำ/ขายของปลีก (ระบุ).....
- () ร้านขายของส่ง (ระบุ).....
- () ร้านซูเปอร์มาเกต/มินิมาร์ท (ระบุ).....
- () อื่นๆ.....(ระบุ).....

เหตุผลที่ท่านชอบดื่มสุราชนิดนั้น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () รสชาติดี () ราคาถูก
- () หาซื้อง่าย สะดวก () คุณภาพดี
- () เคยดื่มเป็นประจำ () โฆษณา
- () ยี่ห้อ () ทางร้านมีขายประจำร้าน
- () สีสีนภาพลักษณ์สินค้า () อื่นๆ (ระบุ).....

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่มสุราของท่านแต่ละครั้ง (ระบุ).....บาท

ปกติท่านดื่มสุราเวลาใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () เช้า 06.01-12.00 น. () บ่าย 12.01-18.00 น.
 () เย็น 18.01-24.00 น. () ดึก 24.01-06.00 น.

ปกติท่านดื่มสุราที่ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () บ้านตนเอง () บ้านเพื่อน () ร้านค้าที่ซื้อสุรา
 () บ้านเช่า/บ้านพัก () ที่ทำงาน () ร้านอาหาร
 () ตามสี่แยกหมู่บ้าน/ที่สาธารณะ/จุดรวมกลุ่มตามหมู่บ้าน () โรงเรียน
 () อื่นๆ (ระบุ).....

ปกติท่านดื่มสุรากับใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () เพื่อน () คนเดียว () คนรัก
 () ครอบครัว ()ญาติ () นักร้อง/เด็กเสิร์ฟ
 () อื่นๆ (ระบุ).....

ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเชื่อมั่นเครื่องมือ

1. นายแพทย์บัณฑิต สอนไพศาล ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยแก้ปัญหาสุรา
2. นายกิตติภูมิ ภิญโญ พยาบาลวิชาชีพ 7 อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดสุรินทร์
3. นายจรูญ ดวงพร นักวิชาการสาธารณสุข 7 ว. ประจำสำนักงานสาธารณสุขอำเภอท่าตูม
4. นางสาวนลิน ผลจันทร์ นักวิชาการสาธารณสุข 6 ประจำสถานีอนามัยตำบลพะ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์
5. นายกীরติพงศ์ บุญสงค์ นักวิชาการสาธารณสุข 5 ประจำสถานีอนามัยตำบลหนองม่วง อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์
6. นายจรรุวัฒน์ સાແກ້ວ นักวิชาการสาธารณสุข 5 ประจำสถานีอนามัยตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์
7. นางเนตรดาว วรรณคง พยาบาลวิชาชีพ 6 ประจำสถานีอนามัยบ้านโสมน ตำบลบัวโคก อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

ภาคผนวก ค จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกหมู่บ้าน

ตำบล	ชุมชน	หมู่ ที่	ปชก. ชาย	กลุ่ม ตัวอย่างชาย	ปชก.หญิง	กลุ่ม ตัวอย่างหญิง	รวม ประชากร	รวมกลุ่ม ตัวอย่าง
ตำบลบัวโคก	ลาว	1	43	31	60	44	103	75
ตำบลบัวโคก	เขมร	2	61	44	54	39	115	83
ตำบลบัวโคก	ลาว	3	33	24	31	23	64	46
ตำบลบัวโคก	ลาว	4	29	21	26	19	55	40
ตำบลบัวโคก	เขมร	5	69	50	64	46	133	97
ตำบลบัวโคก	เขมร	6	22	16	22	16	44	32
ตำบลบัวโคก	ลาว	7	58	42	64	46	122	89
ตำบลบัวโคก	ลาว	8	46	33	37	27	83	60
ตำบลบัวโคก	ลาว	9	17	12	19	14	36	26
ตำบลบัวโคก	ลาว	10	48	35	54	39	102	74
ตำบลบัวโคก	เขมร	11	10	7	10	7	20	15
ตำบลบัวโคก	เขมร	12	21	15	16	12	37	27
ตำบลบัวโคก	ลาว	13	29	21	25	18	54	39
ตำบลบัวโคก	เขมร	14	50	36	40	29	90	65
ตำบลบัวโคก	เขมร	15	44	32	41	30	85	62
ตำบลบัวโคก	ลาว	16	31	23	32	23	63	46
ตำบลบัวโคก	ลาว	17	20	15	19	14	39	28
ตำบลบัวโคก	ลาว	18	40	29	36	26	76	55
ตำบลบัวโคก	ลาว	19	26	19	25	18	51	37
ตำบลกระโพ	ส่วย	1	102	74	91	66	193	140
ตำบลกระโพ	เขมร	2	54	39	69	50	123	89
ตำบลกระโพ	ลาว	3	77	56	77	56	154	112
ตำบลกระโพ	ลาว	4	100	73	104	75	204	148
ตำบลกระโพ	ลาว	5	108	78	100	73	208	151
ตำบลกระโพ	ส่วย	6	109	79	112	81	221	160
ตำบลกระโพ	ส่วย	7	54	39	44	32	98	71
ตำบลกระโพ	ส่วย	8	47	34	67	49	114	83

ภาคผนวก ก จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกรายหมู่บ้าน (ต่อ)

ตำบล	ชุมชน	หมู่ ที่	ปชก. ชาย	กลุ่ม ตัวอย่างชาย	ปชก.หญิง	กลุ่ม ตัวอย่างหญิง	รวม ประชากร	รวมกลุ่ม ตัวอย่าง
ตำบลกระโพ	ส่วย	9	75	54	75	54	150	109
ตำบลกระโพ	ส่วย	10	58	42	57	41	115	83
ตำบลกระโพ	ส่วย	11	60	44	56	41	116	84
ตำบลกระโพ	เขมร	12	24	17	32	23	56	41
ตำบลกระโพ	ส่วย	13	30	22	29	21	59	43
ตำบลกระโพ	ส่วย	14	60	44	73	53	133	97
ตำบลกระโพ	ส่วย	15	69	50	105	76	174	126
ตำบลกระโพ	ส่วย	16	59	43	43	31	102	74
ตำบลกระโพ	ส่วย	17	45	33	52	38	97	70
ตำบลกระโพ	ลาว	18	77	56	80	58	157	114
ตำบลกระโพ	ส่วย	19	26	19	30	22	56	41
ตำบลกระโพ	ส่วย	20	53	38	40	29	93	68
รวม			1,984	1,439	2,011	1,459	3,995	2,900

ภาคผนวก ง จำนวน ร้อยละขนาดปริมาตรบรรจุหรือภาชนะใช้ดื่มสุร่าจำแนกตามยี่ห้อสุร่า

ลำดับ	ขนาดบรรจุสุรา/ยี่ห้อสุรา	จำนวนเฉลี่ยต่อครั้ง ต่อปริมาตรที่ดื่ม	จำนวนวัยรุ่นที่ ดื่ม	ร้อยละ
เป๊ก				
1	เหล้าขาว	1.55	236	58.13
2	เหล้าขาวดองยา	1.61	96	23.64
3	เหล้าแสงโสม	1.89	24	5.91
4	เหล้าเซียงซุน	1.40	15	3.69
5	เหล้ารีเจนท์	2.36	14	3.45
6	เหล้าแม่โขง	1.75	12	2.96
7	เหล้าดองยาแสงสว่างตรา ค้างคาวชนิดน้ำ	1.33	9	2.22
	รวม		406	100.00
ก๊ก				
1	เหล้าขาว	1.13	120	71.42
2	เหล้าขาวดองยา	2.00	33	19.64
3	เหล้ารีเจนท์	1.67	9	5.36
4	เหล้าดองยาแสงสว่างตรา ค้างคาวชนิดน้ำ	1.00	3	1.79
5	เหล้าเซียงซุน	1.00	3	1.79
	รวม		168	100.00
กระป๋อง				
1	เบียร์ช้าง	1.46	146	44.11
2	เบียร์ลีโ	1.42	129	38.97
3	เบียร์อาชา	1.32	53	16.01
4	เบียร์สิงห์	1.00	3	0.91
	รวม		331	100.00

ภาคผนวก ง จำนวน ร้อยละขนาดปริมาตรบรรจุหรือภาชนะใช้ดื่มสุร่าจำแนกตามยี่ห้อสุรา (ต่อ)

ลำดับ	ขนาดบรรจุสุรา/ยี่ห้อสุรา	จำนวนเฉลี่ยต่อครั้ง ต่อปริมาตรที่ดื่ม	จำนวนวัยรุ่นที่ดื่ม	ร้อยละ
แก้ว				
1	เบียร์ลิโอ	2.78	159	20.49
2	เบียร์ช้าง	3.01	151	19.45
3	เหล้าสาโท	2.10	143	18.43
4	เบียร์อาชา	3.21	105	13.52
5	สปายไวน์คูลเลอร์	1.66	59	7.60
6	เหล้าแสงโสม	2.24	53	6.83
7	เหล้าหงษ์ทอง	1.87	30	3.87
8	เหล้ารีเจนซี่	2.30	30	3.87
9	เหล้าแม่โขง	1.84	19	2.45
10	เหล้าขาว	1.25	12	1.55
11	เหล้าแสงทิพย์	1.50	6	0.77
12	เหล้าขาวดองยา	1.00	3	0.39
13	เหล้าดองยาแสงสว่างตรา ก้างคาวชนิดนี้	1.00	3	0.39
14	เหล้ามาสเตอร์เบลน	2.00	3	0.39
รวม			776	100.00
ขวดเล็ก,ขวดแบน				
1	สปายไวน์คูลเลอร์	1.70	418	40.00
2	เหล้าขาว	1.36	186	17.80
3	เหล้าแสงโสม	1.10	86	8.22
4	เหล้าสาโท	2.94	84	8.04
5	เหล้ารีเจนซี่	1.15	80	7.66
6	เหล้าขาวดองยา	1.16	49	4.69
7	เหล้าดองยาแสงสว่างตรา ก้างคาวชนิดนี้	1.38	24	2.30

ภาคผนวก ง จำนวน ร้อยละขนาดปริมาตรบรรจุหรือภาชนะใช้ดื่มสุร่าจำแนกตามยี่ห้อสุรา (ต่อ)

ลำดับ	ขนาดบรรจุสุรา/ยี่ห้อสุรา	จำนวนเฉลี่ยต่อครั้ง ต่อปริมาตรที่ดื่ม	จำนวนวัยรุ่นที่ดื่ม	ร้อยละ
8	เหล้าแม่โขง	1.32	37	3.54
9	เหล้าหงษ์ทอง	1.10	32	3.06
10	เหล้ามาสเตอร์เบลน	1.18	17	1.63
11	เหล้าแสงทิพย์	1.00	14	1.34
12	เบียร์ลีโอ	1.50	6	0.57
13	เบียร์อาชา	2.00	6	0.57
14	เหล้าเซียงซุน	1.00	3	0.29
15	เบียร์ช้าง	1.00	3	0.29
	รวม		1,045	100.00
	ขวดกลม,ขวดใหญ่			
1	เบียร์ช้าง	3.02	918	23.19
2	เบียร์ลีโอ	3.10	833	21.04
3	เบียร์อาชา	3.37	637	16.08
4	เหล้าสาโท	1.76	344	8.69
5	เหล้าขาว	1.39	276	6.97
6	เหล้าแสงโสม	1.27	264	6.67
7	เหล้าแม่โขง	1.24	140	3.54
8	เหล้าหงษ์ทอง	1.16	131	3.31
9	เหล้ารีเจนซี่	1.29	102	2.57
10	เหล้ามาสเตอร์เบลน	1.22	95	2.40
11	เหล้าแสงทิพย์	1.08	80	2.02
12	เหล้าอันครตไฟเฟิล	1.17	53	1.34
13	เหล้าขาวดองยา	1.26	43	1.09
14	เบียร์สิงห์	1.55	22	0.56
15	เหล้าดองยาแสงสว่างตรา ค้างคาวชนิดนี้	1.00	6	0.15

ภาคผนวก ง จำนวน ร้อยละขนาดปริมาตรบรรจุหรือภาชนะใช้ดื่มสุร่าจำแนกตามยี่ห้อสุร่า (ต่อ)

ลำดับ	ขนาดบรรจุสุรา/ยี่ห้อสุรา	จำนวนเฉลี่ยต่อครั้ง ต่อปริมาตรที่ดื่ม	จำนวนวัยรุ่นที่ดื่ม	ร้อยละ
16	เหล้าเซียงซุน	1.33	9	0.23
17	เบียร์ไฮเนเก้น	1.50	6	0.15
	รวม		3,959	100.00
	ไห,กระติก			
1	เหล้าสาโท	1.00	24	4.03

ชื่อ	นายบรรจง ควรรค
วัน เดือน ปีเกิด	10 กรกฎาคม 2518
ประวัติการศึกษา	วิทยาลัยการสาธารณสุขภาคสิรินธร จังหวัดขอนแก่น, พ.ศ.2537-2539 ประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, พ.ศ.2539-2541 สาธารณสุขศาสตร์บัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, พ.ศ.2545-2546 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารบริการสุขภาพ) ทุนอุดหนุนวิจัยจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา ปี 2551
ประวัติการวิจัย	
ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน	ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุข 6 สถานที่ทำงาน สถานีอนามัยบ้านโสมน ตำบลบัวโคก อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางเนตรดาว ควรรค
วัน เดือน ปีเกิด	27 พฤษภาคม 2520
ประวัติการศึกษา	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทร พยาบาลศาสตรบัณฑิต
ประวัติการวิจัย	ทุนอุดหนุนวิจัยจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา ปี 2551
ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน	ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพ 6 สถานที่ทำงาน สถานีอนามัยบ้านโสมน ตำบลบัวโคก อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์